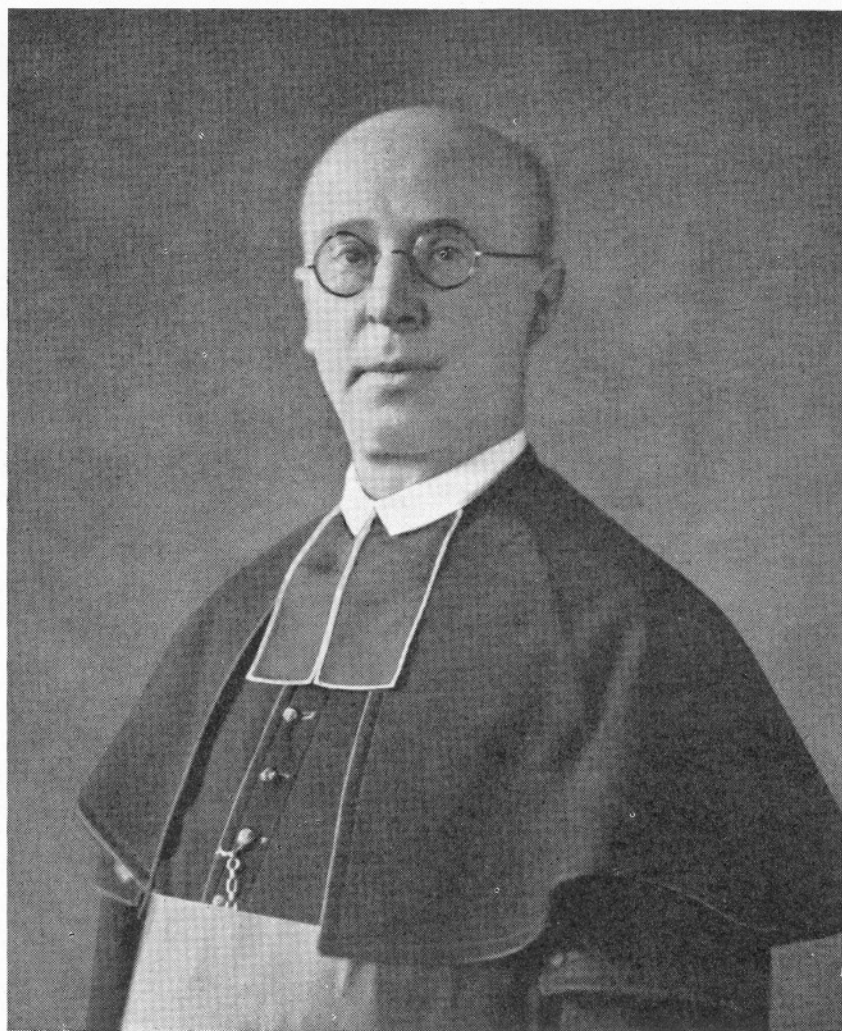

ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN
J. METZEMAKERS, Pr.
EN Dr. R. HUYSMANS, Pr.

XX

1940

Mgr. ANT. VAN DE VENNE

Bij het aftreden van Mgr. A. van de Venne als Directeur van Rolduc

.....

Niet altijd is de dag, waarop men aan een artikel begint, van enig belang voor het artikel, voor den schrijver of den lezer. Soms echter heeft de datum betekenis: hij kan een dedicatie betekenen, een bijzondere herinnering voor den schrijver, een daad van verering en dankbaarheid jegens iemand, aan wien men zich verplicht weet: hij kan voor schrijver en lezer een sfeer oproepen, waarmee beiden zich vertrouwd weten en waarin de persoon of de zaak, die men beschrijven wil, ineens klaar en typerend voor het gees-tesoog getekend staat. 13 Juni, het feest van Sint Antonius, het patroonfeest van den thans afgetreden directeur van Rolduc, een hoogtepunt 20 jaren lang in het Rolducse gemeenschapsleven, het directeursfeest. Daar komen de herinneringen al op.

De dag te voren, de opkomende feeststemming, een ontspanning in de examenzorgen, de guirlandes, die worden opgehangen in gangen en eetzaal, de schilden met spreuken langs de wanden, de feestelijke vlaggen op de toren van de kerk en aan de hoge kamers van het huis, het in zomerzon en bloemenweelde glanzende carré, de sprankelende fontein, waar je nooit op uitgekeken raakte, de leraren, die zich op de vooravond van het feest verzamelden, om als eersten den directeur hun gelukwensen aan te bieden, de hartelijke en waarderende woorden van priester- en lekenleraren, het antwoord van den directeur, die het zo fijngevoelig en meesterlijk verstond dat feest boven het feest van zijn persoon uit te heffen tot een Rolducs feest, van dat Rolduc, dat allen in zo'n sterke band slaat en waarvan zij zich op

zo'n avond weer zo zeer bewust werden, dat een blijde ontroering opsteeg in het hart: dat alles was van een intense goedheid, waarnaar het heimwee groot kan zijn bij hem, die het eens jaren achtereen mee mocht maken. En dan de feestdag zelf. O, als de zon scheen op zo'n dag: dat juichende defilé van die lange rijen van jongens voor den feestvierenden directeur, met kleurige vanen in de latere jaren, feest voor oog en hart, niet alleen van hem, wien de feeststoet was bereid; de hoogmis van dankbaarheid met grote liturgische ontplooiing; het feestdiner in de stampvolle eetzaal, de toespraken van leerlingen en leraren, de tafelspeeches van de gasten; het concert op de cour in de mooie zomeravond.

Ziehier dat alles is niet de gewone entourage, waarin het leven vol zorgen van een Rolducs directeur verloopt. Maar toch is het directeursfeest van Rolduc een zo levend en noodzakelijk element in deze gemeenschap, dat, wie dit feest niet kent, zich maar moeilijk het juiste beeld zal vormen van wat het directeurschap betekent in een dergelijke traditie-rijke gemeenschap als Rolduc is. Zoals Rolduc door zijn verworteldheid in de eeuwen, zijn geschiedenis van meer dan acht eeuwen, geschreven in de boeken, maar ook leesbaar in de stenen der gebouwen, door zijn ligging, die de vorming van een op zich zelf staande gemeenschap met een eigen levensstijl bevorderde, door zijn trouw aan oude waarden vol wijsheid en schoonheid, een geheel eigen plaats inneemt, zo heeft ook het directeurschap van Rolduc een eigen waardigheid en stijl. Een directeur van Rolduc is meer dan directeur van scholen, meer

dan leider van een opvoedingsinstituut, hij is tevens de vertegenwoordiger en de voortzetter van een groot verleden, de drager en de voortbouwer van een eigen gemeenschaps-cultuur.

Tot dat verantwoordelijke ambt werd de thans afgetreden directeur geroepen in het begin van 1920. Hij kende het Rolducse leven van alle kanten. In het register der Rolducse leerlingen werd hij bij de aanvang van het schooljaar 1887—1888 ingeschreven. In de naamlijst der leerlingen, opgenomen in Corten's: Rolduc in woord en beeld, staat zijn naam tussen die zijner beide broers: van de Venne, Antoon, Echt 1887—1888. Van die dag af aan zou, met onderbreking slechts van de drie jaren, die hij voor zijn theologische studiën doorbracht in het groot-seminarie te Roermond, zijn naam niet meer uit de Rolducse boeken verdwijnen. Gedurende 8 jaren tot 1895 volgde hij het gymnasium en de philosophie-klassen in Rolduc: in 1898 keerde hij terug als leraar. Toen in de grote vacantie van 1911 de toenmalige prefect L. Tijssen tot pastoor werd benoemd, werd den leraar van de Venne het zo belangrijke ambt van prefect opgedragen. Dit ambt is verantwoordelijk en zwaar: er is veel geestelijke kracht en evenwicht en niet weinig fysiek uithoudingsvermogen nodig, om de zorgen van deze functie met opgewektheid te kunnen dragen. Hoe de geest onder de jongens is, hangt in hoge mate af van den prefect. Er is heel wat mensenkennis en menskundig beleid nodig, om zovele verschillende karakters te doorgronden en leiding te geven. Orde en regelmaat eisen, dat een krachtige wil en een sterke hand de teugels houdt. De jeugd aanvaardt dat ook: ze heeft eerbied voor een sterke mannelijkheid, waarin ze misschien onbewust, maar toch reëel de steun vindt voor de onevenwichtigheid van het jonge leven. Maar ze eist een strenge rechtvaardigheid, die geen aanzien van personen kent en ze voelt zuiver aan, of de kracht der leiding gedragen wordt door edele en onbaatzuchtige motieven, stammende uit een groot en goed hart.

De prefect, die aan de hoge eisen van zijn ambt voldoet, kan dan ook rekenen op een waardering en dankbaarheid van degenen,

die eens aan zijn zorgen waren toevertrouwd, welke met de jaren niet vervaagt, doch eerder toeneemt. Het vertrouwensambt, dat de prefectuur is, legt den bekleder van dit ambt een grote reserve in zijn uitingen op. Het mooiste en meest wezenlijke stuk van zijn werk kan echter alleen gekend worden uit mededeling van persoonlijke ervaringen. En daar deze mededeling ontbreekt, zal de geschiedenis van een prefectenleven niet geschreven kunnen worden. Geoefend in de onbaatzuchtigheid, die de uitoefening van zijn ambt van hem vraagt, verlangt hij ook geen geschiedschrijving: de dankbare blik van den jongen en de blijvende waardering van den man zeggen hem echter alles. Laat ik dan ook voor deze periode van het Rolducse leven van den oud-prefect van de Venne volstaan met te zeggen, dat velen met mij met grote dankbaarheid en hoogachting terug denken aan wat deze prefect uit hun jeugd jaren voor hun vorming heeft betekend. Geen werk in Rolduc, geloof ik, vraagt doorlopend intensiever inspanning, dan het prefectschap. De zorgen verlaten hem ook niet in die uren, in welke de leraren hun dagtaak als geëindigd kunnen beschouwen: zijn nachten zijn kort, zijn dagen lang en deze moet hij volgen in het snelle tempo van de jeugd. Het is dan ook geen wonder, dat na éttelijke jaren van ambtsvervulling het verlangen opkomt de taak aan jongere krachten over te dragen. Ook prefect van de Venne heeft dit verlangen gekend en ik geloof niet mis te tasten, wanneer ik meen, dat hij tegen de tijd, dat hij door het onverwachte aftreden van directeur Geurts op de directeurszetel werd geroepen, de wens koesterde zich in de in Limburg krachtig opkomende sociale actie te gaan bewegen.

De voorbeelden van bezielde en bezielende mannen als Ariëns en Poels onder de priesters en Ruys de Beerenbrouck onder de leken, die hij allen zijn vrienden noemen mocht, hadden hem reeds vroeger warm gemaakt voor het opbouwende sociale werk onder de leiding der Katholieke beginselen. Het zich ontwikkelende mijnbedrijf had in Zuid-Limburg arbeidsproblemen opgeroepen, waarvan men voordien alleen uit het buitenland had vernomen. Een atheïstisch socialisme dreig-

de zich meester te maken van een diep gelovig oud cultuurland. Een waarlijk grote en ver ziende geest als Dr. Poels had dit begrepen, lang voordat de ogen van anderen open gingen. Gevestigd in het hart van de mijnstreek had hij zijn plannen geconcipieerd en trachtte hij deze door te zetten met zijn machtig redenaarswoord, zijn onverschrokken geschriften en vooral zijn kloeke daden. Terwijl de Rolducse classicus Dr. van Gils met ontembare werkkraft der bijzondere katholieke scholen in de mijnstreek propageerde en een legioen van propagandisten organiseerde en uitzond ter prediking van dit ideaal, wist Poels voor zijn sociale actie priesters-lekenwerkers om zich heen te scharen. Ook hiervoor leverde Rolduc zijn contingent: de latere aalmoezenier van de arbeid Dr. H. Verhagen en prefect van de Venne behoorden daartoe. Het begin was zwaar en moeilijk en het resultaat, dat achteraf bezien verblijdend mag heten, was toen nog niet te voorspellen. Dat de toekomst, gemeten aan wat de buitenlandse mijngebieden aan geloofsafval en ontkerstening te zien gaven, met bezorgdheid werd tegemoet gezien, blijkt wel uit de spreuk, die directeur Schrijnen bij zijn bisschopsbenoeming in Maart 1914 in zijn wapen plaatste: Mane Nobiscum Domine, blijf bij ons, Heer. Wie, die het sociale vraagstuk had begrepen en de drang van de liefde voor Christus en de zielen in zich voelde, zou niet verlangd hebben aan dit modern apostolaat zijn deel te hebben. Het is prefect van de Venne niet vergund geweest daaraan mee te werken, zoals hij zich dat, naar ik meen, wel eens heeft gedacht. Maar dat zijn verlangen echt was en niet voorbijgaand, bewijst wel zijn onverminderde belangstelling voor dit werk en de werkers. De sociale werkers bleven zeer welkome gasten in zijn gastvrije kamer, waar ze een open en belangstellend gemoed vonden voor de ervaringen, die ze eens wilden uitspreken en waar ze hun vermoeidheid en onvermijdelijke teleurstellingen vergeten konden bij zijn medeleven en onder de gulheid zijner gaven. Er was dan ook dankbare vreugde in Rolduc, toen het vorig jaar bij de feestelijke herdenking van zijn veertigjarig priesterfeest de hoge landsregering den directeur

het ridderteken in de Nederlandse Leeuw verleende om zijn verdiensten voor het sociale werk.

In 1920 dan viel de beslissing in welke richting zich het verdere leven van prefect van de Venne zou ontwikkelen. Een lijn zonder breuk, zonder opvallende ontwikkelingsprongen, stijgend met een rustige regelmaat. Leerling, leraar, prefect, directeur. Bij mijn weten heeft geen der voorgaande directeuren een dergelijke regelmaat in de opklimming tot het hoogste ambt in de Rolducse gemeenschap aan te wijzen. Deze alzijdige beleving van het Rolducse leven was zoal niet een voorbereiding, maar dan toch zeker een gunstige voorwaarde voor een jarenlange werkzaamheid, die zijn directoraat op een bijzondere wijze kenmerkte en hem de ere naam verwierf van bouwheer van het moderne Rolduc. Hij kende de behoeften als geen ander en hij kon vanaf het begin zijn aandacht schenken aan het ontwerpen en uitvoeren van bouwplannen, omdat hij geen extra-tijd behoefde te besteden, om zich in de nieuwe functie in te werken. Tot het vorige jaar toe heeft hij elk jaar van zijn directoraat gebouwd, verbouwd, versterkt, verfraaid en gemoderniseerd. Op het prachtige directeursportret, dat M. Wiegman van hem schilderde, zit hij met een bouwplan in de hand. Bouwtekeningen las hij even gemakkelijk en trefzeker als een ander zijn lijfblad en wanneer hij deze explicieerde, wandelde zijn vinger even snel en door en tussen de verdiepingen, als zijn benen hem droegen over de smalste loopplanken op het bouwwerk. De zorgen, die elk bouwplan weer mee bracht, konden ook hem wel eens hoog zitten, maar ze konden zijn nieuwe initiatieven toch niet remmen. Het ene plan was nog niet voltooid, of het nieuwe was alweer aangetrokken. En het zou me niet verwonderen, dat, toen zijn gezondheidstoestand het wenselijk maakte wat rust te gaan nemen, toch nog een verbouwingsproject zoal niet in de la van zijn bureau dan toch in zijn geest gereed lag. Rolduc kan voor dat enorme werk niet dankbaar genoeg zijn, terwijl allen, die Rolduc kennen en liefhebben den bouwheer dankbaar zijn, dat hij met zoveel begrip en liefde het oude en vertrouwde beeld van

Rolduc heeft weten te behouden. Aan het nieuwe geslacht is gegeven, wat de nieuwe tijd eiste; voor het oudere geslacht is de vertrouwde sfeer geheel bewaard gebleven. Oud en nieuw zo te hebben verenigd, dat alle Rolducse generaties hun eigen tijd en weg daarin terugvinden, is een onvergankelijke verdienste op zich zelf. Voor een zeer lange toekomst heeft directeur van de Venne de mooie en doelmatige entourage geschapen, waarin onder de gunstigste omstandigheden gewerkt kan worden aan de specifieke taak van een inrichting als Rolduc: de vorming der jeugd.

Men zou het ambt van directeur moeten hebben bekleed, om zich een juist denkbeeld te kunnen vormen van de zorgen, die de leiding van dit vormingswerk meebrengt. Al mogen bij goede leiding, hartelijke en offerende medewerking van de leraren en bereidwilligheid en volgzzaamheid der leerlingen de goede resultaten en de vreugden verre overtreffen, de teleurstellingen zijn onvermijdelijk. Ook bij de beste wil, om ze te voorkomen, kunnen tegenslag en teleurstelling zich toch soms zo opstapelen, dat het hem, bij wien de grote verantwoordelijkheid zich concentreert en die met S. Paulus zeggen kan, dat hij de „sollicitudo omnium” draagt, droef te moede en te zwaar wordt. Vreugden en teleurstellingen heeft directeur van de Venne steeds diep gevoeld: men kon ze op zijn uiterlijk aflezen. Over persoonlijke teleurstellingen hebben zijn eenvoud en onbaatzuchtigheid, die het gezag, dat hij vertegenwoordigde, nooit zwaar deden drukken op zijn onderhorigen, hem spoedig heen geholpen. Maar een teleurstelling, die Rolduc raakte, heeft hem steeds diep gewond: daarover kon hij dagen tobben. De liefde voor Rolduc zat hem zeer diep in het hart en nooit was hij welsprekender, dan wanneer hij deze uitte. Omdat deze liefde zo diep en alomvattend was, was ze ook zo fijngevoelig. Alles zag hij in het kader van Rolduc, waarmee zijn hele wezen was vergroeid. In de *Revue des deux mondes* heeft verschillende jaren geleden Louis Bertrand den Franschen koning Lodewijk XIV getypeerd als „l'homme, qui a épousé la France”. Een dergelijke

karakterisering paste op directeur van de Venne en Rolduc. Oud-leerlingen, die Rolduc in hun hart droegen — hoe talloos velen zijn er die! — waren zijn trots en zijn vreugde. Met hoeveel enthousiasme ontving hij hen bij de reünies: met hoeveel overgave schakelde hij zich in, om de reünisten het genoegen te doen hun eigen jeugdijaren een paar dagen te her-beleven. Met een enkel begroetingswoord legde hij onmiddellijk het contact tussen al die verschillende generaties, die zich in de eetzaal om hem heen schaarden. Hoe wist hij onuitgesproken verlangens te raden en dierbare herinneringen te doen herleven, zoals door die prachtige vondst, om bij de laatste reunie de wandeling der reünisten te leiden naar een Mariakapelletje in de omgeving, zoals we allen dat zo vaak deden op een Zondagavond in de maand Mei jaren her in onze Rolducse jeugd. Hoe stil en ontroerd luisterden we naar hem bij dat welsprekende afscheidswoord op de laatste dag der reunie.

Van de Venne, de Rolducien! Dat was hij, dat blijft hij nu ook hij zijn „Adieu Rolduc” misschien niet gezongen, maar dan toch geboden heeft, toen hij de poort uitreed na zijn laatste afscheid. Vandaag ontving ik zijn adresverandering, geschreven in het bekende handschrift, waarin hij zoveel mededelingen heeft bekend gemaakt op de Rolducse aanplakborden en zo talloze brieven geschreven over de belangen van Rolduc en zijn bewoners. Hij heeft dan definitief het dierbare huis verlaten. In zware tijdsomstandigheden, die zijn afscheid nog zwaarder zullen hebben gemaakt, dan het reeds voor hem geweest zou zijn. Ook dat offer is echter gebracht in grote eenvoud en ongetwijfeld in grote dankbaarheid voor wat Rolduc hem gaf aan vreugde en aan met liefde en overgave gedragen zorg. Optime meritis de Roda: als nauwelijks een ander.

Ik weet niet, of de tijdsomstandigheden veroorloofd hebben met enige plechtigheid afscheid te nemen. Maar hoe dat ook zij, hij zal zijn waardigen opvolger in de voorname rij der Rolducse directeuren ongetwijfeld het oude woord, ook in een zware tijd gesproken

en in heilige traditie bewaard, in herinnering hebben gebracht, het woord van Kruyder: „Gottes Segen ruhet über diesem Hause”. Zo zij het: Roda aeterna, vivat! Moge het den oud-directeur gegeven zijn nog verschei-

den jaren getuige te zijn van de glorierijke toekomst van een onvergankelijk Rolduc.

M. J. H. COBBENHAGEN.

Tilburg, 13 Juni 1940.

Drs. H. VAN DER MÜHLEN

Directeur H. van der Mühlen

.....

Heinrich Joseph van der Mühlen werd 19 Mei 1887 uit Nederlandse ouders te Aken geboren; de familie van der Mühlen was een Kerkraadse familie, waarvan sommige van der Mühlen, andere van der Meulen schreven. Na de lagere school te Kerkrade gevolgd te hebben, kwam in 1901 de jonge van der Mühlen naar Rolduc, waar hij na het eindexamen Gymnasium A behaald te hebben eveneens zijn filosofische studies succesvol deed van 1907 tot 1909. In dat jaar vertrok hij naar het Groot-Seminarie te Roermond, werd er 8 Maart 1913 priester gewijd en in de zomer van datzelfde jaar te Rolduc benoemd. Met uitzondering van de vier jaren voor zijn theologische studies, in Roermond doorgebracht van 1909 tot 1913, is Rolduc's tegenwoordige Directeur sedert 1901, toen hij er als leerling kwam, bewoner van Rolduc geweest.

Bij de benoeming in 1913 was hem als studievak de filosofie aangewezen, na een jaar zou hij naar een buitenlandse universiteit vertrekken. De wereldoorlog stuurde die plannen evenwel in de war; Leuven, Freiburg en Rome waren nu niet te bereiken, zodat de universitaire studie uitgesteld werd. Zelf werkte hij zich in de filosofie in en begon in 1915 reeds naast Dr. A. Terstappen, die in 1909 uit Leuven naar Rolduc was gekomen en tegenwoordig professor is aan het Groot-Seminarie te Roermond, te doceren aan de studenten der filosofie. Juist vijf en twintig jaren heeft Directeur van der Mühlen dus les gegeven aan den toekomstigen clergé van het bisdom Roermond.

Na enige jaren was hij zó ingewerkt in zijn vak, dat hij zich aan andere studie-terreinen kon gaan wijden. Niet alleen de toekomstige priesters, maar ook de leerlingen van Hogere Burgerschool en Handelsschool hebben op hun program enige lessen staan in de beginselen der economie en staatsinrichting, terwijl de ethica specialis en de sociologie bij de filosofiestudenten gedoceerd worden.

Daarom ging Prof. van der Mühlen zich

bijzonder hierin bekwamen. Na enige jaren van intense zelfstudie behaalde hij in drie opeenvolgende jaren het candidaatsexamen in de rechten aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en de middelbare akten Staathuishoudkunde en Statistiek, alsmede Staatsinrichting, terwijl enkele jaren daarna hij het doctoraalexamen in de faculteit der rechten (vrije studierichting) deed aan de R. K. Universiteit te Nijmegen.

Vervolgens ging hij werken aan een dissertatie; een ziekte dwong hem voor een lange tijd dit werk te onderbreken; toen hij het weer aanpakte maakten de steeds toenemende werkzaamheden ook buiten Rolduc het hem niet meer gemakkelijk er de tijd voor te vinden; de onverwachte dood van zijn promotor Prof. J. van der Grinten, met wien hij in contact gebleven was, tezamen met het vele andere werk, dat er bij was gekomen, waren de factoren, die aan de promotieplannen een definitief einde maakten.

In het Roermondse diocesis is Directeur van der Mühlen in de eerste plaats bekend als de opvoeder van de toekomstige priesters gedurende de twee eerste jaren hunner hogere studies. Aan hen heeft hij het beste en grootste deel van zijn vele gaven en talenten, van zijn priesterlijke zorgen gegeven. Hij is hen voorgegaan door zijn voorbeeld van eenvoudig, priesterlijk leven, van oprechte, mannelijke vroomheid, van ernstige, regelmatige arbeid. Hij heeft hen met raad en daad, vaderlijk en hartelijk, bijgestaan als ze bij hem kwamen praten, en dat deden ze dikwijls en graag, ook in latere jaren als ze Rolduc hadden verlaten. Klaar en helder heeft hij hen ingeleid in de verschillende terreinen der wetenschap, die hem waren toevertrouwd; hij heeft hen geholpen en bemoeidigd als ze hun eerste preken moesten houden. Vooral echter heeft hij er zich op toegelegd, om hen op te voeden tot mensen van karakter en deugd, van wilskracht en zelfbeheersing; hiervoor in het bijzonder zijn velen hem dankbaar gebleven. Zo heeft hij

zich gegeven aan zijn studenten, vooral sinds 1928, toen hem, na het vertrek van Dr. A. Terstappen, de leiding der filosofen werd toevertrouwd. Als hoofdprofessor der filosofie trad hij toen met ieder van hen in nauw persoonlijk contact, om aldus naast het geven der meer algemene directieven, de speciale opvoeding van ieder hunner ter hand te nemen.

Ook als leraar op de Hogere Burgerschool en Handelsschool imponeerde hij door zijn heldere lessen. Toen langzamerhand deze lessen steeds meer en eindelijk geheel op andere overgegaan waren, was hij weer op andere wijze met de leerlingen niet-filosofen in contact gekomen als biechtvader en geestelijk raadsman. Al heeft dus het zwaartepunt zijner werkzaamheid gelegen op het terrein der opvoeding van den toekomstigen clerus, beperkt heeft het zich daartoe, ook te Rolduc, niet.

Ook te Rolduc niet, schrijven we. Immers eveneens tot buiten Rolduc heeft Directeur van der Mühlen zijn werkzaamheid uitgestrekt. Vooral de mijnstreek en daarin weer het meest de gemeente Kerkrade heeft mogen profiteren van die arbeid. Zijn belangstelling en zijn bijzondere studies richtten vanzelf zijn blik op de sociale noden en de daarmee samenhangende problemen. Door lezingen en adviezen heeft hij in brede kring de juiste ideeën helpen verspreiden. Als voorzitter der gezondheidscommissie en als lid van het voormalig steuncomité, vooral echter als veel- en hardwerkend bestuurslid zowel van het plaatselijk als van het provinciale Groene Kruis heeft hij gewerkt voor betere toestanden op velerlei gebied. Tot zijn grote spijt moest hij, tengevolge van een ziekte, enige jaren geleden een deel van dit vruchtbaar arbeidsveld aan anderen overlaten; zijn belangstelling en liefde behield het, terwijl voor de plaatselijke afdeling van het Groene Kruis ook zijn actieve medewerking kon behouden blijven.

Veel ook heeft hij gedaan, om het sociaal en liefdadig werk, door „Maria-Oord” in Kerkrade verricht, te bevorderen en rijke vruchten te doen dragen, door zijn adviezen en door zijn deelgenootschap aan het Be-

stuur dier inrichting, een functie, die hij ook nu nog bekleedt.

En dan het Sint Jozefshospitaal te Kerkrade, evenals Maria-Oord bediend door de missiezusters Dienaressen van den Heiligen Geest. Vanaf het begin van dit ziekenhuis in zijn tegenwoordige moderne vorm is hij er een der energieke, stuwende, alles-er-voor-over-hebbende regenten van geweest. Hij heeft het zich zien uitbreiden, het zien groeien en bloeien, hij heeft uren en dagen van overleg en adviseren er aan gegeven. Ingewijden weten, wat hij daardoor aan goeds heeft gedaan naar lichaam en ziel, in de natuurlijke en bovennatuurlijke orde, onder brede lagen der bevolking van de gemeente Kerkrade en omliggende gemeenten. Ook thans is Directeur van der Mühlen nog Regent van het Ziekenhuis.

Had enige jaren geleden een ziekte hem genoodzaakt zijn werkzaamheden enigszins te verminderen, na het herstel zijner gezondheid pakte hij ook weer een nieuw met animo aan: het censorschap van de R. K. Openbare Leeszaal en Bibliotheek te Kerkrade.

Vermelden we met een enkel woord nog één gebied, dan hebben we het arbeidsveld van 27 jaren priesterwerk in grote lijnen getekend. Voor enige kloosters in de omgeving van Rolduc is jarenlang Prof. van der Mühlen de geestelijke leider geweest; vele kloosterzusters blijven zijn conferenties en zijn zieleleiding dankbaar gedenken en smeken nu Gods zegen af over hem en het aan zijn zorgen toevertrouwde Rolduc.

Dat gebed moge den nieuwen Directeur sterken bij zijn taak. In zorgelijke tijden is hem een zware last op de schouders gelegd. Uit hetgeen wij boven schreven ziet men, dat het sterke schouders zijn, waarop deze last gelegd werd. In de beslissing van Zijne Hoogwaardige Excellentie Monseigneur Dr. G. Lemmens zien wij Gods Voorzienigheid, Welke op de vooravond van moeilijke dagen Rolduc een Directeur schonk, die krachtig en vaderlijk, fors en voorzichtig het bestuur over het oude, dierbare Roda voeren zal. De laatste der Reguliere Kanunniken, die Rolduc vóór de Franse Revolutie bewoonden, Kanunnik Kruijder, die Rolducs nieuwe be-

stemming: Klein-Seminarie van het Apostolisch Vicariaat Roermond nog beleven mocht (hij overleed 24 April 1846), heeft het bekende woord over Rolduc gesproken, dat wij als een kostbare traditie bewaren: „Fürchten Sie nicht: Gottes Segen ruhet ueber diesem Hause“. Daaruit spreekt innige dankbaarheid en rotsvast vertrouwen tevens. Dat is ook de stemming, waarin onze nieuwe Directeur zijn ambt heeft aanvaard. Dat is de stemming, waarin wij allen hem hebben begroet. Dat is de stemming, die ons allen voor de toekomst bezielt.

Wij hopen van harte, dat dit ook de stemming moge zijn der lezers van ons Jaarboek. Wij durven hen zelfs vragen, ondanks de vele zorgen, die ook hen zullen drukken, te midden der vele beslommeringen, die de tijdsomstandigheden met zich brengen, een hartelijke bede tot God te richten voor hun dierbaar Rolduc en zijn nieuwen Directeur. Rolduc vergeet in zijn gebed ook zijn talrijke oud-leerlingen en vele vrienden niet; daarom durft het ook rekenen op hun gebed. Dan is er een hechte band, een levendige wisselwerking tussen de tegenwoordige en de vroegere Rolduciens, een hoogst werkelijke band, waardoor men ook, door afstanden van elkaar gescheiden, toch met elkaar in innig contact blijft.

Zo gaat Rolduc dan onder Directeur van der Mühlen een nieuwe periode tegemoet. In rotsvast vertrouwen.

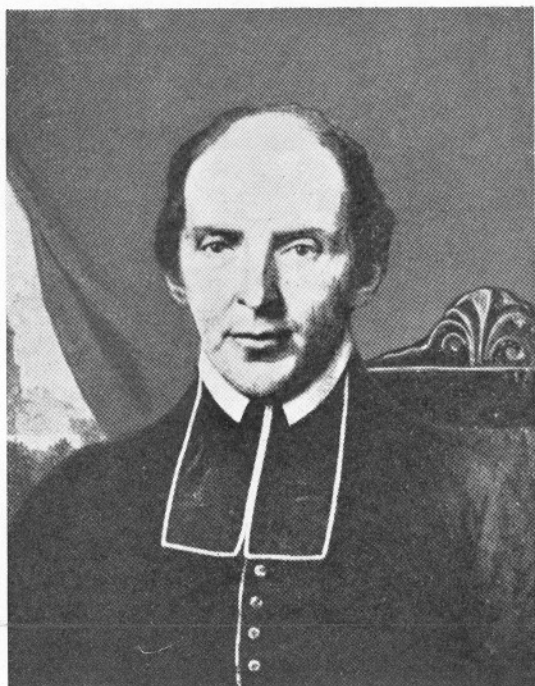
Vertrouwend op de liefde van Jezus' Hart, dat Hart, waarvan de beeltenis als onderpand van zegen neerblijkt op onze leerlingen bij hun spel en ontspanning.

Vertrouwend op de voorbede der H. Maagd, aan wie Rolduc nog onlangs plechtig werd toegewijd en die er als Moeder en Koningin zo trouw en kinderlijk wordt vereerd.

Vertrouwend op zijn vele vroegere bewoners, thans burgers van de hemel, vooraan een Mgr. P. J. Savelberg, een Mgr. Dr. A. Ariëns, een Deken L. Tijssen, die hun Rolduc niet zullen vergeten in hun glorie.

Vertrouwend op zijn brede kring van oudleraren, oud-leerlingen en vrienden, die ondanks eigen zorgen ook Rolduc nog met een gebedje zullen steunen.

Vertrouwend, dat het Roda Trinitati dicata, zoals boven de ingangsdeur staat, dat Rolduc aan de H. Drievuldigheid toegewijd, ook in de toekomst moge arbeiden ter ere van den Drie-enigen God, tot heil van onze Moeder de H. Kerk en van ons dierbaar vaderland.

Mgr. H. PETERS
Directeur 1843—1855

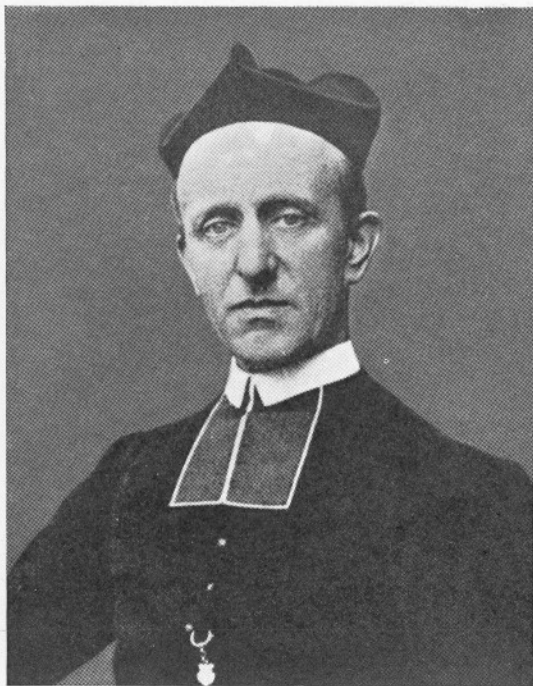
ANT. JANSEN
Directeur 1856—1868

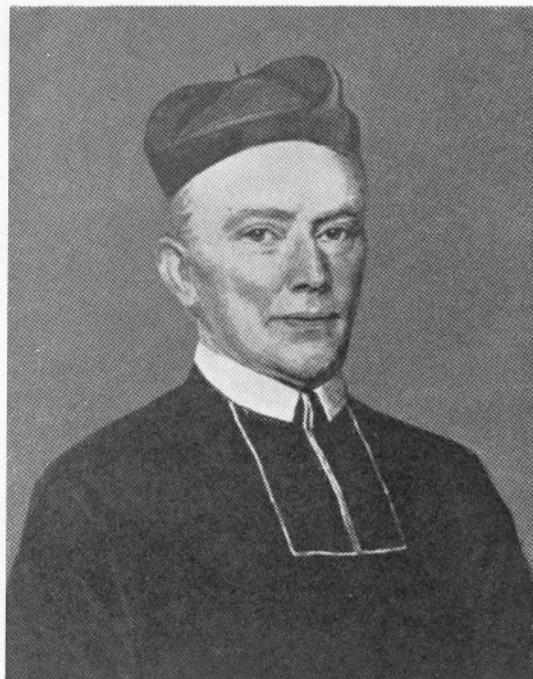
Mgr. Dr. W. EVERTS
Directeur 1868—1893 († 1900)

Mgr. Dr. R. CORTEN
Directeur 1893—1909

L. SCHRIJNEN
Directeur 1909—1914 († 1932)

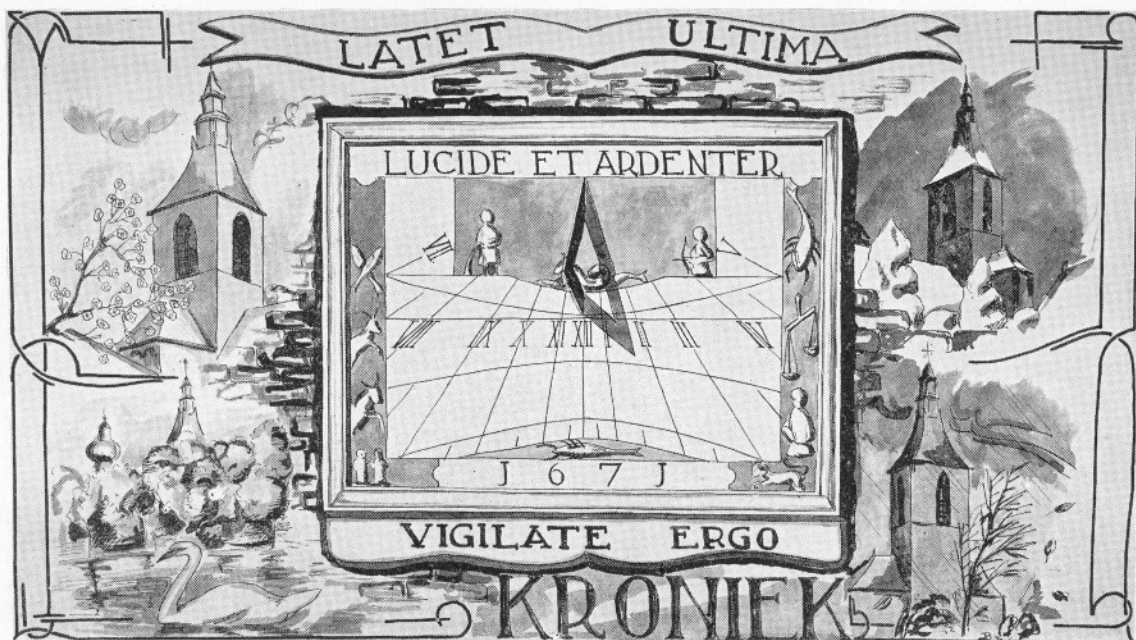
Drs. ANT. GEURTS
Directeur 1914—1920 († 1933)

Mgr. ANT. VAN DE VENNE
Directeur 1920—1940

Drs. H. VAN DER MÜHLEN
Directeur 1940

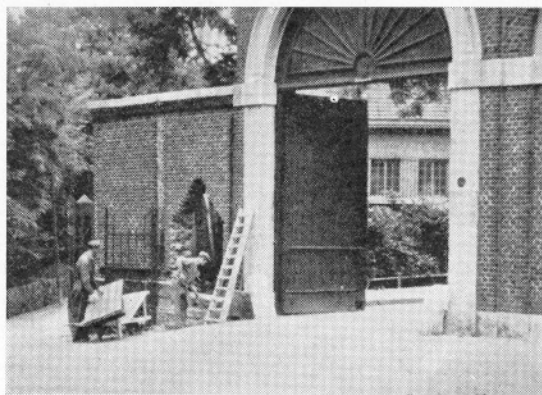

1939—1940

.....

17 Juli. Rolduc gaat op grote vakantie; daar er geen verbouwingen of belangrijke wijzigingen op het programma staan, belooft het deze vakantie bij uitzondering eens echt rustig te zullen zijn binnen de muren van de aloude abdij.

29 Juli. De grote poort bij de hoofdingang van het huis, die 50 jaar dienst deed, is totaal versleten en wordt door een nieuwe vervangen.

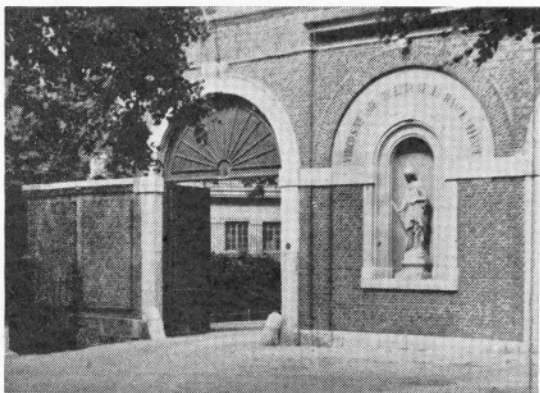

3 Augustus. Vandaag bereikt ons een blijde boodschap: onze leraar de Weleerw. Heer Jos. Flecken is in den Haag geslaagd voor Engels M.O. akte A. Voor den geslaagde onze hartelijke gelukwensen!

5 Augustus. De werkzaamheden aan de versterking van de fundamenteën onder de bisschopszaal en Infirmierie lopen gelukkig ten einde.

Te Utrecht wordt in het geboortehuis van onzen groten oudleerling Mgr. Dr. Alfons Ariëns een gedenkteken onthuld.

7 Augustus. Nationale feestdag: in Kerk-rade viert de vaderlandse geest hoogtij.

10 Augustus. Een oudleerling van Rolduc, Jos Smeets, geb. te Ottersum, ontvangt heden als Missionaris van het H. Hart te Stein het H. Priesterschap. Rolduc's hartelijke felicitatie.

14 Augustus. Onze verdienstelijke oudleraar, de Z.E.Z.G. Heer Emile Petry, Regent van de bisschoppelijke kweekschool te Roermond, krijgt heden als zodanig eervol ontslag. Mogen nog vele jaren van welverdiende rust voor hem zijn weggelegd!

15 Augustus. Op dit mooie Mariafeest is er door het bosquet processie naar de Grot van Lourdes; een weliswaar kleine, maar echt stichtende tocht door de met vlaggen versierde wegen van ons bos.

20 Augustus. Wederom wordt een oudleerling priester gewijd, thans Piet Verharen S.V.D. en wel te Teteringen; moge hij een flink priester-missionaris zijn!

23 Augustus. Opeens nog grotere spanning in de internationale verhoudingen.

25 Augustus. Onze angst neemt toe, nu de voormobilisatie in ons land is afgekondigd.

27 Augustus. De spanning stijgt — op bisschoppelijk voorschrift houden de te Rolduc aanwezigen voor het uitgestelde H. Sacrament enkele uren aanbidding, om de Hemel het behoud van de vrede af te smeken.

28 Augustus. Bericht wordt, dat morgen de algemene mobilisatie in werking treedt. Op paarden en vervoermiddelen wordt beslag gelegd. Wij verliezen onze pas-nieuwe vrachtauto.

1 September. De oorlog is begonnen. Zullen nu de leerlingen toch naar Rolduc terugkeren? De vakantie eindigt 6 dezer. Wij richten heden aan de ouders der leerlingen een circulaire, waarin wij meedelen, dat de vakantie met een paar dagen verlengd wordt. Dan hopen wij, dat kalmte en vertrouwen zullen zijn teruggekeerd.

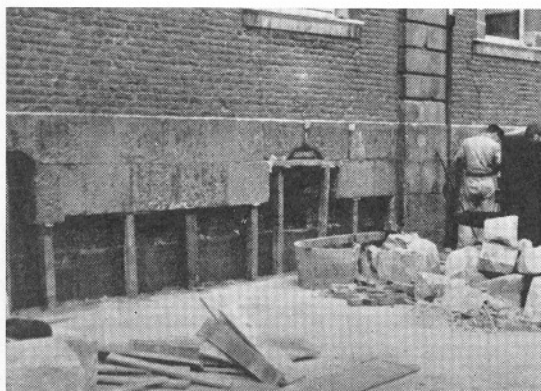
Onze oud-leerling Mr. F. Janssen, lid van de Eerste Kamer, wordt benoemd tot President van de rechtbank te Maastricht. Van harte proficiat!

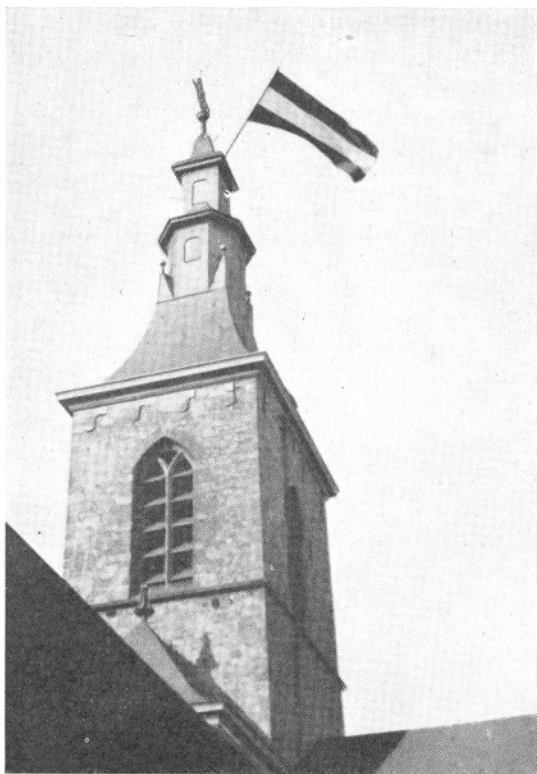
Onder leiding van Pater Beumer S.J. van Valkenburg beginnen de Rolducse priesterleraren hun jaarlijkse retraite.

4 September. Op verzoek van den opperbevelhebber worden er vlaggen op onze torens geplaatst en twee grote nationale vlaggen in olieverf geschilderd op het leien dak boven slaapzaal III. Ook zullen voortaan 's nachts enkele lampen branden, om de Nederlandse grens duidelijk te doen uitkomen.

Evenals op vele plaatsen in ons land begint men hier met het maken van vluchtkelders onder de infirmerie en onder studiezaal I, terwijl voor Klein Rolduc een kelder onder de speelzaal daarvoor wordt ingericht. — Natuurlijk bestaat daarvoor levendige belangstelling, waarbij door de jeugd de ernstige betekenis van zulke vluchtoorden wel uit het oog verloren wordt. Voor de eerw. Zusters wordt een kelder onder de watertoren gereed gemaakt.

5 September. Wij richten een circulaire tot de ouders onzer leerlingen, waarin wij ons vertrouwen uitspreken, dat Nederland

buiten de oorlog blijven zal, en vragen de leerlingen 11 September terug te zenden.

7 September. De angst zit er bij velen in den lande in; een viertal nieuwe leerlingen zijn afgemeld, terwijl er 3 van de oude meedelen, dat zij nog niet naar Rolduc durven komen. Toch vallen die getallen niet tegen.

Wij beginnen met het verrichten van de door onzen bisschop voorgeschreven gebeden voor de vrede.

11 September. Terugkeer van de leerlingen; jammer dat de wapperende vlaggen thans een andere betekenis hebben dan hunne verwelkoming. De stemming is opgewekt. Drie leraren en twee leerlingen zijn gemobiliseerd. De eersten zijn de heren Veldman (voor wien wij nog geen plaatsvervanger hebben) wiskunde-leraar, Emile van Loo voor Gymnastiek en Noé voor muziek. Mhr. Heynen gaat studeren aan de Universiteit te Nijmegen.

Bovendien keert niet meer terug de heer A. Ross, die hier enige lessen Engels gaf. Voor 't vele goede ons huis bewezen, zijn wij dencheidenden leraar echt dankbaar.

12 September. Wij beginnen met de plechtige hoogmis van den H. Geest, gevolgd door een les voor alle leerlingen en de herexamens; 's namiddags is er een met belangstelling gevolgde voetbalwedstrijd.

13 September. Opening van de retraite, geleid door de Z. E. Paters Redemptoristen Dr. Lijdsman, van Nimwegen, Schuurman en Guiaux.

17 September. De welgeslaagde retraite loopt heden ten einde; met het oog op de ernstige, dreigende toestanden, waarin wij verkeren, spoort Pater Lijdsman de leerlingen in de slotpredicatie aan om te leven en te strijden „pro Christo et ecclesia”.

Herwonnen Levenskracht houdt heden een collecte te Rolduc, tot volle tevredenheid van de collecteurs.

13 October. In de spannende tijden is een verrassing goed voor de jeugd, die er heden namiddag dankbaar van profiteert.

Drs. A. ROSS
Leraar Rolduc 1924—1939

14 October. Terwijl de politieke barometer op storm staat, loeit de storm in letterlijke zin om onze torens en daken, scheurt de pas vernieuwde vlaggen aan flarden en velt en havent enkele bomen rondom Rolduc.

15 October. Eerste uitgangsdag voor de Zuid-Limburgers; 's avonds draait de bekende film „Sneeuwitje”, tot grote voldoening voor hen die thuis bleven.

22 October. Opening van de Missie-actie in het nieuwe schooljaar: missieplaten versieren de wanden van de corridors. Plechtige hoogmis met preek en collecte; 's namiddags opvoering van het St. Willebrordus-missiespel en 's avonds een mooie lezing over missie-actie door den heer Casper Sprokel uit Kerkrade.

28 October. Een oudleraar van Rolduc, Dr. H. Derckx, viert heden op zijn ziekbed zijn 50-jarig priesterfeest. Dankbaar leeft Rolduc uit de verte die treffende gebeurtenis mee en wij zenden den jubilaris onze hartelijkste gelukwensen.

29 October. Vandaag verschijnt de vurig verwachte 1ste encycliciek van Pius XII, die o.m. de weg toont naar de vrede. Met eerbied luistert de wereld naar den Stedehouder van Christus.

1 November. Het feest van de zalige hemelbewoners, wier verheffing ons vooral bij de indrukwekkende kerkelijke diensten met vreugde vervult, en wier voorspraak wij inroepen.

2 November. Wij gedenken de lijdenden in het vagevuur; na de plechtige hoogmis trekken wij naar ons stille kerkhof, om speciaal voor allen, die daar rusten, te bidden.

3 November. Vandaag het röntgenologisch onderzoek van de leerlingen door Dr. Bak uit Maastricht; het onderzoek wijst uit, dat de algemene gezondheidstoestand heel goed is, doch dat de maatregel gewettigd is.

5 November. Hockey- en tennismatch tegen clubs van het bisschoppelijk college te Roermond; Rolduc toont zich de meerdere op beider gebied.

7 November. Nederland herdenkt de dag, waarop de grote apostel der Friezen, St. Willibrordus, vóór 1200 jaar zijn zegenrijk leven eindigde te Echternach in Luxemburg. Wij houden een plechtige hoogmis met preek en sluiten ons zo aan bij de algemene hulding van dezen nationalen heilige.

Voor het eerst bezoeken de leerlingen vandaag de schuilkelders, waar zij hun plaatsen krijgen aangewezen; moge de stemming, waarin deze oefening geschiedde en die meer sportief dan ernstig was, nooit anders behoeven te zijn!

9 November. De laatste van de twee leerlingen, die gemobiliseerd waren, keert heden hier terug, om de studie te hervatten.

10 November. Heden overleed te Arcen onze oud-leraar Dr. H. Derckx; het betekent het einde van een mooi vruchtbaar leven. Wij verwijzen naar het „in memoriam” van dit jaarboek.

11 November. Tengevolge van de dreigende toestand wordt heden ervoor gezorgd, dat alle leerlingen in het bezit zijn van een

bewijs van Nederlandschap. Uit talloze telefonische gesprekken blijkt, dat de angst der ouders toeneemt. De eerste leerling wordt huiswaarts geroepen, weldra gevolgd door een viertal andere. Toch blijft het voor de rest bedaard in ons huis. Wat moeten wij doen? Het reizen is zeer bezwaarlijk, vooral omdat de wegversperringen het autoverkeer onmogelijk maken. Bij velen leeft de wens: waren de leerlingen maar thuis. Anderen hebben nog vertrouwen.

14 November. Een paar Rolducse heren en verschillende oud-collega's van Rolduc begeleiden den overleden Dr. Derckx te Arcen grafwaarts. Ook onze Maria-bisschop woonde de droevige plechtigheid bij van dezen priester van Maria.

19 November. Weer is er storm, waarvan de vlaggen op de torens het slachtoffer worden; meer te betreuren is het dat een mooie oude ahornboom op het voorplein wordt neergesmaakt. Was zulks een paar uur eerder gebeurd, dan waren allicht een paar auto's, die de Zuid-Limburgers voor de tweede uitgangsdag kwamen halen, er lelijk aan toe geweest.

22 November. Het lijkt hier, of men weer aan het bouwen wil gaan — er liggen een paar zware ijzeren balken voor het huis en ook andere bouwmaterialen worden aangevoerd. Toch is er van een nieuw gebouw geen sprake, het geldt de versterking van de gewelven van onze crypte en van een kerkgewelf tegen mogelijke bomaanvallen. Het rijk, bezorgd voor het behoud van de erken-

de monumenten, neemt de kosten voor zijn rekening.

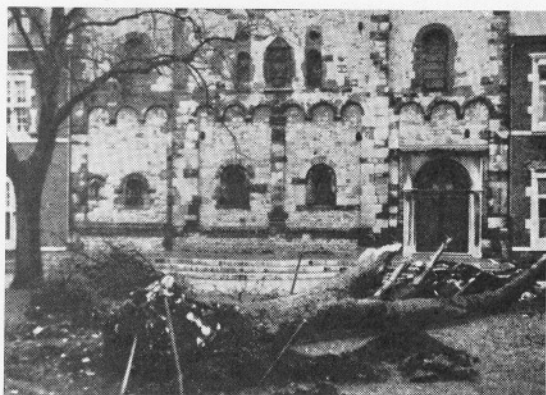
23 November. De winter is in aantocht. Vannacht heeft het gevroren en vandaag worden wij vergast op flinke sneeuwjachten.

25 November. Als een aangename afwisseling in het lange trimester hebben wij heden het feest van St. Catherine, met bijzondere feestelijkheden voor de heren wijsgeren en een mooie theater- en muziekavond voor alle leerlingen.

3 December. De stam van onze verkeners krijgt een nieuw verblijf, dat heden met enige plechtigheid wordt ingewijd, nl. in de 1ste verdieping van het tuintorentje bij de aula, die daarvoor, gedeeltelijk door de nieuwe bewoners zelf, in orde werd gebracht.

4 December. Iemand in Rolduc bereikt heden zijn 65ste jaar, n.l. directeur van de Venne, die nu verlichting krijgt van zijn taak door zijn ontslagname als Rector van het Gymnasium, geen onderwijs meer geeft en alleen belast blijft met de algemene leiding. Als Rector van het Gymnasium wordt aangesteld Dr. P. Everts.

Een blijde tijding brengt deze dag, n.l. het slagen van onzen leraar den weleerw. heer

Jan Janssen voor de akte aardrijkskunde M.O. Onze hartelijke gelukwensen!

Nu het aantal van de leerlingen der Voorber. Klas weer groter is geworden, komt er in plaats van den gemobiliseerden heer Grouls een nieuwe 2de onderwijzer n.l. de heer van der Mullen uit Gulpen.

5 December. Vooravond van St. Nicolaas. Na het diner de bekende stormloop naar de slaapzalen om te zien, wat de Heilige gebracht heeft. 's Avonds zeer mooie voordrachten door Charlotte Köhler, waarnaar in gespannen aandacht geluisterd wordt, zodat de kunstenaars zich gedrongen gevoelde te zeggen, dat de leerlingen zich „schattig” hadden gedragen.

6 December. In de St. Nicolaasstemming en mede ter ere van het succesvolle examen van Mhr. Janssen verleent de directeur heden nog een extra gunst.

Opening van het triduum, dat zoveel jaren lang te Rolduc gehouden werd bij gelegenheid van het feest der Onbevleete en dit jaar onder leiding staat van den bekenden Lazaristenpater Colsen uit Nuth.

8 December. Einde van het triduum met de indrukwekkende plechtigheid van het besluit.

14 December. Heden wordt een aanvang gemaakt met de composities; na de spanning van de dreigende oorlogsgevaaren zal de vacantie dubbel welkom zijn.

16 December. De winter schijnt in aantocht; de kranten schrijven reeds over ijsvermaak in het Noorden; hier zijn de vijvers nog niet dicht; de composities vragen overigens de hele aandacht.

21 December. In het vroege koude ochtenduur gaan de leerlingen huiswaarts, om Kerstmis te vieren in de familiekring. Een slachtoffer van de griep moet nog een paar dagen hier blijven. Al waren er de laatste dagen enkele zieken, over de gezondheidstoestand van het verlopen trimester kunnen wij tevreden zijn.

25 December. In de stille rust van de vacantie vieren wij, d.w.z. degenen, die te Rolduc zijn achtergebleven, het Kerstfeest; het stemt tot weemoed, dat het voor zoveel miljoenen vandaag geen vredefeest is en dat door den Paus aangewende pogingen, om vrede te stichten geen succes blijken te hebben.

29 December. Het is bitter koud geworden; de Kerkraadse jeugd geniet van onze vijvers, maar de leerlingen van Rolduc doen dat zeker ook in hun omgeving.

9 Januari. De Kerstvacantie is ten einde en opgewekt keren de leerlingen door de

frisse avondlucht hier terug. Enkelen blijven weg, maar worden door ruim hetzelfde aantal vervangen. In plaats van den leraar van der Linden, begroeten wij als tijdelijken plaatsvervanger den heer P. H. I. Huijds electrotechnisch Ingenieur.

10 Januari. Geheel onverwacht hebben wij reeds nu een ernstigen zieke, Hubert Vul-linghs, aan wien op de slaapzaal het H. Olie-ssel wordt toegediend; daarna wordt hij ver-voerd naar het hospitaal te Kerkrade.

Ofschoon het ijs hier verre van mooi meer is, wordt er door de schaatsenliefhebbers toch gebruik van gemaakt.

12 Januari. De toestand van Hubert Vul-linghs, voor wiens herstel wij met aandrang bidden, blijkt gunstiger te zijn, omdat het bewustzijn is teruggekeerd.

14 Januari. Nadat het ijs zoveel mogelijk berijdbaar is gemaakt, hebben heden wed-stryden plaats, waarbij groote belangstel-ling van leraren en leerlingen is voor de snel-heid en de sierlijke bewegingen van de mede-dingers.

16 Januari. Vandaag worden wij vergast op flinke sneeuwbuien. De thermometer wijst heden 13, sommigen zeggen 16° onder nul aan.

18 Januari. Nieuwe, heftige sneeuwstor-men, zodat Rolduc en zijn omgeving met sneeuwlagen bedekt zijn, zoals het jaren lang niet het geval was. Van Kerkrade uit is Rol-duc nauwelijks te bereiken.

19 Januari. Nadat de vijvers zijn schoon-

geveegd, heeft er heden ijscongé plaats ter ere van de heren surveillantten.

21 Januari. Onder de hoogmis preek en collecte van pastoor Vervoort voor zijn nieu-

we kerk ter ere van de H. Odilia te Sweyk-huizen.

Het is weer een Zondag van binnenblij-ven, want het sneeuwt de hele dag; verschil-lende auto's op weg van Kerkrade naar Rolduc raken vast en moeten met inspanning van veel kracht bevrijd worden.

25 Januari. Onbarmhartig duurt de koude voort; weliswaar met enorm kolenverbruik slagen wij erin het huis te verwarmen; bui-ten waagt zich alleen degene, die moet. Hoe hard voor de armen en niet minder voor onze landverdedigers, die buiten op wacht zijn.

28 Januari. Pastoor Rottier, missionaris van Zweden, houdt vanavond in de oude aula een met belangstelling gevolgde lezing over zijn missieland.

31 Januari. Over glibberige gevaarlijke we-gen arriveert hedenavond hier onze vereerde bisschop, om morgen zijn jaarlijks werk te verrichten bij onze heren filosofen.

1 Februari. Monseigneur draagt voor de leerlingen de communautetsmis op, bezoekt de leerlingen bij het middagmaal en stelt hun een aangename gunst in het vooruitzicht.

Vandaag viel er regen. Is dat een teken van het heengaan van de bittere winter? Wij hopen het van ganser harte.

2 Februari. Feestvergadering van de Maria-congregatie met opdracht van nieuwe leden, thans in de kerk, omdat de crypte met de

tallose palen, die de gewelven stutten, niet te gebruiken is — 35 nieuwe leden worden Mariakinderen.

's Avonds is er naar oud gebruik aula, waarvoor een mooie filmvoorstelling geboden wordt.

Te Nijmegen overlijdt vandaag na een langdurig lijden op 55-jarige leeftijd onze hoogst verdienstelijke oudleerling Prof. Dr. Aloys Slijpen S.J., hoogleraar aan de Katholieke Universiteit. Hij ruste in vrede! Wij bidden voor de rust zijner ziel.

Werkelijk is de dooi ingetreden, althans in het Zuiden, maar wat staat ons nog te wachten, voordat de enorme massa's sneeuw verdwenen zijn!

3 Februari. Vandaag beginnen wij het veertigungebed, uitstekende gelegenheid om te bidden voor het herstel van de vrede.

Vanavond hebben wij in onze aula een schitterend concert door het stedelijk orkest van Maastricht, onder leiding van Henri Hermans; het was een werkelijk hoogstaand genot, dat ons geboden werd.

4 Februari. Een oudstudent van Rolduc, Z. H. Exc. Mgr. Fr. Geurts, apostolisch vicaris van Yungpinfoe in China, herdenkt heden de dag, waarop hij voor 40 jaar werd bisschop gewijd. Met bewondering zien wij op naar dien geloofsheld en wij bidden voor zijn behoud en het welslagen van zijn apostolische arbeid.

Wederom is er vandaag voorstelling in de aula; het Zuid-Limburs toneel speelt „Kinderen van ons volk”, een stuk, dat in heel het land en ook hier in de smaak valt, ook om

de goede vertolking van onze Zuid-Limbursse toneelspelers.

5 Februari. Met grote plechtigheid sluiten wij heden het veertigungebed. Moge de Eucharistische God onze vele gebeden van deze dagen verhoren.

6 Februari. Aswoensdag en begin van de H. Vastentijd. Aan ontspanning wordt nu niet meer gedacht. Moge men metterdaad luisteren naar de ernstige waarschuwingen en aansporingen van onze kerkelijke Overheid!

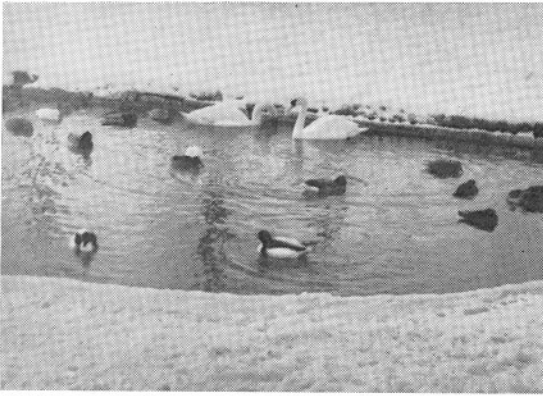
9 Februari. De hoop, dat de winter eindelijk voorbij zou zijn, blijkt ijdel; weer is er een flinke vorst.

11 Februari. Vandaag profiteren de leerlingen, voor zover zij niet naar huis zijn voor half-trimester, van het ijs; 's avonds een mooie film.

Heden herdenkt onze oudleerling Z. H. Exc. Mgr. Diepen de dag, waarop hij vóór 25 jaar tot bisschop van 's Hertogenbosch benoemd werd; met een hartelijk telegram brengt Rolduc hulde aan de grote verdiensten van den jubilerenden Kerkvorst.

12 Februari. Verheugden wij ons een paar dagen, omdat de sneeuw over wegen en velden in het rond eindelijk verdwenen was, vandaag valt er zoveel, dat wij weer hetzelfde witte beeld krijgen van ons huis en van de hele omgeving. In de avond wordt het zo koud, dat de thermometer 16° onder nul aanwees; in andere streken van ons land daalde de temperatuur zelfs tot 26 onder nul, hetgeen een koude aanwijst, die misschien

nog nooit in ons land bereikt werd. Ten koste van ongewoon grote hoeveelheden kolen houden wij het warm in klassen en zalen.

Heden heeft te Rolduc een samenkomst plaats van enkele directeurs van colleges om de politieke toestand te bespreken en de maatregelen, die eventueel moeten genomen worden.

18 Februari. Onze oudleerling uit Sevensnum, Bas Vermeeren, wordt heden tot priester gewijd bij de Priesters van het H. Sacrament te Baarlo.

21 Februari. Eindelijk schijnt de winter te willen verdwijnen en treedt de dooi in.

23 Februari. Vandaag hebben wij eens een mooie zonnedag, die zich uitstekend leent voor de gunst in het vooruitzicht gesteld door Z. H. Exc. onzen bisschop bij zijn laatste bezoek.

26 Februari. Wij ontvangen bericht, dat onze aanstaande leraar, de weleerw. heer Jan Vogels, te Utrecht geslaagd is voor candidaatsexamen Wis- en Natuurkunde. Onze hartelijke gelukwensen!

29 Februari. De Commissaris van de Koningin in Limburg brengt vandaag zijn 1ste officiële bezoek aan de gemeente Kerkrade; wijl de gouverneur reeds een paar maal officieel te Rolduc ontvangen werd, bracht hij aan Rolduc slechts een vluchtig bezoek — natuurlijk hadden velen dat liefst anders gezien.

3 Maart. Halfvasten. Volgens de oude traditie een toneeluitvoering in de aula. Gespeeld werd Saul en David. De schrijver

Pastoor A. van Delft woonde de opvoering bij.

Opnieuw worden 2 oudleerlingen priester gewijd, n.l. de Montfortanen Peter Rutten en Martin Budé. De plechtigheid had plaats in hun klooster te Oirschot. Gaarna wensen wij hun het beste toe.

6 Maart. Men verwachtte hier de lente, maar helaas het weer is guur en heden ligt weer het blanke sneeuwkleed over heel de streek, waarop Rolduc uitzicht biedt.

7 Maart. De katholieke bladen brengen feestelijke artikels van hulde aan Mgr. Diepen op de dag van heden, waarop hij voor 25 jaar bisschop werd gewijd.

9 Maart. De oud-studenten van de Rolducse filosofie worden ten getale van 27 in het Groot-Seminarie te Roermond met de priesterlijke waardigheid bekleed. Uit de verte leven wij die belangrijke gebeurtenis mee en zenden wij de neomysten onze oprechte felicitaties. Datzelfde doen wij ten opzichte van een Amsterdamsen oud-leerling Bernard Hibbeln, die heden in Cambrai in Frankrijk hetzelfde grote voorrecht deelachtig wordt.

Wij ondervinden een zeer onaangenaam gevolg van de Duitse oorlogsmaatregelen. Onze weiden op Duits gebied, die wij niet kunnen missen voor het vee en het fruit, zijn totaal afgesloten en voor ons niet meer te gebruiken, zodat wij ze maar voor een jaar verpachten aan den heer Delahaye uit Herzogenrath.

14 Maart. Weer jaagt de sneeuwstorm en

stapelt de sneeuw tot zulke hopen op, dat Rolduc maar moeilijk te bereiken is.

15 Maart. Er is een nieuwe bron van zorgen voor Rolduc. De Domaniale Mijn tracht haar plan, waartoe zij het recht bezit, door te voeren, om de ontginning van de kolen onder Rolduc door te zetten. De kwestie is in ernstige studie. Of „Monumentenzorg” zich bij dat plan zal neerleggen?

Van de andere kant toont „Kunstbescherming” onder leiding van Dr. Jan Kalf weer zijn belangstelling voor onze monumentale kerk, door haar op te nemen onder de gebouwen, waarvan de militaire macht geen gebruik mag maken als uitzichtpunt.

Tot onze schrik constateren wij, dat de muur langs onze tuin en de neutrale weg over een lengte van ruim 50 meter is omgevallen of omgewaaid.

17 Maart. Begin van de Goede Week; de uitvoering van de Matheuspassie van Pothast maakt op de bewoners van Rolduc en vele belangstellenden van buiten een stichtende en verheffende indruk.

20 Maart. Het 25-jarig priesterfeest van Mhr. Metzmakers, waarvan de viering wordt uitgesteld tot na de vakantie; de jubilaris herdenkt in stilte de grootste gebeurtenis van zijn leven.

21 Maart. Witte Donderdag; daar de Rolducse crypte in de tegenwoordige toestand niet te gebruiken is, rust het Allerheiligste op deze dag van aanbidding op het altaar van het H. Hart in het rechtse transept onzer kerk.

22 Maart. Tot de gouden priesterjubilarissen van deze dag behoort, onze oudleraar, de rustende pastoor L. Houben, die onzerzijds over belangstelling niet te klagen heeft; moge hij nog vele jaren zijn geregelde gang naar Rolduc, naar onze kerk en ons bosquet kunnen voortzetten!

23 Maart. Begin van de Paasvakantie; weer is er een trimester van betrekkelijk veel zorg en angst achter de rug. Opgewekt gaat de jeugd naar de ouderlijke woning.

30 Maart. Jaarlijks bezoek van het Redemptoristenklooster van Wittern aan Rol-

duc; daarmee hadden wij vandaag 59 gasten nl. 6 paters en 53 studenten.

31 Maart. De H. E. Heer Dekan van Kerkrade, W. van Ormelingen herdenkt heden de dag, waarop hij vóór 40 jaar priester werd gewijd. Bij de plechtige hoogmis die de jubilaris door een langdurige kwaal zelf niet kon opdragen, en bij de algemene hulde van de parochie waren de directeur en de provisor aanwezig.

In dezelfde gelukkige omstandigheid verkeren twee zijner klasgenoten, nl. de twee oud-Rolducse leraren de H.E. Heer W. Franck, directeur van het bisschoppelijk college te Weert en pastoor H. Nillesen van Rimburch. Dankbaar gedenken wij de grote verdiensten die zij zich verwierven voor ons huis, en wij betuigen hun op deze dag onze warme belangstelling.

9 April. Morgen eindigt de vakantie, maar in de avond van 9 April laat onze regering bekend maken, dat de militaire verloven zijn ingetrokken en dat mede in verband daarmee de treinloop en het reizen voor niet-militairen beperkt zullen zijn.

Zulks dwingt Rolduc de vakantie te verlengen; per radio wordt in het nachtelijk uur de boodschap uitgezonden en worden enkele kranten verzocht om in hun ochtendblad een bericht van die strekking op te nemen. Zullen die maatregelen doeltreffend zijn?

10 April. Het blijkt van wel, want heden arriveert geen enkele leerling te Rolduc. Het schijnt dat welkome berichten gemakkelijk hun doel bereiken.

13 April. Ook in Kerkrade is de staat van beleg afgekondigd.

15 April. Voor vandaag hebben wij de leerlingen teruggeroepen, het vervoer per spoor is weer uitgebreid; uit angst blijft niemand thuis, zodat morgen de school regelmatig kan beginnen.

17 April. Heden het uitgestelde zilveren priesterfeest van Mhr. Metzmakers; ondanks de korte tijd van naaste voorbereiding is alles in de kerk en de aula geslaagd. De opvoering van „Het spel van de Kelk” viel in de smaak. Zie verder uitvoerig verslag.

20 April. Eindelijk een schitterende lentedag, die buitengewoon welkom is. Moge de lentetijd zich nu handhaven!

21 April. Heden in de morgen collecte voor de Rolducse Jeugd-Conferentie „H. Don Bosco” der Vincentiusvereniging. Om 5 uur heropvoering van „Saul en David” voor de Bijzondere Raad van Vincentius voor Kerkrade en Eygelshoven. Er waren ruim 500 kaarten verkocht en de Bijzondere Raad zal wel met de netto-opbrengst van ruim 400 gulden tevreden geweest zijn. Ook onze afdeling had een aardig buitenkansje aan het buffet, dat in de gymnastiekzaal was aangebracht.

24 April. Er gaan schuchtere geruchten door Rolduc over een mogelijk aftreden van den Directeur, wiens gezondheid inderdaad in de laatste maanden geleden heeft.

1 Mei. De Meimaand zet mooi in. De processie van de Kruisdagen is vooral heden

indrukwekkend, wanneer we trekken door het frisse, jonge, door de zon beschenen beukengroen van het bosquet.

2 Mei. Hemelvaartdag. Na de Hoogmis jaarvergadering van de Rolducse Jeugd-Conferentie „H. Don Bosco”, die zich in een grote belangstelling, vooral van buiten, mocht verheugen. Na het souper vergadering van de Missie-vereniging met onzen oud-leerling, Dr. P. Zoetmulder S.J., als spreker over het onderwerp: „De inlandse clerus”.

Mhr. Castermans lijdt aan een ernstige verkoudheid en heeft kamerarrest.

6 Mei. Een belangrijke dag in de geschiedenis van ons huis! Van avond tegen 9 uur arriveert Z. H. Exc. Mgr. Dr. G. Lemmens om den opvolger van Directeur van de Venne te benoemen. Om half tien had zulks zijn beslag. Benoemd werd de Z.E. Z.G. Heer Drs. H. J. van der Mühlen, onze filosofie-professor. De volgende dag zullen de leerlingen vrijaf hebben.

7 Mei. De jongens kunnen maar niet begrijpen, waarom de bel hen 's morgens niet op de gewone tijd uit bed jengelt; immers wgens het ver gevorderde uur had men het grote nieuws hun niet kunnen medelen. Om 10 uur zingt de nieuwe Directeur een plechtige Hoogmis, waarin we Gods zegen over een vruchtbaar bestuur afroepen. Erna is receptie. De plechtige installatie zal op Woensdag 22 Mei plaats hebben door onzen Bisschop.

Met vreugde vernemen we, dat onze leerling Hubert Vullingsh, die in Januari plotse-ling ernstig ziek geworden was, weer hersteld in zijn familiekring is teruggekeerd.

8 Mei. Daar we toch aan het feesten zijn gaan we vandaag naar Schaesberg. Al is het nog geen lentewe- — de bomen van de ijzeren weg botten nauwelijks uit en nog geen bloesemgeuren waaien ons van uit het carré of tuin tegemoet — toch doet de frisse morgenlucht goed. De sombere hemel voorspelt wel niet veel goeds, maar toch wordt de pelgrimstocht zonder regen gemaakt en in opgewekte stemming keren de jongens in

ART

HEMELVAARTSDAG-1940

ZEER. EERW. PATER
D. P. ZOETMULDER S.J.

SPREEKT OVER

PRIESTERS
UIT EIGEN VOLKBETEKENIS EN OPLEIDING
VAN INLANDSE CLERUS IN
NED. O. INDIEDEZE MISSIE-
VERGADERING

wordt gehouden in de
aula-minor
is toegankelijk voor de
leden van de M.V. en
voor de niet leden
van 3 gym. en 3 hbs
en hogere klassen
begint om 7.30
het bestuur

mars-tempo met trommelslagen en gezang huiswaarts.

10 Mei. In de nacht van 9 op 10 Mei wordt onze vredige stilte verstoord door geweldig geronk van vliegtuigen. In het holle van de nacht weet men zo gauw niet, wat dit betekent. Het bange voor gevoel wordt 's morgens bij het opstaan droeve werkelijkheid: de Duitse troepen hebben onze grenzen gepasseerd. Na de eerste begrijpelijke consternatie houdt men echter het hoofd koel, en de lessen en studies gaan gewoon verder. Op de cour, en ook in klassen en studiezalen, gaat de belangstelling meer uit naar de vliegmaachines dan naar de wetenschap.

De nieuwe Directeur begint zijn directoraat wel onder de moeilijkste omstandigheden! Deus adjuvet eum!

11 Mei. In de vroege morgen verschijnen enkele Duitse militairen met het verzoek de vlaggen, die nog steeds van de torens wapperden en die wij verzuimd hadden in te halen, weg te nemen.

Na de middag houden we een korte oefening in de schuilkelders, we moeten nu op alles voorbereid zijn.

Het Pinksterfeest wordt ingeluid met de eerste Vespers van het feest.

's Avonds zetten we de klok een half uur vooruit met 't oog op de voorgeschreven verduistering.

Met genoegen constateren we, dat het lezen tijdens de maaltijden is afgeschaft. De filosofen zullen nu op andere wijze hun kunst van welsprekendheid tot ontwikkeling moeten brengen!

Kranten kunnen Rolduc niet meer bereiken en daar ook de telefoonverbinding verbroken is, zitten we hier tamelijk geïsoleerd.

12 Mei. Hoogfeest van Pinksteren met de indrukwekkende kerkelijke plechtigheden. Het koor zong op zeer verdienstelijke wijze de Mis van Refice.

Toch verliepen de Pinksterdagen niet op gewone wijze: het traditionele halftrimester moest wegens de verkeersmoeilijkheden achterwege blijven. Daarom draaide op beide dagen een film.

Na het middageten werd de bekerwedstrijd in de 1e klas gespeeld tussen de Casino-bewoners en Sparta, waarbij laatstgenoemde club zich de meerdere toonde. De eindstrijd zal nu gaan tussen Sparta en Minor.

Na afloop van de film-voorstelling in de aula („De Spooktrein”) krijgen we de eerste — en voor dit trimester ook de laatste — inkwartiering. In lange files rolden de Duitse militaire auto's ons bosquet binnen tot op het voetbalveld. Het waren ongeveer een 400 soldaten met een twintigtal officieren. Ze werden ondergebracht o.a. in de aula minor en het H. K., terwijl de officieren in onze spreekkamers de nacht doorbrachten.

13 Mei. In alle vroegte zijn onze „gasten” reeds bezig zich marsvaardig te maken. Velen bezichtigen eerst nog het huis en sommigen mengen zich zelfs onder de jongens op de cour. Om 10 uur zijn de laatsten vertrokken.

Van avond film: Elephant Boy.

Met grote voortvarendheid is de Directeur bezig met het voorbereiden van allerlei maatregelen, die eventueel noodzakelijk kunnen worden. De prefect is onophoudelijk in de weer en slooft zich uit, terwijl de provisor zich steeds voor nieuwe problemen gesteld ziet.

De eerste maatregel geldt de organisatie van de lucht-alarmdienst, die onder de toegewezen leiding van Mhr. Sittarz nog verder geperfectionneerd wordt. Een staf van medewerkers onder de collega's staat hem terzijde om de verschillende posten te bekleden en we mogen gerust zeggen; alles sluit als een bus.

Verder worden, in verband met een eventuele evacuatie, lijsten aangelegd van leerlingen, die hun huis niet zouden kunnen bereiken, en die we een voorlopig onderdak willen verschaffen bij families in de omgeving van Rolduc. Onder leiding van Mhr. Deumens werken enkele Heren bijna zonder ophouden, zodat binnen enkele dagen alles in kannen en kruiken is. De jongens zelf worden natuurlijk niet hiervan op de hoogte gesteld om hen niet onnodig ongerust te maken. We hopen immers allen, dat het

nooit werkelijkheid hoeft te worden. Maar we zijn klaar; diverse Heren worden aange-
wezen om de jongens in dat geval in groepen te vergezellen en ook met hen tijdens hun verblijf aldaar in contact te blijven.

14 Mei. Daar we voorlopig geen wandeling meer houden wordt de vrije tijd op de promenade-dagen doorgebracht met voetballen. Zo kijken we vandaag naar een vriendschappelijke ontmoeting tussen Sparta en Minor, waarin de Spartanen met 4-0 de baas bleven. Competitie- en beker-wedstrijden zijn bijna afgesloten, zodat men nu een nieuwe competitie in het leven roept tussen de verschillende klassen. De belangstelling hiervoor is zeer groot.

Omdat Rolduc zuinig moet zijn met het brood — want van nieuwe aanvoer van meel is voorlopig geen sprake wegens gebrek aan communicatiemiddelen — wordt het gouter van 5 uur afgeschaft en het souper, dat weer uit warm eten zal bestaan, vervroegd op kwart vóór zeven. Tijdens de vorige oorlog had men dezelfde maatregel moeten treffen.

We houden nog een oefening in luchtalarm, waarbij de jongens van de slaapzaal af hun schuilkelders opzoeken.

15 Mei. De Directeur die de leerlingen van de laatste gebeurtenissen geregeld op de hoogte houdt — om alle loze geruchten de kop in te drukken — maakt 's morgens na het ontbijt bekend, dat Nederland de wapens gestrekt heeft, en spoort allen aan tot kalmte en vertrouwen.

's Avonds kondigt de radio aan, dat ons

land ook de Duitse zomertijd zal krijgen, d.w.z. dat de klok één uur en 40 minuten moet vooruit gezet worden.

Om ruim tien uur, toen de jongens nauwelijks in bed waren, klinkt plotseling het alarmsignaal. Heel Rolduc spoedt zich naar de kelders. Alles verloopt in goede orde en binnen 5 minuten waren alle bewoners beneden. Later bleek, dat het maar loos alarm geweest was, maar het was een goede oefening.

16 Mei. Uitslapen! Om het verlorene in te halen.

's Avonds wordt de klok gelijk gezet met de Duitse. Om de overgang niet te hard te doen vallen staan we

17 Mei om 8 uur op. Een heel nieuwe dagorde wordt nu ingevoerd, waaraan men langzaam zal moeten wennen, behalve aan het uur van opstaan (7.15) waaraan eenieder zich zonder moeite weet aan te passen!

Ofschoon we in het verleden reeds vurige gebeden voor de vrede gestort hebben, wordt nu een ware stormloop ondernomen tegen de hemel om God te bewegen de rampen van de oorlog van ons land en vooral van ons huis af te wenden. Om te beginnen wordt 's avonds in onze stemmige kerk gemeenschappelijk de Litanie van Allerheiligen gebeden, waaraan het merendeel der leerlingen uit vrije wil deelneemt. Ook wordt het machtige gebed van de H. Kruisweg drukker beoefend.

Vandaag bericht men ons ook, dat de Bisschop ontheffing verleend heeft in de vasten- en onthoudingswet.

Op verschillende plaatsen in huis is men bezig met het aanbrengen van verduisteringen o.a. onze kleine No. 13 — later komen de vensters in onze trappenhuisen aan de beurt. Alle worden met zwart doek bekleed, enkele daarenboven door zandzakken beschermd. Het betreft hier de wegen, waarlangs we ons naar de schuilkelders begeven. Het zwart biedt wel een trieste aanblik, maar vertoont niet de hele wereld een droevig beeld?

Ook de Heren zijn op hun kamers doende met zorgvuldig de kleinste lichtuitstraling onmogelijk te maken.

Mhr. Burgers is ongesteld en moet ettelijke dagen het bed houden. Onze 6e gymn. moet daardoor, naast het latijn, nu ook nuttige wiskundelessen missen en dan.... het spook van het eindexamen!

18 Mei. Langzamerhand worden we uit ons isolement verlost. Bezoekers van leerlingen brengen berichten mee over de families van andere jongens uit hun omgeving en nemen voor deze post mee terug. Menig-een voelt zich nu wat opgelucht en gerustgesteld, maar nog lang niet allen!

In het land is het telefoon- en giro-verkeer hersteld. Jammer kunnen we van de telefoon nog geen gebruik maken, daar de automatische inrichting te Heerlen vóór het binnentrekken der Duitse troepen onklaar gemaakt was. Ook is de giro voor ons nog onbruikbaar, omdat het postkantoor in Kerk-rade nog niet werkt.

Mhr. Burgers voelt zich reeds zoveel beter, dat hij op een stok — of is het een passer? — naar de klas strompelt.

Grote voldoening brengt ons het radio-bericht, dat alle Eindexamens zullen doorgaan op de vroeger vastgestelde data. De vreugde bij de kandidaten wordt wel enigszins getemperd door 't feit, dat ze zich niet voldoende voorbereid voelen. De laatste week is immers niet veel uitgevoerd. Maar nu hebben ze tenminste een sterke prikkel om gedurende de nog resterende dagen al hun aandacht op de studie te concentreren.

19 Mei. Aan tafel wordt de Directeur onthaald op een enthousiast handgeklap bij gelegenheid van zijn verjaardag. Wat blijft nog aan de speurzin der jeugd verborgen?

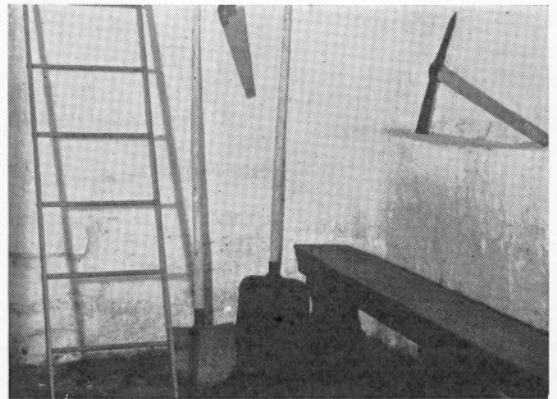
Mhr. Castermans, die sinds Hemelvaart ziek is geweest, is weer op en koestert zich in het warme voorjaarszonnetje; voorlopig moet hij nog rusten. Een beroep, indertijd gedaan op zijn voorganger, pastoor Kurris van Schin op Geul, had succes gehad: reeds vóór de 10e Mei was hij hier om het programma van Mhr. Castermans, al was het in beperkte vorm, te regelen. Op 10 Mei zou hij door onze auto worden afgehaald om zijn taak te aanvaarden. De auto keerde terug, maar.... zonder pastoor Kurris. Wegens de veranderde omstandigheden kon hij toch moeilijk

zijn schaapjes in de steek laten. Zo hebben de hogere klassen het enige weken zonder latijn moeten stellen. Mogen ze er niet al te grote nadelen van ondervinden, speciaal de eindexaminandi!

20 Mei. Ons postkantoor ter plaatse gaat weer open, en de post wordt weer naar de meeste plaatsen van ons land doorgezonden, natuurlijk met de nodige vertraging.

21 Mei. Vandaag verschijnt weer de Tijd op Rolduc, de Maasbode kon wegens de vernieling van haar drukkerij nog niet uitkomen. Limburgse bladen waren reeds eerder gearriveerd, althans in beperkte omvang.

Van verschillende kanten van ons land bereiken onze jongens berichten van thuis, die gelukkig tot nog toe alle gunstig luiden. Slechts van een onzer oud-leerlingen loopt het gerucht, dat hij gevallen is, n.l. Jo Jaspers uit Klimmen. Maar er is nog lang niet alles bekend.

Tegen middernacht klinkt het alarmsignaal, gegeven door de grote bel. In de beste orde haasten we ons allen naar de schuilkelders. Het schieten was niet van de lucht, zodat we er ongeveer 2 uur moesten blijven. Gelukkig dat voor voldoende zitplaatsen gezorgd is. Na het houden van het appel wordt de rozenkrans gebeden, terwijl de jongens de rest van de tijd korten met kaarten. Hoeveel van zulke nachten staan ons nog te wachten!

22 Mei. De dag, bestemd voor de plechtige installatie van onzen Directeur! Kon be-

grijpelijkerwijze niet doorgaan. Wegens de nachtelijke wake slapen we uit tot kwart na acht.

Voor onze arme eindexaminandi vooral is het een onrustige tijd. Wat kan er in 's hemels naam van de studie terechtkomen, wanneer men middernacht uit bed gehaald wordt. Daarenboven verkeren nog velen in onzekerheid omtrent het lot van hun naastbestaanden. Op enige clementie hebben ze wel recht, en we zijn er ook van overtuigd, dat de rechters een mild vonnis zullen vellen.

Mhr. Castermans treedt gelukkig weer in functie.

23 Mei. Sacramentsdag. We beginnen vandaag onder leiding van onzen Directeur een vredesactie op grote schaal, in de vorm van een noveen, die met 't feest van het H. Hart zal worden afgesloten. Een apart boekje met gebeden voor de vrede is onze gids in het dagelijks Lof. Moge het Goddelijk Hart en onze Moeder Maria onze dringende smeebeden verhoren!

In het bidden van de Rozenkrans komt een goede verandering. Voortaan zal dit gebed alleen voor de seminaristen verplichtend zijn, terwijl de andere leerlingen uitgenodigd worden zich daarbij aan te sluiten. Een verheugend feit is het, dat zo'n groot aantal er vrijwillig aan deelneemt, het kan de waarde van dit heerlijke gebed slechts ten goede komen. Het geschiedt in het vervolg na de laatste avondstudie in de kerk.

De Kath. Illustratie, in bescheiden vorm, is er weer en vindt gretig aftrek.

Ook de Maasbode, gedrukt op de persen van de N. R. Courant, doet haar best haar abonné's, al is het voorlopig nog op ongeregelde tijden, te bereiken.

Vandaag krijgen we helaas zekerheid, dat Jo Jaspers in dienst van het vaderland gesneuveld is. Zijn stoffelijk overschot wordt op 25 Mei in Klimmen ter aarde besteld. God geve hem de eeuwige rust en trooste de achterblijvenden!

24 Mei. Te middernacht worden we weer uit onze slaap wakker gebeld en naar de schuiskelders gedirigeerd, waar we ongeveer een uur blijven. Men went aan alles, maar..

Een tweede slachtoffer onder onze oud-leerlingen, bij het vervullen van zijn vaderlandse plicht, wordt ons gemeld, n.l. Henk Koenders uit Utrecht. Aan een mooie carrière, die voor hem open lag, komt aldus een ontijdig einde. Fiat voluntas!

25 Mei. Weer een half uur in de „Catacomben" geweest. Een half uur langer slapen is tenminste een kleine compensatie.

26 Mei. Processiezondag: andere jaren de schoonste dag van het zomertrimester, wanneer Rolduc het zich een bijzondere eer rekende den Eucharistischen Koning aan de grens van ons gebied af te halen, Hem een indrukwekkende hulde te brengen op het voorplein voor onze kerk, en Hem vervolgens te vergezellen langs de rijk versierde wegen en straten van Kerkrade.

Op verzoek van onzen Bisschop werd dit jaar niet uitgetrokken. In plaats daarvan huldigen we Jesus Eucharisticus in een plechtige Hoogmis, en na afloop houden we een intieme processie door de bevlagde gangen. Het Allerheiligste blijft vandaag uitgesteld tot aan het Lof en velen komen vrijwillig neerknielen om Jesus in het H. Sacrament eerherstel te brengen, te danken en gunsten af te smeken voor hen zelf en onze zo zwaar geteisterde wereld.

27 Mei. De H. B. S'ers, afd. A, en B, betreden van morgen de aula minor om het schriftelijk eindexamen te beginnen. Arme stakkers! Zullen ze deze week de zo noodzakelijke nachtrust ongestoord genieten? Een van hen is wel allerpijnlijkst getroffen door het plotselinge overlijden zijner moeder.

Om half vijf krijgen de slachtoffers extra broodjes om de strijd vol te houden.

28 Mei. Helaas onze hoop is niet verwezenlijkt. Vannacht weer ongeveer 2 uur „geschuiskelderd", een ware foltering voor de 5 H. B. S'ers!

Sinds gisteravond is het lokale telefoonverkeer in Kerkrade weer vrijgegeven.

29 Mei. Het gerucht loopt, dat nog een andere oud-leerling in de strijd voor het vaderland gevallen is. We wachten op nadere berichten.

31 Mei. 't Feest van het H. Hart schenkt ons een vrije morgen. Na de Hoogmis Litanie van het H. Hart en *gezamenlijke* oefening van eerherstel.

Om 7 uur sluiting der noveen en van de Meimaand. Na de gebruikelijke gebeden voor de vrede heeft de *gezamenlijke* toewijding plaats van Rolduc aan Maria. Het was een intieme indrukwekkende plechtigheid.

Ir. P. H. I. HUIJDS

Moge de Middelaars van alle genaden, wier feest we ook nog vandaag herdenken, Rolduc in Haar machtige bescherming nemen!

Onze leraar voor wiskunde, de heer Ir. Huyds gaat ons verlaten om zijn nieuwe functie aan de K. R. O. te aanvaarden. Terwijl men nog aan het overleggen is, hoe die lacune kan aangevuld worden, komt onze collega, de Weleerw. Heer Vogels, die voor enkele maanden zijn candidaatsexamen maakte, toevallig per fiets van Utrecht hier binnenrijden, om eens een kijkje te nemen, hoe er alles reilt en zeilt. De Directeur spant hem direct in het gareel, zodat al spoedig een gelukkige oplossing gevonden is.

1 Juni. Vandaag een rustdag voor de H. B. Sers eindexaminandi — behalve de nacht na de 1e examendag zijn ze gelukkig verder van nachtelijke avonturen verschoond gebleven.

In de Junimaand blijven we in het Lof het gebed voor de vrede bidden, gevolgd door de driemaal herhaalde en door de hele kerk meegezongen smeekbede: „Parce Domine, parce populo tuo etc.”

2 Juni. Plechtige viering van het H. Hartfeest. Na de feestpreek in de kerk trekt heel Rolduc onder het bidden van de Rozenkrans naar het H. Hartbeeld in de tuin. Aangrijpend ogenblik, toen de Directeur de toewijding van Rolduc aan het H. Hart namens ons allen uitsprak.

3 Juni. De H. B. S. beëindigt vandaag hun schriftelijk en gaat zich voorbereiden op het mondeling. Van uitgaan, zoals andere jaren geschiedde, kan thans niets komen; wel wordt besloten voortaan 's middags voor het mondeling examen een uitstapje, in bescheiden vorm, te organiseren.

4 Juni. Vannacht weer eens voor de afwisseling luchtalarm. De gymnasiasten-eindexaminandi, die vandaag hun schriftelijke krachtproef beginnen moeten, voelen zich wel erg gedupeerd.

5 Juni. Na een rustige nacht de laatste dag voor het schriftelijk examen der 6e Gym., daarna ligt de aula minor weer verlaten.

7 Juni. Aan tafel stijgt een geweldig applaus op, wanneer de Directeur meedeelt, dat de jongens, wegens hun goed gedrag van de laatste tijd, vrij zullen hebben.

Daar we van plan zijn geleidelijk de „volkszang” in de kerk in te voeren, heeft vandaag een repetitie plaats in de kerk, waarbij het Salve Regina en Tantum Ergo geoefend worden. Deze gezangen worden voortaan door alle leerlingen en tot aller tevredenheid meegezongen.

Bij staalblauwe hemel wordt van avond de eindwedstrijd om de beker 1e klas gespeeld tussen de oude rivalen Sparta en Minor. Het ging er, vooral tegen het einde, zeer vurig toe; de uitslag was een gelijk spel.

Daar wegens het ver gevorderde uur van verlenging niets kon komen, moet deze finale overgespeeld worden.

9 Juni. In de vroege morgen van deze Zondag riep 't alarmsignaal ons weer eens naar onze onderaardse verblijfplaats.

Heden het uitgestelde halftrimester. Met tram, bus en fiets gaan de Zuid-Limburgers naar huis, om zich daar persoonlijk te overtuigen van de welstand hunner familie, en de gevolgen der jongste gebeurtenissen in ogenschouw te nemen. De thuisblijvers luisteren vanmiddag naar een aardig gramofoon-platen-concert in de aula en kijken 's avonds naar een prachtige film: Robert Koch.

10 Juni. Een paar grote verhuiswagens staan voor ons huis om de meubels van den Oud-Directeur te vervoeren naar zijn rustoord in het landelijke Beek. Moge hij daar nog vele jaren ongestoord van zijn otium cum dignitate genieten!

De Zuid-Limburgers keren wegens de verkeersmoeilijkheden later dan gewoonlijk terug, zodat de twee eerste lessen uitvallen.

11 Juni. Voor het eerst sinds het begin van de oorlog weer een wandeling. In het hertenkamp heeft een blijde gebeurtenis plaats, maar de spruit blijkt geen levensvatbaarheid te bezitten.

12 Juni. Vanmiddag begint onze huisarts met de eerste inenting tegen typhus en paratyphus, waarmee een paar dagen gemoeid zijn. Om ons over de naweeën van deze „operatie” vlotter heen te helpen, staan we morgen en overmorgen een uur later op.

13 Juni. „Onder de Mis krijgen verschillende „slachtoffers” het te kwaad en met bleke gezichten hangen ze tegen de vensters en muren der gangen.

Vandaag het feest van St. Antonius, de patroon van Mgr. A. van de Venne. Onze Directeur brengt zijn voorganger persoonlijk ons aller hartelijkste gelukwensen over.

Eindelijk valt de beslissing in de bekerwedstrijden door een grote zege van Sparta, zodat deze club dit jaar kampioen en bekerhoudster tegelijk is. Een kranige prestatie!

16 Juni. Rolduc's elftal speelt een wedstrijd in Kerkrade tegen de club van die naam; 't was een huldigingswedstrijd naar aanleiding van het behaalde kampioenschap in de I.V.C.B. Zuid I. Tot rust wisten de onzen zich goed staande te houden (2—2), daarna takelden ze door oververmoeidheid af, zodat de eindstand luidde 5—2 in het voordeel van Kerkrade. Boze tongen gaven de schuld aan de samenstellers van het elftal; zou gebrek aan training bij onze jongens niet een eenvoudiger verklaring zijn?

17 Juni. Met vreugde begroeten we vandaag weer onzen gedemobiliseerden wiskunde-leraar Mhr. Veldman, die zijn lessen weer overneemt. Ook duikt onze muziekleraar Mhr. Noé plotseling op; uit de krijgsgevangenschap teruggekeerd kan hij eerst wat op verhaal komen, om het volgend schooljaar zijn taak te hervatten.

Vanmorgen vertrekken de eindexaminandi der H.B.S., afd. B, op enkele uitzonderingen na, naar huis: de tijd tussen het schriftelijk en mondeling gedeelte is immers zo lang, dat velen zich moeilijk hier ernstig bezig kunnen houden, vooral met het oog op de talrijke vrijstellingen. Het is slechts een proef, die als ze slaagt herhaald kan worden.

18 Juni. Finale van de klassen-competitie voetballen tussen de filosofie Supérieure en 3e H.B.S. B, welke in het voordeel der wijsgeren eindigde.

19 Juni. We vieren in intieme huiselijke kring het Directeursfeest. Tevens de installatie van onzen nieuwen Directeur, die op

22 Mei niet kon doorgaan, en het afscheid van Oud-Directeur Mgr. van de Venne.

's Morgens vroeg arriveerde onze geliefde Bisschop om aan de Lourdesgrot de communiteitsmis op te dragen, waarna de herenieuwing plaats had van de toewijding van geheel Rolduc aan Maria.

Tegen half elf werd Monseigneur door de priesterleraren naar de kerk geleid, terwijl hij zegenend voortschreed langs de leerlingen, in de gangen opgesteld. De Hoogmis werd opgedragen door den Directeur met kleine assistentie van Mgr. Lemmens. Het défilé om kwart vóór twaalf was een spontane uiting van trouw aan onzen beminden Bisschop, een belofte van volgzzaamheid aan onzen nieuwen Directeur en een hulde van dankbaarheid aan Mgr. van de Venne. Aan het diner zaten onze beide hoge gasten mee aan en er heerste een intieme huiselijke sfeer, die zo echt Rolducs is. In poezie en proza werden Bisschop, Directeur en Oud-Directeur gehuldigd. Het moet den scheidenden Directeur wel aan het hart gegaan zijn, toen een onbedaarlijk applaus de waarderende woorden van Monseigneur over zijn 20-jarig vruchtbaar directoraat bijzonder accentueerde.

's Avonds hadden we het Zuid-Limburgs toneel op bezoek met een leuk blijspel, waarbij de harmonie van Rolduc voor een mooie muzikale opluistering zorgde.

20 Juni. Een ideaal weer voor de Jour des Jeux. De Olympische spelen verlopen in opgewekte stemming onder de leiding der filosofen. In plaats van de traditionele revue, waarop deze heren ons plegen te onthalen, werd de return-wedstrijd gespeeld tegen Kerkrade, dat nu bij ons te gast was. Wij wonnen met dezelfde cijfers, waarmee we verleden Zondag in Kerkrade verloren. Na de toss had de voorzitter van onze gasten de attentie den Directeur onder het aanbieden van bloemen geluk te wensen, waarna deze de aftrap deed.

Het was ruim 9 uur, toen de uitdeling der prijzen kon plaats vinden.

21 Juni. Tweede inenting tegen typhus; dit maal is alles in één dag afgelopen.

Vandaag bereikt ons het droeve bericht,

dat nog een oud-leerling voor het vaderland gevallen is, n.l. Piet Barten, die in 1924 eind-examen deed aan onze H.H.S. Wij bidden voor de rust zijner ziel.

25 Juni. De eerste dag van de lange reeks mondelinge eindexamens. De H.B.S., afd. A opent de rij en hoopt morgen, gewapend met 't eindexamen, af te zwaaien. Het examen wordt afgenomen onder toezicht van de volgende Rijksgecommitteerden: Dr. E. Batta, oud-referendaris 1e klasse te Maastricht, Mr. Dr. Th. Speetjens, Bankdirecteur te Venlo en Mr. Dr. Th. Keulemans O.C. te Merkelbeek.

De 4 kandidaten slagen vandaag voor het toelatingsexamen tot de filosofie.

26 Juni. H.B.S. A viert triomfen. Allen geslaagd! Een bemoedigend begin! Heden de toelatingsexamens voor Gymn. en H.B.S.

27 Juni. De nu volgende week ondergaat het Gymnasium de vuurdoop. De eerste groep begint met goede moed de strijd.

Vannacht hebben we na lange onderbreking weer een kort bezoek gebracht aan de schuilkelders.

Gisteren zijn de eindexaminandi van H.B.S. afd. B weer teruggekeerd om zich te prepareren op het mondeling.

29 Juni. We beginnen het feest van de Apostelen Petrus en Paulus met een nachtelijk bezoek aan onze „catacomben”.

Vanmiddag hebben de beide groepen van Gymnasium A uitslag. Van de 11 kandidaten gaat er jammer één met lege handen naar huis.

Tot ons leedwezen vernemen we, dat de gezondheidstoestand van onzen leerling Hubert Vullings weer minder goed is. Wij bidden voor een spoedig herstel.

30 Juni. De Zondagse les valt uit; door het verstoren van onze nachtrust mochten we een uur later opstaan.

Vanmiddag wordt hier de laatste voetbalwedstrijd voor dit trimester gespeeld tegen een buitenclub. Gasten waren de Waubachers, die met 7—6 het loodje moesten leggen.

1 Juli. Vandaag en de twee volgende dagen worden nog 2 groepen van Gymn. B in de gelegenheid gesteld hun einddiploma te behalen.

Ook beginnen reeds enige overgangsexamens.

3 Juli. Uitslag der B-afd. van ons Gymnasium: 7 van de 9 kandidaten geslaagd.

In totaal slaagden dus van de 6e Gymn. 21 van de 24 leerlingen: 4 voor de toelating tot de filosofie, 10 voor A en 7 voor B.

Opvallend groot onder hen is het aantal priesterstudenten: niet minder dan 11 van de geslaagden zullen zich op de studie der filosofie gaan toeleggen.

Gecommitteerden bij het Eindexamen Gymn. waren: Dr. P. Groeneboom, hoogl. aan de Rijksuniversiteit te Groningen, Dr. J. H. van Meurs, hoogl. aan de Rijksuniversiteit te Groningen, Dr. J. F. Koksma, hoogl. aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en Dr. M. J. Sirks, hoogl. aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

6 Juli. De laatste eindexamens, n.l. van H.B.S. afd. B. Het examen wordt afgenomen onder toezicht van de volgende Gecommitteerden: Ir. C. A. W. van der Corput, Ingenieur te Rotterdam, Dr. G. C. Hirsch, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en Mr. E. J. H. Jaspars te Maastricht.

7 Juli. Collecte voor het Nationaal Hulpcomité 1940, bij welke gelegenheid wij gaarne onze bijdragen storten voor onze zo zwaar beproefde landgenoten.

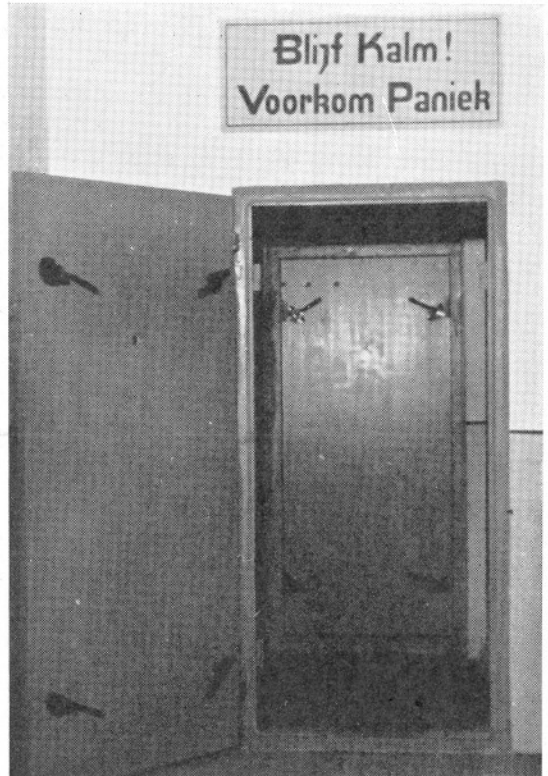
10 Juli. Vannacht brengen we een kort bezoek aan onze schuilkelders.

11 Juli. 't Einde van het schooljaar komt in zicht. De overgangsexamens zijn vandaag voor goed begonnen, waarin elkeen nog eens naar hartelust zijn wetenschap kan luchten. Met ongekende ijver wordt zelfs op de cour geblokt, 't wordt een strijd op leven en dood en de spanning stijgt met de dag.

In de namiddag wordt de uitslag van de beide groepen der eindexaminandi H.B.S. afd. B bekend. Het succes is nog groter dan dat van het Gym.: alle 19 kandidaten ge-

slaagd. Wij mogen dit jaar dan ook bijzonder tevreden zijn over de behaalde resultaten: van de in totaal 50 eindexaminandi zijn er 47 geslaagd.

Vannacht weer luchtalarm.

14 Juli. Wij beginnen met een uur later op te staan wegens de verstoring van onze nachtrust. Omdat we Woensdag reeds in alle vroegte vertrekken moeten, wordt vandaag de Hoogmis opgedragen in gratiarum actionem. Uit de diepte van ons hart stijgt het danklied Te Deum ten hemel, want dit jaar in het bijzonder zijn we dank verschuldigd aan Gods Voorzienigheid, Die ons zo veilig en liefdevol door de moeilijkheden der tijden heengeloodst heeft.

De spanning blijft intussen bestaan; nog twee dagen, eer de hoofdleraren aan ieder 't vonnis hebben meegedeeld.

15 Juli. Vanmorgen plechtige Requiemmis voor onze oud-leerlingen, die gevallen zijn op 't veld van eer. Een piëteitvolle daad, waar-

bij wij ook betrekken alle gevallen in ons land. Voor hen allen bidden wij bij hun verschijnen voor den Rechter van levenden en doden, opdat zij van de dood zullen overgaan naar het leven en zij zo spoedig mogelijk zullen binnentrekken in dat land van het eeuwig geluk. Hierin moge tevens een troost liggen opgesloten voor de ouders die hun kinderen verloren, echtgenoten die haar man nimmer zullen weer zien keren, kinderen die tevergeefs op de komst van vader zullen wachten. Met een algemene absoute over alle gevallen werd de plechtige en indrukwekkende rouwdienst gesloten.

Vandaag St. Henricus, naamfeest van onzen Directeur, wien door de jongens in de

eetzaal een grootse ovatie gebracht wordt. Ad multos annos!

16 Juli. Eindelijk de ontspanning! Met kloppend hart gaat men de uitslag vernemen. Meest blijde, maar ook sommige droevige gezichten. De moed echter niet verloren, 't is vacantie, waarin we de hoognodige rust hopen te vinden na de zenuwschokkende gebeurtenissen van het laatste trimester.

Tegen de avond bekroning van het schooljaar met de prijsuitdeling.

17 Juli. Reeds in alle vroegte vertrekken we naar huis. Rolduc ligt weer stil en verlaten. Prettige vacantie! Tot ziens op 9 September!

PRIJSUITDELING

SCHOOLJAAR 1939—1940

.....

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het toelatingsexamen tot de Studie der Philosophie,
alle leerlingen der 6e klas van het Seminarie:

Joseph Paulissen, van Kerkrade.
Joseph Penders, van Voerendaal.

Pierre Slangen, van Heerlen.
Jacques Verstralen, van Venray.

II. Het Eindexamen van het Gymnasium,
de leerlingen der hoogste klas:

A.

Ferdinand van den Assum, van Dongen.
Louis Augustus, van Kerkrade.
Harry Berndsén, van Beek bij Didam (Gld.).
Jan Bosch, van Schin op Geulle.
Léon Hermans, van Nuth.
Joseph Huijts, van Voerendaal.
Henri Meens, van Berg en Terblijt.
Joseph Mertens, van Mechelen (L.).
Joseph Schoemaker, van Deventer.
Antoon Wentholt, van Groenlo.

B.

Matthieu Jaspers, van Klimmen.
Jan Nolet, van Oldenzaal.
Leo Nijst, van Valkenburg.
Bart Salemans, van Amstenrade.
Martin van Sambeek, van Veldhoven.
Joseph Starmans, van Nuth.
Christ Verhaak, van Breda.

III. Het Eindexamen der Hogere Burgerschool afd. A,
alle leerlingen der hoogste klas:

Marius Camps, van Heerlen.
Frans Dirken, van Simpelveld.
Philip Janssen, van Nijmegen.
Frits Otto, van Rimbúrg.

Nico van der Sman, van Heemstede.
Antoon Systemans, van Valkenburg.
Henri Verbugt, van Liessel.

IV. Het Eindexamen der Hogere Burgerschool afd. B,
alle leerlingen der hoogste klas:

Louis Adriaansens, van Walsoorden.
Denis Akkermans, van Rotterdam.
Theo Boosten, van Maastricht.
Leo Coppes, van Enschedé.
Theo Coppes, van Enschedé.
Alfons Crijns, van Rumpen-Brunssum.
Louis Demonte, van Weert.
Leo Dongelmans, van Abcoude.
Winny Feitz, van Apeldoorn.
Hans von Hoegen, van Kerkrade.

Theo Hulshof, van Lichtenvoorde.
Jan Jaartsveld, van Groenlo.
Jan Leygraaf, van Venlo.
Rein Luyckx, van Hoorn.
Joseph Rompen, van Vijlen.
Wim Schoemaker, van Deventer.
Joseph Schormans, van Nieuwenhagen.
Jan Smit, van Deventer.
Paul van de Venne, van Nijmegen.

ALGEMENE PRIJZEN

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

Frans Hendriks, van Kerkrade.

EERSTE JAAR.

Matthieu Berkels, van Sevenum.

.....

Seminarie-Gymnasium.

VIJFDE KLAS.

Vacat.

VIERDE KLAS.

Harry Salemans, van Amstenrade.

DERDE KLAS.

Joseph Moonen, van Hulsberg.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

René van Neer, van Maastricht.

Willem Schneider, van Hengelo.

2de Afd.

Godfried Hermesdorf, van Nijmegen.

Joseph Vijgen, van Schaesberg.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Jan Augustus, van Kerkrade.

Frans Huijts, van Voerendaal.

2de Afd.

Jan van Munster, van Zwolle.

Lou Schneider, van Hengelo.

.....

Hogere Burgerschool.

VIERDE KLAS A.

Freddy Geilenkirchen, van Kerkrade.

VIERDE KLAS B.

Bartho Dechesne, van Leeuwarden.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Leo Genders, van Kerkrade.

Bernard Hillege, van Dordrecht.

2de Afd.

Johan Vogt, van Dokkum.

TWEEDE KLAS

1ste Afd.

Henri Jaartsveld, van Apeldoorn.

2de Afd.

Henk van Oorschot, van Heeswijk.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Werner Buck, van Bleijerheide.

2de Afd.

Gerd Coenen, van Uden.

.....

Voorbereidende Klas.

1ste Afd.

Willy Ploemen, van Mechelen (L.).

2de Afd.

Wim Maes, van Maastricht.

.....

Seminarie

TWEEDE JAAR.

Frans Hendriks, van Kerkrade.

Alg. pr., 1ste pr. ascet., 1ste pr. theod., 1ste pr. psych., pr. eth., 1ste pr. arch., 1ste pr. biol., pr. Kerk. adm., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. sociol., 3e pr. Kerk. gesch., 4e pr. gew. wel.

Guillaume Hommes, van Maastricht.

1ste pr. bijb. gesch., pr. eth., 1ste pr. sociol., 1ste pr. gew. wel., 2e pr. psych., pr. 4 verm.

1ste verm. theod., 2e verm. arch., 3e verm. ascet., 4e verm. Kerk. gesch.

Jo. Loenen, van Venray.

1ste pr. Kerk gesch. 1ste pr. ascet., pr. eth., 2e pr. theod., 3e pr. sociol.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. psych., verm. biol.

Johan Brounts, van Maastricht.

3e pr. ascet., 3e pr. gew. wel., pr. 7 verm.

2e verm. bijb. gesch., 2e verm. psych., 2e verm. eth., 4e verm., theod., 4e verm. sociol., 5e verm. Kerk. gesch., verm. Kerk. adm.

Lambert van Aken, van Broekhem-Houthem.

2e pr. bijb. gesch., 2e pr. Kerk. gesch.

1ste verm. theod., 1ste verm. eth. 3e verm. gew. wel.

Gerard van Hees, van Velden.

2e pr. gew. wel., pr. 4 verm.

1ste verm. arch., 4e verm. eth., 5e verm. bijb. gesch., 6e verm. Kerk gesch.

Henri Seegers, van Stevensweert.

pr. 4 verm.

2e verm. Kerk gesch., 2e verm. psych., 3e verm. theod., 3e verm. eth.

Pierre Ernst, van Epen (L.).

2e pr. biol.

2e verm. gew. wel., 4e verm. bijb. gesch.

Jacques Mohr, van Epen (L.).

6e verm. bijb. gesch., 6e verm. Kerk. gesch.

Louis van Uden, van Nederweert.

1ste verm. gew. wel.

EERSTE JAAR.

Matthieu Berkels, van Sevenum.

Alg. pr., 1ste pr. log., 1ste pr. crit., 1ste pr. eth.,
2e pr. ontol., 2e pr. lat., pr. 5 verm.

1ste verm. Kerk gesch., 1ste verm. cosmol., 3e
verm. gew. wel., 3e verm. arch., 6e verm. ascetica.

Pierre Zeyen, van Swalmen.

1ste pr. Kerk. muz., 2e pr. lat., 3e pr. cosmol.,
3e pr. arch., pr. 8 verm.

1ste verm. crit., 1ste verm. ontol., 1ste verm.
sociol., 2e verm. eth., 3e verm. bijb. gesch., 3e
verm. Kerk. gesch., 3e verm. log., 4e verm. ascet.

Jo Kerckhoffs, van Hulsberg.

1ste pr. cosmol., 3e pr. log., 3e pr. crit., 3e pr.
ontol., 3e pr. eth.

5e verm. ascet., 5e verm. sociol.

Dominique Frencken, van Montfort (L.).

1ste pr. crit., 1ste pr. ontol., 3e pr. cosmol., 3e
pr. eth., pr. 4 verm.

3e verm. lat., 3e verm. Kerk. muz., 5e verm.
sociol., 6e verm. Kerk. gesch.

George Tielens, van Maastricht.

1ste pr. lat., pr. 6 verm.

1ste verm. ascet., 1ste verm. crit., 1ste verm.
eth., 1ste verm. Kerk. muz., 2e verm. ontol., 6e
verm. arch.

Louis Theunissen, van Gennep.

2e pr. Kerk. muz., 4e pr. gew. wel.

2e verm. eth.

Frans Bosch, van Sittard.

2e pr. cosmol.

1ste verm. log., 2e verm. sociol., 4e verm. ontol.

Jan Edixhoven, van Eygelshoven.

2e pr. eth.

3e verm. Kerk. muz., 4e verm. log., 4e verm. lat.

Gerard Hermans, van Wellerlooi.

2e pr. log.

2e verm. ascet., 3e verm. cosmol., 3e verm. ontol.

Theo Engelen, van Tegelen.

2e pr. arch.

4e verm. eth., 5e verm. log.

Leo Janssen, van Weert.

3e pr. eth.

6e verm. bijb. gesch.

Willy Wiertz, van Kerkrade.

3e pr. Kerk. muz.

5e verm. eth.

Pierre Kallen, van Maastricht.

3e pr. Kerk. muz.

5e verm. ontol.

Henri Hoogers, van Horst.

4e pr. gew. wel.

Harry Vaessen, van Sittard.

1ste verm. Kerk. muz., 2e verm. cosmol., 5e
verm. ontol.

Pierre Bindels, van Wahlwiller-Wittem.

5e verm. arch., 6e verm. bijb. gesch., 6e verm.
Kerk. gesch.

Henri Claessen, van Guttecoven.

2e verm. log., 2e verm. sociol.

Eugène Rutten, van Maastricht.

2e verm. lat., 3e verm. Kerk. muz.

Peter Camps, van Heerlen.

3e verm. Kerk. muz., 4e verm. arch.

Leo Lucas, van Roermond.

1ste verm. lat.

Frans van der Meulen, van Kerkrade.

4e verm. cosmol.

.....

Seminarie-Gymnasium

VIJFDE KLAS.

Paul Emondts, van Terwinselen.

pr. godsd., pr. hoogd., pr. nat. afd. B, 1ste pr.
scheik. afd. B, 2e pr. eng., pr. 4 verm.

verm. stereom. afd. A en B, 2e verm. fr., 3e
verm. ned., 3e verm. aandr.

Louis Starmans, van Nuth.

1ste pr. nat. hist., 2e pr. aandr.

1ste verm. nat. afd. B.

Pierre Theunissen, van Eysden.

1ste pr. aandr., pr. nat. afd. S en A.

2e verm. gesch., 4e verm. godsd.

Max Starmans, van Nuth.

1ste pr. gesch.

2e verm. godsd.

Leo Crombach, van Vaals.

pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. fr., verm. stereom.
afd. A en B, 2e verm. aandr.

Henny Corsius, van Maastricht.

2e pr. Kerk. gesch.

1ste verm. eng., 1ste verm. alg. lett.

Albert America, van Nuth.

2e pr. scheik. afd. B.

Frans Wiertz, van Kerkrade.

pr. wisk. afd. S.
2e verm. alg. lett.

Andreas Burm, van Nieuw-Namen.

1ste verm. aardr., 2e verm. nat. afd. B, 3e verm. godsd., 4e verm. eng.

Tonny Hermans, van Sittard.

verm. stelk. afd. A en B, verm. trigon. en an. mtk., verm. scheik. afd. B, 4e verm. aardr.

Theo Nelissen, van Beltrum bij Groenlo.

1ste verm. Kerk. gesch., 1ste verm. ned., 1ste verm. hoogd., 3e verm. gesch.

Eugène Jongen, van Kerkrade.

1ste verm. gesch., 2e verm. ned., 2e verm. hoogd., 4e verm. Kerk. gesch.

Wim Janssen, van Nijmegen.

1ste verm. Kerk. Gesch., 3e verm. fr., 4e verm. eng.

Jan van der Hart, van Venlo.

verm. wisk. afd. S, 1ste verm. nat. afd. S en A, 3e verm. eng.

Joep Nolet, van Amsterdam.

1ste verm. Kerk. gesch., 2e verm. eng.

Jan Drijkoningen, van Heerlen.

3e verm. gesch.

Hans Boumans, van Heerlen.

2e verm. nat. afd. S en A.

VIERDE KLAS.

Harry Salemans, van Amstenrade.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., pr. hoofd., 1ste pr. eng., 1ste pr. nat., 2e pr. fr., 2e pr. aardr.

Verm. scheik., 2e verm. handt.

Jacques Fleuren, van Swolgen.

Pr. hoogd., 1ste pr. stelk., 1ste pr. meetk., 2e pr. gr., 2e pr. lat., pr. 4 verm.

1ste verm. eng., 1ste verm. nat., verm. scheik., 2e verm. godsd.

Wim van Thiel, van Tilburg.

2e pr. eng., 2e pr. scheik.

1ste verm. fr., 2e verm. nat., 3e verm. hoogd.

Leo Pierey, van Wittem.

2e pr. ned.

1ste verm. hoogd., 2e verm. fr., 4e verm. eng.

Floor van Zinnicq Bergmann, van Vught.

1ste pr. handt.

2e verm. aardr., 4e verm. ned.

Piet Everts, van Raalte.

Verm. scheik., 3e verm. nat.

Leo van der Meulen, van Kerkrade.

3e verm. eng., 3e verm. aardr.

Leo Crijns, van Nuth.

1ste verm. handt., 4e verm. godsd.

Henri Hartmann, van Oost-Eysden.

2e verm. godsd.

DERDE KLAS.

Joseph Moonen, van Hulsberg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng., 1ste pr. stelk., 1ste pr. nat., 2e pr. aardr.
1ste verm. gesch., 2e verm. meetk.

Alfons Cremers, van Heerlen.

1ste pr. gesch., 2e pr. fr., 3e pr. lat., 3e pr. eng., 3e pr. nat., pr. 5 verm.

2e verm. godsd., 2e verm. gr., 2e verm. stelk., 3e verm. handt., 4e verm. ned.

Rein Verhaak, van Breda.

2e pr. godsd., 2e pr. gr., 2e pr. lat., 2e pr. ned., 2e pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 1ste verm. eng., 1ste verm. meetk., 1ste verm. nat.

Willy Geilenkirchen, van Kerkrade.

Pr. meetk., 3e pr. gesch., 4e pr. lat., pr. 8 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. eng., 1ste verm. nat., 1ste verm. stelk., 1ste verm. handt., 2e verm. godsd., 2e verm. hoogd., 3e verm. gr.

Joseph Quaadvlieg, van Noorbeek.

2e pr. gesch., 2e pr. fr., 3e pr. godsd., pr. 4 verm.

1ste verm. gr., 3e verm. lat., 3e verm. aardr., 5e verm. ned.

Peter Wiertz, van Schaesberg.

2e pr. hoogd., 3e pr. eng., pr. 5 verm.

1ste verm. fr., 2e verm. lat., 2e verm. meetk., 5e verm. gr., 5e verm. gesch.

Wim van Wijck, van Nijmegen.

2e pr. ned., 2e pr. nat.

2e verm. aardr., 4e verm. lat.

George Crolla, van Valkenburg (L.).

1ste pr. handt., 3e pr. godsd.

4e verm. fr., 5e verm. nat., 8e verm. lat.

Nico Wetzels, van Bleijerheide.

Pr. 5 verm.

1ste verm. godsd., 3e verm. fr., 3e verm. eng., 3e verm. nat., 5e verm. hoogd.

Jan Koonings, van Eindhoven.

3e pr. gr.

2e verm. ned., 5e verm. nat.

Gerard Stroy, van Venlo.

2e pr. handt.

3e verm. nat., 4e verm. eng.

Leo van Hegelsom, van Grubbenvorst.

3e verm. gesch., 4e verm. gr., 5e verm. godsd.,
6e verm. lat.

Hans Tromp, van Sneek.

4e verm. handt., 6e verm. ned., 6e verm. hoogd.

Karel Hoefnagels, van Bleijerheide.

1ste verm. lat., 2e verm. handt.

Peter Hermesdorf, van Nijmegen.

1ste verm. hoogd., 4e verm. gesch.

Joseph Ruiters, van Kerkrade.

2e verm. godsd., 6e verm. gesch.

Wim Heyltjes, van Kerkrade.

6e verm. handt., 7e verm. lat.

Jaap Elders, van Bovenkarspel.

1ste verm. aardr., 2e verm. gesch.

Rudolf Hunink, van Deventer.

5e verm. lat.

Martin van den Broek, van Venlo.

4e verm. eng.

Piet Vullingsh, van Sevenum.

4e verm. hoogd.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Willem Schneider, van Hengelo.

Alg. pr., pr. Kerk. gesch. pr. gr., pr. alg. gesch.,
pr. aardr., pr. hoogd., 2e pr. lat., pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. vad. gesch., 1ste
verm. meetk., 2e verm. fr., 2e verm. nat. hist.,
2e verm. handt.

René van Neer, van Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. lat., pr. ned., pr. fr., pr. hoogd.,
pr. nat. hist., pr. 4 verm.

1ste verm. gr., verm. stelk., 2e verm. vad. gesch.,
3e verm. godsd.

Steeff van Amersfoort, van den Helder.

Pr. stelk., 2e pr. godsd., pr. 4 verm.

1ste verm. lat., verm. hoogd., 1ste verm. nat.
hist., 2e verm. meetk.

Nol Hunink, van Deventer.

1ste pr. godsd., pr. meetk.

1ste verm. handt., 3e verm. lat.

Irving Plantz, van Curaçao.

Pr. vad. gesch.

2e verm. gr., 2e verm. lat., 2e verm. ned.

Johan Crapels, van Vaesrade-Nuth.

Pr. handt.

1ste verm. alg. gesch., verm. hoogd., 2e verm.
Kerk. gesch.

Nico Bergstein, van Kerkrade.

1ste verm. Kerk. gesch., 1ste verm. aardr., 1ste
verm. meetk.

Lco Elders, van Bovenkarspel.

2e verm. godsd., 2e verm. alg. gesch., 2e verm.
aardr.

Leo van Pol, van Buggenum.

1ste verm. ned., 1ste verm. fr.

2e Afd.

Joseph Vijgen, van Schaesberg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. Kerk. gesch.,
1ste pr. hoogd., 2e pr. lat., 2e pr. fr., pr. 5 verm.

1ste verm. gr., 1ste verm. vad. gesch., 1ste verm.
alg. gesch., 1ste verm., nat. hist., 3e verm. aardr.

Godfried Hermesdorf, van Nijmegen.

Alg. pr., 1ste pr. gr., 2e pr. nat. hist., pr. 6 verm.
1ste verm. lat., 1ste verm. fr., 1ste verm. hoogd.,
2e verm. stelk., 3e verm. vad. gesch., 3e verm.
alg. gesch.

Gerard Wortelboer, van Groningen.

1ste pr. lat., 1ste pr. fr., pr. stelk., 2e pr. ned.,
2e pr. hoogd., 2e pr. meetk.

2e verm. gr.

Justin Offermans, van Kerkrade.

1ste pr. meetk., 1ste pr. ned., 1ste pr. aardr.,
pr. 6 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. stelk., 3e verm.
lat., 4e verm. Kerk. gesch., 4e verm. vad. gesch.,
4e verm. alg. gesch.

Joseph Werry, van Spekholzerheide.

2e pr. godsd., 2e pr. Kerk. gesch. pr. 6 verm.
1ste verm. ned., 1ste verm. fr., 3e verm. gr.,
3e verm. hoogd., 4e verm., lat., 4e verm. handt.

Matthieu van Workum, van Maros (Celebes).

1ste pr. nat. hist., 2e pr. gr., pr. 5 verm.
1ste verm. Kerk. gesch., 2e verm. vad. gesch.,
2e verm. alg. gesch., 3e verm. fr., 3e verm. stelk.

Guus Poyck, van Kerkrade.

2e pr. godsd., 2e pr. vad. gesch., 2e pr. alg. gesch.
1ste verm. handt.

Hein van Hapert, van Eindhoven.

1ste pr. vad. gesch., 1ste pr. alg. gesch., 2e pr.
godsd.

Rudolf Philips, van Valkenburg (L.).

2e pr. aardr.

2e verm. Kerk. gesch., 2e verm. ned., 3e verm.
handt.

Joseph Frantzen, van Kerkrade.

1e pr. handt.

2e verm. stelk., 4e verm. aardr.

Peter Bergstein, van Lutterade.

Pr. 4 verm.

2e verm. lat., 2e verm. aardr., 2e verm. handt.
4e verm. gr.

Frans van Waes, van Westdorpe.

2e pr. handt.

Frans Vaessen, van Kerkrade.

1ste verm. aandr., 2e verm. godsd., 3e verm. Kerk. gesch.

Eduard Lamberti, van Maastricht.

1ste verm. godsd., 2e verm. nat. hist.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Jan Augustus, van Kerkrade.

Alg. pr., pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. vad. gesch., pr. alg. gesch., pr. ned., pr. aandr., pr. fr. pr. nat. hist.

1ste verm. bijb. gesch.

Frans Huijts, van Voerendaal.

Alg. pr., 2e pr. lat., pr. 4 verm.

1ste verm. ned., 2e verm. vad. gesch., 2e verm. alg. gesch., 2e verm. fr.

Matthieu Knops, van Simpelveld.

Pr. bijb. gesch., pr. 7 verm.

1ste verm. lat., 1ste verm. vad. gesch., 1ste verm. fr., 2e verm. godsd., 2e verm. ned., 2e verm. alg. gesch., 2e verm. handt.

René Frantzen, van Kerkrade.

Pr. handt.

4e verm. lat.

Wijnand Hoogstraten, van Deventer.

1ste verm. godsd., 2e verm. lat., 2e verm. fr.

Jan Cobben, van Beek (L.).

1ste verm. handt., 2e verm. godsd., 2e verm. bijb. gesch.

Jan de Goede, van Soesterberg.

1ste verm. alg. gesch., 2e verm. ned., 2e verm. aandr.

Chris van Slagmaat, van Utrecht.

1ste verm. aandr., 3e verm. lat.

Engelbert Humme, van Gennep.

1ste verm. nat. hist.

Jo Leclou, van Voerendaal.

2e verm. nat. hist.

2de Afd.

Lou Schneider, van Hengelo.

Alg. pr., pr. bijb. gesch., 1ste pr. lat., pr. ned., pr. alg. gesch., pr. nat. hist., pr. handt., 2e pr. godsd.

1ste verm. aandr., 1ste verm. fr., 2e verm. vad. gesch.

Jan van Munster, van Zwolle.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. vad. gesch., pr. aandr., pr. ned., pr. stelk., pr. nat. hist., pr. voordr., pr. 5 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. alg. gesch., 1ste verm. handt., 2e verm., lat., 2e verm. fr.

Eugène Gabriels, van Enschedé.

Pr. fr.

1ste verm. lat., 1ste verm. vad. gesch., 2e verm. alg. gesch.

Hubert Penders, van Voerendaal.

2e pr. lat.

2e verm. vad. gesch., 4e verm. godsd.

Jan van Wersch, van Kerkrade.

1ste verm. godsd., verm. ned., 3e verm. lat.

Kees Oomen, van den Hout.

2e verm. godsd., 2e verm. bijb. gesch., 2e verm. aandr.

Constant Salemans, van Amstenrade.

3e verm. godsd., 4e verm. lat.

Henri Hermans, van Kerkrade.

2e verm. handt.

.....

Hogere Burgerschool

VIERDE KLAS A.

Freddy Geilenkirchen, van Kerkrade.

Alg. pr., pr. hoogd., pr. aandr., pr. org. en techn. v. d. handel en H. rek., pr. recht v. maatsch. verk., pr. staath. en stat., pr. staatsinr., pr. 6 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. eng., verm. bedrijfsh. en boekh., 1ste verm., scheik., 2e verm. Kerk. gesch., 2e verm. gesch.

Eduard Borm, van Hulst.

Pr. godsd., pr. Kerk. gesch., pr. gesch., pr. bedrijfsh. en boekh., pr. 6 verm.

1ste verm. org. en techn. v. d. handel en H. rek., verm. staath. en stat., 2e verm. ned., 2e verm. eng., 2e verm. aandr., 2e verm. scheik.

Carel Burgers, van Arnhem.

Pr. godsd., pr. ned., pr. eng.

2e verm. gesch.

Joseph Clevers, van Kerkrade.

Pr. scheik.

1ste verm. staatsinr., 2e verm. hoogd.

Jan Hoogstraten, van Deventer.

2e verm. Kerk. gesch., 2e verm. org. en techn. v. d. handel en H. rek.

Jackie Vaessen, van Kerkrade.

1ste verm. hoogd.

VIERDE KLAS B.

Bartho Dechesne, van Leeuwarden.

Alg. pr., pr. stelk. en gonio, pr. sterom. en beschr. mtk., pr. mech., pr. nat., pr. scheik., pr. nat. hist., pr. aandr., pr. ned., pr. fr., pr. handt., pr. lijnt., pr. 5 verm.

Verm. Kerk. gesch., verm. gesch., verm. staath., verm. staatsinr., 2e verm. godsd.

Etienne Puylaert, van Zuiddorpe.

1ste pr. godsd., pr. eng., pr. 4 verm.

1ste verm. mech., 2e verm. stereom. en beschr. mtk., 2e verm. scheik., 2e verm. aandr.

Cor van Heeswijk, van Best.

Pr. nat., pr. staatsinr., pr. 4 verm.

1ste verm. scheik., verm. ned., 2e verm. mech.,
3e verm. godsd.

Jan Schwering, van Hilversum.

Pr. staath., pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., verm. stelk. en gonio, 1ste
verm. stereom. en beschr. mtk., 1ste verm. aardr.,
1ste verm. eng., 1ste verm. lijnt.

Jan Mulder, van Bathmen bij Deventer.

Pr. hoogd., 2e pr. godsd.

Verm. ned., 1ste verm. fr., 2e verm. aardr.

René Coenen, van Medan.

Pr. Kerk. gesch.

2e verm. nat. hist., 2e verm. aardr.

Broos Schoemaker, van Deventer.

Verm. ned., 2e verm., handt., 4e verm. godsd.

Jan Coenen, van Medan.

Verm. Kerk. gesch., verm. staath., 2e verm. lijnt.

Bernard Drenth, van Oude-Pekela.

2e verm. eng.

Paul Schoemaker, van Deventer.

Verm. staatsinr.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Leo Genders, van Kerkrade.

Alg. pr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. staatsw., 1ste pr.
handelsw., 1ste pr. eng., 2e pr. Kerk. gesch., 2e pr.
scheik.

Verm. stelk., 2e verm. nat.

Bernard Hillege, van Dordrecht.

Alg. pr., 1ste pr. meetk., 2e pr. nat., 2e pr. ned.
1ste verm. scheik., 1ste verm. handt., 3e verm.
gesch.

Willy Haagmans, van Kerkrade.

1ste pr. godsd., 1ste pr. Kerk. gesch., 1ste pr.
scheik., 1ste pr. aardr., 2e pr. gesch.
3e verm. ned.

Jan van Meyel, van 's-Gravenhage.

Pr. stelk., 1ste pr. ned., pr. fr., pr. 4 verm.

1ste verm. nat., 1ste verm. aardr., 2e verm.
gesch., 3e verm. eng.

Eugène Willems, van Maastricht.

2e Pr. aardr., 2e pr. eng.

Verm. stelk., verm. meetk.

Petrus Bos, van Wehe.

2e pr. godsd., 2e pr. aardr.

3e verm. scheik., 3e verm. handt.

Theo Flint, van Winschoten.

Pr. hoogd., pr. 4 verm.

2e verm. aardr., 2e verm. handt. 3e verm.,
godsd., 3e verm. eng.

Jan Fliet, van Houthem-St. Gerlach.

1ste pr. nat., 1ste pr. handt.

Heinz van Bladel, van Eygelshoven.

Pr. fr.

2e verm. ned., 4e verm. godsd.

Pierre Lardinois, van Noorbeek.

2e pr. staatsw.

Verm. Kerk. gesch., 1ste verm. gesch.

Kees Hoogenbosch, van den Helder.

2e Pr. aardr.

2e verm. godsd., 4e verm. gesch.

Paul van Loo, van Kerkrade.

2e pr. meetk.

2e verm. scheik.

Frans Ebus, van Venlo.

2e pr. Kerk. gesch.

4e verm. handt.

Wim Hustinx, van Rotterdam.

2e pr. handelsw.

Clemens Dechesne, van Leeuwarden.

1ste verm. godsd.

Leo Duijm, van Axel.

1ste verm. eng.

2de Afd.

Johan Vogt, van Dokkum.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. Kerk. gesch.,
1ste pr. stelk., pr. meetk., 1ste pr. nat., 1ste pr.
gesch., 1ste pr. handelsw., 1ste pr. ned., 2e pr.
staatsw., 2e pr. eng.

1ste verm. scheik., 1ste verm. aardr., 1ste verm.
handt.

Theo de Wit, van Oude Tonge.

1ste pr. staatsw., 1ste pr. eng., 2e pr. nat., 2e pr.
handelsw., 2e pr. hoogd., pr. 5 verm.

1ste verm. fr., 2e verm. Kerk. gesch., 2e verm.
scheik., 2e verm. ned., 4e verm. aardr.

Karel van Wayenburg, van Nijmegen.

2e pr. stelk., 2e pr. scheik., 2e pr. ned., 2e pr.
eng., pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., verm. meetk., 1ste verm.
aardr., 1ste verm. staatsw., 3e verm. gesch., 4e
verm. nat.

Baus van der Meer, van Kerkrade.

1ste pr. aardr., 2e pr. Kerk. gesch., 2e pr. gesch.,
2e pr. staatsw., pr. 4 verm.

Verm. stelk., verm. eng., 2e verm. fr., 2e verm.
hoogd.

Paul Willems, van Kerkrade.

1ste pr. scheik., pr. fr., 1ste pr. hoogd., pr. 5
verm.

1ste verm. Kerk. gesch., verm. eng., 2e verm.
nat., 3e verm. staatsw., 3e verm. ned.

Gerard van Ruitenbeek, van 's-Gravenhage.

2e pr. aandr., pr. 7 verm.

Verm. stelk., 1ste verm. nat., 1ste verm. staatsw., 1ste verm. ned., 2e verm. Kerk. gesch., 2e verm. gesch., 4e verm. scheik.

Joseph Savelsbergh, van Heerlen.

2e pr. godsd., 2e pr. handt.

1ste verm. gesch., 1ste verm. hoogd., 3e verm. scheik.

Hans Schoemaker, van Deventer.

Pr. 4 verm.

1ste verm. aandr., 2e verm. Kerk. gesch., 3e verm. godsd., 3e verm. staatsw.

Chris Maas, van Waalwijk.

2e pr. eng.

Verm. handt.

Johan Barree, van Groningen.

4e verm. godsd., 4e verm. aandr., 4e verm. ned.

Henk Willemse, van Wassenaar.

3e verm. nat., 4e verm. handt.

Jules van Oldenbeek, van Waalwijk.

Verm. stelk., 3e verm. nat.

Ferdie Russel, van Weert.

2e verm. handt.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Henri Jaartsveld, van Apeldoorn.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. Kerk. gesch., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr., pr. fr., pr. eng., 2e pr. nat., 2e pr. ned., 2e pr. hoogd.

Joseph Hulshof, van Lievelede bij Groenlo.

Pr. fr., pr. eng., 1ste pr. hoogd., 2e pr. Kerk. gesch., 2e pr. gesch., pr. 4 verm.

2e verm. godsd., 2e verm. nat., 2e verm. nat. hist., 3e verm. ned.

Jasper Baken, van Valkenswaard.

1ste pr. ned., 2e pr. nat. hist., 2e pr. aandr.

2e verm. gesch., 3e verm. hoogd., 3e verm. eng.

Martin Driessen, van Blerick.

1ste pr. nat., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. hoogd., 4e verm. ned.

Theo van Hooydonck, van Princenhage.

2e pr. aandr.

1ste verm. eng., 2e verm. ned., 4e verm. hoogd.

Gidi Verkuy, van 's-Gravenhage.

Pr. 4 verm.

1ste verm. aandr., 2e verm. hoogd., 2e verm. eng., 2e verm. handt.

Herman Beuting, van Enschedé.

2e Pr. godsd.

1ste verm. Kerk. gesch., 1ste verm. gesch., 4e verm. handt.

Arnold van Haagen, van Beneden-Leeuwen.

Pr. meetk.

1ste verm. nat.

Willy van Heeswijk, van Best.

3e verm. nat.

Henk van Wessum, van Wateringen.

1ste verm. ned., 2e verm. aandr., 3e verm. nat. hist.

Wim de Haes, van Echt.

2e verm. godsd., 2e verm. Kerk. gesch.

Henk Hillege, van Dordrecht.

2e verm. godsd.

Wim Ermers, van Slenaken.

2e verm. aandr.

Carel van der Winkel, van Singkep (N.O.I.).

2e verm. aandr.

2de Afd.

Henk van Oorschot, van Heeswijk.

Alg. pr., pr. godsd., 1ste pr. Kerk. gesch., pr. stelk., pr. meetk., 1e pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. ned., pr. fr., pr. hoogd., 1ste pr. eng.

1ste verm. handt., 3e verm. nat.

Jaap Visscher, van Amersfoort.

Pr. nat., 2e pr. nat. hist., 2e pr. gesch., 2e pr. eng., pr. 4 verm.

1ste verm. Kerk. gesch., 1ste verm. hoogd., 2e verm. godsd., 4e verm. handt.

Frans van den Toorn, van 's-Gravenhage.

Pr. godsd., pr. 7 verm.

1ste verm. nat., 1ste verm. aandr., 2e verm. Kerk. gesch., 2e verm. nat. hist., 2e verm. gesch., 2e verm. ned., 2e verm. hoogd.

Gerrie Bruinsma, van Bolsward.

Pr. nat., pr. 6 verm.

3e verm. nat. hist., 3e verm. aandr., 3e verm. ned., 3e verm. eng., 3e verm. handt., 4e verm. Kerk. gesch.

Martin van Ruitenbeek, van 's-Gravenhage.

2e pr. gesch., 2e pr. handt.

1ste verm. ned., 3e verm. eng.

Johan Bos, van Rottum.

2e pr. Kerk. gesch.

Verm. fr., 1ste verm. eng.

Adolf Zeegers, van Sittard.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. eng., 3e verm. gesch.

Gijs Groen, van Woerden.

1ste verm. godsd.

Gerard de Wit, van Steenberg.

1ste verm. gesch.

Herman Kaanen, van Vierlingsbeek.

3e verm. aandr.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Werner Buck, van Bleijerheide.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. stelk., pr. meetk.,
1ste pr. aandr., pr. hoogd., 2e pr. bijb. gesch.,
pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 2e verm. gesch., 3e verm. nat.
hist., 3e verm. handt.

Antoon Mulder, van Utrecht.

1ste pr. gesch., pr. fr., pr. hoogd., 2e pr. ned.
2e verm. godsd., 2e verm. nat. hist., 4e verm.
bijb. gesch.

Karel Jaartsveld, van Groenlo.

1ste pr. nat. hist., 1ste pr. ned., 2e pr. godsd.
1ste verm. gesch., 1ste verm. aandr., 2e verm.
bijb. gesch.

Willy Eysink, van Deventer.

1ste pr. bijb. gesch., 2e pr. nat. hist., 2e pr. aandr.
3e verm. gesch., 4e verm. godsd., 4e verm. handt.

Victor Vorage, van Kerkrade.

2e pr. gesch., 2e pr. handt.
1ste verm. ned., 4e verm. nat. hist., 4e verm.
aandr.

Herman Tops, van Heer.

Pr. 5 verm.
1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., verm.
hoogd., 2e verm. fr., 3e verm. ned.

Govert Lion, van Batavia.

1ste pr. handt.
2e verm. ned.

Wim Scholtens, van Sappemeer.

2e pr. aandr.
1ste verm. nat. hist.

Dirk Tromp, van Sneek.

3e verm. godsd., 3e verm. bijb. gesch.

Joseph van de Boel, van Thorn.

1ste verm. handt.

Martien van Houten, van Raamsdonksveer.

2e verm. aandr.

Leo Huberts, van Harderwijk.

2e verm. aandr.

Jan Sorbi, van Wassenaar.

3e verm. ned.

Charles Lamberigts, van Weert.

4e verm. gesch.

Marcel Buise, van Rotterdam.

2e verm. handt.

2de Afd.

Gerd Coenen, van Uden.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. bijb. gesch., pr.
gesch., pr. ned., pr. fr., pr. stelk., pr. handt., pr.
voordr.

1ste verm. nat. hist., verm. aandr., 1ste verm.
hoogd.

Rolf Kasper, van Tandjoeng Enim.

Pr. meetk., pr. hoogd., pr. 4 verm.

Verm. bijb. gesch., 1ste verm. gesch., verm.
aandr., 3e verm. godsd.

Johan Bos, van Wehe.

Pr. nat. hist., pr. aandr.

1ste verm. handt., 2e verm. godsd., 2e verm. fr.

Frans von Hoegen, van Kerkrade.

Pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., verm. aandr., 2e verm. nat.
hist., 2e verm. gesch., 2e verm. ned., 2e verm.
hoogd.

Wim Scholtens, van Kloosterburen.

2e pr. godsd.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. fr.

Aloys Bergstein, van Kerkrade.

Pr. aandr.

Antoine de Bruyckere, van Oostburg.

1ste verm. ned., 4e verm. godsd.

Jan Billekens, van Sevenum.

2e verm. handt.

.....

Voorbereidende Klas

1ste Afd.

Willy Ploemen, van Mechelen (L.).

Alg. pr., 1ste pr. rek., 1ste pr. fr., 1ste pr. vad.
gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. nat., 2e pr. godsd.
1ste verm. ned., 2e verm. handt.

Willy Hulsman, van Heerlen.

1ste pr. bijb. gesch., pr. voordr., pr. 4 verm.
1ste verm. aandr., 2e verm. ned., 2e verm. rek.,
2e verm. nat.

Jan Nass, van Brunssum.

1ste pr. godsd., 1ste pr. rek.

1ste verm. fr., 1ste verm. nat., 1ste verm. handt.

Bram Lion, van Batavia.

1ste pr. handt.

Alfons Kaanen, van Vierlingsbeek.

1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 1ste
verm. rek.

Ferrie Willemse, van Eygelshoven.

2e verm. bijb. gesch., 2e verm. fr., 2e verm. vad.
gesch.

Frans Minke, van Waalwijk.

1ste verm. vad. gesch., 2e verm. aandr.

Jhr. Hubert von Heyden, van Haaksbergen.

2e verm. godsd.

2de Afd.

Willy Maes, van Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. rek., 2e pr. godsd.
1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. nat.

Herman Barree, van Groningen.

1ste pr. godsd., 1ste pr. fr., 1ste pr. vad. gesch.,
1ste pr. aandr., 1ste pr. voordr., pr. 4 verm.1ste verm. ned., 1ste verm. rek., 2e verm., bijb.
gesch., 2e verm. nat.

Joseph Diederer, van Chèvremont.

1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. nat.
1ste verm. godsd., 1ste verm. vad. gesch., 1ste
verm. aandr.

Harry Hendriks, van Amersfoort.

1ste pr. ned., 1ste pr. handt.
2e verm. aandr.

Hans Giesberger, van Heemstede.

1ste verm. handt., 2e verm., godsd., 2e verm.
vad. gesch.

Jan Willemars, van Barneveld.

2e verm. ned., 2e verm. handt.

Matthieu Roost, van Baexem.

1ste verm. fr.

Lambert Vullingsh, van Sevenum.

2e verm. fr.

Nico Hoefsloot, van Kerkrade.

2e verm. rek.

.....

KLEIN ROLDUC**Prijs voor uitmuntend gedrag**

Herman Barree, van Groningen.

Johan Bos, van Wehe.

Gerd Coenen, van Uden.

Frans Huijts, van Voerendaal.

Karel Jaartsveld, van Groenlo.

.....

Federatie van de R.K. Athletiekbonden in Nederland**VAARDIGHEIDSPROEVEN****Het diploma 1ste klas voor atletiek behaalden:**

Jan van Meyel, van 's-Gravenhage.

Joop Albers, van 's-Gravenhage.

René Coenen, van Medan.

Fred van Schagen, van Palembang.

Floor van Zinnicq Bergmann, van Vught.

Flip Janssen, van Nijmegen.

Het diploma 2e klas behaalden:

Matthieu van Workum, van Maros (N.O.I.).

Martin Driessen, van Blerick.

Jérôme Symons, van Menado.

Rudolf Hunink, van Deventer.

Willy Geilenkirchen, van Kerkrade.

Jérôme Souren, van Vaals.

Piet Vullingsh, van Sevenum.

Gerard van Ruitenbeek, van 's-Gravenhage.

Jackie Vaessen, van Kerkrade.

Leo Crijns, van Nuth.

Joseph Savelsbergh, van Heerlen.

Pieter Everts, van Raalte.

Frans Ebus, van Venlo.

Jacques Dresen, van Eygelshoven.

Theo de Wit, van Oude Tonge.

Nico van Wersch, van Simpelveld.

Het diploma 1ste en 2e klas behaalde:

Guillaume Mosmüller, van Nieuwenhagen.

Het diploma 3e klas behaalden:

Hans Everts, van Raalte.

Govert Lion, van Batavia.

Karel van Wayenburg, van Nijmegen.

Werner Buck, van Bleijerheide.

Willem Schneider, van Hengelo.

Jan Roukens, van Kerkrade.

Nol Hunink, van Deventer.

Martin van den Broek, van Venlo.

Johan Bos, van Wehe.

Gerard Wortelboer, van Sappemeer.

Eugène Gabriëls, van Enschedé.

Wijnand Hoogstraten, van Deventer.

Het diploma 4e klas behaalden:

Frans Burgers, van Eindhoven.

Harry Budé, van Beek (L.).

Lou Schneider, van Hengelo.

JAARVERSLAGEN

De Maria-Congregaties

Bestuur van de Congregatie Maria Onbe-
vekt Ontvangen:

Prefect: Johan Brounts.

1ste Assist.: Frans Hendriks.

2de Assist.: Jan Gelissen.

Bestuur van de Congregatie Maria Bood-
schap:

Prefect: Leo Dongelmans.

1ste Assist.: Johan van Waes.

2de Assist.: Gerard de Bruyckere.

Ondanks de moeilijke tijdsomstandigheden hebben onze congregaties haar zegenrijke arbeid in 't afgelopen schooljaar tot in het zomertrimester regelmatig kunnen voortzet-
ten. De 14-daagse vergaderingen werden, tot de oorlog ook over ons dierbaar vaderland kwam, trouw gehouden en trouw bezocht.

Daar Maria-Boodschap onder de Paas-
vacantie viel, hadden er slechts twee feeste-

lijke bijeenkomsten plaats n.l. op O. L. Vr.
Onbevekt Ontvangen en Maria Lichtmis. In
afwijking van andere jaren konden wij niet
in de Rolduse crypte samenkomen, daar de
zuilen en 't graf van Ailbertus tegen even-
tuële oorlogsschade zijn ingepakt en de ge-
welfen gestut zijn. Al verloren deze feesten
iets van hun eigen sfeer, toch kwamen zij in
onze kerk goed tot hun recht, dank zij ook
het fijne woord, dat professor Huysmans en
aalmoezenier Beel tot de congreganten heb-
ben gericht.

Op 2 Februari deden 45 nieuwe leden hun
opdracht.

Beide congregaties telden samen 239 leden.

Toen wij na de verlengde Paasvacantie met
goede moed begonnen, vernamen wij reeds
spoedig, eerst bij geruchten, later met zeker-
heid, dat onze Directeur wegens gezond-
heidsredenen zijn ontslag aan Monseigneur
had gevraagd. Al zal hiervoor elders in 't

Jaarboek meer bijzonder de aandacht worden gevraagd, toch zouden wij aan een zware plicht van erkentelijkheid zeer te kort schieten, indien wij hier niet met grote dankbaarheid herdachten 't vele goede, dat Mgr. A. van de Venne voor onze congregaties heeft verricht, niet enkel als Directeur van Rolduc, maar ook als Directeur van de 1ste onderafdeling van de congregatie Maria Boodschap. Deze taak heeft hij steeds met de meeste toewijding, liefde en stiptheid van 1920 tot 1940 vervuld.

Wat de congregaties in regelmaat van vergaderingen later in het 3de trimester inboetten, werd rijk vergoed door de vele blijken van Maria-liefde, welke de leden toonden door vrijwillige deelname aan de verschillende gebeden voor de vrede, ons vaderland en de gesneuvelden.

Met grote vurigheid en dankbaarheid voor alle zegeningen, dit schooljaar door onze goede Moeder bij Haar Zoon voor ons verkregen, eindigen wij ons verslag met de bede:

Nos cum prole pia, benedicat Virgo Maria.

Missievereniging „Rolduc”

Opgericht 23 Maart 1919

Jaarverslag 1939 — 1940

Bestuur:

J. Brounts, voorzitter.
 J. Mertens, vice-voorzitter.
 G. Tielens, secretaris.
 J. Gelissen, penningmeester.
 B. Salemans, }
 A. Burm, } leden.
 B. Schoemaker, }
 Moderator: J. Janssen.

Deze keer mogen we ons jaarverslag niet anders beginnen dan met een woord van afscheid en tegelijk van dankbare hulde gewijd aan Mgr. A. van de Venne, die op 6 Mei zijn ambt als Directeur van Rolduc neerlegde en daarmee tegelijk ook ophield Ere-Voorzitter te zijn van onze Missievereniging. Immers, naar art. 13 van onze statuten luidt, „is de Directeur van Rolduc krachtens zijn ambt Ere-Voorzitter der Vereniging.”

Nu heeft de Directeur van Rolduc door zijn ambt nog meer functies in of over de verschillende verenigingen of clubs van dit huis, of dat nu Ere-Voorzitter heet of Beschermheer of een andere naam draagt. Zeer terecht moet hij als de hoogste gezagsdrager belang stellen in de bestaande verenigingen van godsdienstige, sociaal-charitatieve, culturele en sportieve aard; en deze ambtelijke belangstelling zal aan het streven van al deze verenigingen ten goede komen; zij mag zelfs onmisbaar geacht worden.

De Missievereniging mocht zich over meer verheugen dan over de medewerking, die hem door zijn positie was opgelegd. Directeur van de Venne had een zeer grote, onverflauwde belangstelling en een warme sympathie voor onze vereniging. We zouden dit tot in details kunnen aantonen. Zijn royaal standpunt werd dan ook van jaar tot jaar van het ene bestuur op het andere medegedeeld. We vonden den Directeur altijd bereid tot een volle instemming en medewerking, wanneer wij hem een voorstel of aangelegenheid voorlegden, waarin hij als Directeur moest gekend of betrokken worden; hetgeen in ons verenigingsleven nogal dikwijls voorkwam.

Men zou kunnen beweren, dat deze belangstelling en liefde voor het missiewerk eigen moet zijn aan ieder priester in zijn positie. Maar dan menen we te kunnen getuigen, dat Directeur van de Venne door meer geleid werd, werkelijk méér. Hierover zouden wij in bijzonderheden kunnen uitweiden, wat wij uit discreetheid op deze plaats achterwege willen laten. Er zijn daarnaast echter enige uitspraken, die hij bij bijzondere gelegenheden geuit heeft in het openbaar en die wij derhalve wel mogen memoreren. Deze wijzen ook duidelijk op datgene, wat wij hier op geen andere manier mogen staven. Wij voegen hier nog bij, dat wij als ingewijden weten, dat die uitspraken in zijn mond geen geleghedenfrases waren, doch integendeel meer

betekenden dan men er bij oppervlakkige beschouwing uit op zou maken.

Bij gelegenheid van de Derde Lustrum-viering van de Missievereniging in 1934 richtte Directeur van de Venne aan het einde van de avond-bijeenkomst het woord tot de genodigden en tot de bewoners van Rolduc. „Op deze enig-mooie dag”, zo zeide hij toen, „heeft zich een buitengewone vreugde van mij meester gemaakt, niet over het uiterlijke, maar over datgene wat er zich in onze harten heeft afgespeeld.... Wat ik verder te wensen heb, is dit: dat het aangewakkerde vuur geen stovlam moge zijn, maar in ons moge worden een echt liefde-vuur voor het heilig werk der Missie.”

Ook bij het Vierde Lustrum-feest van verleden jaar kwamen gelijkluidende hartelijke woorden over het werk van de jubilerende vereniging op Rolduc in zijn toespraak voor. Die woorden doen nog goed en betekenen nog steeds een hoge aansporing voor ons verder werken. Onze Ere-Voorzitter had ook niet anders kunnen spreken om met zijn woorden het medeleven aan het missiewerk in het algemeen en zijn actief medewerken met onze vereniging in het bijzonder te dekken.

Het is daarom ook onze plicht om hem in het verslag van dit jaar, waarin Mgr. van de Venne als Directeur van Rolduc en als Ere-Voorzitter van de Missievereniging „Rolduc” is heengegaan, een oprecht woord van hulde

en dank te doen toekomen. Hulde voor zijn werk ten gunste van onze vereniging, en dank niet alleen namens de Missievereniging zelf, in het bijzonder namens haar achtereenvolgende besturen, maar tevens namens de talrijke missionarissen en andere personen, die ter wille van het missiewerk Rolduc bezochten en die van de zijde van Directeur van de Venne een hoffelijke tegemoetkoming en een sympathieke bejegening en in heel veel gevallen een stoffelijke ondersteuning mochten ondervinden.

Bij het afscheid van onzen Ere-Voorzitter, dien wij een volledig herstel van gezondheid en een gelukkige levensavond toewensen, voegen wij voor de Missievereniging zelf de hoop, dat wij in zijn geëerden opvolger als Directeur van Rolduc een even voortreffelijk „dignitaris” ontvangen hebben als oud-Directeur van de Venne dat geweest is.

Directeur van der Mühlen,

H. WILLIBRORD

onze nieuwe Ere-Voorzitter, roepen wij hier een hartelijk welkom toe. Ook van hem mogen wij met reden hoge verwachtingen koesteren voor onze vereniging.

Beginnen wij thans het eigenlijke verslag van dit jaar met een kort overzicht van de gehouden algemene bijeenkomsten van de Missie-vereniging. Allereerst moet dan de viering van de Wereldmissiezondag vermeld worden, die door ons dit jaar tevens in het teken van het 12de eeuwfeest van St. Willibrord gesteld was. In verband hiermee gaven de „Verenigde Haagse Spelers” 's middags een opvoering van het spel van A. J. D. van Oosten: „Sint Willibrords Glorie”. In de avondvergadering wees de Voorzitter er op, hoe thans, nu in vele landen door de oorlog de steun voor de missies ophoudt, onze actie hoger opgevoerd moet worden. De heer C. Sprokel uit Kerk-rade, die daarna het woord kreeg, mocht zich in een grote belangstelling verheugen. Hij schetste de schone roeping van Rolduc, de instelling die door eeuwen heen de christelijke traditie in dit land gevoed en gehandhaafd heeft onder het symbool van de H. Drievuldigheid. Vervolgens belichtte hij het wereldgebeuren vanaf de val in het paradijs tot de verlossing uit de zonde door Christus, die de Kerk stichtte. Missieactie is gebaseerd op de wetenschap, dat wij deel uitmaken van de strijdende Kerk, die steeds uitbreiding moet ondergaan. De missieactie steunt op drie peilers: de Voortplanting des Geloofs, de H. Kindsheid en het St. Petrus-Liefde-werk. Wanneer ieder katholiek zijn taak begreep, dan was de bekering van de wereld spoedig een feit. Het feit, dat wij mogen medewerken aan de verlossing van de zielen, moet voldoende zijn om onze jeugdige kracht te activeren in dienst der missie. De Voorzitter heeft den heer Sprokel gedankt voor zijn diepe en schone woorden en hoopte dat de studenten iets van de missieliefde van den inleider zouden overnemen.

Op 28 Jan. hield de Z.Eerw. Heer A. Rot-tier, procurator van de Zweedse Missie, een lezing met lichtbeelden over de Katholieke Kerk in Zweden. In duidelijke trekken schetste hij ons de geschiedenis van het katholicisme in Zweden en de toestand van de

huidige Zweedse diaspora-missie. De belangstelling voor deze interessante lezing was zeer groot.

Op Hemelvaartsdag was als spreker uitgenodigd het oud-bestuurslid Dr. P. Zoetmulder S.J. Zijn rede, getiteld „Priesters uit eigen volk”, behandelde speciaal de vorming van een inlandse geestelijkheid op Java. Na een korte inleiding gaf Spr. enige citaten uit de verschillende missie-encycloëden, die wijzen op het belang van de vorming van inlandse priesters. Vervolgens besprak hij de feiten, noemde enkele getallen ter oriëntatie en zette zowel voor- als nadelen van dit werk uiteen om tot een objectieve en gematigde beoordeling van het vraagstuk te komen. Spr. benadrukte vooral de noodzakelijkheid van een inlandse clerus; immers er moet een Kerk gevestigd en gestabiliseerd worden, terwijl op den duur het aantal vreemde priesters niet meer kan volstaan. Hierna behandelde spr. de opleiding zelf. Na een korte aansporing in verband met de Koloniale Missieweek besloot Dr. Zoetmulder zijn mooie en buitengewoon heldere lezing.

Afdelingsverslagen.

Beide afdelingen begonnen reeds vóór de Wereldmissiezondag met haar gewone werkzaamheden en vergaderingen. Het ledental der tweede afdeling was, ofschoon kleiner dan verleden jaar, vrij behoorlijk. De geest in de vergaderingen was in beide afdelingen echter niet geheel zoals het behoorde te zijn. Hierop zullen wij aan het eind van dit jaar-verslag nog terugkomen.

In beide afdelingen werden in het begin van het jaar door het eigen bestuur richtlijnen gegeven voor de lezingen en werd de taak van de Missievereniging in dit verband toegelicht. Algemene beschouwingen over missie en missieplicht werden uitgesloten, daar het bij de lezingen vooral gaat om het verwerven van concrete missiekennis.

Het aantal en het peil der lezingen stemde in beide afdelingen tot tevredenheid.

In de eerste afdeling werden de volgende onderwerpen behandeld:

Javanisme.

De Missionering in Ned. Indië.

Communisme.

Missie en Geneeskunde.
 De Missie in Suriname.
 Missie en Sociale Toestanden in Z.-Afrika.
 Pater Damiaan.
 Cultuur en Missie.
 Pius XI en de Missie.

In de tweede afdeling werden de volgende lezingen gehouden:

Het Protestantse Zendingswerk.
 De Missie in Abessynië.
 Jodendom en Zionisme.
 Kardinaal van Rossum en de Propaganda Fide-Congregatie.
 De Katholieke Kerk en het Onderwijs in Japan.
 Het Nationalisme in Voor-Indië.
 St. Franciscus Xaverius.
 Mgr. Ferdinand Hamer.
 Het ontstaan van de Islam.
 De Inlandse Clerus.

Voorts werd het eeuwfeest van St. Willibrord in beide afdelingen herdacht door een lezing over den Nederlandsen Apostel, terwijl de Z.Eerw. Heer Moderator in de tweede afdeling een causerie hield over „De Missie op Ceylon” en in beide afdelingen een over „Inlandse Religieuzen”.

Om de studenten nu reeds in te leiden in hun missieactie aan Universiteit of Hogeschool, had het bestuur besloten Dr. H. Ahaus uit te nodigen om een causerie hierover te houden. Deze vergadering, in verband met het onderwerp meer speciaal voor de tweede afdeling bestemd, werd ook voor de eerste afdeling toegankelijk gesteld. Weliswaar behandelde de spreker zijn onderwerp met enige vrijheid, maar toch vond hij een dankbaar gehoor.

In de tweede afdeling hield op het einde van het jaar het oud-bestuurslid F. de Koning nog een voordracht, getiteld: „Wij en de Missie.” De spreker belichtte daarin onze deelname aan het missiewerk, zoals die voortspuiten moet uit ons Katholicisme, en uit ons jeugd-zijn. De goedverzorgde en enthousiaste voordracht heeft, naar we mogen aannemen, het gehoor goed gedaan.

Evenals anders werd dit jaar in beide afde-

lingen weer bijzonder op de Altaarwacht gewezen.

Tenslotte valt nog te vermelden, dat de voorzitters van de beide afdelingen op het eind van het jaar een overzicht over het afgelopen verenigingsjaar hielden.

Wat bijzondere actie betreft, dient vermeld te worden, dat er dit jaar een begin gemaakt werd met de tijdschriftenactie voor missionarissen. Hiervoor bestond genoeg belangstelling, maar het is te vrezen, dat door de oorlogsomstandigheden deze actie voorlopig bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt wordt.

Voorts werden door verschillende leden artikelen ingeleverd voor de missierubriek van de „Jonge Werkman”, welke hoeveelheid echter door de redactie van het orgaan wegens plaatsgebrek nog niet geheel verwerkt kon worden.

Zoals vorige jaren werden ook thans weer tweedehands boeken gestuurd aan het college van de Paters van den H. Geest te Weert, van de Oblaten te Houthem-St. Gerlach, van de Missionarissen van de H. Familie te Kaatsheuvel, van de Paters Assumptionisten te Boxtel, van de Priesters van het H. Hart te Bergen op Zoom, van de Paters van het H. Sacrament te Brakkenstein, van de Witte Paters te Sterksel, en van de Missionarissen van Scheut te Sparrendaal-Vught.

Van de bibliotheek werd weer druk gebruik gemaakt. Ongeveer 600 boeken werden uitgeleend. Boeken die dubbel in onze bibliotheek stonden, werden afgestaan aan de pas-opgerichte Missievereniging „St. Paulus” van het college der Paters Salvatorianen te Hamont (België).

Gelezen tijdschriften werden ter beschikking gesteld van de Vincentius-Conferentie te Rolduc, een Vincentius-Conferentie te Amsterdam, de Jeugdvereniging te Spekholzerheide, aan Pater Dr. Zoetmulder S.J. en aan de Missievereniging „St. Paulus” te Hamont.

Vergeleken met het vorig jaar waren de resultaten van de tweedehands boekhandel dit jaar zeer gunstig.

Het aantal verkochte Missiegebedenboekjes bedroeg dit jaar 482. De prijs werd ver-

minderd, zodat deze thans bij afname van minstens 25 exemplaren 20 cent, bij afname van minstens 5 ex. 25 cent, bij minder 30 cent bedraagt.

Het Apostolaat des Gebeds telde dit jaar 290 leden, terwijl het aantal Garde-abonnementen 165 bedroeg.

In vorige jaarverslagen heeft de Missievereniging telkens uiting gegeven aan haar wens, dat „Garde” spoedig zodanig mocht worden als een studenten-missieblad behoort te zijn. Ook nu willen wij met klem er op aandringen, dat zij, zo het enigszins mogelijk is, een vrij groot gedeelte van haar abonné's, en wel het beste, niet langer teleurstelt. In de loop van het jaar hebben wij een uitvoerig schrijven opgesteld, waarin wij niet slechts aan onze teleurstelling uiting gaven, doch ook concrete voorstellen deden aangaande haar verbetering. Hierin werd er vooral op aangedrongen om de diverse artikelen door bekwame medewerkers te laten verzorgen, omdat de overzichtelijkheid en de onderhoudende leesbaarheid van deze artikelen tot nog toe dikwijls veel te wensen overlieten. Dit schrijven wachtte op de goedkeuring in de vergaderingen, toen de oorlog over ons uitbrak; en aangezien wij begrepen, dat deze voor „Garde” nieuwe moeilijkheden zou brengen, besloten we voorlopig van ons voornemen af te zien. Toch kunnen we niet nalaten langs deze weg nog eens te wijzen op het belang van meer gefundeerde en meer wetenschappelijk geschreven artikelen. Indien daarvoor grotere financiële uitgaven vereist worden, zijn wij bereid om ook hierin van onze kant tegemoet te komen.

Ten slotte nog een beschouwing over de gewone werkzaamheden van de Missievereniging, in het bijzonder over enige schaduwzijden daarbij. Dat we hier wat langer bij willen stilstaan, hoeft geen aanleiding te geven om te denken, dat dit jaar onvoorspoedig zou geweest zijn. Vooreerst moeten wij met spijt vaststellen, dat er bij vele leden een gebrek aan activiteit te bespeuren viel. Vooral in de vergaderingen der tweede afdeling, in mindere mate ook in die der eerste, kwam dit tot uiting. Als voor-

naamste oorzaak hiervan menen wij te moeten wijzen op het gebrek aan een juist inzicht inzake missie en missieplicht, en een gemis aan energie om ernstig te streven naar een juiste opvatting en beleving daarvan. Moeten we hierbij niet denken aan de klacht, die ook in andere kringen van katholieke studenten meermalen geuit is, dat men kan constateren, dat de katholieke mentaliteit in de studentenwereld de laatste jaren achteruit is gegaan?

Daardoor ook vatten verschillende leden hun lidmaatschap niet met de te verwachten ernst op. Deze leden komen naar de vergaderingen enkel met de bedoeling de tijd op een of andere wijze aangenaam door te brengen. Van deze leden kan men op generlei wijze enige positieve medewerking verwachten. Zij zien niet in, zoals de goede leden, dat de vereniging hún vereniging, de vergadering hún vergadering is, aan wier welslagen ieder individueel dient mee te werken. Verschillende werkzaamheden zijn weliswaar alleen voor het bestuur bestemd, maar aan het welslagen der vergadering dient iedereen zijn medewerking te verlenen. En dit vergaderen is in een studenten-missievereniging als het voornaamste te beschouwen. Immers een grotere kennis van de missionering is voor een ontwikkeld katholiek onontbeerlijk. We zouden geen speciale studenten-missieactie nodig hebben, als juist niet dit punt, de verstandelijke ontwikkeling, het onderscheid moest vormen tussen de missie-actie van den intellectueel en die van den eenvoudigen gelovige. We kunnen op deze plaats niet uitvoerig gaan aantonen, dat met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden en die van de naaste toekomst zelfs het toenemen van ons aller missie-ijver voor de missionerende Kerk onontbeerlijk moet worden geacht. Daarom dienen de verplichtingen van ieder lid van de Missievereniging aldus geformuleerd te worden:

Naast alle andere kennis heb ik als ontwikkeld katholiek ook een zekere mate van kennis nodig ten aanzien van het missiewerk. In mijn studietijd te Rolduc heb ik vooral in de vergaderingen van de Missievereniging een gemakkelijk en gemeenschappelijk middel om enige kennis daaromtrent op te doen.

Laat ik me dan ook bij iedere vergadering goed bewust zijn, dat ik telkens weer, zij het ook slechts voor een gering deel, meer vernemen kan van hetgeen voor mij als ontwikkeld katholiek niet enkel wetenswaardig is, doch ook door mij noodzakelijk moet gekend worden. Mijn lidmaatschap van de Missievereniging schenkt me dit eerst, wanneer ik persoonlijk op een voor mij mogelijke wijze telkens te mijner tijd meewerk. Zo niet, dan belemmer ik eerder de goede gang van zaken dan dat ik medewerking verleen aan de Missievereniging tot het slagen in haar taak.

Ten dele is, zo moeten we verder vaststellen, deze achteruitgang in activiteit ook te verklaren door de huidige wijze van werken van sommige andere verenigingen te Rolduc. Wij menen, dat het onze plicht is, dit in ons jaarverslag duidelijk naar voren te brengen. De bedoeling hiervan is zeer begrijpelijk: deze verenigingen hebben alle onze sympathie, maar het zou onjuist zijn, wanneer zij omwille van het goede doel, dat zij nastreven, de mogelijkheden van onze werkzaamheid verkleinen en inperken. We zijn er van overtuigd, dat een betere coördinatie en een hartelijker samenwerken van alle verenigingen en verbanden aan alle ten goede zou komen.

Overigens zijn het niet zozeer de verenigingen als zodanig, als wel vele leden van de diverse verenigingen, die door de wijze waarop zij het lidmaatschap er van opvatten, mede aansprakelijk zijn voor de verminderde activiteit in de Missievereniging in de laatste jaren. Velen menen, dat zij zich in hun belangstelling kunnen beperken tot hun vereniging. Vele medewerkers van andere verbanden laten zich op overdreven wijze door hun werk alléén in beslag nemen, al of niet onder invloed van de voorrechten, die daaraan verbonden zijn.

Wij wensen dan ook niet anders dan dat de andere organisaties weldra gehoor geven aan onze bovengenoemde klacht, en in het vervolg op loyaler en hartelijker wijze medewerken om ook ons ten volle te doen slagen in onze taak: liefde en kennis bij te brengen voor het werk der missionarissen van Gods Kerk, de geest van offervaardigheid en medewerking, die de Kerk van allen vraagt, aan te

kweken, en zo mede te werken aan de vervulling van de bede: *Adveniat Regnum Tuum*.

Hier volgt het financieel verslag over het afgelopen jaar:

Aan het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs	f 175.—
Aan het St. Petrus Liefdewerk	250.—
Aan het Genootschap der H. Kindsheid	25.—
Aan het Comité Koloniale Missieweek 1940	25.—
Aan de Nederl. M.I.V.A.	10.—
Aan Pater L. v. Rijckevorsel	50.—
Aan Pastoor A. Rottier	40.—
Aan Dr. H. Ahaus	40.—
Aan Dr. P. Zoetmulder	40.—
Aan Z.Eerw. Heer E. Boekenogen	25.—
Aan Pater L. Cordewener	25.—
Aan Father J. Buis	10.—
Aan F. de Koning (Salvatorianenmissie)	25.—
Voor bibliotheek	12.70
Voor tijdschriften	167.55
Voor Apostolaat des Gebeds	26.15
Voor diverse onkosten (w.o. drukkosten van de eerste oplage van het missiegebedenboekje „Adveniat Regnum Tuum”)	461.25
	f 1407.65

Hierbij is niet opgegeven de collecte op de Wereld-missiezondag voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs, die f 64.75 bedroeg; ook niet de collecte in de Koloniale Missieweek, die dit jaar f 40.— opbracht. Van de vermelde f 175.— voor de Voortplanting is slechts f 145.— ingekomen van gewone contributies en collecten. Diezelfde bronnen stelden ons andere jaren in staat om ongeveer f 250.— op te sturen. Onder meer zijn dit jaar twee grote collecten voor de Voortplanting achterwege gebleven, n.l. die van Pinksteren en Processie-zondag. Gezien de omstandigheden hebben we ook dit jaar ons batig saldo nog niet geheel besteed; daardoor blijft het totaal bedrag der giften beneden het totaal van andere jaren.

HET BESTUUR.

Jeugd-conferentie „H. Don Bosco” te Rolduc

(Jaarverslag 1 Jan. 1939 — 1 Jan. 1940)

Een jaarverslag over 1939! Hoevele zullen er niet geschreven worden over dit jaar, dat enig is in de geschiedenis! Enig in de geschiedenis, omdat de haat weer los kon barsten in kanonnades en torpederingen, omdat staal en lood sterker schenen dan liefde, omdat vele mensenhanden zich weer stuk sloegen op het harde, koude beton van de vele kazematten.

Een jaarverslag over 1939! Wat doet het goed hier te mogen vertellen, dat er in 1939 een weinig liefde was, dat jonge mensen — jongens nog — uittrokken, om hun oudere broers en zusters te steunen in het materiële en aldus ook vaak in het geestelijke.

In het jaar 1939 bloeide de jonge bloem — zoals onze Conferentie in het vorige verslag werd genoemd — krachtig voort; en ze groeide uit tot volle wasdom: Op 27 Febr. werd onze Conferentie door de Algemene Raad te Parijs ingelijfd; op 2 April Palmzondag werd ze overgeplant in de grote Vincentiustuin. Op die dag kwam Mr. Dr. L. Regout naar Rolduc om onze Conferentie namens de Nederlandse Hoofdraad plechtig en officieel te installeren. Het was voor onze Conferentie de dag van het jaar.

En als wij dan aan het eind van dit jaar ons weer eens een ogenblik willen bezinnen over het doel van onze vereniging en de beantwoording daaraan, hoe kunnen wij dat dan beter doen dan door terug te denken aan de grote dag van onze Installatie, waarvan Mr. Dr. L. Regout zeide, dat wij hem vaak in onze gedachten moesten terug roepen.

Uit de rede van Mr. Dr. Regout haal ik dan aan:

„Voor onze jongeren is vooral de taak weggelegd de ouderen mee te slepen door ons enthousiasme. Later zullen wij ons lidmaatschap van een Vincentiusvereniging niet altijd kunnen waarderen. Dan hebben wij de grote strijd te strijden tegen de verslapping. *Denkt aan deze dag!!*”

Uit de woorden van onzen President breng ik naar voren:

„Vandaag zijn wij blij en dankbaar gestemd; wij zijn God dankbaar, dat wij lid mogen zijn van de Vincentiusvereniging, wij beseffen immers tenvolle, dat het een groot voorrecht is aan ons bewezen en *geen* recht of gunstbewijs van onze kant. Wij zien in, dat Vincentius-werk is: het in praktijk brengen van het grootste gebod van het Christendom. Dan zien wij de waarheid bevestigd, dat het eerste doel van de Vincentiusvereniging is *zelfheiliging* der leden als wij bemerken, dat wij er verwonderd over staan, vol bewondering omdat er iets moois, iets goeds in ons komt.”

En nu de beantwoording aan dit alles door ons in het afgelopen jaar. Op de eerste plaats de beoordeling hiervan aan Hem, Die ons Zijne Liefde en Genade gaf om goed te *kunnen* zijn. Vragen wij Hem onze fouten en zwakheden die wij begingen bij ons werk niet te zwaar aan te rekenen en vooral: *danken wij Hem!!*

En wat heeft na Zijn oordeel onze menselijke beoordeling nog voor nut? Zij kan dan alleen dienen om te zijn een stimulans om ons werk met groter enthousiasme, met nog groter liefde en stipte nauwgezetheid voort te zetten; daarom volgen hier de gegevens ervoor!

In het afgelopen jaar werden door ons bezocht in het totaal 15 gezinnen, waarvan 4 gezinnen van de Conferentie van den H. Lambertus (Kerkrade), 6 van de Conferentie van den H. Petrus (Chèvremont) en 5 van de Conferentie van de H. Catharina (Holz). Van deze gezinnen werden er 4 bezocht gedurende het gehele jaar, 1 gedurende 9 maanden; 2 gedurende 6 mnd.; 4 gedurende 4 mnd.; 2 gedurende 3 mnd. en 2 gedurende 2 mnd. Hetgeen derhalve hier op neer komt, dat gedurende een geheel jaar 8 gezinnen beëindigd zijn.

En wat hebben wij deze mensen gebracht?

Het zal in hoofdzaak slechts het materiële zijn, hetgeen wij hier kunnen noemen. Aansluitend echter op de mooie gewoonte om vóór ons huisbezoek in de kerk even ons

werk door tussenkomst van St. Don Bosco aan God op te dragen, vragen wij Hem dan hier, dat wij juist door het geven van dit stoffelijke aan het doel van onze vereniging mogen beantwoorden.

Door middel van 't geven van bons verschaften wij aan onze gezinnen 1055 broden, 760 liter melk, 63 eieren, 200 K.G. aardappelen. Bovendien verstrekten wij hen 76 vetbons à f 0.45.

Daarnaast gaven wij nog (buiten de uitgaven uit het magazijn) onder meer: 7 paar schoenen, een ledikant met matras, 4 mantels; aan stookmateriaal 1500 K.G. slik en f 9.00 kolengeld. Uit het magazijn werd verder nog gegeven o.a. 15 paar schoenen, 4 wollen dekens, 16 overhemden, 16 paar gymnastiekschoenen, 10 costumes, benevens nog een flink aantal flannels, onderbroeken, damesjurken, pullovers, wollen dassen, sokken, kousen, kinderondergoed enz. enz.

Minder stoffelijk, maar zeker van niet te onderschatten waarde was ook dit jaar het werk weer van onze tijdschriften en bibliotheek.

Aan het St. Jozefziekenhuis van Kerkrade en aan onze gezinnen, die er voor in aanmerking wensden te komen, worden geregeld kranten (Maasbode, Tijd en Katholieke Illustratie) bezorgd, die hiervoor welwillend worden afgestaan door de Rolducse lezers. Door middel van de Rolducse Missievereniging worden wij verder in staat gesteld om op geregelde tijden al onze gezinnen in het bezit te stellen van enige missietijdschriften. Van deze tijdschriften werden er ook overgedragen aan enkele Zuster-Conferenties.

Naast deze tijdschriften komt nog het werk van onze bibliotheek. Door giften werd het aantal boeken uitgebreid en dit niet-tegenstaande het feit, dat ook onze bibliotheek aan de strenge keuring werd onderworpen, waarbij enkele boeken werden afgekeurd. Zo werd het aantal tijdschriften (ingebonden jaargangen) van 63 op 70 gebracht, het aantal kinderboeken van 57 op 59, terwijl het aantal boeken voor ouderen groeide van 103 tot 121. Einde 1939 telde onze bibliotheek dus juist 250 boeken.

Hiervan werden in de loop van het jaar aan diverse gezinnen in het totaal 232 boe-

ken uitgeleend; hetgeen een ruimschoots bevredigend resultaat mag genoemd worden, daar in aanmerking dient genomen te worden, dat gedurende de vacaties en de enkele weken van keuring — hetgeen in het geheel ruim 3 mnd. betekent — van onze bibliotheek geen boeken werden uitgeleend.

Ook dit jaar ondervonden wij weer, dat dit werk over het algemeen door de gezinnen op prijs wordt gesteld en dat de boeken bij de gezinnen thuis goed worden behandeld.

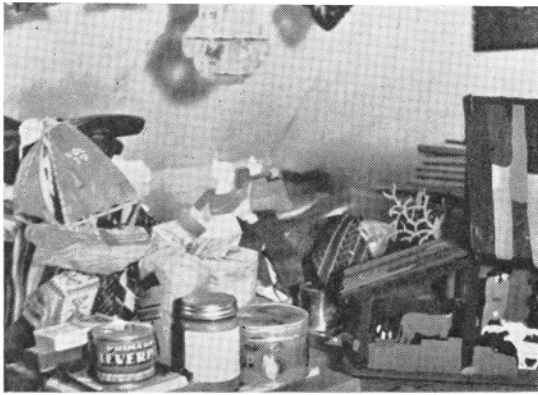
30 April was voor onze Conferentie een dag van bijzondere actie. 's Morgens werd in de kerk voor de studenten een liefdepreek gehouden, ten bate van onze Conferentie, door den Weleerwaarden Heer N. Prompers uit Heerlen. Door de medewerking van de Directie van Rolduc kon des avonds voor het publiek een heropvoering plaats hebben van „Macbeth” door de Rolducse studenten, onder leiding van Dr. Boosten, ten bate van de Bijzondere Raad.

Tijdens de pauze werden de bezoekers in de gelegenheid gesteld gebruik te maken van een buffet, dat door onze Conferentie was opgesteld in de gymnastiekzaal. De baten hiervan waren voor onze Conferentie.

Een andere dag, waaraan vooral werk van den magazijnmeester met zijn helpers voorafging, bracht ons het einde van het jaar. Op verzoek van onze Conferentie ging St. Nicolaas, vergezeld van zijn trouwen knecht, op de vooravond van zijn feest een bezoek afleggen bij onze gezinnen.

Rijkelijk deelde hij overal uit: Kleren en ondergoed; levensmiddelen, waaronder erw-

ten, kaas, worst, leverpastei, jam, stroop en peperkoeken; 38 kinderen werden blij gemaakt met een stuk speelgoed. Dit alles ontving St. Nicolaas uit ons Don Bosco-Magazijn.

De studenten van Rolduc hadden zo goed aan „*Vincentius*” gedacht, dat niet enkel onze gezinnen werden voorzien van snoepgoed, maar dat wij zelfs konden mededelen aan drie Zuster-Conferenties.

Het waren weer onze jongere medestudenten van Klein-Rolduc, die ons in staat stelden om op 5 Dec. aan ieder gezin een paar figuurzaagwerkjes te verstrekken en om tevens voor de Kerstvacantie 4 gezinnen te verblijden met een zeer welkome en mooie Kerststal.

De vlottende bevolking deed ook haar invloed gevoelen op onze Conferentie: In Juni legden 4 medebroeders met goed gevolg hun eindexamen af, waaronder onze Secretaris Cl. Schweigmann; 4 andere gingen na Augustus hun theologische studie voltooien in Roermond, waaronder de Vice-President J. den Boer, de Penningmeester P. Schoren en de Magazijnmeester Servais Maesen; terwijl 2 medebroeders in September niet naar Rolduc terugkeerden, waarbij onze bibliothecaris J. van Wessum.

In de maanden Juni en Juli traden 10 nieuwe leden toe. In de open gevallen functies werden benoemd: J. Nolet als Secretaris; A. Lucassen als Penningmeester; G. de Bruyckere als Magazijnmeester en Et. Puylaert als Bibliothecaris.

Op de vergadering van 3 Oct. werd door

den Voorzitter van de Bijzondere Raad Dr. M. Limpens, P. Slangen als Vice-President geïnstalleerd.

Niet omdat het van veel beteekenis is, maar volledigheidshalve volgt hier het financiële verslag.

Buiten het magazijn werd in het totaal voor directe bedeling aan onze gezinnen uitgegeven *f* 433,21 zijnde *f* 211,08 aan brood; *f* 34,20 aan vet; *f* 91,20 aan melk; *f* 2,53 aan eieren en *f* 94,21 aan kleding, schoeisel, dekking en stookmateriaal.

Aan andere uitgaven uit de kas in totaal *f* 108,60½, zijnde: Bijzondere Raad *f* 30,00; Hoofdraad *f* 10,00; onkosten St. Nicolaas *f* 12,46; H. Mis *f* 2,00; Reglementen *f* 6,55; Comité „Liefde en Licht” *f* 5,00; Boekbinder *f* 18,70; Bonboekjes *f* 7,54; Lectuur *f* 6,95; Lijst voor Inlijvingsbulle *f* 2,15; Drukloon en Porti *f* 3,85½; 2 ordens *f* 1,00 en diverse *f* 2,40.

Tezamen met het eerstgenoemde totaal bedrag van uitgaven, geeft dit *f* 541,81½. Hiervan nog te betalen *f* 45,91½.

Uit het magazijn werden goederen gegeven ter geschatte waarde van *f* 115,00.

Over het jaar 1938 werd nog betaald een bedrag van *f* 80,91, zodat het totaal aan uitgaven over 1939 bedraagt *f* 737,82½.

Inkomsten in 1939 bedroegen:

Collecten wekelijkse vergaderingen	<i>f</i> 67,22
Collecte jaarvergadering	<i>f</i> 17,16½
Collecte Installatie vergadering	<i>f</i> 17,11
Collecte Liefdepreek	<i>f</i> 64,08
Collecten buiten de vergaderingen	<i>f</i> 158,95
Opbrengst buffet (30 April)	<i>f</i> 53,63
Goederen verkoop	<i>f</i> 15,00
Diverse ontvangsten	<i>f</i> 1,75
Ontvangsten weldoeners	<i>f</i> 75,00
Ontvangen van de Bijzondere Raad	<i>f</i> 100,00
Ontvangen van Zuster-Conferenties (H. Catharina en H. Petrus)	<i>f</i> 76,53
Ontvangen van het Maatschappelijk Hulpbetoon	<i>f</i> 10,00

Totaal *f* 656,85½

Aan goederen ontvingen wij ter geschatte waarde van *f* 161,90. Het totaal der inkomsten bedroeg dus *f* 818,75½. Hiervan afge-

trokken het totaal der uitgaven blijft een voordelig saldo van f 80,93.

Buiten de geschatte waarde der goederen op het magazijn hebben wij een batig saldo van f 114,94 (Inkomsten f 656,85 $\frac{1}{2}$ — Uitgaven f 541,91 $\frac{1}{2}$).

Het boekjaar 1938 sloot met een batig saldo van f 81,55 $\frac{1}{2}$, zodat er bij de sluiting van het verenigingsjaar 1939 in totaal in kas aanwezig is f 196,49 $\frac{1}{2}$. De geschatte waarde van de goederen in het magazijn bedraagt einde 1939 f 46,90.

Zo staat dan, hetgeen dit jaar leefde in onze Conferentie, uitgedrukt in dode letters. Als men nu niet de dode letters, maar het beschreven *leven* ziet, dan begrijpen wij, dat wij — volgens menselijk oordeel — hebben kunnen beantwoorden aan ons doel, omdat wij niet alleen stonden. Het is dan ook een diep gevoel van dankbaarheid dat ons bezielt.

Wij danken onzen Directeur Mgr. v. d. Venne, die op de dag van onze Installatie het Beschermheerschap van onze Conferentie aannam en op verschillende wijzen toonde, dat dit niet slechts een titel was.

Zeër speciaal onze dank aan onze medestudenten, waarvan wij niet alleen steun in natura en in geld mochten ontvangen, maar wier sympathieke houding tegenover onze vereniging zo warm aandeed.

Dr. M. Limpens, de Voorzitter van de Bijzondere Raad, toonde, door het meerdere keren bezoeken van onze gewone vergaderingen, zijn belangstelling voor onze Conferentie; daarvoor onze oprechte dank.

Onze echt gemeente dank aan allen, van wie wij steun kregen. Moge onze dank niet hun enige beloning zijn.

Tenslotte danken wij *God*; Hem vooral onze dank, omdat Hij ons zijn groot gebod van de liefde gaf en de genade en de hulp om dit gebod als *Vincentiaan* op bijzondere wijze te vervullen.

H. Don Bosco, bid gij *God*, dat onze Conferentie Zijn steun moge blijven ondervinden!

Het Bestuur:

President: JO LOENEN.

Vice-President: P. SLANGEN.

Secretaris: J. V. NOLET.

Penningmeester: ANT. LUCASSEN.

.....

Academie „St. Augustinus”

Voorzitter: L. van Uden.

Vice-voorzitter: E. Rutten.

Secretaris: J. Hensels.

Moderator: Z.E.H. Dr. R. H. A. Huysmans.

't Valt moeilijk onze gedachten te concentreren op 't wel en wee van onze academie, schijnbaar zo nietig en onbetekenend voor ons in vergelijking met de verschrikkingen, die over Europa gekomen zijn.

Toch wijst het gebeurde erop, dat wij ons meer dan ooit bewust moeten zijn van onze taak. Om leiders te kunnen zijn in 'n toekomst, die misschien moeilijker zal zijn dan welke tijd tevoren ook, moeten wij ons thans voorbereiden. Hiertoe behoort naast de morele ook de intellectuele vorming.

Wij moeten up to date zijn, in alles op de hoogte van onze tijd. Slechts door kennis van de aard en de krachten van ons eigen

volk en van de machten en stromingen, die werken in onze tijd, verkrijgen we 't inzicht, dat ons werk waarde kan geven in de strijd voor ons geloof en ons onafhankelijk volksbestaan.

Daartoe moeten we het „nu” zien in 't licht van verleden en toekomst. Zo leren we de onvergankelijke waarden kennen, die wij te dienen en te verdedigen hebben: Godsdienst en Cultuur, in al hun uitingen. Alleen die mens is immers up to date — en dus de enige geschikte leider —, die erkent en beleeft, dat zijn tijd niet alleen bestaat uit 'n heden, waarin hij leeft, maar tevens uit 'n verleden, dat hem onderricht, en 'n toekomst, die hij in 't heden mee voorbereiden en vormen moet.

Ons inzicht in 't wereldgebeuren vergroten door onze kennis van grote personen, gebeurtenissen, theorieën, stromingen en cul-

tuurwaarden van voorheen en thans te verrijken, en bovendien ons leren onze gedachten uit te drukken in 't openbaar, is 't doel van onze academie. Daardoor neemt ze, naast onze lessen, een belangrijke plaats in in onze verstandelijke vorming tot geestelijke en sociale voorvechters voor het Katholieke Limburgse volk.

Overtuigd dan van de grote betekenis van de academie, meen ik vrijuit te mogen spreken over dingen, die niet waren zoals ze moesten zijn. Het zou m.i. 'n ernstig verzuim zijn, geen uiting te geven aan onze verlangens, waar deze onmiddellijk 't heil van academie en leden betreffen.

Mocht mijn voorganger in zijn jaarverslag melding maken van 'n hoge bloei en tintelend leven, 't afgelopen jaar geeft wel iets minder reden tot blijmoedigheid! Zoals iedere vereniging haar „ups and downs” kent, beleefden wij dit jaar, na 'n vlotte, goede inzet, 'n periode van inzinking, waarvan de schadelijke nawerking ook nu, na de opleving in 't derde trimester, nog merkbaar is. De oorzaak hiervan was 'n gebrek aan offervaardigheid en enthousiasme. Er waren te veel leden, die meenden, dat de „zaak” ook zonder hun medewerking wel „rollen” zou. Velen vervulden hun spreekbeurt, „omdat 't nu eenmaal moest”, zonder enthousiasme. Deze gemakzucht en 't ontbreken van ruimheid en diepte in de interessesfeer van sommigen, waardoor geen enkel onderwerp hun bijzondere belangstelling bezat, zijn de verklaring van 't relatief grote aantal slecht afgewerkte lezingen en causerieën. Men koos dan 'n onderwerp, dat niet moeilijk te behandelen leek, niet uit liefde voor dat onderwerp, maar om er gemakkelijk van af te zijn!

Dat een dergelijke mentaliteit deprimerend werkte op de toehoorders en na enige tijd de meest ijverigen de belangstelling voor de academie gedeeltelijk kon ontnemen, is zeer begrijpelijk. Die geest beantwoordt dan ook in niets aan 't mooie doel van de academie. Zij wil geen louter plichtmatig, gedwongen werk — evenmin als ze gedwongen leden wil —, maar 't spontaan weergeven van 'n onderwerp, dat we met liefde bestudeerden, dat leeft in ons. Dan is onze lezing of cau-

serie de overgave van onze interessen, onze gevoelens, onze waarderingen, 'n persoonlijke daad, geen copie van een paar boeken of artikelen, en zo geven we iets van onze persoonlijkheid aan anderen.

Goed werk echter eist moeite en offers! Alleen zij, die deze offers wilden brengen, konden iets praesteren, dat hun kunnen, hun talenten en dus ook hun volledige persoon waardig was.

Maar ook 't minderwaardige was voor ons 'n les; we zagen, hoe zonder offervardigheid geen vruchtbaar werk, en a priori geen werkelijk succesvol leiderschap mogelijk is.

Is er nu dit jaar niets goeds te zeggen? Beantwoordde de academie niet aan haar doel?

Misschien is in 't voorafgaande die indruk gewekt. Dit was echter volstrekt niet de bedoeling! Er werd veel waardevol werk geleverd, door leden, die gaven wat de academie van hen vroeg. De academie bood ook dit jaar zeer veel, niet alleen in het goede, maar ook in het minder goede werk, dat toch bijna steeds veel ontwikkelends bevatte. Klagen we over het afgelopen jaar, dan is dat alleen, omdat 't zo teleurstellend ver bleef beneden de verwachtingen, waarmee we het inzetten!

De lijst van lezingen en causerieën is vol afwisseling, al werden er ook wel meerdere gehouden over aan elkaar verwante onderwerpen, o.a. over jeugdleiding en jeugdbeweging.

Onder de lezingen vinden we, evenals de twee vorige jaren, bijzonder veel levensbeschrijvingen en beschouwingen van kunstenaars, denkers en heiligen. Nu mogen hier tegen bezwaren zijn, wanneer de inleider, met voorbijzien van 't essentiële, ons overstelt met onbetekenende jaartallen en kleine feiten, bij de juiste behandeling hebben ze grote waarde. Bovendien is 't niets minder dan 'n plicht van dankbaarheid hen te leren kennen, verstaan en begrijpen, want heiligen, denkers en kunstenaars zijn de wel-doeners van de mensen, wier hoofd naar waarheid en wier hart naar schoonheid hunkert. Meer dan ooit heeft de mens van onze tijd, in de strijd tegen 't materialisme, behoefte aan die grootsten van alle idealisten, aan 't idealisme van den denker en den kun-

stenaar, dat culmineert in den heilige! In deze richting werden er lezingen gehouden over den heiligen, socialen priester Ariëns; over den beroemden Duitsen dichter Schiller; over den echt-Limburgsen heilige Mgr. Savelberg; over Erasmus, den genialen Rotterdamse humanist en over den vromen schilder-monnik Fra Angelico.

Voorts waren er nog lezingen over interessante onderwerpen als: „Poëzie”, „Film als Kunst”, „Lourdes”, „Het Orgel”, „Jonge Wacht”, „Theosophie”, „De Verkennerij” en „Sterren”.

De causerieën misten over 't algemeen de nodige vlotheid; te veel werd afgelezen, gelukkig al minder van buiten geleerd. Toch werden ook hier verschillende goede resultaten bereikt.

„Student en gezinsleven”, „Filmproblemen voor de Katholieken”, „De Verkennersbeweging”, „'t Huwelijk van Prinses Astrid en haar bekering”, „Wetenschappelijke Beroepskeuze”, „Action française”, „De goede film en de Katholieken”, „Guido Gezelle”, „Katholieke Actie”, „De Vincentius-vereniging en de jongeren”, „Sport en Katholicisme” en „Javaanse christelijke kunst” waren de onderwerpen, die in de causerieën van dit jaar onze belangstelling vroegen.

Wat de critiek betreft bleven we op 't lage peil van verleden jaar. Gelukkig gaf men nog maar zelden 'n korte herhaling van de lezing; er werd echter te weinig gezegd, meestal

bepaalde men zich tot enkele bijkomstige vragen, men durfde niet aan te vallen en vond de lezing te gauw goed, terwijl er toch genoeg te zeggen viel. Dit sluit niet uit, dat er meerdere goede critieken waren.

Na dit overzicht over datgene, wat wij aan goeds en minder goeds presteerden, mogen wij niet nalaten onzen Moderator te danken, die, ondanks alles, steeds met de grootste bereidwilligheid hielp, waar onze krachten te kort schoten. Nooit zullen degenen, die thans de academie verlaten, vergeten hoe tactvol hij ook de meest delicate kwesties voor ons wist uiteen te zetten. Hij was voor ons 'n voorbeeld van fijngevoelige correctheid in woord en optreden. Niemand van ons kan 't pijnlijk gevoeld hebben, als hij ons een enkele maal op de hem eigen fijne en welmenende wijze wees op de fouten in ons werk.

Dank zijn wij ook verschuldigd aan onzen voorzitter, die zich geheel gaf aan zijn taak, die dit jaar bijzonder zwaar was.

Overzien we aan t' einde van dit verslag nog eens alles, dan zien we dat er, naast veel onvolmaakts, veel naar voren is gebracht, dat tot tevredenheid stemt en wijst op de mogelijkheid van 'n speedige nieuwe bloei.

Welnu, leden van de inférieure, aan U is 't de fouten te doen verdwijnen, de bloei te doen toenemen; aan U is de toekomst van de academie „St. Augustinus” toevertrouwd!

J. HENSELS, Secr.

Academie „Alberdingk Thijm”

Voorzitter: Theo Boosten.

Vice-Voorzitter: Theo Nelissen.

Secretaris: Rein Luyckx.

Moderator: Dr. J. Boosten.

Een feit, dat reeds in het vooratgaande jaar werd geconstateerd, deed zich ook als kenmerk van dit jaar gelden, n.l. een grote verscheidenheid zowel wat onderwerpen als wat de kwaliteit ervan betreft. Een instelling als onze Academie kan ontwikkelende arbeid verrichten; m.i. zal de aangewezen methode hiervoor zijn, een aanslui-

ting, vooral wat onderwerpen betreft bij het programma van Gymnasium en H. B. S.; dan zal het mogelijk zijn de ontwikkeling, door een Academie bijgebracht, voor ieder individueel weer tot eenheid te maken.

Wat hoofdstellen betreft, is er op het gebied van letterkunde dit jaar betrekkelijk weinig geleverd. Een zeer goede lezing over „Guido Gezelle”, een lezing over „Het Naturalisme” in verband met de richting van '80” en daarnaast een zeker niet onverdienstelijke improvisatie over Frederik van Eeden. Daarentegen waren er wel enkele

zeer goede voordrachten: Vondel werd in enkele van zijn meest bekende gedichten gedeclameerd; Perk en Kloos zijn door een eerstejaarslid niet onverdienstelijk voorgedragen; Henriëtte Roland Holst en Guido Gezelle hoorden we ook dragelijk gedeclameerd worden; Proza-stukken van Couperus, Jacob van Looy en Adrianus Roland-Holst, van Heyermans en Multatuli werden met meer of minder talent voorgedragen. Over het algemeen mogen we over onze voordrachten tevreden zijn.

Op het gebied van muziek hoorden we op de propaganda-vergadering een uitstekende improvisatie over Joh. Seb. Bach. Verder moet nog een lezing vermeld worden, die de „Kunst der Zoete Melodie” als titel voerde en een verhandeling over Wolfgang Amadeus Mozart.

Een zeer groot gedeelte van ons program werd ingenomen door verhandelingen en improvisaties die op een of andere manier op politiek of militair gebied vallen. Te vermelden zijn een hoofdstuk: „Het Fascisme en zijn resultaten” een improvisatie over „Het vliegtuig in dienst van het leger”, een zeer goede improvisatie: „Het recht van opstand”, waarschijnlijk wel de beste van dit jaar, een opstel over de K. N. M., een vlotte en zeer boeiende improvisatie over Mussolini.

Dan valt er uit een reeks van de meest uiteenlopende onderwerpen nog te vermelden: „Het Hoger Onderwijs”, „Vrijmetsecularij”, „Savonarola”, „Bali”, „De Ned. Spoorwegen” en „Pierre Curie”. Een zeer goede

lezing was tenslotte nog „De spelen bij de Romeinen”.

Deze reeks titels zou een beeld kunnen geven van onze veelzijdige oriëntatie, ware het niet dat, zoals reeds gezegd, het gehalte dezer verhandelingen en improvisaties sterk uiteenliep. Naast goede stonden minder goede verhandelingen. Dat er evenwel goede waren moge blijken uit de epitheta, die aan verschillende titels zijn toegevoegd.

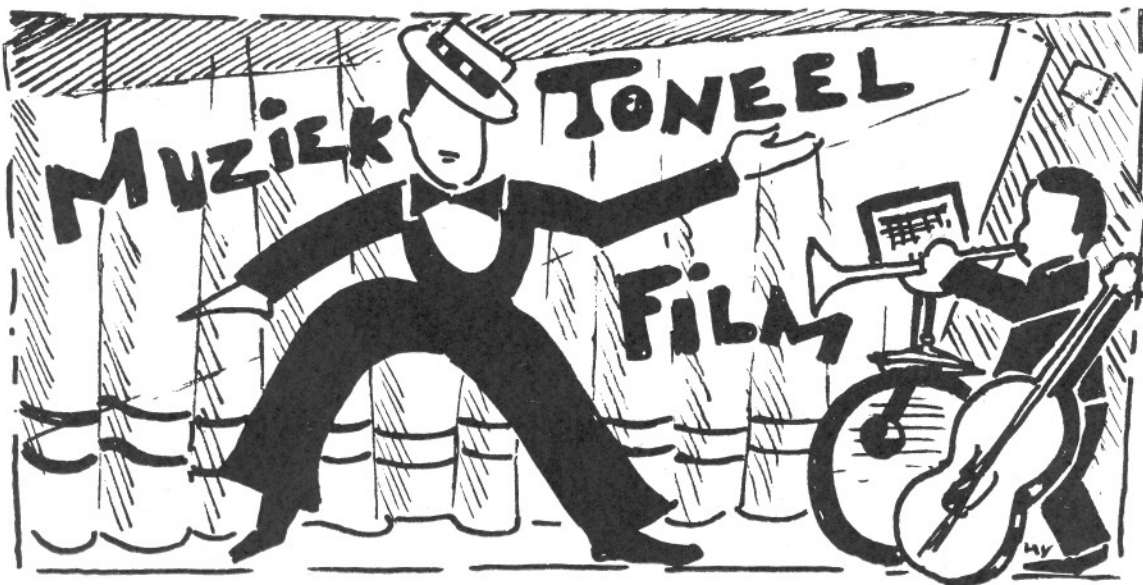
Wat het debatpeil betreft, moeten we constateren, dat dit zich behoudens gunstige uitzonderingen, geenszins tot de spreekwoordelijk geworden „ongekende hoogte” verhief. Moge de Academie er naar streven, in de volgende jaren het debat op hoger peil te brengen.

Dan rest mij nog enkele woorden van dank te brengen. Allereerst aan onzen voorzitter, die steeds met veel tact de vergaderingen presideerde en die zich voor de Academie elke moeite getroostte. Vervolgens, en niet het minst, aan onzen moderator: Dr. Boosten voor de kunde en het overleg, waarmee hij bestuur en vergadering ter zijde stond.

Dank vooral hen beiden, was de sfeer in de Academievergaderingen altijd een aangename, zodat wij met genoegen terugzien op dit jaar.

Mogen volgende jaren, voortgaande in dezelfde aangename sfeer, de Academie brengen tot haar doel, dat is: bijdragen tot de innerlijke harmonische ontwikkeling van studerend Rolduc.

TH. NELISSEN.,
vice-voorzitter.

**Zondag 15 October: 1ste Uitgangsdag,
1ste trimester.**

Filmprogramma:

1. Ufa-Flitsen.
2. Tekenfilm.
3. Synthetische Grondstoffen.
4. SNEEUWWITJE.

Het programma opende hedenavond met een Ufa-journaal, hetgeen de laatste malen niets ongewoons meer was — ik bedoel, dat het een „Ufa“-journaal was! Van Duits-propagandistische aard was het echter geenszins; de verdacht korte duur en ook het ontbreken van de noodzakelijke parades deden het vermoeden rijzen, dat dergelijke scènes er zorgvuldig uit verwijderd waren. Of dit ten nadele van het journaal is uitgevallen, meen ik in twijfel te mogen trekken.

Op 't journaal volgde een kort tekenfilmje, dat ons vertelde, hoe een kat, gekweld door een angstaanjagende droom, opeens „kattig“ wordt, en zelfs een logge bullebijter de winkel uit durft slaan.

Een Ufa-documentaire: „Synthetische grondstoffen“ stelt ons de belangrijkheid van de katoen voor ogen, om welke zelfs oorlogen gevoerd worden, hetgeen zeer suggestief in de film werd uitgebeeld. Duitse ingenieurs vonden, toen Duitsland zijn koloniën verloren had, een manier uit om uit cel-

lulose de z.g. „celwol“ te bereiden. Aan de hand van de film volgen we de eerste proefnemingen en tenslotte het hele procédé, om uiteindelijk in een warenhuis te belanden, waar wij mede genieten van de koopjes, die de dames worden aangeboden. Ufa-documentaires zijn meestentijds buitengewoon goedgeslaagde en interessante, en daarnaast zeer leerrijke films; wij hebben reeds verschillende van deze rolprenten kunnen bewonderen en leren waarderen, ofschoon de laatste toch niet tot de belangwekkendste kan gerekend worden.

Na een korte pauze volgde dan tenslotte de hoofdfilm van deze avond: de tekenfilm „Sneeuwwitje en de zeven dwergen“. Indien er een film waard is gezien te worden, dan is het „Sneeuwwitje“! Wanneer er een film een kunstwerk genoemd kan worden, dan is het „Sneeuwwitje“! Walt Disney heeft in dit groots experiment — want het moet toch een experiment genoemd worden een tekenfilm te durven vervaardigen van die lengte, dat zij een normale speelfilm kan vervangen — werkelijk een ideaal van de film bereikt. Tekenfilm is m.i. namelijk *de* film, zelfs de enig juiste film; speelfilm is niet de uiteindelijke roeping van de film, en — zonder in de dwaling te vervallen, dat speelfilm en toneel hetzelfde zijn — meen ik toch te kunnen beweren, dat de menselijke handeling in

ware kunstzinnige uiting alleen op het toneel volkomen tot haar recht komt en niet in de schaduwbeelden op het witte doek.

Maar het ligt geenszins in de lijn dezer bespreking zulke diepgaande, principiële kwesties aan de orde te stellen. Wel moet mij van 't hart de opmerking, dat uit de wijze, waarop „Sneeuwwitje” door het publiek is ontvangen, overduidelijk blijkt, dat de „sterren” per slot van rekening kunnen gemist worden — misschien zelfs „als kiespijn”, zoals het „Katholiek Filmfront” opmerkt. Ofschoon „Sneeuwwitje” een *starless* film is, is ze toch in ieder geval een *ster* van een film.

De film „Snow-white” is door Walt Disney geconcepieerd op het bekende sprookje van de gebroeders Grimm, maar het moet gezegd, dat hij het onderwerp met dichterlijke vrijheid behandeld heeft. De detaillering is zo persoonlijk, dat er van de eenvoud van het sprookje weinig meer overblijft. Dit komt echter geenszins ten nadele van de film, integendeel, het is mijn overtuiging, dat een verfilming van het sprookje, zoals het daar lag, op een fiasco zou zijn uitgelopen. Juist die bijzondere details, als de karakertekening van de dwergen, de rol van de dieren en dergelijke, waardoor de geschiedenis van Sneeuwwitje en den geliefde van haar hart wel enigszins in de verdrukking komen, zijn door de frisse vorm, die zij aan het oude sprookje verlenen, vooral ook de oorzaak van het succes van deze rolprent.

„Sneeuwwitje” in haar geheel is prachtig en de details hebben, op een enkele uitzondering na, ook ieder hun bekoring: het is een aaneenschakeling van goede vondsten. Hoe koddig zijn niet de kabouters, met het bepaalde karakter dat ieder van hen uitbeeldt! Moesten we niet steeds schateren om de guttenstreken van Dopey of kon Mr. Bashful niet goed kleuren? De wijsbegeerte van Doc was verbluffend, maar wist toch ook tot geestige vondsten te leiden, zoals b.v. het bad van Grumpy! Wie werd niet bekoord door de liefvallige verschijning van Sneeuwwitje zelf, wie had geen medelijden met haar, toen het arme prinsesje door het bos dwaalde? De koningin was van een strenge schoonheid, maar haar wreed en jaloers ka-

rakter bedierf alles. Slechts één figuur uit al deze „personen” moet minder geslaagd, zo niet mislukt genoemd worden: de prins, die met zijn zang het hart van Sneeuwwitje weet te veroveren. Gelukkig treedt hij slechts enkele malen op en kan hij dus weinig kwaad stichten. Het is wonderlijk zoals de „regisseur” Disney wezen aan zijn figuren weet te geven. Alles leeft voor ons op het doek, er is niets dat ons de illusie van de werkelijkheid wegneemt. En daarbij komen nog de onnoemelijke mogelijkheden, welke een vrije film-fantasie biedt! De effecten, die op de tekeningen — want vergeet toch niet, dat het een „tekenfilm” is! — bereikt worden, zijn overweldigend. Hoe worden ons de angst-fantasieën van Sneeuwwitje niet plastisch uitgebeeld, zonder dat inbreuk gemaakt wordt op de realiteitsidee! Wat dartelen daar reeën en herten door elkaar, wat springen niet die konijntjes in het rond, alsof het werkelijke dieren waren! En toch, hoe sprookjesachtig is de sfeer van het geheel niet gehouden! De wondere harmonieën van kleur en lijn, ze zijn zoals we ze nooit aanschouwd hadden, zoals we ze ons niet hadden kunnen denken. De voorbeelden zijn te veel en de plaatsruimte is te beperkt, dan dat wij een keuze zouden kunnen maken. Een ogenblik echter moet ik nog verwijlen bij het kasteel en het huisje van de kabouters. De wonderen van fantasierijke lijn- en kleurenharmonieën, die we hier te zien krijgen, zijn overweldigend: tot in de kleinste details zijn hier de beelden uitgewerkt, tot in het reële toe; en de sfeer die er omheen hangt is sprookjesachtiger dan men zou kunnen wensen.

De illustratieve muziek is uitstekend. Sneeuwwitje zingt het „theme-song” van de film „Some day my prince will come” zo natuurlijk, dat men vergeet met een tekenfilm te doen te hebben. Ook de andere melodieën zijn aardig, zoals de pittige mars van de dwergen.

Er is nog veel meer van deze film te zeggen, doch ik zal me tot dit beperken. Nog een enkele opmerking over de Engelse versie. De solisten zijn hierin minder goed dan in de Nederlandse; het is jammer, alhoewel het bijna niet opgemerkt wordt, dat de soliste

die de partij van Sneeuw witje zong, hier en daar tegen de toon zong; in de Nederlandse vertolking is dit niet het geval.

Alles bij elkaar hebben wij deze avond waarlijk uitstekend genoten; het was een avond van kunstuiting, zoals er maar weinige geweest zijn. Het is mij een grote vol-doening dit te kunnen schrijven.

C. A. M.

22 October: MISSIE-ZONDAG

Toneel:

„Sint Willebrords Glorie”

van A. J. D. van Oosten, door

„Het Haagse Toneel”

onder leiding van Pierre Balledux.

Ditmaal presenteerde ons de Missie-vereniging ter gelegenheid van de „Algemene Missie-Zondag” een toneelstuk, en wel — zeer passend zowel in het kader van de Missie-Zondag alsook in dat van het jubileumjaar van den H. Willibrordus, Apostel der Friezen, — het spel van A. J. D. van Oosten: „Sint Willebrords Glorie”, opgevoerd door het Haags Toneel onder directie van Pierre Balledux.

Zo vertoonde Rolduc op Zondagmiddag om half drie het ongewone beeld, dat zijn bewoners zich in dit vroege middaguur reeds naar de aula begaven om te gaan genieten van dit schouwspel.

Ik spreek van schouw toneel en waarlijk meer is er van dit stuk niet te zeggen: toneel-spel was het allerminst. Dit is de grote fout van het stuk, dat de nadruk te zeer gelegd is op de samenspraak, waardoor het op den duur voor den toeschouwer saai en langdradig wordt. Hier zou men veel tegen in kunnen brengen. Vooreerst: zijn niet de meeste drama's van Vondel opgebouwd uit monologen, dialogen en reien? Van dezen dichter zult u toch niet hetzelfde durven beweren! Dat is volkomen juist; maar deze absentie van actie wordt bij Vondels drama's vervangen door een werkelijk boeiende tekst, die in een bezielde voordracht heel wat anders te zien geeft dan wij Zondagmiddag aanschouwden. Zeer zeker, ook de tekst van den heer van Oosten zijn stuk is heel vlot

geschreven; zijn poezie is zeer te waarderen en te prijzen, niet het minst in „Sint Willebrords Glorie”. Maar deze vergt toch zulk een intens en bezielde spel, hetgeen hier tevens levendige gestie en mimiek met zich brengt, dat alleen de allerbeste spelers in staat zijn deze op boeiende wijze voor te dragen. De meeste spelers hadden wel een vlotte declamatie, maar wij moeten vooral niet vergeten, dat er een breed verschil bestaat tussen voordragen en toneelspeken. Werkelijk uitmuntend spel heeft eigenlijk geen enkele speler geleverd. Pierre Balledux vertoonde in de figuur van abt Wilfried zeer beheerst spel, soms zelfs een weinig te bezadigd. De Friese hoofdman, eveneens door hem uitgebeeld, was zeer woest zowel van uiterlijk als van optreden. In deze rol deed hij zich kennen als een buitengewoon ervaren en technisch bekwaam acteur. Hij gaf blijk zeer goed op de hoogte te zijn van de principes van zijn godsdienst, wat men van zo'n halven wilde toch eigenlijk moeilijk kan verwachten! Onder de invloed van de tijdsomstandigheden werd de volgende regel zeker geschreven, een regel, die niet onopgemerkt kon blijven: „Wij hebben ras-bewust-zijn en 't geloof, dat niemand ons ooit overwinnen zal!”

Het zou te ver voeren om alle personen te behandelen, maar laten we nog even stilstaan bij de figuur van St. Willebrord. Uitgebeeld door Guus Verstraete bleek hij een zeer vurig monnik; het spel van dezen acteur bracht enig leven in de eerste taferelen. Jules Verstraete beeldde hem naderhand minder vurig, ofschoon nog wel levendig uit. Heiligs hebben wij in dezen persoon eigenlijk weinig gevonden.

Tenslotte nog een woord over de Rolducse figuranten. Wellicht doet dit zeer nauwe contact met beroepsspelers in hen nog wel acteurstalent geboren worden! Wegens gebrek aan tijd — het gezelschap moest die avond nog elders optreden — werd het tiende tafereel weggelaten, hetgeen alleen maar ten goede kwam aan het geheel van het stuk. De totaalindruk is, dat het stuk als radio-hoorspel meer succes zou gehad hebben; wij zagen hier in ieder geval de Haagse Spelers niet van hun beste zijde.

**Zondag, 19 November: 2e Uitgangsdag,
1ste trimester.**

Filmprogramma:

1. Filmjournaal.
2. Inktvissen (gekleurd).
3. Kunnen dieren denken?
4. Tekenfilm (gekleurd).
5. HONDERD MAN EN EEN MEISJE.

Het was werkelijk een uitgelezen programma, dat we vandaag te zien en te horen kregen. De voorstelling opende met een uitstekend journaal van Paramount, dat van 't begin tot 't einde in het teken van de oorlog stond. Een vrolijke noot was het inschepen van grote hoeveelheden whisky voor Amerika. Verder bracht de film ons in herinnering, hoe Edison nog pas voor vijftig jaar aan de wieg stond van een klein kindje, dat in zo korte tijd zou uitgroeien tot een nieuwen Atlas, de film. Mrs. Chamberlain en Lord Nuffield lieten zich fotograferen ter gelegenheid van een Rode-Kruistentoonstelling, en tenslotte brachten de laatste beelden uit dit langdurig journaal ons weer midden in de oorlog.

„Inktvissen”, een gekleurde Ufa-documentaire, toverde ons voor ogen het leven van de grootste der weekdieren, de inktvis. Deze film mag wel beschouwd worden als de beste documentaire, die we ooit hier gezien hebben, in ieder geval was het de mooiste. Het was alleen te betreuren, dat de onderschriften zo onduidelijk waren. Na een korte onderbreking voor een tekenfilmpje volgde de tweede documentaire: „Kunnen dieren denken?”, die eveneens uitstekend genoemd mag worden en het is daarom des te meer te betreuren, dat een zin als: „Alle mensapen hebben dus een beetje verstand!” op het laatst alles nog moest bederven.

De hoofdfilm van deze avond was er een, zoals we er nog vele hopen te zien. „Honderd man en een meisje” is een muzikale film, geen muziek-film, gezien 't feit, dat dit woord zo'n ongunstige klank heeft; muziek is geenszins hoofdzaak in deze rolprent, maar wel een belangrijk onderdeel ervan. Zelfs kan men deze film geen ster-film noemen met dien verstande, dat zij niet zo zeer draait om de persoon van Deanna Durbin als wel om de honderd man van „haar”

orkest, waarvoor zij steeds met zoveel moed in de bres springt. Deze film vindt haar aantrekkelijkheid niet in het feit, dat er Deanna Durbin in optreedt, ook niet, dat wij Leopold Stokowsky in eigen persoon op het doek zien verschijnen, zelfs de muziek kan een bijkomstige factor genoemd worden in vergelijking met het frisse, charmante spel, de kunstige harmonie, waardoor alle elementen, waaruit deze film is opgebouwd, onder de vaardige regie van Henry Koster tot een geheel zijn verbonden. Toch meen ik, dat we deze film het beste zouden kunnen beschouwen aan de hand van de voornaamste spelers, die er in optreden.

Alvorens echter tot een afzonderlijke behandeling van de hoofdrollen over te gaan, kan ik — zonder te kort te willen doen aan de verdienste van de film — niet nalaten even te wijzen op de lichte, zij het uitstekend gecamoufleerde, sociale tendenz, die de grondidee van deze film is. Of is niet voor ieder duidelijk het verschil merkbaar tussen het grote en toch zo onbewuste sociale werk van het handige meisje en het egoïstisch altruïsme — zo dit op papier een contradictie is, hoe paradoxaal moet het in de werkelijkheid van het dagelijks leven dan niet klinken! En het komt voor! — van den rubberfabrikant en zijn consorten?

Welnu dan — daar is vooreerst de charmante verschijning van Deanna Durbin als Patsey Cardwell, dochter van een werklozen musicus. Deanna weet terstond ieder voor zich in te nemen door haar frisse en oorspronkelijke geest, haar ongedwongen natuurlijk spel en last not least bekoorlijke verschijning. Zij beeldt voor ons uit het handige meisje met durf, echter voor alles een wildzang, die zelfs in het huis van Stokowsky niet kan nalaten haar blijheid te uiten door een baantje te maken over de gladde vloer. Zij is eerlijk, net als haar vader; alleen is zij idealistisch, terwijl haar vader door zware zorgen gedrukt wordt. Haar zang kon me minder bekoren als haar spel; het is wellicht de absoluut noodzakelijke scholing en de lichamelijke ontwikkeling, die mankeren, want ze heeft een lieve stem, al is het ook niet met een Italiaans timbre.

In deze film hadden we het zeldzame ge-

noegen Leopold Stokowsky ten voeten uit getekend te zien in de nerveuze spanning tijdens de repetitie van zijn orkest. Met genoegen zagen we de innemende figuur van den maestro op het doek verschijnen, zowel in de leiding van het Philadelphia-Symphony-Orchestre als voor het klavier, waarop hij Liszt's tweede Hongaarse Rhapsodie ten gehore gaf. Het was jammer, dat het geluid iets ten achter was bij het filmbeeld, waardoor het orkest telkens een fractie van een seconde te laat kwam bij het rythme van den dirigent. Hij speelde de rol van grote beroemdheid, die hem wel niet ver van de werkelijkheid zal afgelegen hebben.

Adolphe Menjou gaf diep-menselijk spel te bewonderen in zijn rol van den naar werk zoekenden trombonist. John Frost, door Eugène Palette uitgebeeld, de rubberfabrikant, die het werkloze orkest voor reclame wil aanwenden, vormde met zijn twee kornuiten het onvergetelijke trio, dat ieder in de zaal aan het lachen bracht, doordat de heren elkaar om de beurt voor de gek hielden.

Zijn even genereuze als nonchalante en vergeetachtige gade, die ons in de haute-volée van Amerika binnenleidde, werd voorgesteld door de onlangs overleden filmactrice Alice Brady. In haar hebben we een uitstekende speelster voor het witte doek verloren.

Niet onopgemerkt mag blijven de figuur van den kunstminnenden taxi-chauffeur, die zich voor het concert een rok had aangeschaft. Dit was de rol van Frank Jenks.

Deze film mocht voor de meesten onder ons een muzikaal evenement heten, daar wij weinig orkesten te horen en te zien krijgen, tenminste met dirigenten van dat formaat. Buitendien was het een amusement, dat met zijn kostelijke grappen en een tikje weemoed ieder in de zaal opvrolijkte door de geest van levensblijheid, die het uitademde.

Een mooie voorstelling, die velen onzer nog lang in de herinnering zal blijven!

C. A. M.

25 November:

Feestdag van St. Catharina

PROGRAMMA:

Türkische Scharwache Th. Michaelis.
(Orkest)

Ile Bedrijf „GOTT MIT UNS!”

Husaren-Attacke, Mars Max Oscheit.
(Orkest)

Ile Bedrijf „GOTT MIT UNS!”

Wiener Bürger, Wals C. M. Ziehrer.
(Orkest)

Fantasie „Aus Mozarts Reich” . E. Urbach.
(Orkest)

„DE TOLK DIE GEEN ENGELS KENT”

„GOTT MIT UNS!”

TONEELSPEL IN TWEE BEDRIJVEN
naar

„LA LUMIÈRE DANS LE TOMBEAU”
door

RENÉ BERTON.

Laussel, Frans soldaat Jean Brounts.
De Manzac, Frans soldaat Pierre Kallen.
Korporaal Barnabé Gerard v. Hees.
Kapitein Caussade Eugène Rutten.
Dr. Helmann Leo Janssen.
De Kolonel X.

Toelichting.

Het stuk speelt in Noord-Frankrijk, tegen het einde van de Grote Oorlog.

Het toneel stelt voor een kelder, uitgekapt in steen. Het is een onderkomen, dat de Fransen pas op de Duitsers hebben veroverd. Daarvandaan de Duitse opschriften.

„Gott mit uns!” is voor het eerst opgevoerd te Parijs 7 December 1928 en bevat dus geen toespelingen op hedendaagse politieke verhoudingen. Men wordt verzocht die er ook niet in te zien.

DE TOLK DIE GEEN ENGELS KENT

BLIJSPEL IN EEN BEDRIJF.

naar

„L'ANGLAIS TEL QU'ON LE PARLE”

door

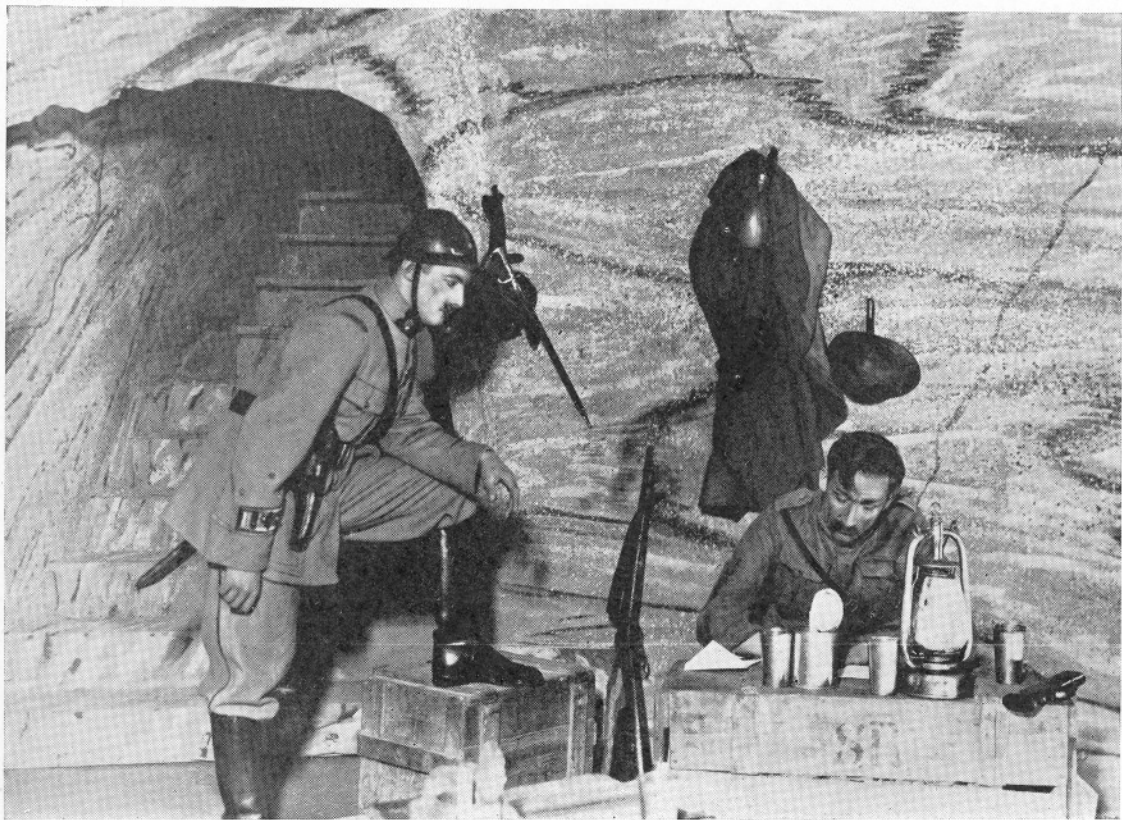
TRISTAN BERNARD.

De Tolk Gerard v. Hees.
Hogson, een Engelsman uit
New-Castle Jan Edixhoven.
John, zijn zoon Peter Camps.
Julien Cécandel, vriend van John Louis Theunissen.
De Portier van het Hôtel . . Toon Lucassen.
De Kellner Louis v. Uden.
De Inspecteur Frans Vroemen.
De Agent van Politie Hub. de Mulder.
De Chasseur Harrie Claessen.

Het stuk speelt in de Hall van het „Hôtel des Colonies” te Parijs.

St. Cathrien stelde ons weer eens in de gelegenheid om de prestaties van onze eigen jongens op het toneel te bewonderen. Onder de alleszins bekwame leiding van Dr. J. Boosten had de artistieke élite van het philosophencorps zich opgemaakt om het Rolducse publiek te onthalen op een toneelavond van zeer bijzondere aard. Het gold ditmaal de opvoering van twee Franse stukken, waarvan het een door den regisseur zelf was vertaald,

tatie voor het voetlicht. Immers Sherriff heeft aan zijn karakters een diepere ondergrond en vooral ook een bredere uitwerking gegeven, zodat zij voor den toeschouwer alleszins bevattelijk worden. Bij den Fransman blijft het slechts een luchtig aanstippen van de verschillende psychen, die zijn toneelstuk bevolken. Is de stof van Berton's spel slechts fragmentarisch, die van de Engelse pendant is algemener en geeft een blik op

Laussel: „Maar dan wordt het gevaarlijk in Parijs te blijven. Ik zal er nog even bijschrijven.....” (I, 2)

terwijl hij het andere op geestige wijze voor Rolduc had bewerkt. Het eerste was een spel van René Berton „La lumière dans le tombeau”, waarvan de Nederlandse vertaling luidde „Gott mit uns”. Het stuk als zodanig vertoonde veel gelijkenis met Sherriff's „Journey's End”, doch het wilde ons voorkomen, dat de Engelsman er beter dan zijn Franse collega in geslaagd was van zijn onderwerp inderdaad ook een drama te maken, dat geschikt was voor een represen-

de hele levensloop van zijn hoofdpersonen, of althans een belangrijk deel daarvan.

„Gott mit uns” speelt in de grote wereldoorlog en geniet helaas thans weer een bijzondere actualiteit. In een zo juist op de Duitsers veroverde kelder vertoeven enige soldaten van een Franse voorpost; in de tijd, waarin zij op nadere bevelen van het oppercommando wachten, ontpopt zich de een, de Manzac, als een cynicus, wien de oorlog met al zijn verschrikkingen in het minst niet

Kapitein: „Hallo! Hallo! Is er iemand?” (I. 3)

deert, terwijl de andere, Laussel, daar integendeel zo sterk door geïmponeerd wordt, dat hij ten slotte de vertwijfeling ten prooi valt. Intussen arriveert ook korporaal Barnabé, die met veel nieuws ook zonnelicht en lentebloesem — of althans de vermelding ervan — meebrengt in het donkere hol der Fransen. Tenslotte verschijnt nog kapitein Caussade met nieuwe instructies.

Thans beginnen zich echter merkwaardige verschijnselen voor te doen. Telkens wanneer zij bericht krijgen van een aanval op de vijandelijke linies, blijkt even later, dat deze door de Duitsers verijdeld is. Wanneer in hun nabijheid een stuk veldgeschut wordt opgesteld, wordt dit enige tijd later door de vijandelijke artillerie onder vuur genomen. Dit wordt hun noodlottig: een voltreffer uit de Duitse vuurmonden komt bij hun schuil-

plaats neer, de uitgang stort ineen, zij zijn van de wereld afgesloten!

Barnabé: „Hé — achtste compagnie!
Waar zijn jullie?” (I. 1)

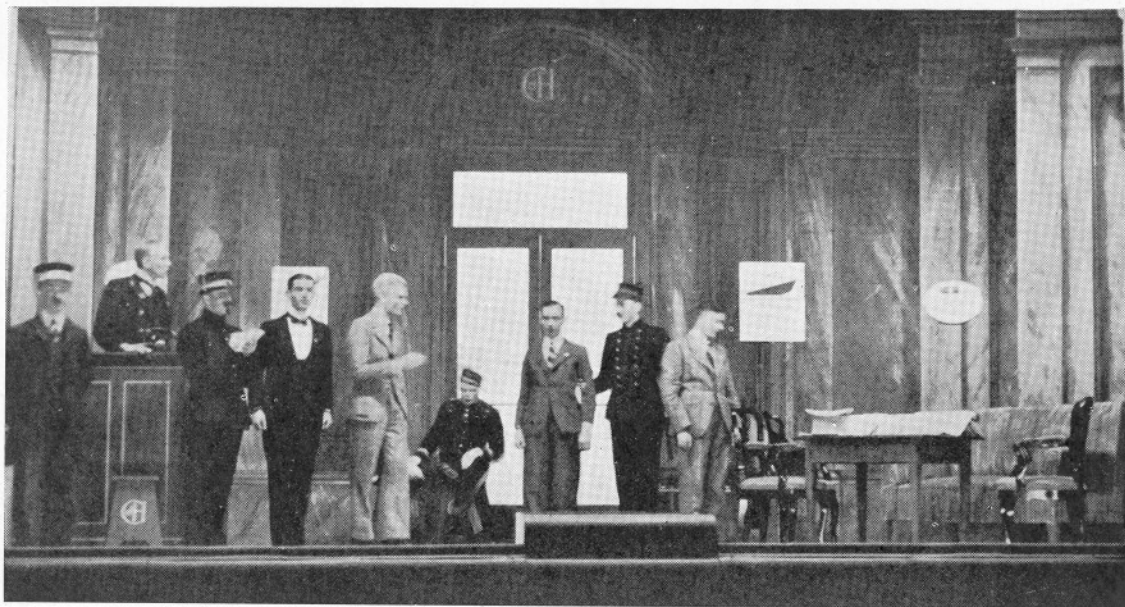
In de eenzaamheid, waarin de Fransen zijn opgesloten, stijgt de spanning onrustbarend. Laussel is wanhopig geworden van angst en hij kan door de vastberadenheid van kapitein Caussade niet gekalmeerd worden; integendeel, hij wordt door de cynische berusting van De Manzac op ondragelijke wijze geïrriteerd. Goddank heeft de korporaal een scherp gehoor, en al wordt er dan ook in het begin danig de spot mee gedreven, toch blijkt hij juist gehoord te hebben, toen hij een getik achter de keldermuur meende waar te nemen. Men trekt een houten betimmering weg en daarachter blijkt zich een geheime gang te bevinden. Een van hen gaat op onderzoek uit, een schot weerklinkt, de anderen komen te hulp en men keert terug... met een Duits spion! Ja, dit verklaart veel! Maar hoe is die man daar in die schuilplaats gekomen? Zou er dan toch nog een uitgang zijn? Mag er nog hoop op redding bestaan? Het wordt den Duitser gevraagd; hij zwijgt. Ze dreigen hem, maar niets helpt; immers wanneer hij zijn mond opent, is het slechts om een gemeenschappelijke ondergang te onthullen: een tijdbom. Dat is te veel! Nu is dreigen te vergeefs en ten einde raad gaat men zelf op onderzoek uit. Terwijl de anderen nog weg zijn, valt Laussel als een razende op den Duitser met het klaarlijklijke plan den man op stel en sprong naar de andere wereld te helpen. Goddank, nog net op tijd springt de kapitein met zijn mannen te voorschijn om de nu werkelijk pijnlijk geworden situatie te redden. Laussel uit zijn wraaklust in hevige bewoordingen. Men heeft niets gevonden en met doodsverachting telt Dr. Helmann — de naam van den Duitser volgens het programma — de minuten, die hen nog scheiden van de al nader sluipende dood. De kapitein tracht met morele argumenten den spion te overreden zijn geheim te ontsluiten; men deliberaert over heldenmoed en heldenplicht, doch helaas, hieromtrent blijkt een meningsverschil te bestaan. De nood stijgt hoger en hoger. De Fransen beloven den Duitser vrije aftocht, als zij gered worden. Tal van argumenten worden nog aangehaald en ten langen leste blijken ze toch niet geheel en al zonder invloed op het onvermurwbare karakter van den Duit-

ser. Wanneer hem wordt geschilderd, welk een ramp hij teweeg brengt door zovele gezinnen vaderloos te maken, wanneer hij ten slotte ook zelf inziet, dat het geen nut heeft een luttele vier Fransen met zich zelf te zelfmoorden, dan openbaart hij met een snik het geheim! Het grote gevaar is voorbij en ook de redding is op komst. Reeds zijn de Franse soldaten druk bezig de kelderingang weer vrij te maken en de eerste, die wederom — en in vrijheid — het daglicht mag aanschouwen, is de Duitse spion. Het zou, ook voor hem, een zonnig einde zijn geworden, doch hij is nog slechts halfweg, of een kanonskogel uit zijn eigen linies treft hem en hij stort, stamelend een laatste snik: „Gott mit uns!” in de kelder neer. Tragisch einde: De Duitser vermoordt zich zelf!

Ziedaar het van kruitdamp en kanongebulder doorweven gegeven, dat René Berton tot een spannende twee-acter wist te verwerken.

Het spel — zoals gezegd onder leiding van Dr. Boosten — moge niet geheel en al feilloos geweest zijn, in grote lijnen voldeed het de grote meerderheid der toeschouwers uitstekend. Indien verschillende acteurs zich hier en daar wat nadrukkelijker hadden kunnen uiten, dan was dit toch een vergeeflijke tekortkoming, wanneer men bedenkt, dat de auteur daar zelf weinig gelegenheid toe bood. Opgemerkt dienen te worden het uiterst beheerste spel van Eugène Rutten in de rol van kapitein Caussade en de waarlijk karakteristieke uitbeelding van den Duitsen spion door Leo Janssen.

Hierop volgde „om op adem te komen” een korte een-acter van Tristan Bernard „De tolk die geen engels kent”, wat wij om wille van de curiositeit nogmaals vertaald zouden willen zien in de bekende zegswijze „English as she is spoke”. Bij een hotel in Parijs biedt zich iemand als tolk aan, die van vreemde talen nog minder kent dan wij gewoonlijk doen, m.a.w. *helemaal* niets. Daaruit vloeien natuurlijk de meest dwaze situaties voort, die echter alle nog een goed einde vinden. Er wordt hartelijk gelachen om het driedubbel geradbraakte Engels en nog vele andere dolle dingen; alles bij elkaar een pretentie-

Hogson: „Oh, John, are you still my son?”

loze klucht, die bij de filosofen een vlotte voordracht vond.

De pauzen werden op verdienstelijke wijze gevuld met muziek van het Rolducs Orkest, waarvan vooral „Aus Mozarts Reich” van Urbach de aandacht trok. De décors en technische verzorging van Mhr. Smits waren, vooral in het eerste stuk, uitmuntend te noemen.

C. A. M.

Vooravond van Sinterklaas

5 December

Voordrachtenavond

te geven door

MEVROUW CHARLOTTE KÖHLER.

Als Sinterklaas-surprise kregen we hedenavond wel iets heel bijzonders te genieten. We werden namelijk vergast op een uitgezochte bloemlezing uit de werken van onze grote schrijvers, voorgedragen door de hoogbegaafde toneelspeelster Charlotte Köhler. Wij laten hier slechts volgen het programma, dat de talentvolle dame afwerkte, en verwijzen naar elders in dit jaarboek, waar een hooggestemde bespreking is opgenomen van

een onzer leerlingen, die wel getuigt van de heel bijzondere talenten van zeggings- en uitbeeldingskunst dezer kunstenaars.

PROGRAMMA.

1. Lied van Heer Halewijn
Middeleeuwen.
2. Lestmael op een zomerschen dag
Middeleeuwen.
3. Wilhelmus van Nassouwe
Marnix v. St. Aldegonde
4. Klaere wat heeft er Uw hartje verlept
P. C. Hooft.
5. 's Nachts rusten meest de dieren
G. A. Bredero.
6. Op de doot van mijn dochttertje
H. C. Poot.
7. Jaromir te Praag
A. Staring.
8. De weifelende ezel
J. van Lennep.
9. Benjamin af
P. A. de Genestet.
10. Gij badt op eenen berg alleen
Guido Gezelle.
11. De zelfmoordenaar
Piet Paaltjes.
12. Kindersproke
Maria Agatha Boddaert.
13. Lied van de moeder die den knaap vrede zoekt uit Thomas More
Henriette Roland Holst.
14. Broeder Juniperus
Aert van der Leeuw.
15. De Kinderkruistocht
M. Nijhoff.
16. Diablerie
Jan Engelman.

PAUZE.

17. De droom van Badeloch
18. Slot van Gijsbrecht van Aemstel
Joost van den Vondel.

O. L. Vrouw Lichtmis, 2 Februari

Filmprogramma:

1. Ufa-journaal.
2. Natuur en Techniek (Cultuurfilm).
3. Popeye in „Mutiny ain 't nice”.
4. OCHTENDPATROUILLE.

In variatie op de traditie kregen we — ook in verband met de hele serie voorstellingen, die nog zou komen — met Maria Lichtmis geen toneel, maar een filmavond.

Het programma opende met het — toch zeker wel traditionele — Ufa-journaal, dat ons o.a. liet zien, hoe Rome er uitzag, als het er gesneeuwd had. We zagen brandende Finse dorpen en Duitse mijnenvegers. Tenslotte werden we er allen nog van overtuigd, hoe goed de Duitse artikelen, inzonderheid deze keer de „Buma”, de Duitse rubber, toch wel zijn.

Een Ufa-documentaire van de bekende kwaliteiten — alleen wilde de muzikale illustratie ons minder goed voorkomen dan anders — leerde ons, hoe de techniek in vele harer grotere en kleinere vindingen bij de natuur haar leermeesteresse had gevonden. Vooral aan het principe van de stroomlijn werd veel aandacht besteed, waarbij natuurlijk ook weer de Duitse volksauto het nec plus ultra vormde.

Popeye in „Mutiny ain 't nice” bracht ons, zoals gewoonlijk, weer eens hartelijk aan het lachen.

De hoofdfilm van vandaag voerde ons naar het front in Frankrijk gedurende de grote wereldoorlog. Daar ligt een militair vliegveld, dat geregeld ochtenddiensten moet verrichten, vandaar de naam „Ochtendpatrouille”. De hoofdrol in deze film vervult Errol Flynn, dien wij er als een ervaren piloot in leren kennen. Het verhaal, dat op de geschiedenis gebaseerd is, luidt als volgt: majoor Brand ziet zich genooddaakt ongevoefde jeugdige recruten de lucht in te sturen, hetgeen hem ten zeerste kwalijk genomen wordt door kapitein Courtney (Errol Flynn) en diens vriend Scott. Wanneer deze beiden een vijandelijk vliegveld hebben vernietigd, wordt majoor Brand overgeplaatst naar de generale staf en moet Courtney thans het commando op zich nemen. Deze moet

nu zelf de met de dag jonger wordende nieuwelingen — het Engelse „replacements” klinkt nog vrij wat cynischer dan de Nederlandse vertaling — doen opstijgen, en wanneer zich onder deze recruten op zekere dag Scott's broertje Ronnie bevindt, ziet Courtney zich verplicht ook deze naar boven te sturen. Hij sneuvelt natuurlijk en dit wordt aanleiding tot verwijdering tussen Scott en Courtney. Wanneer Brand een keer met een gevaarlijke opdracht komt, die slechts door één vlieger kan worden uitgevoerd, biedt Scott zich terstond als vrijwilliger aan. Op de vooravond van de tocht verzoenen de beide mannen zich met elkaar, maar Courtney weet zijn vriend dronken te maken en vertrekt zelf naar het vijandelijk gebied, waar hij de voorgeschreven opdracht vervult, zodat het Duits offensief geen doorgang kan vinden. Op zijn terugweg wordt hij door het eskader-Von Richter aangevallen en bezwijkt voor de overmacht. Zijn nagedachtenis wordt geëerd door een Duitsen vlieger, die boven het Engelse vliegveld — waar Scott en de zijnen in angst op de terugkomst van hun commandant wachten — Courtney's helm en stofbril neer laat vallen.

Majoor Brand werd op eminente wijze getekend door den bekenden acteur Basil Rathbone, Errol Flynn en David Niven als Scott gaven — zoals wij van den eersten reeds eerder opmerkten — uitnemende staaltjes van vliegkunst, maar het spel van beiden, evenals ook de hele geest van de film, kwam ons aan het wekelijks grenzend voor, of beter: het sentiment werd er op een hevige, maar allesbehalve overtuigende wijze onderdrukt. Dit moet echter den regisseur, Edmund Goulding, verweten worden, die overigens uitnemend werk vertoonde in deze film, waarin de wel wat al te sombere stemming van het tragische motief nu en dan door een humoristische noot werd opgevrolijkt. Het einde, waarin Scott de nieuwe dagorder voorleest leek ons ietwat overbodig; het zou natuurlijker gelegen hebben bij het vinden van Courtney's helm en stofbril.

Het onderwerp van deze film kon ons echter in genen dele bekoren. Waarom zulke vreeslijk tragische en daarbij ook nog werkelijk bestaande tonelen den toeschouwer

voor ogen te houden? De manier waarop het onderwerp behandeld wordt, is nog al langdradig; de scènes herhalen zich steeds. Om deze talrijke redenen kunnen wij deze film dan ook niet rangschikken onder de kunstfilms, maar neemt zij onder de sensatie-nummers een eerste plaats in. Alles bij elkaar was het toch een avond, waarop wij veel genoten hebben!

C. A. M.

Vastenavond-Zondag, 4 Februari.

Concert

door het

STEDELIJK ORKEST VAN MAASTRICHT

onder leiding van Henri Hermans.

PROGRAMMA.

1. Coriolanus-ouverture . . . Beethoven.
2. Larghetto Mozart.
voor clarinet en strijk-
instrumenten.
Clarinet-solo door den
Heer J. Becks.
3. De Doge van Venetië . . . Wagenaar.
a. Voorspel.
b. Intermezzo-Scherzo.
c. Lijfmars v. d. Doge.
4. Sheherezade Rimsky-Korssakow.
a. De zee en het schip
van Sindbad.
b. De jonge prins en
prinses.
c. Feest te Bagdad.
Viool-solo door den
heer M. Tijssen.
Harpiste Mej. J. Hermans.

PAUZE.

5. Donna Diana-ouverture . . . Reznicek.
6. Les Préludes Liszt.
symphonisch gedicht.
7. Berceuse Järneveld.
Kleine Wals Steck.
voor strijkorkest.
8. La Damnation de Faust . . . Berlioz.
a. Menuet des Follets.
b. Danse des Sylphes.
c. Marche hongroise.

Vastenavondzondag bracht ons een muzikaal genot zoals wij op Rolduc maar zelden of eigenlijk nooit beleefd hebben, want iedereen zal terstond toegeven, dat zelfs de best verzorgde platenconcerten niet in staat zijn een orkestuitvoering, waarbij men de muzikale handeling voor zich ziet plaats grijpen, te vervangen, of m.a.w. die sfeer te scheppen,

die nu eenmaal specifiek eigen is aan een concertzaal. Wanneer men dan plotseling in de gelegenheid gesteld wordt een concert te beluisteren en bij te wonen van niets minder dan het Stedelijk Orkest van Maastricht, dan

betekent dat vanzelfsprekend een waar muzikaal evenement, een evenement in dit geval, dat niet alleen door de rasechte muziekliefhebbers kon worden geapprecieerd, maar inderdaad ook door diegenen, die over het algemeen apathisch tegenover de muziek staan, maar toch niet geheel en al van muzikale gevoelens verstoken zijn.

Dit is het wat de toonkunst op haar zuster, de woordkunst, voor heeft: het acoustisch genot. Is er bij de dichtkunst altijd nog enigszins sprake van een intellectuele genieting, bij de muziek is het zuiver geestelijke element niet noodzakelijk om reeds een genieting — misschien dan van lagere orde — op te wekken. Het is, zoals we reeds zeiden, het zuiver zintuigelijk element van de acoustische gewaarwording.

„Zijt ge ooit onder de indruk gekomen van die beeldende rhythmten, hetzij langzaam plechtstatig of levendig vlug, hetzij slepend en zwaar of vrolijk en dartel, — zijt ge ooit bekoord geworden door die verlokkelijke melodieën, stil in serene droefheid of opbruissend in hartstochtelijk verlangen, — hebt ge ooit genoten van die zuivere harmonieën, als haar veelkleurige klankenrijkdom uitdeinde

over uw luisterend hoofd, — hebt ge ooit behagen geschept in wat de wereld der muziek in alle toonaarden en alle variaties van uitbeelding en conceptie, in dramatische of symphonische, in lyrische of epische ontboezemingen voor u ten gehore bracht, — dan zult ge er voorzeker van overtuigd zijn, dat de toonkunst niet de minste is onder de vele kunsten, en dat hare Muze niet het geringst in aanzien is onder de bewoners van de Parnas."....

Zo is het inderdaad, en dan hoeft men nog niet te begrijpen wat rythme en melodie, wat harmonie en wat muziek is, om toch reeds een zekere — misschien onderbewuste — gevoelsontroering of op z'n minst zintuigelijke streling te ondervinden.

Maar het is niet onze taak hier de schoonheid van de muziek te bezingen, wij hebben slechts weer te geven, hoe deze schoonheid

Het programma opende met het „Wilhelmus”, dat reeds terstond opviel door een geheel eigen interpretatie van den dirigent.

Nummer één van de componisten, uit wier werken deze avond zou gemusiceerd worden, was, zoals jarenlange traditie het reeds bevolen had, Beethoven. Het was opvallend dat dirigent en orkest in de gave vertolking van dit gepassioneerde werk („Coriolanus”) een hoogtepunt bereikten, dat zich naderhand niet meer heeft kunnen herhalen, zelfs niet in de „Préludes”.

Jammer was het ongetwijfeld, dat dit eerste stuk reeds terstond een teleurstelling baarde, waaraan noch componist, noch musici enige schuld hadden, maar waarbij de aula in gebreke bleef; zij bleek nl. niet in staat de omvang van het geluid te verwerken. De volle klank van het orkest in zijn geheel werd gemist; men hoorde tē veel de

in haar grote veelzijdigheid tot ons gekomen is in de vertolking van het Maastrichtse orkest En dan betreuren we het ten zeerste, dat ons de geschoolde oordeelkundigheid ontbreekt om hiervan inderdaad ook een muzikaal verslag te geven. Desondanks zullen wij ons best doen om althans te zorgen voor een redelijk voldoende weergave van hetgeen ons bij deze muziekuitsvoering zo al getroffen heeft.

strijkers, tē veel het koper, tē veel het hout, en tē weinig het orkest. Dit was een acoustische fout, die gemakkelijk af te leiden viel uit de structuur van de aula, die absoluut niet berekend is op een orkestuitsvoering van zo'n omvang.

Dit was ongetwijfeld de reden, dat we eigenlijk het meest genoten van het volgende nummer: de innige melodieën van het „Largo” uit Mozart's Quintet voor clarinet en

strijkers, waarbij een uitnemende clarinet-solo te beluisteren viel. Zoals het uitstekend verzorgde programma ons reeds mededeelde, schonk de serene vioolbegeleiding met de clarinetmelodie een harmonieuze samenklank, zoals wij maar zelden genoten hebben.

De vaderlandse muziekliteratuur was vertegenwoordigd door Wagenaar's „De Doge van Venetië”, waarvan een nogal gerucht-makend voorspel zich onderscheidt van een bepaald melodieuze intermezzo, waarin de componist geheel afwijkt van de moderne stijl, die echter in bijna geen enkel geval iets gemeen heeft met het buitenlands expressionisme. De bezielende leiding van den diri-

riep aan het Russische werk vóór de pauze.

Hierop volgden de — naar wij menen — door velen lang verbeide „Préludes” van Liszt in een uiterst gave vertolking, waarbij echter het reeds eerder genoemde acoustische gebrek van de aula een volkomen schoonheidsgenieting niet wel mogelijk maakte.

Nummer zeven van het programma bestond uit twee kleinere werkjes: het ene „Berceuse” van Järneveld, en het andere „Kleine Wals” van Steck, zodat ook de liefhebbers van de lichtere muze niet onvoldaan behoeften heen te gaan.

Hector Berlioz' grootse „La Damnation de

gent schonk aan dit werk een ongemene kleur en rijkdom.

Het laatste nummer vóór de pauze was de „Sheherezade” van Rimsky-Korssakow, dat vooral in de eigenaardige effecten van het derde deel „Feest te Bagdad” alle trekken van het impressionisme vertoont. De eerste violist gaf in dit werk uitstekende blijken van zijn violistisch kunnen.

Na de pauze bleken ter verbetering van de acoustiek de gordijnen achter het toneel weggehaald te zijn.

Van Reznicek werd de „Donna Diana-Overture” gespeeld, die herinneringen op-

Faust”, waaruit vooral de bekende „Marche hongroise” uitstekend voldeed, sloot het programma van deze stijlvolle avond.

Een aardige attentie was een toegift in de vorm van de op Rolduc zo populaire London Bridge-march van Eric Coates.

Tenslotte werd nog het Limburgs Volkslied ten afscheid gespeeld.

De Directeur sprak een kort woord, waarin hij zijn dank betuigde voor het genot, dat het Maastrichtse orkest onder de bekwame leiding van dirigent Henri Hermans leraren en leerlingen van Rolduc had verschaft. Nadat hij zich zeer waardierend over de presta-

ties van deze orkest-vereniging had uitgelaaten, sprak hij de hoop uit, de musici nogmaals op Rolduc weer te zien, een hoop, waarmee we van harte instemmen.

Deze avond heeft ons veel muzikaal genot geschonken; de aesthetische waarde, die een dergelijke avond — ook zelfs bij een minder goede interpretatie — heeft, is onaanvechtbaar, maar wanneer men dan meesterwerken der muziekliteratuur in de vorm krijgt opgediend, waarin Henri Hermans ze weet te gieten, dan is deze waarde dubbel zo groot. Daarom is deze avond zo buitengewoon belangrijk te noemen en dat is de voornaamste reden, waarom wij zo gaarne zagen, dat deze zich mocht herhalen. Wij hopen van ganser harte, dat het een waarlijk „tot weerziens” mag zijn, waarmede wij van het Maas-trichtse orkest afscheid namen.

C. A. M.

Vastenavondmaandag, 5 Februari

Kinderen van ons volk

van ANT. COOLEN.

door het

„ZUID-LIMBURGS TONEEL”

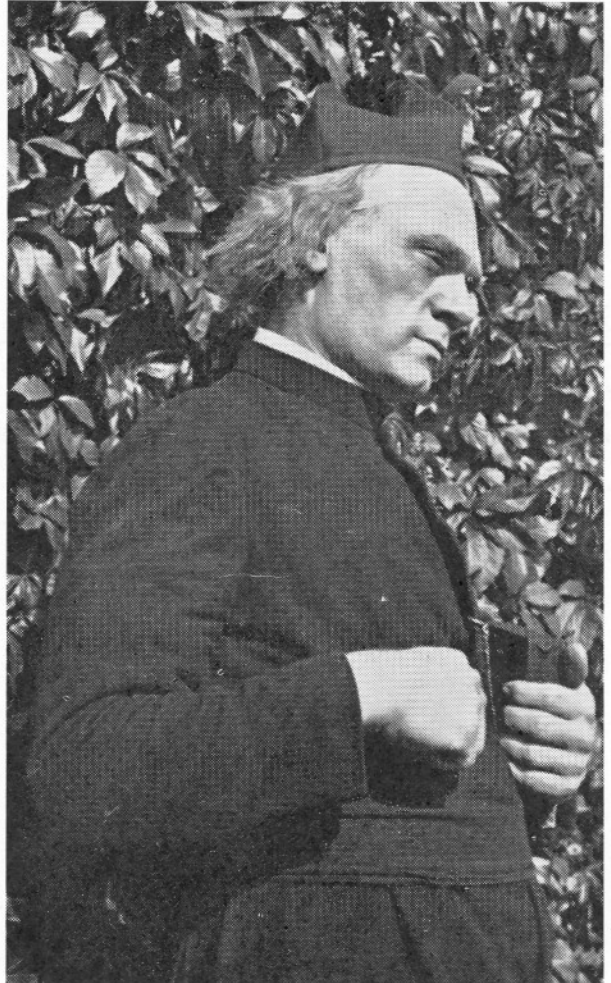
onder regie van Jef Schillings.

Rolverdeling:

Boer Verberne	G. Kelderman.
Zijn vrouw	Jo Jungman.
Marie, hun dochter	Aag. Klinkenberg.
Klauske, de knecht	Ant. Schoeman.
Godefridus v. d. Broomortel	W. Mannens.
Giel Slegers	Ant. v. Loon.
Pastoor Vogels	Alf. Meijers.
Jans, z'n huishoudster . .	Elise Gajetaan.
Doruske Timmer	Jos. Kengen.
Vader Slegers	H. Gulikers.
Meester v. Veldhuizen . .	Ant. v. Loon.
Graad de Bijl, kerkmeester	G. Kelderman.
Driekus de Booy	A. Schoeman.

Ook deze avond deed het programma veel schoons verwachten, in welke verwachtingen wij zeker niet bedrogen zijn. „Kinderen van ons volk” is een toneelbewerking van het gelijknamige boek van den bekenden Brabantsen streekschrijver, Antoon Coolen. Wanneer men nu echter denkt, dat men in het spel zich voor ogen ziet afspelen wat het boek verhaalt, dan heeft men het totaal mis. Het toneelstuk en het boek zijn twee geheel

afzonderlijk staande verhalen geworden, die slechts verwantschap aan elkaar tonen door het huwelijk van Godefridus van den Broomortel met Marie Verberne en de daaraan vastzittende verwikkelingen — hetgeen bijna uitsluitend het onderwerp van het toneelstuk uitmaakt — en misschien ook nog door het optreden van pastoor Vogels, maar dan toch slechts heel zwak. Veel missen we in het spel, wat ons het boek juist zo lezenswaard maakt. Coolen is geen romanschrijver in de gewone zin van het woord. Zijn boeken zijn veeleer bundels losse schetsen of opstellen, die zich alle concentreren op een bepaalde hoofdfiguur — in dit geval pastoor Vogels — en waarin voornamere bijfiguren ook ieder een eigen plaats innemen. Dit

Pastoor Vogels (Alf. Meijers)

maakt het verdrumatiseren van zijn boeken uitzonderlijk moeilijk, wellicht zelfs onmogelijk. Vandaar dat wij dan ook in het voor ons opgevoerde stuk enige „schetsen” misten, die eigenlijk essentieel zijn voor het boek. Wij noemen o.a. „de dorpsjongens op de pastorie”, de „schaakmatch met den notaris”, en niet te vergeten „de geschiedenis

ontoneelmatig om de moord op Giel Slegers voor de ogen der toeschouwers te laten plaats grijpen. Deze kwam dan ook in de opvoering in het geheel niet tot zijn recht.

Beknopte inhoud:

Boer Verberne, die met z'n vrouw en dochter tot hieraan in goede verstandhouding geleefd heeft, kan 't maar niet verkroppen, dat z'n dochter

1e bedrijf, 3e toneel

2e bedrijf, 3e toneel

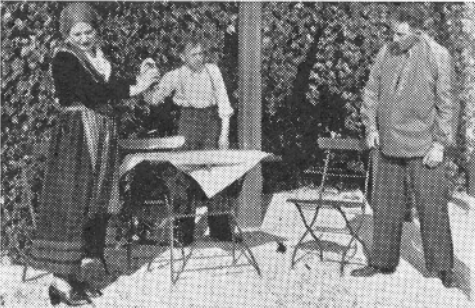
met den bok van Doruske Timmer”. Kort samengevat zouden we willen zeggen, dat in het boek de aandacht gevestigd wordt op pastoor Vogels, de centrale figuur, rondom wien alles zich afspeelt, en in het toneelstuk op de gebeurtenissen, die zich rondom pastoor Vogels afspelen — en deze gebeurtenissen nog slechts beperkt tot, wat reeds eerder gezegd is, de geschiedenis van Godefridus en Marieke.

Marie niet tot 'n keus kan komen, met wien ze zal trouwen. Giel Slegers en Godefridus van den Broomortel komen er beiden over de vloer. Eindelijk na lang beraad en gepraat en onder druk van pastoor Vogels komt ze tot 'n beslissing: Godefridus.

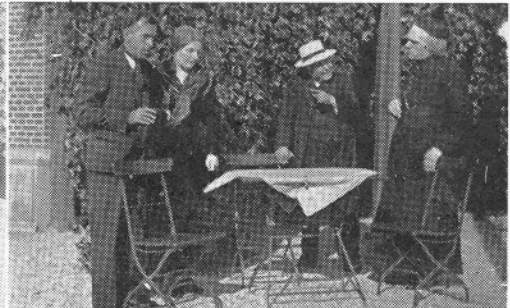
Na 't huwelijk betrekken de jonggetrouwen „de Kraayenberg”.

Giel, ondanks z'n afwijzing, blijft huisvriend en komt vaak, naar Godefridus' mening te vaak, op de hof. Godefridus laat hem dit duidelijk merken, en tenslotte verbiedt hij Giel z'n huis.

Als de oogsttijd daar is en de boeren 'op 't land zijn, worden ze overvallen door 'n hevige nood-

3e bedrijf, 3e toneel

4e bedrijf, 2e toneel

Met dat al hebben wij evenwel nog niets gezegd ten voor- of nadele van het toneelstuk. En inderdaad is uit het sobere gegeven een spel ontstaan, dat niet onopgemerkt kon blijven, ofschoon er toch dramatische fouten aan kleven, die wellicht hadden kunnen verholpen worden. Zo noemen we het absoluut

weer. Giel vlucht om te schuilen naar den Kraayenberg. Marie is alleen. Dan komt Godefridus binnen. Hij is geraakt en ontsteekt in hevige woede.... hij valt Giel aan en wurgt hem.

Als Godefridus zijn straf heeft uitgeboet, zal pastoor Vogels z'n gouden priesterfeest vieren. Hij wil dit echter slechts op één voorwaarde, nl. dat er vrede en eendracht heerst onder z'n parochianen. De oude Slegers echter, type van den

koppigen en taaien boer, wil van geen verzoening met de Breemortels weten.

Pastoor Vogels moet alle zeilen bijzetten en alle moeite doen om hem tot betere gedachten te brengen.

't Is zwaar, bovenmenselijk zwaar voor Slegers, maar toch reikt hij Godefridus de hand.

Nu viert pastoor Vogels, overgelukkig, z'n gouden priesterfeest.

Aldus de inhoud, zoals hij op het programma te lezen stond, een inhoud echter, waarin een fout schuilt. Wanneer men het leest, zoals het daar staat, zou men geneigd zijn de conclusie te trekken, dat pastoor Vogels de kwade raadgever en dus de oorzaak zou zijn van het volgende leed. Dit is echter in het geheel niet juist. Wel heeft deze Marieke gemaand het spoedig met haar zelf eens te worden, maar hij heeft haar in generlei richting geadviseerd.

Wat nu de opvoering door het Zuid-Limburgs Toneel betreft: deze is niet geheel en al vlekkeloos te noemen. Het samenspel was over het algemeen goed, maar de afzonderlijke acteurs maakten geen schitterende indruk. De pastoor Vogels, die in de eerste drie bedrijven reminiscenties opriep aan het prototype uit Felix Timmermans' „Bloeiende Wijngaard", kwam naderhand goed op dreef en gaf ons toen op de juiste wijze het beeld van een wel wat geidealiseerde dorpspastoor weer. Deze rol vervulde Alf. Meijers. Aag. Klinkenberg in de rol van Marie Verberne leverde goed spel, wat wij van Godefridus van den Breemortel niet altijd konden zeggen. Over de krachttoer om in 2 à 3 seconden iemand te wurgen willen we liever maar zwijgen! Zijn spel, evenals dat van Giel Slegers, kwam ons wat al te beheerst voor. Anders was het gesteld met vader Slegers (H. Gulikers); de man moet een weggelopen predikheer geweest zijn, anders kan men het dikgezwollen pathos in zijn speeches niet verklaren! Jos. Kengen droeg de figuur van Doruske wat te gechargeerd voor: hij maakte op het toneel vaak de indruk een halve getikte te zijn, terwijl hij in het boek de veel sympathiekere rol van den naïeven dorpeling vervult. Moeder Verberne maakte de gunstige uitzondering van het dialect machtig te zijn.

Ant. van Loon als Meester van Veldhuizen zag zich de dankbare rol toegewezen om het

publiek aan het lachen te brengen, hetgeen hem uitstekend lukte. Alles bij elkaar genomen hebben we deze avond toch volop genoten en het is niet te vergeefs geweest, dat Rolduc „Kinderen van ons volk" aanschouwd heeft.

C. A. M.

Uitgangsdag, 2de trimester, 11 Februari

Filmprogramma:

1. Gezondheid en kracht uit de zee (gedeeltelijk gekleurde Ufa Cultuurfilm).
2. Pudgley in making friends (tekenfilm).
3. GUNGA DIN.

Ditmaal werd het gebruikelijke journaal weggelaten en opende het programma terstond met een keurige Ufa-documentaire „Gezondheid en kracht uit de zee". Gedeeltelijk in kleuren werden ons de wonderen van het zeeleven uitgebeeld in zijn meest uiteenlopende vormen en schakeringen en tevens het nut er van voor de mensen.

Een „Betty-Boop"-film van Fleischer vertelt ons, hoe haar hondje „Pudgley in making friends" het hele huishouden in de war stuurt.

De hoofdfilm van deze avond was de tamelijk besproken R.K.O.-film „Gunga Din" naar het bekende lied van Rudyard Kipling. Het was een heel aardig amusement, vooral voor degenen, die van sensatienummers houden. Het geheel was een aaneenschakeling van onmogelijkheden, waarom men eens hartelijk kon lachen. De film had veel weg van de hier reeds eerder vertoonde „Bengalse Lanciers", maar kwam ons voor als een geparodieerde nabootsing.

De hoofdrollen worden vervuld door drie bovennatuurlijk dappere sergeanten (waaronder Fairbanks Jr.) die dag aan dag tal van heldenfeiten en krachtprestaties verrichten met een gemak als was het kinderwerk. Bijna ieder ogenblik sterven ze de heldendood, maar... ze moeten noodlottigerwijs blijven leven!

In het land (Voor-Indië) worden geregeld strooptochten gehouden door een stam, die de naam „Tugs" draagt; deze mensen hebben de bepaalde, ongetwijfeld voor degenen die daarmee in aanraking komen, minder

aangename hobby om hun slachtoffers ter ere hunner godin Kali levend te begraven. Wanneer nu onze drie dappere sergeanten erop uitgaan om een telegraafleiding te herstellen, worden ze natuurlijk door die lieve mensen aangevallen. Een prachtgelegenheid om hun ongeëvenaarde moed en vechtlust — Caesar zou gewatertand hebben, Napoleon van nijd geel geworden zijn — te tonen. Dank zij deze kwaliteiten weten ze met een paar man een hele volksstam de baas te blijven. En de glimlachende drie trekken weer huiswaarts.

Nu vindt de commandant van het legerkorps het toch noodzakelijk een strafexpeditie tegen de begrafenisondernemers uit te rusten; onze dapperen moeten met enige manschappen vooruit om de streek te verkennen. Ze worden natuurlijk door de Tugs in de val gelokt, maar ze weten — 't zijn toch zulke slimme jongens — zich van het opperhoofd meester te maken en nu zijn ze veilig, d.w.z. ze zitten op de tinnen des tempels het bevrijdingsleger af te wachten. Daarvóór heeft zich nog een stuk liefdesgeschiedenis afgespeeld, en is een poging gedaan psychologie in het geval te leggen in de goud dorst van een van de drie kornuiten. Men kan smullen van heerlijk suggestieve opnamen; fascinerend werkt de kale kop — welk een oneerbiedigheid! — van het opperhoofd, die uitstekend op de hoogte is van oude en nieuwe geschiedenis van Europa. Intussen zitten ze op het dak van de tempel met het opperhoofd als gijzelaar en bij hen is ook Gunga Din, de waterdrager. Reeds hoort men de doedelzak weerklinken, als plots het opperhoofd naar beneden rent en zich opofferend voor zijn volk in een afgrond springt. Nu is hun pand weg en de Tugs rennen naar boven. Voor deze overmacht moeten ze wel wijken en ze worden gekneveld op de grond gelegd. Gunga Din heeft echter een steek in de rug gekregen en hij ligt meer dood dan levend terneer. Ook een van de sergeanten is getroffen en als zijn makker zich bij hem neerwerpt in de waan, dat hij dood is... dan knipt hij een oogje tegen hem! Zo'n olijkerd toch, die nog oogjes knipt, als hij zwaar gewond is! Daar komt het expeditieleger aan. Zullen wij dan moeten zien, dat dit zal vernietigd wor-

den door de overal verdekt opgestelde troepen van de Tugs?

De dappere Gunga Din klimt tot op de nok van de tempel, zodat ze niet bij hem kunnen komen en daar begint hij het signaal „verspreiden” — het enige dat hij kent — te blazen op een hoorn, die hem al eens eerder door een der sergeanten cadeau gedaan is, zolang tot hij er af geschoten wordt. Hierop reageert het leger natuurlijk onmiddellijk en nu is de overwinning niet moeilijk meer.

Zo loopt alles nog goed af en Rudyard Kipling komt persoonlijk de nagedachtenis van Gunga Din nog eens eren.

Een aardig amusement!

C. A. M.

Zondag „Laetare”, 3 Maart Saul en David

Bijbels drama in 3 bedrijven.
door A. v. DELFT.

Met illustratieve muziek uitgevoerd door
ROLDUCS ORKEST.

Personen:

Saul	Pierre Slangen.
David	Jan v. Meyel.
Jonathas, zoon van Saul	Eugène Rutten.
Isboseth, zoon van Saul	Joep Nolet.
Doëg, opperste van Sauls herders	Jean Brounts.
Joab, veldheer	Jan Edixhoven.
Abner, veldheer	Leo Janssen.
Sephanja, hofzanger	Harry Salemans.
Schim van Samuel	Theo Nelissen.
Toveres van Endor	Karel Hoefnagels.
Eerste Jebusiet	Karel v. Wayenburg.
Tweede Jebusiet	Nico Dongelmans.
Lijfwacht	{ Jan Busch. Flip Tielens. Math. v. Workum.

Muziek der Ouvertures: L. COENEN.

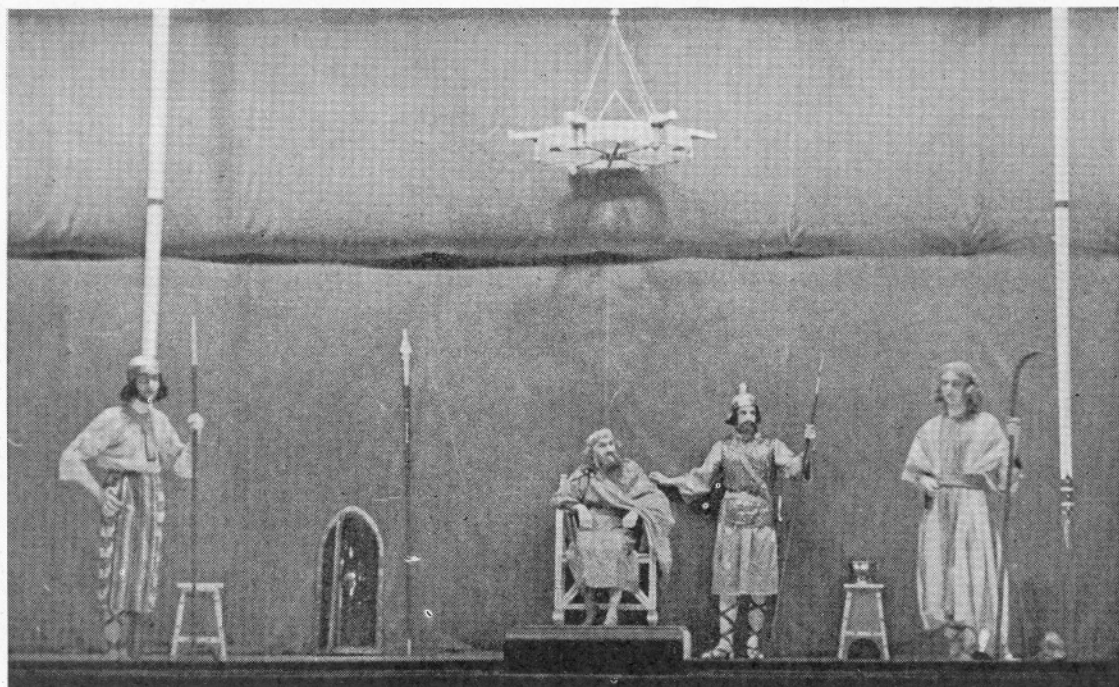
Muziek der lyrische Intermezzi: J. H. NOE.

Aan de piano: J. Schormans.

HET EERSTE BEDRIJF

speelt in Sauls koningstent in het legerkamp van
Siceleg.

Ouverture. In sombere dreiging beginnen de strijkers hun motief, waarin de trompetten de koningssignalen inzetten. Overgaande in de pompeuse mars — onderbroken door een massaal crescendo van het gehele orkest — waarna de hoorns een onheilspellende stemming te midden van de praal in Sauls kamp vertolken. Men hoort het hoornsignaal van de nacht, dat uit de verte beantwoord wordt, waarop een soloclarinet, gevolgd door de strijkers, kalmerend een kort stemmingsbeeld weergeeft.

David: „Zingen zal ik van mijn schaapkes.....” (I, 18)

Sephanja zingt: „Zoo houdt de zon de maan in vaste band en banen.” (II, 11)

Gehaast dringt de muziek op naar het dramatisch begin op het toneel, hetwelk door een massaal fortissimo ingeleid wordt.

HET TWEEDE BEDRIJF

speelt in Sauls paleis op de feestdag der Nieuwe Maan. Alsdan was het feestmaal bereid, waarop ook David was genodigd, — doch deze bleef uit argwaan weg na Jonathas' onthullingen.

Overture. De feeststemming, weergegeven door een oosters vreemdsoortig kwartenmotief, hetwelk herhaaldelijk terugkeert, wordt door het klagend spel van een soloclarinet en fluit onderbroken, waarop de violen met een geheimzinnig tremolo volgen. Uit de verte klinkt nogmaals het wacht-signaal van de hoorn. Met plotseling geweld vertolkt het orkest de waanzinnige daad van Saul (de speerworp naar David), waarop de koperblazers met fier-koninklijke plechtigheid antwoorden, overgenomen door het gehele orkest. In opgewonden tonen zetten de strijkers het einde in.

HET DERDE BEDRIJF

speelt in de bergen, waar David zich vrijwaarde tegen Sauls vervolgingen.

Overture. De duistere muzikale stemming van het begin vertolkt de donkere nacht waarin David zich voor de soldaten verbergt. Het orkest zet dan met kracht in, herinnert nogmaals aan Sauls daad

DAVID

in het 2e bedrijf. De houtblazers antwoorden hierop kalmerend. In opgewonden vlugge passages stuwden de strijkers op naar de overwinning en kroning van David, ondersteund door de zware inzetten der blazers. De triomphale klanken der trompetten leidden zegevierend naar het einde over. In krachtige majeurakkoorden voltooit het orkest de muzikale gebeurtenissen.

INLEIDENDE PERSOONS-BESCHRIJVING.

SAUL - zoon van Cis uit de stam Benjamin, was door Jahve verkozen en door Samuel gezalfd tot eersten koning van Israël, Gods volk. Doch hij werd verworpen met zijn geslacht, omdat hij, ontrouw aan Jahve's opperleiding, zelf het offervuur ontstak, en tegen Gods bevel den koning van Amalec spaarde. Samuel zei hem tweemaal Gods verwerpingsplan aan. Saul greep in vertwijfeling daarom den profeet bij den mantel, en scheurde hem de slippin. — „Zo scheurt Jahve het rijk van u af“.... zei Samuel. Verstokt raakte Saul onder invloed van den daemon. — Hij doodde de priesters en wichelaars. Ten uiterste Gods verkiezing weerstrevend in de strijd tegen David, en zijn ondergang beseffend liet hij ten laatste Samuel oproepen uit het dodenrijk, den *Scheol*. Deze bevestigde zijne verwerping en Davids uitverkiezing, voorspelde zelfs zijn dood en die van Jonathas de volgende dag, in de nederlaag tegen de Philistijnen. — Saul op het punt in vijands hand te vallen, wierp zich in eigen zwaard — en stierf.

DAVID, zoon van Isai uit Juda's stam, werd geboren te Bethlehem, en er heimelijk door Saul tot verkoren koning gezalfd. Hij werd hofzanger bij Saul, hem door zijn lied bedarend bij de woedevlagen onder kwellen des daemons. Hij huwde Sauls dochter, doch vluchtte nadat Saul reeds verscheidene moordplannen had beraamd en zelfs hem tweemaal met de lans had willen doorboren.

David bleef trouw aan de eerbied voor den koning, spaarde hem zelfs, toen hij bij de vervolging Saul alleen slapende vond in ene spelonk. In plaats van Saul als zijn vijand te doden, ont nam hij hem lans en beker als teken, dat hij niets kwaads tegen Saul bedoelde. Bij die gelegenheid vertederde Sauls gemoed, verzoende zich met David en zegende hem.

Na de val van Saul werd David koning, eerst van Juda, later van heel het Israëlitische volk.

JONATHAS was de eerstgeboren zoon van Saul — dus rechtens kroonprins — toch bleef hij Davids trouwe vriend. Ook Jonathas was een held. Te voren had hij alleen een slag tegen de Philistijnen gewaagd en gewonnen.

In dit spel biedt hij zich ook tegen Goliath aan.

ISBOSETH, jongere zoon van Saul, is in alles tegenhanger van Jonathas, laf, en verstokt in haat tegen David. Na Sauls dood heeft hij zich als koning tegen David opgeworpen.

DOEG, een Edomiet — heiden — handlanger van Saul in de strijd tegen David. Hij verraadde aan Saul dat de priesters van Nobe David brood hadden verschaffd en op Sauls woord doodde hij 85 priesters.

De kroon van Saul werd aan David gebracht door een Amalekiet. Deze loog, dat hij Saul had

gedood; daarom liet David hem doden. — In dit spel geschiedt dit door Doëg.

JOAB, legeroverste van Saul. Davids aanhanger.

JONATHAS

(Tekening van H. Schoonbrood, Kunstschilder te Maastricht)

ABNER, legeroverste van Saul. Davids tegenstander.

SEPHANJA (Sophonias), hofzanger, koorleider. De Jebusieten redden de lijken van Saul en Jonathas uit de ontering en begroeven ze.

De Juda-stam heette in de Jacobs-profeetie „De Leeuw”.

De Benjamin-stam heette „De Wolf”.

v. D.

Rolduc vierde, trouw aan een goede traditie — zoals het trouw is aan veel tradities —, ook dit jaar weer de Zondag-Laetare met de opvoering van een toneelstuk, door de jongens zelf gespeeld. Wij kunnen de keuze van het bijbelse drama „Saul en David” zeker goedkeuren. Er mogen dan al enkele fouten zijn in dit drama, toch is het zeker, dat wij een mooie avond hebben gehad, waarin we veel genoten hebben. Dit lag zeker niet het minst aan de goede weergave, die de spelers van hun respectievelijke rollen gaven.

Voor al de hoofdrol heeft in Pierre Slangen een vertolker gevonden, die ons door zijn boeiend spel heeft getroffen. Hij stelde ons het karakter van den eersten Koning der Joden, zoals pastoor van Delft — die deze avond persoonlijk bijwoonde — dat in zijn

werk tekende, duidelijk voor ogen. Deze ongelukkige diep-tragische figuur is de spil, waaromheen de verdere ontwikkeling van het spel draait.

Wij zien hier den door God gezalfden koning van Israël ontrouw worden aan Jahwe's gebod. Samuel heeft Saul de wraak van God voorgezegd, maar de koning volhardt in het kwaad. Als dan de strijd met de Philistijnen en hun aanvoerder Goliath Saul in benauwdheid brengt, zendt God David, „een herderszoon uit Bethlehem”, tot den koning om hem te redden van de nederlaag en met Goliath te vechten en dezen te verslaan.

Saul, door het vriendelijk uiterlijk van David voor hem ingenomen en nog versterkt in zijn gevoelens door zijn zoon Jonathas, Davids vriend, maakt den herdersknaap tot hofzanger, die „met cither- en snaarspel de troosteloze dagen en slapeloze nachten van den moeden vorst moet verblijden”. Maar door het stoken van den valschen Edo-

ISBOETH

(Tekening van Ch. Vos, beeldhouwer te Maastricht)

SAUL *)

DOEG *)

*) Tekeningen van H. Schoonbrood.

Saul: „Ik zal mijn lans eens roeren!” (II, 12)

miet, Doëg, en zijn tweeden zoon Isboseth begint Saul David te wantrouwen. Als hij dan hoort hoe het volk zingt: „Saul kon er duizend slaan, maar David tienduizend”, vat

vrouwehand, word immer ik geslagen en gekneet” (1e bedrijf, 16e toneel).

Naast deze hoofdrol, die zeer goed gespeeld werd is er op de eerste plaats Sauls

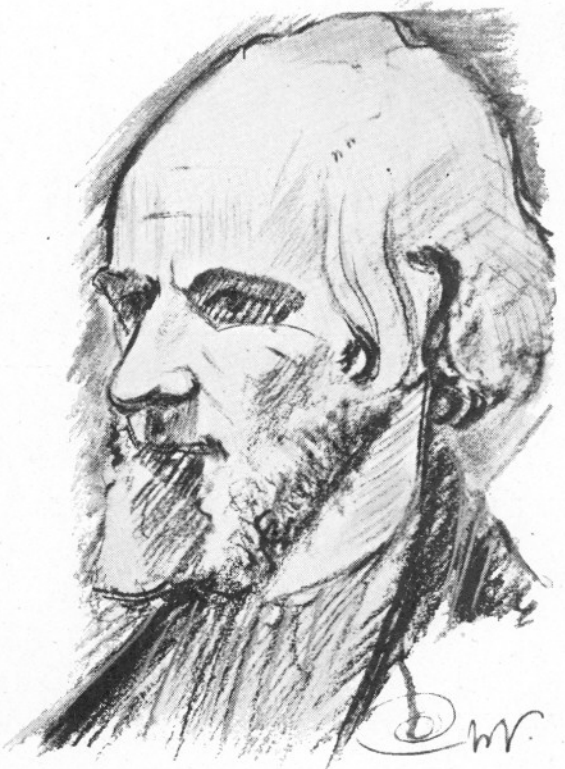

Jonathas (tot Saul): „Mijn ziel en leven wijd ik U, maar spaar.....” (II, 12)

hij een hevige haat op tegen den jongen herder. Wel kan David die haat een ogenblik blussen door zijn liederen, maar door het venijnige vergif van Doëgs spot en Isboseths sarcasme vlamt de razernij op en ze zet den koning er toe aan om te trachten David te doden, maar deze vlucht in de bergen.

Saul vervalt van kwaad tot erger. Hij laat een heks de schim van Samuel oproepen, die hem zijn verwerping en spoedige dood aankondigt: „Jahwe's geest week af op David. Tegen U strijdt God. Zijn koninkrijk zal Hij ontrukken aan uw hand — een ander gaf Hij het — aan David! Zijn gebod was U niet heilig, dies treft U Jahwe met zijn wrake: morgen zijt gij en morgen is uw zoon met mij!” (3e bedrijf, 9e toneel) Saul de ongelukkige eerste koning der Joden valt samen met Jonathas in de strijd tegen de Philistijnen en David wordt koning van Israël.

Het wisselende karakterbeeld en de steeds veranderende gezindheid van Saul wordt duidelijk getekend door zijn eigen woorden: „Ach zonder rust of duur lig ik geslingerd en gesleurd van d'een in d'andere hoek — zo de pottenbakker trapt zijn leem als deeg in

SCHIM van SAMUEL
(Tekening van Ch. Vos)

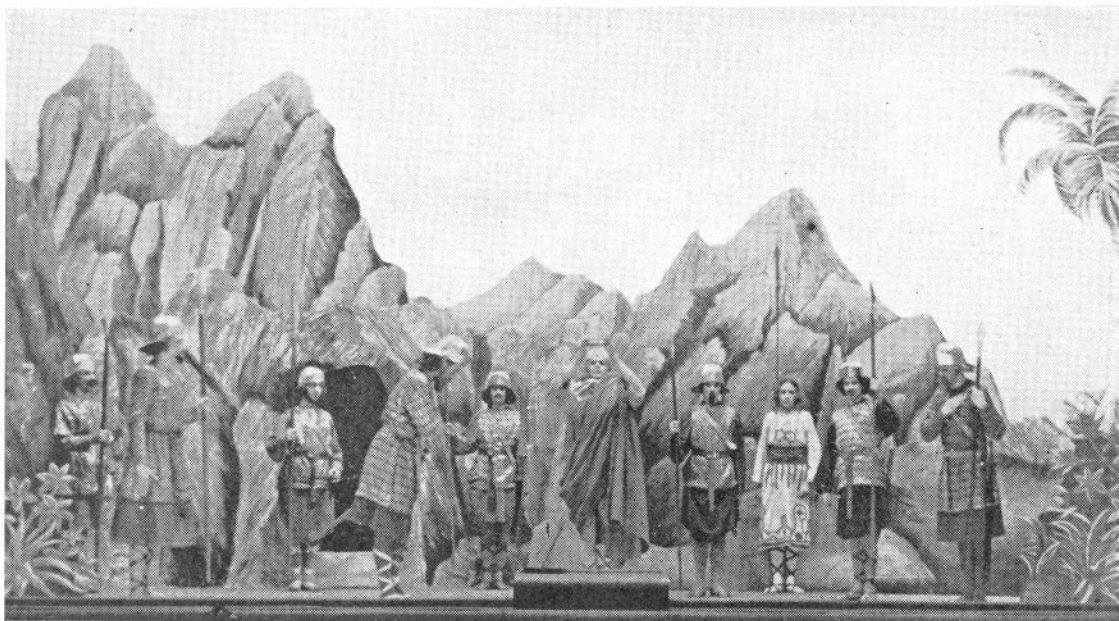
tegenspeler, David, die alle waardering verdient. Zijn spel was beheerst en rustig tegenover het soms wat al te hartstochtelijk acteren van Saul. Van de bijrollen willen we hier nog vermelden: den koningszoon, Jonathas, Davids vriend en beschermer, en den tweeden zoon van Saul, Isboseth, die met zijn handlanger Doëg voortdurend bij Saul stookten tegen David. Ook deze rollen werden met veel animo gespeeld.

Voor de verschillende lyrische intermezzi schreef Mhr. Noe een eenvoudige, maar mooie melodie. De verschillende ouvertures door Mhr. Coenen voor deze gelegenheid ge-

schreven pasten er volkomen bij en vormden een goed geheel met de verschillende bedrijven.

Hier past het ons ook de loftrumpet te steken over den regisseur Mhr. Boosten, die zijn vrije tijd er voor opofferde, om met veel geduld en toewijding het stuk in te oefenen. De décors der verschillende bedrijven waren, zoals men dat reeds lang gewoon is, door Mhr. Smits met zijn R.T.T. weer buitengewoon goed verzorgd. Mede daardoor werd deze avond een genot voor oog en oor.

JOSE.

SLOTTONEEL

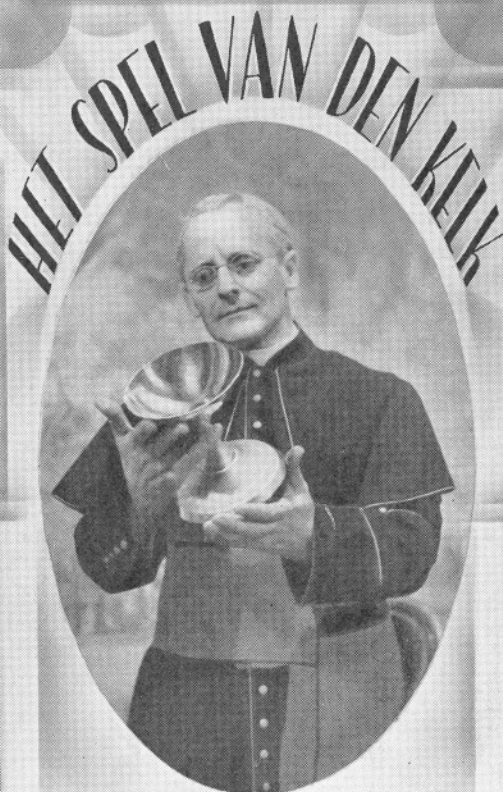
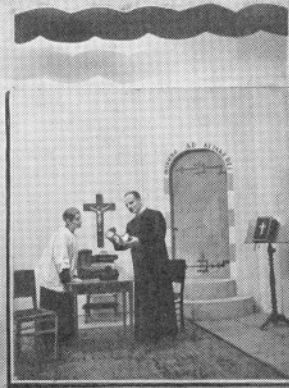
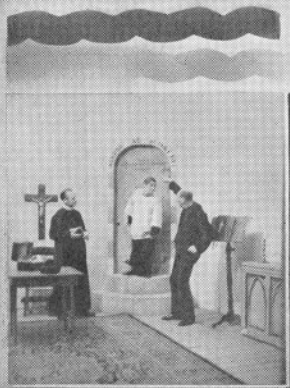
PLECHTIGE VIERING
van het
ZILVEREN PRIESTERFEEST
1915 — 20 Maart — 1940
van den Z. E. Z. G. Heer
J. METZEMAKERS
17 April 1940

- 7.15 H. Mis, waaronder H. Communie der leerlingen tot intentie van den Jubilaris.
10.15 Plechtige Hoogmis van dankzegging, op te dragen door den Jubilaris, met assistentie van den Hoogerwaarden Directeur Mgr. A.

van de Venne als presbyter assistens, Pastoor Jos. Janssen en Pater Gedeon O.M.Cap. als diaken en subdiaken.
Te Deum.

12.15 Huldiging in de aula.

1. Groot Rotterdam, Mars van Schootemeyer Rolduc's Orkest.
2. Vers Willy Hulsman.
3. „De Christusspeler” (Fragment) van Jac. Schreurs Jan Koonings.
4. Toespraak door student in de filosofie Guillaume Hommes.
5. Dornröschens Brautfahrt, Intermezzo v. Rhode Rolduc's Orkest.
6. Toespraak door den Hoogerw. Heer

Directeur Mgr. A. van de Venne.

7. Dankwoord van den Jubilaris.

8. Lève Rolduc.

Aan U, o Koning der Eeuwen.

1.15 Diner.

5.— Toneelvoorstelling in de aula door

DE VERENIGDE HAAGSE SPELERS

Dir. Pierre Balledux.

HET SPEL VAN DE KELK.

van Drs. Wim Snitker.

Toneelspel in drie bedrijven en een naspel.

Personen:

Alphons Ariëns	Jan v. d. Linden.
Hendrik, misdienaar	Anneke Pauwels.
Hendrik, 9 jaar later	Guus Verstraete.
Koster	Theo van Vliet.
Pastoor	Cor de Wolf.
Huishoudster	Dora Haus.
Winkels, voorz. v. d. Fabrieks- arbeidersbond	Gerard Arbous.
1e arbeider uit Haaksbergen	Cor de Wolf.
2e arbeider uit Haaksbergen	Bob Verstraete.

Regie: Jules Verstraete.

Het eerste bedrijf speelt in de sacristie van de St. Jacobusparochie te Enschedé, kort nadat Alphons Ariëns daar tot kapelaan is benoemd.

Het tweede bedrijf speelt op kapelaan Ariëns' werkkamer in de pastorie te Enschedé, ongeveer 9 jaar later.

Het derde bedrijf speelt op kapelaan Ariëns' werkkamer op de avond van zijn pastoorsbenoeming.

Het naspel speelt in de tuin van de pastorie te Maarssen.

Dit historisch toneelstuk doet ons een blik werpen in de woelige revolutionnaire tijd 1890—1900 en doet ons vol eerbied en ontzag opzien naar den socialen Priester Ariëns *), die zijn tijd kende, zijn volk liefhad en de grondslag legde voor het katholieke verenigingsleven in ons land.

Drs Wim Snitker laat voor ons herleven een der meest heldhaftige daden van naastenliefde, waaraan het leven van dezen Godsman zo rijk was: hij offerde het dierbaarste wat hij op aarde bezat — *zijn kelk* — om het volk te redden.

HET SPEL VAN DE KELK.

Het is verkeerd om een stuk — zelfs een specifiek katholiek stuk — of tonelen uit een stuk aan te vangen of te beëindigen met een priester op een bidstoel. Dit geeft een theatrale en soms ook een gewild tragische indruk, men is min of meer geneigd te denken aan geaffecteerd spel. Ongetwijfeld maakt een dergelijke pose soms een pakkende in-

druk, maar dan toch alleen in stukken, die zich daartoe lenen, en in het algemeen niet in het moderne toneelspel.

Deze gedachte kwam onwillekeurig bij ons op, toen het gordijn van Rolduc's toneel openschoof en ons binnenvoerde in de sacristie van de St. Jacobusparochie te Enschedé. Wanneer men dan bovendien nog zo'n imposant kruisteken ziet maken, zoals Jan van der Linden het zich voorstelde, dat Ariëns het placht te doen, — wij moeten in dezen toch met hem van mening verschillen! — dan krijgt deze gedachte een zeer reële achtergrond.

Over het algemeen kwam ons het spel van den hoofdrolvervuller in het eerste bedrijf ietwat onwennig voor. Dit kwam vooral tot uiting aan het slot van het bedrijf. Ook het spel van misdienaar Hendrik, uitgebeeld door Anneke Pauwels, was niet van enige affectatie ontbloot. Bij dit al moeten we echter wel goed voor ogen houden, dat hierin de auteur van het stuk, Wim Snitker, zijn spelers een verbazend moeilijke taak heeft opgelegd. De zware dialogen, waarover meer werd geschreven, zijn nog tot daar aan toe; die kan ieder geroutineerd acteur ook zonder al te veel moeite nog wel verwerken. Maar hij laat zijn spelers dingen doen, die een uitgesproken onnatuurlijk karakter dragen, waardoor het stuk in zijn geheel een theatrale indruk maakt.

In het tweede bedrijf werd aanmerkelijk beter gespeeld, vooral ook door Jan van der Linden. Opmerkelijk spel leverde ook Guus Verstraete in de rol van den wever Hendrik. Bij alle goede kwaliteiten van zijn spel moet ons toch van het hart, dat deze acteur enige ietwat jongensachtige accenten niet te verbergen wist, hetgeen ons ook bij zijn vervulling van de Willebrordrol in het Willebrordusspel was opgevallen. Dit werd hem noodlottig, toen hij in het naspel Hendrik moest voorstellen als reeds een heer op jaren. Deze speler is ons toch van allen het beste bevallen.

Gerard Arbous in de rol van Winkels openbaarde een o.i. nog al misplaatst rhetorisch talent evenals, in mindere mate, Cor de Wolf, die in zijn arbeidersrol onmiskenbaar het voorbeeld van Pierre Balledux — uit

*) Mgr. Dr. Ariëns was leerling van Rolduc gedurende de jaren 1870—1878.

de oorspronkelijke bezetting — in zijn spel verraadde. Op deze plaats moet er tevens aan herinnerd worden, dat de Haagse Spelers op Rolduc met een geheel andere rolbezetting verschenen dan waarmee zij in de grote plaatsen van het land zijn opgetreden. Dit was ongetwijfeld een van de redenen, waarom zij hier minder succes hadden dan men wel had mogen verwachten. Vermeld dient te worden de scène tussen Hendrik en den koster, die door een vlotte dialoog uitstekend tot zijn recht kwam, al was het herhaalde „afwachten”! een toch wel wat afgezaagde aardigheid.

In het derde bedrijf blijkt Ariëns een totaal onbegrepen persoon te zijn en in deze mentaliteit scheen de pastoor, in de uitbeelding van Cor de Wolf, zich niet bijster goed in te kunnen werken. Ook de koster (Theo van Vliet) had een buitengewoon ondankbare rol, waardoor hij zich op het laatst nog ontzettend onsympathiek moest maken. Dat de koster een „nuchtere practicus, met alle-daagse, menselijke zwakheden” was, bleek reeds voldoende uit de eerste twee bedrijven en behoefde heus niet nog eens beaccentueerd te worden in die werkelijk weerzinwekkende scène van het laatste bedrijf. Hierin heeft de auteur wel een grove vergissing begaan.

Mocht men na een min of meer zwak spel in het eerste bedrijf werkelijk een opgaande lijn in het spel bemerken, zo valt het te betreuren, dat deze zich slechts in de hoofdfiguur door het gehele stuk heeft weten te handhaven. Doch wanneer men het spel over het algemeen beschouwt, dan moet men tot de conclusie komen, dat, na een climax in het tweede bedrijf, het spel daarna weer afzakte. Het slottoneel deed weer vreselijk theatraal aan, niet in het minst, omdat het uit zijn aard verraadde er aan geplakt te zijn.

Ondanks vele fouten, die

stuk en spel aankleefden, hebben wij toch niet geheel en al onbevredigd de aula verlaten. Dit was voornamelijk te danken aan Jan van der Linden in de hoofdrol — ook hij was een invaller! — die over het algemeen behoorlijk spel leverde. Ook het spel van Guus Verstraete doet veel verwachten. Over het algemeen dus waren wij niet geheel en al onvoldaan en een feit was het, dat dit stuk in ieder geval de verdienste had een schets te zijn — hoe onvolmaakt dan ook — van Ariëns, en al hebben wij misschien wat veel de nadruk gelegd op het onvolmaakte, deze verdienste heeft het toch.

C. A. M.

Zondag 21 April: 2e Opvoering van „SAUL EN DAVID”

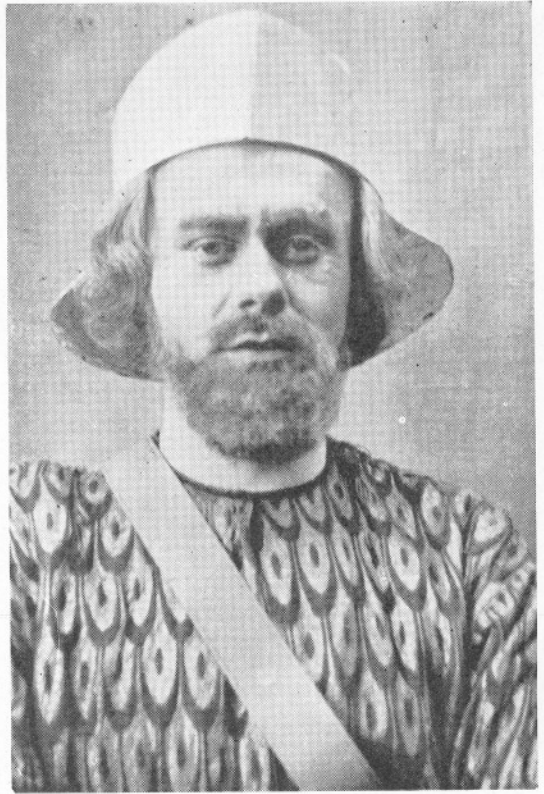
Om vijf uur had vandaag in onze aula een heropvoering plaats van het Bijbelse drama „Saul en David”, ten bate van de Bijzondere Raad der Vereniging van den H. Vincentius a Paulo voor Kerkrade en Eygelshoven. Na de wél geslaagde opvoering op Laetare was de belangstelling dan ook buitengewoon. Er waren meer dan 500 kaarten verkocht, en de aula was tot de laatste plaats bezet. Ook deze voorstelling werd een groot succes. Onder regie van Dr. J. Boosten speelden

Saul (tot Doëg): „De dode tovenaars, misschien dat zij het weten!” (III, 3)

HEKS van ENDOR
(Tekening van Ch. Vos)

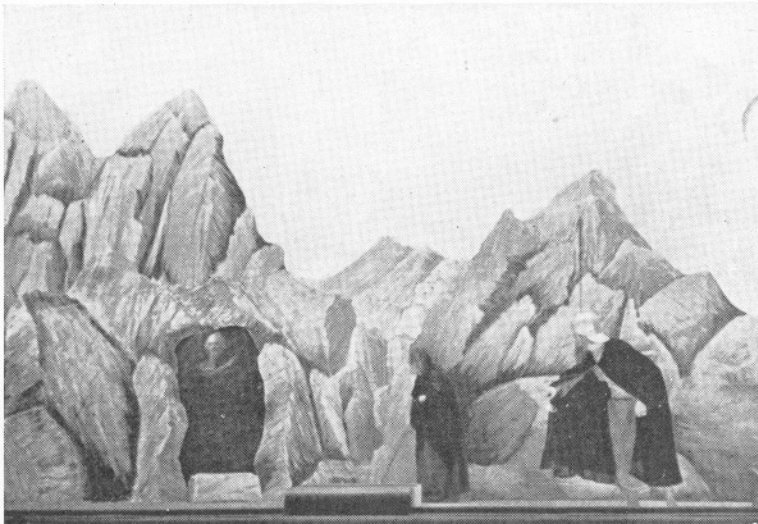

ABNER

onze leerlingen in menig opzicht nog beter dan bij de eerste opvoering. Hetgeen een hele prestatie mag heten, daar zij wegens de ver-

lengde vacantie nog geen week tijd gehad hadden om deze voorstelling voor te bereiden. De decors waren weer schitterend verzorgd door Mhr. Smits, terwijl de illustratieve muziek van de heren Noë en Coenen door het orkest van Rolduc op uitnemende wijze werd uitgevoerd onder leiding van Mhr. Coenen.

Onze actieve Jeugd-Conferentie van de Vincentius-Vereniging („H. Don Bosco”) had in de pauze voor een buffet gezorgd in de gymnastiekzaal, en kon over het batig saldo (f 65.—) heel tevreden zijn, evenals de Bijzondere Raad met een netto-opbrengst van ruim 400 gulden.

Heks: „Ik zie uit kuilen schimmen kruipen.....” (III, 9)

Over dit mooie financiële resultaat verheugt zich niemand meer dan Rolduc, dat hiermee zijn oude traditie voortzet van hulp te verlenen aan noodlijdende gezinnen.

Pinkster-Zondag 12 Mei

Filmprogramma:

„DE SPOOKTREIN”

Het was wel onder zeer droevige omstandigheden, dat de Nederlandse film op Rolduc met „de Spooktrein” van Rudolf Meyer première draaide. Het was ook aan deze omstandigheden te danken, dat er op beide Pinksterdagen filmvoorstelling was.

Gelukkig was er dan ook des avonds een film, die ons een ogenblik uit onze downstemming haalde, al bleek de film dan ook in zo verre nog van een pijnlijke actualiteit, waar het n.l. over wapensmokkel ging.

„De Spooktrein” betekent in menig opzicht een vooruitgang op wat tot nog toe in Nederland op filmgebied gepresteerd is. Rudolf Meyer, die met deze film zijn twintigjarig jubileum als productie leider vierde, heeft deze periode op werkelijk prijzenswaardige wijze afgesloten. Met „De Spooktrein” is een geheel nieuw genre in de Nederlandse film literatuur ingeleid en het is duidelijk, dat daarom vergelijkingen met andere Nederlandse producten uiterst moeilijk zijn. Het gaat hier om een detective-story, maar dan een — men zou haast zeggen: zonder detective — en dat niet alleen, omdat men pas tegen het einde merkt, wie de detective is, of beter, dat er een detective in het spel is — en dat is essentieel! — maar vooral, omdat deze detective zo geheel anders is dan anders. En dit onderscheidt de film ook in gunstige zin van zijn buitenlandse soortgenoten, n.l. het natuurlijke. Men geniet in deze film het ongewone genot, eerst als de film al half voorbij is in de gaten te krijgen, waar het eigenlijk om gaat. Tot aan de ontknoping blijft de film een aaneenschakeling van voortdurend stijgende climaxen — reeds beginnende met de „papagaaien-scène” — zonder dat de toeschouwer weet, waar men naar toe wil. Als eenmaal de ontknoping is gekomen, dan rolt de handeling

in een snel tempo naar een goed einde, dan worden bovendien alle voorafgaande verschijnselen duidelijk en krijgt men een overzicht van de gehele handeling.

Een belangrijk deel van het succes van deze film komt toe aan de vlotte regie van Karel Lamac, die het komische element op uitstekende wijze met het mysterieuze — sensationeel is een al te banale uitdrukking in verband met deze film — wist te combineren. Onder zijn leiding werkten Fientje de la Mar in een voor haar bij uitstek geknipte rol en Jan Musch in een altijd enigszins obscure verschijning, die hem eveneens wel was toevertrouwd. Ook de andere spelers, onder wie nog genoemd dienen te worden Cissy van Bennekom, Louis Borel en Adolphe Engers, gaven blijk, dat met Nederlandse acteurs onder een goede regie nog heel wat te bereiken valt.

De camera verrichtte uitstekend werk, terwijl sommige scènes als unieke staaltjes filmkunst in Nederland moeten beschouwd worden.

De muziek van Max Tak werd op vlotte wijze vertolkt door het U.S.O.

Wat voor Rolduc de première van de Nederlandse film betekende, is op uitstekende wijze ingezet. Wij hopen nog vele zulke nationale producten hier te zien draaien, hetgeen niet weinig zal bijdragen tot waardering van de vaderlandse filmindustrie.

C. A. M.

Pinkster-Maandag, 13 Mei

Film:

„Elephant-boy”

Het programma van de tweede Pinksterdag opende met een Fleischercartoon „Featuring Buzzy Boop”, waarin Betty’s nicht blijken geeft van haar atletische ontwikkeling, een hekeling van de Amerikaanse bakvis.

„Toomai of the Elephants” van Rudyard Kipling, de verfilming van wiens werk „Gunga Din” wij reeds eerder hier gezien hebben, heeft een film doen ontstaan van waarlijk groot formaat. En deze film, die de naam draagt van „Elephant-Boy”, is de schepping van Robert Flaherty.

Het is wonderlijk, zoals deze man met de camera weet om te gaan. Niet alleen, dat hij, wat hij filmt, op geheel unieke wijze belicht en naar voren brengt, maar ook weet hij juist die elementen te treffen, die belangrijk zijn. Reeds de opening van de film: het ontwaken van de tropische morgen, is iets, wat men alleen bij een goed verzorgde documentaire over het onderwerp zou verwachten. De regisseur heeft zich bij het verfilmen van „Elephant Boy” op het standpunt van den aestheet geplaatst, maar ook op dat van den psychologischen romanschrijver. Betoverend zijn z'n talrijke natuuroopnamen en milieuschilderingen.

Wat voor Flaherty echter hoofdzaak was, naast het documentaire van het gegeven, dat was de psychologische ontwikkeling bij knaap en olifant. Het verhaal was de illustratie voor dit hoofdthema, dat op zo bijzondere wijze door hem is uitgewerkt.

Het gevolg daarvan was, dat de film, door het simpel gegeven, voor velen niet die boeiing had, die zij er van verwacht hadden. En inderdaad moet toegegeven worden, dat, zo er al enige intrigue in de film viel op te merken, deze toch zeer beperkt was. Hier en daar bleef de camera ook wat lang verwijlen bij het louter documentaire, zoals de olifantendans en de vlucht van de wilde kudde naar het water.

Naar aanleiding hiervan zou men kunnen gaan redetwisten over de noodzakelijkheid van een dramatisch gegeven in een speelfilm. O.i. is dit experiment van Flaherty een duidelijk bewijs van de bovengenoemde bewering. Wij zijn van mening, dat de film hier een veel sterker behoefte aan heeft dan de woordkunst en men zal dan ook zien, dat zelfs in een goed verzorgde documentaire reeds een of andere eenvoudige handeling om wille van de onderlinge samenhang wordt gebracht, die de waarde van de film daardoor ten zeerste verhoogt.

Wanneer dit enigszins een gemis mocht betekenen voor „Elephant Boy”, de goede kwaliteiten van dit filmwerk zijn zo menigvuldig, dat men van een waarlijk uitstekende film kan spreken en het is jammer, dat velen op Rolduc dit niet hebben kunnen waarderen.

Bij de verfilming van „Elephant Boy” werd

Flaherty bijgestaan door Zoltan Korda, terwijl de productieleiding in handen was van Alexander Korda.

Wij hopen op Rolduc nog vele van dergelijke films te mogen zien.

C. A. M.

Uitgangsdag, 3e trimester, 9 Juni

Filmprogramma :

1. Chicken à la King. (gekleurde tekenfilm).

2. ROBERT KOCH.

Het door allen zo lang verbeide halftrimester is dan toch gekomen. Dit betekende voor de achterblijvers een filmvoorstelling van eerste kwaliteit, hetgeen de naam van Emil Jannings wel niet natuurnoodzakelijk in zich opsluit, maar wat er toch dikwijls mee gepaard gaat. Wie a zegt, moet ook b zeggen en het zou onrecht zijn, wanneer we niet in een adem met den vorigen acteur de naam van Werner Krausch uitspraken. Deze twee, onder de bekwame regie van Hans Steinhoff, hebben een speelfilm van grote waarden tot stand gebracht. Niet een film, die schoon is om de film zelf, zoals we dat bij „Elephant Boy” mochten opmerken, maar een film met een sterk dramatisch gegeven, en vooral met een formidabel spel.

Het meest opvallende feit van de hele film is wel, dat men Jannings nergens vinden kan. Soms wil hij even opduiken, b.v. waar Virchow den onvermoeiden zoeker zijn ongelijk komt bekennen en deze den „rijksdagman” even de waarheid in het gezicht gooit, maar overigens ziet men niets dan Koch, Robert Koch, den zoekenden Koch, den strijdenden Koch, den overwinnenden Koch, maar voor en boven al den mens Koch. Wij geloven, dat Jannings in het rustige en beheerste spel, waarin hij zichzelf heeft vergeten om „microbenjager” te worden, een hoogtepunt van zijn filmcarrière heeft bereikt.

In Wollstein ontmoeten wij Koch in de harde strijd tegen het wantrouwen en bijgehoof van zijn dorpsgenoten. Wanneer het hem dan eindelijk gelukt is de tuberkelbacil te ontdekken, wordt hem een laboratorium in

Berlijn toegewezen. Hier is zijn huiselijk leven nog meer gebroken dan in Wollstein, tot grote smart van zijn vrouw. Herhaaldelijk poogt Koch in contact te treden met professor Virchow, die echter veel meer voor Rijksdagdebatten dan wetenschappelijke disputen over „kleine diertjes, die men microben noemt” voelt. Welk een contrast is er niet tussen de kleine, gebogen gestalte van den politicus Virchow en de forse, ronde verschijning van den philanthroop Koch! Wanneer deze dan geheel zijn theorie over het bestaan en het voorkomen van de tuberkelbacil proefondervindelijk heeft bewezen, dan is Virchow nog in staat hem een slag in het gezicht te geven, door het feit van zijn overwinning eenvoudig te negeren. Wel herstelt hij deze fout spoedig door in de nieuwsbladen het bericht van Koch's ontdekking te plaatsen, maar deze is toch zeer ontgoocheld, wanneer Virchow de zaal van zijn overwinning verlaat zonder een woord gezegd te hebben over de geweldige ontdekking, die hier gewrocht is. Dit is aanleiding tot een scène, waar beide mannen elkaar verkeerd begrijpen, maar die toch nog goed afloopt. In een vergadering geeft dan Koch uitleg van zijn vinding en spoort hij de enthousiaste jeugd aan te volgen op de weg, die hij heeft ingeslagen om aldus weldoeners van de mensheid te worden.

Door de geschiedenis van Koch's ontdekking is nog een liefdesidylle heengevlochten, die een tragisch einde heeft. De assistent van Koch is n.l. verliefd geworden op de vrouwelijke dito van Koch. Hij is echter een keer bij een proefneming op konijntjes onvoorzichtig en wordt daardoor besmet met t.b.c.-bacillen. Hij heeft dit lang geheim weten te houden, maar tenslotte lekt het toch uit. Hij is echter gelukkig, dat hij de overwinning van zijn groten vriend en beschermer mag vernemen.

Het doet enigszins vreemd aan, dat Koch a.h.w. driemaal voor de gek gehouden wordt. De eerste maal geschiedt dat, wanneer de baron van Kossinen binnen komt stuiven met het goede bericht, dat zijn vrouw totaal genezen is van haar zenuwen door de prachtige koudwater-remedie, terwijl men eigenlijk verwachtte, dat hij hevig verontwaardigd zou

zijn over deze behandeling. Vervolgens, wanneer de „Landrat” binnenkomt met het goede bericht, dat Koch overgeplaatst is naar Berlijn. Weer had men verwacht, dat hij hem in arrest kwam nemen. De derde maal geschiedt dit, wanneer Virchow in het donker van Koch's laboratorium zijn ongelijk komt bekennen, maar tegelijk bekend wordt, dat hij het ook in het openbaar gedaan heeft, n.l. in de courant. De verhouding tussen Koch en zijn vrouw, die op deze film niet overweldigend kon genoemd worden, was toch nog enigszins geflatteerd in vergelijking met de werkelijke verhouding. Het is een feit, dat Koch voor de wetenschap alles heeft opgeofferd, zelfs zijn huisgezin, hetgeen men niet onverdeeld goed kan keuren, ofschoon men gerust kan aannemen, dat hij in zijn onvermoeide ijver in het opsporen van de tuberkelbacil — evenals in het ontdekken van het miltvuur en vele andere ziekten — door hogere motieven werd gedreven dan louter die van ijdele eerezucht. Dit nu is uitstekend op de film afgebeeld. Koch leefde voor de wetenschap, waar deze in dienst stond van de menselijke behoeften. Dat verklaart de volhardendheid, waarmee hij het wantrouwen van zijn niet-wetenschappelijke omstanders en de minachting van zijn wetenschappelijke collega's bestreed en overwon niet alleen, maar ook dat hij zich buiten het gezinsleven plaatste, met de noodlottige gevolgen van dien.

Daarnaast doet de figuur van een Virchow wel duidelijk aan als het type van den gevierden geleerde, die in de creatie van Krausch ook een werkelijk levende persoon werd.

„Robert Koch” mag een succes van de Tobis genoemd worden, en zij heeft dit vooral te danken aan deze twee grote acteurs en den regisseur, die zich op uitstekende wijze van zijn taak gekweten heeft.

In het voorprogramma draaide een kleine Fleischer-cartoon in technicolor, waarin een haan een duel moest strijden met een collega-eend, hetgeen voor den eerste wel zeer noodlottig afliep. Deze tekenfilm is ons toch niet zo goed bevallen als vele van haar voorgangers.

FEESTPROGRAMMA

bij de viering van het naamfeest, tevens
installatie, van den Zeereerw. Zeergel.
Heer Directeur Drs. H. van der Mühlen

19 Juni 1940

- 7.30 Opstaan; morgengebed; H. Communie
(gelegenheid om te biechten).
processie naar de Lourdes-grot
H. Mis, opgedragen door Z. H. Exc.
Mgr. Lemmens.
De leerlingen worden verzocht de H.
Communie op te dragen tot intentie
van den Hooeerw. Heer Directeur.
Ontbijt.
- 10.30 Plechtige Hoogmis met kleine pontifi-
cale assistentie van Z. H. Exc. den Bis-
schop, opgedragen door den Hooeerw.
Heer Directeur.
- 12.45 Defilé der leerlingen voor Z. H. Exc.
Mgr. Lemmens en de Hooeerw. He-
ren Directeur en Oud-Directeur.
- 1.45 Middageten.
- 6.30 Avondeten.
- 7.00 Toneelvoorstelling in de aula.
door Het Zuid-Limburgs Toneel.
Muzikale opulstering door de Harmo-
nie van Rolduc.
- 10.00 Avondgebed.

„OVER 12 DAGEN... TEGEN MIDDERNACHT”

Vrolijk spel in drie bedrijven
door Ger. Nielen
opgevoerd door

„HET ZUID-LIMBURGS TONEEL”

onder leiding v. Jef Schillings
in de pauzen afgewisseld door
muziek van Rolduc's Harmonie.
bij gelegenheid van

het DIRECTEURSFEEST op 19 Juni 1940.

Rolverdeling:

Appelman, Hereboer-parvenu	J. Schillings.
Chris, zijn huisknecht	W. Schaffers.
Martha, zijn huishoudster	El. Gajetaan.
Schmidt, ambtenaar	Alf. Meyers.
Sophie, zijn vrouw	Jean. Wouters.
Gusta, hun dochter	An. Engelen.
Mr. Strekkers	A. Schoemans.
Frits, zijn zoon	W. Mannens.
Bert Zonneveld	J. Kengen.
Emmy Walter, schilderes	Greta Eder.
Kneterman, rentenier	H. Consten.
Boerema, houtvester	J. Kengen.

Het stuk speelt in de zomerse dagen van
Maart op het landgoed van Appelman, in
een klein dorpje bij Utrecht: 1e en 2e bedrijf
op dezelfde dag, 3e bedrijf enige dagen later.

In een plaatselijk blad verscheen een vol-
gend bericht: Volgens telegrafische berich-
ten van de sterrewacht te Greenwich komt
de grote komeet, die ons volgens de voor-
spelling van Dr. Palb zo noodlottig zou wor-
den, met onrustbarende snelheid naderbij.
Zij bereikt de aarde op z'n laatst over 12 da-
gen . . . tegen middernacht. De staart van de
komeet heeft een lengte van 75 tot 180 mil-
lioen kilometer. Het staat nog niet vast of
de aarde bij aanraking zal verbranden, in
stukken zal worden geslagen of wel in een
ijsklomp zal veranderen. In ieder geval zal
het einde van alle levende wezens gelijktijdig
en volkomen pijnloos zijn. De spelers laten
ons de verwikkelingen zien, die zich als ge-
volg van dit bericht voordoen.

ROLDUC'S HARMONIE.

Vóór 't 1e bedrijf:

Simple comme bonjour (mars)	Kessels.
Retour au Village (mars)	Bertrand.

Vóór 't 2e bedrijf:

Sans Souci (mars)	G. Renaud.
Artin	J. Benoodt.

Vóór 't 3e bedrijf:

Brise du Soir (valse)	Kessels.
Vive Rolduc (mars)	Noé.

Het was een echt gezellige avond, waarop
't Zuid Limburgs Toneel — voorzeker geen
onbekende op Rolduc — onze lachspieren
danig in beweging gebracht heeft. Het spel
was uitstekend verzorgd, en sommige spelers
verdienen wel een extra-vermelding wegens
de schitterende vertolking van hun rol, o.a.
Alf. Meyers als de ambtenaar Schmidt, als-
ook de huisknecht Chris, gespeeld door W.
Schaffers. Het Zuid Limburgs Toneel heeft
alle eer van zijn werk en we roepen 't gaarne
toe: au revoir. Onze harmonie zorgde voor
een amusante afwisseling gedurende de
pauze; de verschillende nummers werden op
verdienstelijke wijze ten gehore gebracht.
Vermeld dient nog, dat Mgr. Lemmens deze
voorstelling met zijn hoge tegenwoordigheid
vereerde.

JOUR DES JEUX

20 Juni:

7.45 Opstaan.

Morgengebed, H. Mis.

Ontbijt.

10.00 Begin der „Olympische Spelen”.

1.30 Middageten.

3.00 Voortzetting der spelen tot 5.30.

6.00 Rozenkrans.

6.15 Lof.

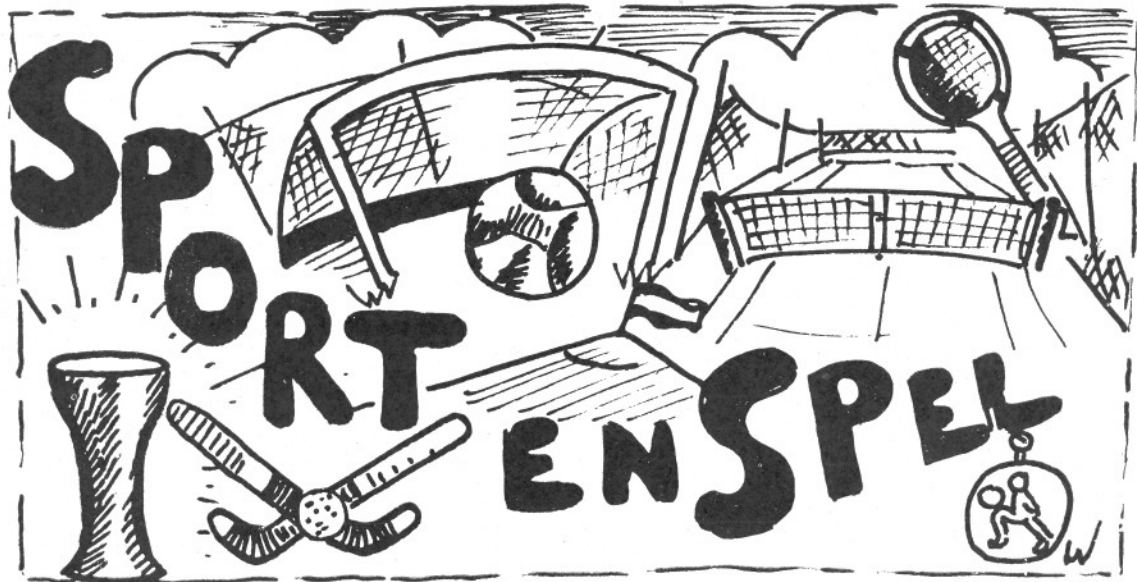
6.30 Avondeten.

7.00 Voetbalwedstrijd

ROLDUC—KERKRADE.

9.00 Prijsuitdeling.

10.00 Avondgebed.

Voetbal

.....

Over de voetbalsport valt dit jaar maar weinig te vermelden. Dat het spel een hoog peil bereikt heeft zal wel niemand durven beweren. Trouwens verschillende omstandigheden hebben zulks onmogelijk gemaakt; o.a. de lange onbespeelbaarheid van ons terrein wegens de onophoudelijke sneeuwjachten en aanhoudende vorst, waardoor het spel reeds tegen het einde van het 1e trimester werd langelegd. Het hele 2e trimester kon zelfs volstrekt niet gevoetbald worden. Door dit alles moest de zo noodzakelijke training en oefening achterwege blijven, en kon eerst op Hemelvaartsdag onze 1e wedstrijd tegen een buitenclub plaats hebben. Het was Laura, dat zo welwillend was onze uitnodiging te aanvaarden, toen een andere club, die reeds toegezegd had, op het laatste nippertje seinde dat zij „wegens omstandigheden” niet kon komen. In een zeer fair gespeelde match bleven we dank zij ons enthousiasme vooral overwinnaar.

Ondanks alle tegenslag met het weer had men toch alle verwachtingen gesteld op het inter-collegiale voetbaltournooi, dat dit jaar te Roermond of Sittard zou gehouden worden, en de vorige jaren zo in de smaak ge-

vallen was. Daartoe was weer — gelijk verleden jaar — een voetbalcomité in 't leven geroepen, dat met welwillende medewerking van enkele Heren zich geestdriftig aan het werk zette om een aantal uitgekozen spelers degelijk te trainen. Daar het voetbalveld niet gebruikt kon worden, had zulks voorloopig plaats in ons gymnastieklokaal. Zo hoopten we bijtijds klaar te zijn om onze krachten te kunnen meten met die der overige colleges. Jammer, dat wegens de ongelukkige tijdsomstandigheden alles in duigen gevallen is! Desniettemin komt het comité (voorz. Otto van Loo, assistenten Toon Wentholt en Lou Hermans) een woord toe van hartelijke dank voor zijn ijverige bemoeiingen.

Valt er dit jaar dus niet veel belangrijks te vermelden op het gebied der voetbalsport, toch menen we te kunnen constateren, dat er over het algemeen uiterst sportief en fair gespeeld is. En dat betekent reeds veel! Moge het volgend jaarboek weer kunnen spreken van een werkelijk hoogstaand spel! Voor het overzicht van competitie- en bekerwedstrijden verwijzen we naar onderstaande verslagen.

WEDSTRIJDEN VAN HET ROLDUCS ELFTAL. *)

Hemelveerdsdag. 2 Mei.

Rolduc—Laura (5—3).

Rolduc's elftal, dat voor 't eerst dit jaar speelt, en wel tegen de eerste klasser Laura, weet deze wedstrijd, dank zij 't vurige spel, te winnen van de goed samenspelende tegenstanders. Laura's spelers, die bijna een hele competitie achter de rug hebben, zijn zeer goed op elkaar ingespeeld, maar hun grote fout is, dat ze van veel te ver schieten. Rolduc speelt niet zo goed samen— het is immers de eerste keer —, maar de afzonder-

was niet juist, zodat de buitenspelers soms zeer ver terug moesten komen. Laura's achterhoede blijkt niet voldoende safe, en de onzen, dit bemerkend, zetten er alles op. De bal belandt bij den rechtsbuiten, deze geeft met een mooie lage voorzet den linksbinnen een opgelegde kans, deze mist, maar de linksbuiten is er ook nog en doet 't beter. (1—0) Laura begint nu te werken en er volgen een serie aanvallen op Rolduc's veste. Ze schieten echer van veel te ver over en naast en bovendien ruimt onze achterhoede goed op. Plotseling een zeer snelle aanval, de bal komt bij onzen linksbuiten, die met een schitterend ver en hard schot den doelverdediger

ROLDUC'S ELFTAL

lijke spelers doen zeer goed hun best, waaraan dan ook hun overwinning te danken is.

Laura trapt af en aanstonds gaat 't, fraai samenspelend, er van door, maar Rolduc's achterhoede roept 't een halt toe en zet z'n eigen voorhoede aan 't werk. Het contact bij de onzen tussen middellinie en voorhoede

*) De verslagen over de wedstrijden tegen Kerkrade I konden niet meer opgenomen worden, daar het jaarboek reeds ter perse was. De uitwedstrijd verloren we met 5—2, de thuiswedstrijd eindigde met dezelfde cijfers, maar in 't voordeel van Rolduc.

Het seizoen werd gesloten met een gelukkige overwinning (7—6) op Waubach.

die nog een hopeloze poging doet 't leer te bemachtigen, het nakijken geeft. (2—0) Even later wordt een vrije trap naast geschoten. Er ontstaat bij de Laura-spelers enige onenigheid en daar weet Rolduc van te profiteren. De rechtsbuiten plaatst de bal naar den midvoor en deze schiet langs den doelverdediger in 't net. Rust 3—0.

Laura was na rust van plan de achterstand in te lopen, maar Rolduc werkte zodoende des te harder. Na 10 minuten echter weet de midvoor van Laura met een fraai schot de stand op 3—1 te brengen. Het rech-

tergedeelte van onze achterhoede is niet „op z'n hoede” en de vrij-staande linksbuiten krijgt de bal. Hij stormt er mee op doel af en een hard laag schot blijkt onhoudbaar voor onzen doelman. (3—2) Rolduc's publiek, wakker geschud, spoort z'n spelers aan en deze trekken ten aanval. De linksbuiten schiet enige ballen achter. Plotseling echter plaatst hij mooi voor doel, de doelverdediger springt hoog op, maar stompt de bal in eigen doel. (4—2) Rolduc forceert nu weer enige corners. Een ervan wordt schitterend door den linksbuiten voor doel geplaatst, en even fraai door z'n collega op de rechter vleugel precies onder de lat ingekopt. (5—2) Even later precies 't zelfde geval, maar de back kopt de bal eruit. Nu volgt er nog een zeer snelle aanval van Laura, welke bekroond wordt met een schot en doelpunt van den midvoor, waarna het einde komt met 5—3.

COMPETITIE 1e KLASSE

Uit de in het eerste trimester gespeelde wedstrijden zou men hebben kunnen voorspellen, dat Pantarei en Sparta de pretendenten waren voor de hoogste titel en Minor werd dan ook reeds zo goed als uitgeschakeld. Maar toen de winter, die het veld lange tijd onbespeelbaar maakte, voorbij was — het was toen al 't derde trimester — was Pantarei flink verzwakt, terwijl Minor daarentegen wederom versterkt was. Minor schakelde Pantarei, na tegen Sparta gelijk gespeeld te hebben, uit en Sparta was in het bezit van de kampioentitel. Het beste elftal is met de titel gaan strijken en daarvoor onze gelukwensen aan Sparta!

De stand is:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pt.	doelp
Sparta	3	2	1	0	5	19—8
Minor	4	1	1	2	3	12—22
Pantarei	3	1	0	2	2	11—12

Pantarei—Minor I (7—1).

Vele Rolducse sportliefhebbers alsook enige Duitse soldaten achter de afrastering van het Rolducse terrein wonen deze eerste wedstrijd bij. Minor dat dit jaar misschien

nog wel meer verzwakt is dan verleden jaar, lijdt een zeer gevoelige nederlaag. Pantarei, dat ook voor de helft uit nieuwe spelers bestaat, mag zich verheugen in een goed begonnen competitie, immers een gewonnen wedstrijd in zo'n kleine competitiekring is zeer veel waard. Pantarei zet er in de eerste helft alles op en overtroeft Minor dusdanig, dat de rust met 5—0 in hun voordeel inging. De tweede helft van de wedstrijd verloor hierdoor veel aan aantrekkelijkheid.

In het begin gaat het spel op en neer en sommige spelers schijnen het voetballen enigszins verleerd te hebben. Al gauw echter ontwikkelt zich een interessante strijd, waarin Minor aanvankelijk nog stand houdt. Pantarei echter blijft een geweldige druk uitoefenen en bij het missen van een Minor-speler weet de rechtsbinnen van Pantarei door een kopbal z'n club de leiding te geven. (1—0) Minor krijgt geen kans meer het spel te ontplooiën en wordt geheel ingesloten. De midvoor weet de stand op 2—0 te brengen. Bij een mooi opgezette aanval weet de rechtsbuiten door een schitterend schot de voorsprong te vergroten. De midvoor van Pantarei, de motor als het ware van de club, brengt de stand voor rust nog op 5—0.

Na de rust doet Pantarei 't kalmpjes aan en Minor komt meer en meer in de aanval, maar zonder resultaat. Integendeel de rechtsbinnen van Pantarei weet met een kalm schot de stand op 6—0 te brengen. Dat wordt Minor al te erg. Bij een van de aanvallen komt hun linksbuiten zeer dicht bij den doelman. Deze aarzelt even en dit is voldoende om een tegenpuntje te scoren. Voor het einde van de wedstrijd weet de rechtsbuiten nog 't zevende doelpunt voor z'n rekening te nemen.

Minor—Sparta (2—9).

Minor brengt 't er de tweede keer tegen Sparta niet beter af. Alweer moet het een grote nederlaag slikken. Volgens sommigen zou de scheidsrechter niet voldaan hebben. Was echter de scheidsrechter goed geweest, dan zou Minor toch overwonnen zijn, misschien niet met zo'n grote cijfers. Aangezien de krachtsverhoudingen te veel verschilden, verloor de wedstrijd veel aan aantrekkelijk-

SPARTA I, KAMPIOEN EN BEKERHOUDSTER

heid en spanning was er zelden in te bespeuren. Na deze twee wedstrijden kan men reeds voorspellen, dat Sparta de meeste kans maakt om ook dit jaar weer het kampioenschap te behalen.

Aanvankelijk gaat na de aftrap het spel op en neer, maar al spoedig toont zich Sparta enigszins de meerdere. Desondanks is het Minor dat het eerst succes heeft, wanneer een hunner aanvallen uitloopt op een doelpunt. (1—0) Minor juicht, maar ze zullen op den duur niet vol kunnen houden tegen de nu volgende druk van Sparta. De voorhoede van Sparta is zeer goed op schot vandaag en vooral de linksbinnen weet het net nog al eens te vinden. Voordat de rust ingaat heeft dan ook de achterhoede van Minor reeds vier keer moeten zwichten en is de overwinning van Sparta veilig gesteld. (1—4)

Na rust is nog even aantrekkelijk spel te zien, maar reeds gauw speelt Sparta een gewonnen en Minor een verloren partij. Het

spelpeil lijdt er geweldig onder. Bovendien weet Sparta, voordat Minor de tweede keer succes heeft, een voorsprong van niet minder dan 7—1 te nemen. Nadat het 7—2 is geworden, weet Sparta nog twee doelpunten te fokken, waarna de scheidsrechter een einde maakt aan de wedstrijd.

Sparta—Pantarei (6—2).

Wanneer men beide eerste wedstrijden in beschouwing neemt, komt dit overwicht van Sparta over Pantarei enigszins vreemd voor. Maar allerlei omstandigheden hebben er toe medegewerkt om de overwinning van Sparta aan de hoge kant te doen zijn. In elk geval Sparta is nu al aardig op weg naar het kampioenschap. Toch mogen we niet vergeten, dat er gekke dingen kunnen gebeuren in het voetballeven, zoals de bekerwedstrijden van verleden jaar ons geleerd hebben.

Het veld, door de vele regens gehavend,

was op deze Zondag zeer slecht bespeelbaar. Balcontrole was helemaal onmogelijk en bovendien gleden en vielen spelers op de meest hachelijke momenten.

Bij de aanvang zou men gezegd hebben dat de partijen volkomen gelijkwaardig waren. Pantarei komt zelfs meer in de aanval, maar de schoten worden door den doelverdediger gestopt. Een mooi schot van links gaat rakelings over. De midvoor van Pantarei krijgt de bal toegespeeld, en wanneer de back hem alle tijd geeft om te schieten, doelpunt hij onhoudbaar in het linkerbovenhoekje. (0—1) Sparta reageert fel en doordat de rechtsback van Pantarei mist, krijgt Sparta's linksbinnen een opgelegde kans om gelijk te maken. (1—1) Beide partijen spelen op hun best, totdat bij een aanval van Pantarei, de midvoor ongelukkig ten val komt en van het veld moet geleid worden. Pantarei speelt $\frac{1}{2}$ uur met 10 man verder en belooft een achterstand welke niet meer in te halen is. Bovendien mogen we zeggen dat bij het verdwijnen van dezen speler de „motor” van de club was uitgeschakeld. Na de hervatting weet Sparta's midvoor de stand op 2—1 te brengen en voor rust wordt de voorsprong nog vergroot. (3—1)

Na rust verschijnt Pantarei met een invalier. Ze pakken zeer goed aan en het schijnt dat ze nog niet verloren zijn. Voordurend zijn ze in de aanval, maar de achterhoede van de tegenpartij weet van geen wijken. Bij het missen van de achterhoede brengt Sparta de stand op 4—1 en even later is het reeds 5—1. Ondanks deze zeer grote achterstand behoudt de wedstrijd een aangenaam en spannend karakter, omdat Pantarei blijft volhouden. Een scherpe voorzet van den rechtsbuiten wordt door Sparta's halfspeler in eigen doel getrapt. Sparta weet voor 't einde nog een puntje te maken en zo is de stand 6—2.

Sparta—Minor (4—4).

Na 4 maanden stilstand in het voetballevens kan aanstonds in het begin van 't derde trimester de competitie weer voortgezet worden. Het resultaat, een gelijk spel, is zeer merkwaardig. Sparta mist een back

en er heeft een hele verschuiving plaats gehad in het elftal, terwijl Minor met nieuwe krachten in het veld komt. Een spel vol afwisseling en spanning, vol geluk en pech aan beide kanten, maar ook vol „flaters”. Sparta speelde te zelfbewust, maar Minor miste goede schutters in de voorhoede.

Direct na de aftrap is Minor in de aanval, en het doel van Sparta komt aanstonds in gevaar. De doelverdediger echter stompt er alles uit en de lat zelf keert een keihard schot van den linksbuiten. Sparta weet zich los te werken, maar strandt voortdurend op de achterhoede van Minor, die beter speelt als hun eigen achterhoede. Toch weet na een kwartiertje de rechtsbinnen van 't aarzelen van een Minorback te profiteren door onhoudbaar te doelpunten. (1—0) Even later belandt de bal bij den midvoor van Sparta, die hem langs den doelverdediger in het net jaagt. (2—0) Hierdoor is Minor geheel en al wakker geschud en Sparta wekt de schijn nu al op de lauweren te gaan rusten. Minor heeft onverwacht succes door slecht wegwerken van de achterhoede, dat de rechtsbinnen afstraft. (2—1) Nog geen 5 minuten later gaat de linksbuiten er alleen van door, schiet hard in en de gelijkmaker gaat via een been van de tegenpartij in de touwen. (2—2) Rust!

Sparta, tot 't besef gekomen, dat Minor 't ernstig meent pakt beter aan, maar de achterhoede van Minor houdt nog stand. Maar nu begaat de doelverdediger een fout door een bal van den midvoor onder zich door te laten schieten. (3—2). Sparta, aangemoedigd door dit succes, weet de voorsprong te vergroten door hun rechtsbinnen. (4—2) Minor zwoegt en is nu werkelijk in de meerderheid. De voorhoede weet echter de geboden kansen niet te benutten. Tenslotte echter zwicht de doelverdediger voor een kalm schot van den midvoor. (4—3) Minor ziet nog kans en nog geen 5 minuten later is het weer gelijk spel. Bij een uitval n.l. komt de doelverdediger op de grond te liggen en kan de rechtsbuiten van Minor met een kalm boogschot scoren. (4—4) Er zijn nog 4 minuten te spelen. De spanning stijgt ten top. Sparta's rechtsbinnen lost een schitterend schot tegen de onderkant van de lat. Sparta jubelt maar de scheidsrechter kent geen doel-

punt toe. Nu krijgt Minor enige prachtkan- sen, maar de spelers missen grandioos. Al- weer valt Sparta aan en een back speelt de bal met de handen. De scheidsrechter meet de afstand.... een fluitsignaal en de bal vliegt.... jammerlijk naast. De kans van Sparta is verkeken en het spel beëindigd.

Minor—Pantarei (5—2).

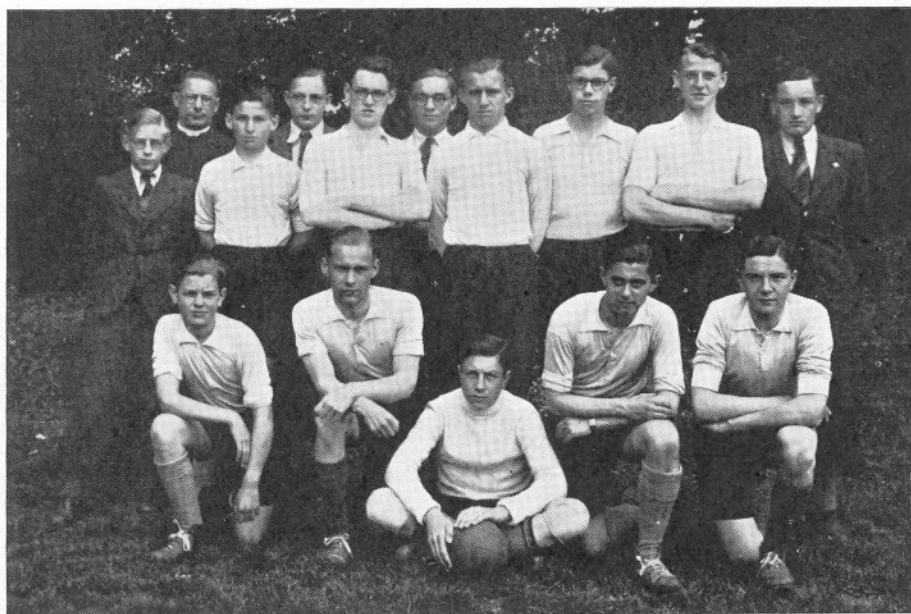
Minor heeft door deze wedstrijd, waarin het snel en goed samenspeelde, Sparta de kampioenstitel bezorgd. Minor's voorhoede miste goede schutters en Pantarei speelde zeer traag en stijf, terwijl er een grote hiaat was tussen middenlinie en voorhoede. Hier- door kreeg de voorhoede te weinig ballen om succes te hebben tegen de goed spelende achterhoede van de tegenpartij met als uit- blinkers spil en rechtsback.

Beide partijen beginnen met veel vuur, ter- wijl Minor niets te verliezen en Pantarei alles te winnen heeft. De hele eerste helft zijn ze aan elkaar gewaagd. Pantarei doet enige goede aanvallen, maar ze stranden op Minor's achterhoede, terwijl Minor's voor- hoede de ballen niet goed benut en slecht schiet. Bij een volgende aanval heeft Panta-

rei succes en de midvoor loopt de bal in doel. (0—1). De vreugde duurt kort, want de links- buiten van Minor maakt van 't missen van de achterhoede gebruik en de stand is gelijk. (1—1) Nu is het woord aan Pantarei, maar Minor houdt stand. De rechtsbuiten schiet mooi voor, de back slaat de bal met z'n arm weg, de scheidsrechter ziet het niet en Pantarei is teleurgesteld.

Na rust trekt Minor ten aanval en forceert enige corners. De eerste levert een mooi doelpunt op (2—1), maar de volgende, (door juiste dekking) worden weggewerkt. Minor heeft weer succes (3—1), maar aanstonds daarna verkleint de rechtsbinnen van Panta- rei de achterstand (3—2). Minor heeft nu geluk, wanneer de doelverdediger der philo- sopen een houdbaar schot doorlaat. (4—2). Nog geeft Pantarei niet op en Minor's doel- man is zenuwachtig. Hij wordt gepasseerd door den rechtsbinnen, maar de er achter staande back stompt de bal met beide vuis- ten uit doel en de scheidsrechter laat gewoon doorspelen! Pantarei is nu geheel geschokt en Minor's midvoor tikt voor einde de bal nog eens over de doellijn. (5—2).

COMPETITIE 2e KLAS

In deze klasse was Limburgia verreweg de meerdere en zelfs nadat het aan Minor twee keer enige van zijn spelers had afgestaan en toen het bovendien nog met twee invallers speelde, wist het toch de beslissende wedstrijd tegen Sparta met overtuigende cijfers te winnen, ondanks de vele zeer jonge krachten die het opgesteld had. Het kampioenschap heeft Limburgia te danken aan het mooie, prettige, belangeloze samenspel van zijn spelers en derhalve van harte proficiat!

Sparta II miste enigszins het juiste samenspel, maar heeft toch tweemaal van Minor II weten te winnen en deze zodoende op de laatste plaats te dringen. Minor II bezat helemaal geen spelverband en heeft dan ook in de competitie geen enkel punt weten te bemachtigen.

De stand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelp.
Limburgia I	3	3	0	0	6	24—6
Sparta II	4	2	0	2	4	14—19
Minor II	3	0	0	3	0	8—21

COMPETITIE 3e KLAS

In een „halve” competitie heeft Sparta III verdiend het kampioenschap en de daaraan verbonden „choc” weten te bemachtigen. Klein-Rolduc heeft dit jaar zeer goed z'n best gedaan en de tweede plaats weten te veroveren, gevolgd door Limburgia II, terwijl als hekkesluiter Minor III fungeerde.

De kampioenen beschikten over een goed back-stel, terwijl hun ellenlange spil, de kampioen-schaatsenrijder, ook hier al z'n tegenstanders van zich wist af te schudden, om dan aan de voorhoede, die de laatste wedstrijd door een invaller verzwakt was, kans te geven hun schutterscapaciteiten te tonen. Op deze wijze hebben ze hun succes verkregen, waarmee we hen hartelijk gelukwensen.

We laten de stand volgen:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelp.
Sparta III	3	3	0	0	6	12—3
Klein-Rolduc	4	2	0	2	4	16—14
Limburgia II	4	1	1	2	3	14—17
Minor III	3	0	1	2	1	7—15

BEKERWEDSTRIJDEN

1ste Klas

Sparta I heeft naast het kampioenschap ook de beker weten te verwerven. Pantarei, dat z'n doelverdediger en een half-speler had verloren, moest, zonder van te voren kans te krijgen om te oefenen — om zodoende de juiste mannen op de juiste plaatsen op te stellen — in een minimum van tijd een kampioenswedstrijd en twee bekerwedstrijden spelen. Ze wisselden telkens van spelers, en toen ze de goede opstelling hadden gevonden was het te laat. Minor heeft het nu in een onfortuinlijke eerste beslissingswedstrijd niet verder dan een gelijk spel kunnen brengen, terwijl Sparta z'n superioriteit op afdoende wijze toonde in de tweede wedstrijd. Deze wonnen ze met 6—1 en werden zodoende bekerhouder voor 1940—'41.

Minor—Pantarei (3—1).

Pantarei is zeer verzwakt, vooral de middenlinie, waarin 2 nieuwe spelers zijn opgesteld. Het verband tussen middenlinie en voorhoede en zelfs tussen achterhoede en middenlinie is dan ook ver te zoeken. De doelpunten werden alle in de eerste helft gemaakt en de stand met rust gaf dan ook de juiste verhoudingen weer. Na rust echter werd Minor teruggedrongen en was Pantarei bijna steeds in de aanval. Dat het niet tot doelpunten kwam is te wijten aan de geringe schotvaardigheid, die Pantarei's voorhoede aan de dag legde en ook heeft „het geluk” Minor een handje geholpen.

Na de aftrap is het Minor dat het eerst ten aanval trekt, maar hun schieten laat veel te wensen over. De middenlinie van Pantarei is echter verre van safe. Derhalve worden er zeer gevaarlijke aanvallen ondernomen, maar de beide backs houden nog stand. Er wordt echter te veel van hen gevraagd en bij een aanval kan de Minor-linksbinnen de bal van dichtbij in het doel werken. Nu is het de beurt aan Pantarei, maar Minor's achterhoede werkt hard en bovendien speelt Pantarei te veel over links, welke vleugel er finaal uit is vandaag. Al het zwoegen helpt niets, integendeel, Minor komt weer gevaarlijk opzetten en ze hebben tot tweemaal toe succes (3—0). Pantarei laat de moed niet zakken en hun werken wordt beloond met een doelpunt van den midvoor, waarna de rust komt. (3—1)

Na de rust wordt de wedstrijd eentonig en Pantarei is bijna steeds in de aanval, weet echter niet te doelpunten. Minor gaat er nu en dan eens vandoor, maar zonder resultaat. Het is jammer dat Pantarei z'n overwicht in deze helft niet in doelpunten heeft kunnen uitdrukken. Minor is in elk geval hierdoor in de finale geraakt.

Sparta—Pantarei (5—4).

De strijd om de beker zal nu moeten gestreden worden door Spartan en Minor. Pantarei komt alweer met een ander elftal, dat in de eerste helft geen succes heeft, waarna het voor de tweede helft wordt veranderd en de goede opstelling wordt gevonden. Toch weet Sparta door een gelukkig doelpunt nog de overhand te behouden. Sparta speelde een zeer goede eerste helft, maar daarna had hun achterhoede de goede vorm verloren, waarvan Pantarei handig profiteerde.

In het begin van de wedstrijd valt er nog geen overwicht van een der beide partijen te constateren, maar al gauw blijkt, dat de verbinding tussen voor- en achterhoede van Pantarei nogal zwak is. Hierdoor is het Sparta dan ook gelukt door mooi spel een 3—1 voorsprong te behalen. Het is echter Pantarei dat het eerst succes boekt, wanneer Sparta's doelverdediger zich gepasseerd

ziet (0—1). De vreugde is echter van korte duur. Sparta onderneemt vele gevaarlijke aanvallen. Bovendien zijn hun beide binnenspelers vandaag zeer goed op schot en weten de gegeven kansen dankbaar te benutten. De gelijkmaker, een mooi schot in 't bovenhoekje, wordt gevolgd door twee schuivers die onhoudbaar blijken voor den doelverdediger (3—1).

Na de rust heeft Pantarei de opstelling veranderd en de goede gevonden. Sparta's achterhoede begint slechter te spelen, maar toch verhoogt hun linksbinnen de voorsprong met een hard schot (4—1). Pantarei geeft zich niet verloren. Hun linkervleugel kan echter de ballen niet goed voor doel plaatsen, en wanneer het toch lukt is de rechtsbinnen er met z'n hoofd bij om via de hand van de doelverdediger en de paal de achterstand te verkleinen (4—2). Pantarei herademt en de nieuwe midvoor neemt ook een doelpunt voor zijn rekening (4—3). Sparta krijgt 't benauwd en begint te zwoegen. Hun rechtsbinnen lost een ver schot recht op den doelverdediger in, die de bal op ongelooflijke wijze in doel doet verdwijnen (5—3). Hij had door verkeerd opvangen z'n duim verstuikt. Jammer, want even later maakt de midvoor van Pantarei het 4e doelpunt (5—4). Pantarei was het laatste gedeelte van de wedstrijd in de meerderheid, maar door dat ene doelpunt werd gelijk spel en eventuele verlenging verhinderd.

Minor—Sparta (5—5).

Deze zeer sensationele wedstrijd eindigde in een gelijk spel. Het is uiterst moeilijk om over deze wedstrijd een oordeel te geven. Het kamp van Minor was er heilig van overtuigd, dat bij sommige doelpunten een overtreding was begaan en zij dus de wedstrijd hadden moeten winnen en ze zonden vele „lieve woordjes" aan het adres van den scheidsrechter. De Spartanen beweerden het tegendeel en zeiden dat zij even goed of misschien nog wel beter hadden kunnen winnen. Enfin laten we de wedstrijd nagaan.

Als het spel nog maar enkele minuten oud is, krijgt Sparta een strafschoot te nemen. De lange back komt naar voren en voltrekt,

ofschoon niet met een goed schot, het vonnis (0—1). Sparta's linksbinnen lost een harde schuiver die mooi gestopt wordt door den doelverdediger. Even later proberen ze de bal weg te werken met de handen en de toegekende strafschop benut Minor's rechtsbinnen (1—1). Van beide kanten wordt hard gevochten; Minor's linksbinnen lost een schot, dat via 't lichaam van een achterhoedespeler een doelpunt oplevert (2—1). Minor leidt voor korte duur, want een strafschop brengt weer de stand gelijk (2—2). Beurte- lings komen beide doelen in gevaar, totdat Minor's linksbuiten goed voorzet en de rechtsbuiten ineens inschiet (3—2). Sparta's rechtsbinnen krijgt echter voor rust een op- gelegde kans, welke hij niet voorbij laat gaan. Rust 3—3.

Na rust valt Minor's doelverdediger uit en wordt vervangen door een invaller die zijn plaats goed verdedigd heeft. Doelpunten han- gen in de lucht en de linksbinnen geeft Sparta voor de tweede keer de leiding (3—4). Beide partijen vallen verwoed aan en de scheidsrechter heeft alle moeite om de rust en kalmte te bewaren. De buitenspel staande rechtsbinnen van Minor kan gemakkelijk de stand nivelleren (4—4). Enige minuten later zet de rechtsbuiten voor en de midvoor trapt onder de lat in. Minor leidt voor de 3e keer (5—4). Sparta zet er alles op, want er is niet lang meer te spelen. Nadat het spel onder- broken was geweest, krijgt na de hervatting de linksbinnen van Sparta in een duidelijke buitenspel-positie de bal en geeft met een schitterend schot den doelverdediger het na- kijken. Alle spelers spannen zich in, er is nog $\pm$ 5 minuten te spelen, maar het gaat niet meer. „Meerdere” spelers slaan aan 't krampen, de scheidsrechter moet vóór einde reeds affluiten.... „et le combat finit faute de combattants”.

Sparta—Minor (6—1).

Deze uitslag is, gezien de vorige wedstrijd, haast onverklaarbaar. Er werd niet zo vurig gespeeld, hetgeen misschien te wijten is aan de „typhus-spuitsjes” die de spelers één of twee dagen geleden gekregen hadden. Vooral Minor's doelverdediger scheen er onder te lijden, want hij liet vele ballen door en ont-

moedigde zo zijn club. Sparta speelde buitengewoon goed, terwijl de linksbinnen voor- al voor doelpunten zorgde. Hun halflinie was zeer goed op dreef hetgeen van de halflinie van Minor niet gezegd kan worden.

De eerste helft verliep zeer ongelukkig voor Minor. Reeds vlug krijgt hun links- buiten een zeer mooie kans, maar schiet van dichtbij hoog over. Sparta zet mooie aanval- len op en een voorzet van de linksbinnen schiet de rechtsbinnen in (1—0). Minor be- antwoordt met een serie aanvallen, maar paal en lat brengen redding. Toch laten ze zich niet ontmoedigen en de midvoor schiet zeer mooi in, maar de doelman grabbelt de bal uit 't uiterste hoekje. Daarna lost de rechtsbinnen een schitterend hard schot, maar jammer genoeg ketst de bal tegen de paal terug. Voor rust kan dan ook geen van beide partijen het net nog vinden.

Na de rust wordt Sparta's overwinning vei- lig gesteld. Terwijl Minor de aangeboden kansen mist, doet Sparta het beter. De links- binnen passeert tweemaal op dezelfde wijze den doelverdediger en de rechtsbinnen zorgt voor het vierde doelpunt (4—0). De wedstrijd verliest zijn aangenaam karakter, want Mi- nor speelt een verloren partij. Toch valt de voorhoede nog steeds aan. De midvoor redt tenslotte de eer van de club (4—1). De linksbinnen schiet even later buiten het be- reik van den doelman, maar alweer brengt de paal redding. Nu zijn ze uitgespeeld en Sparta brengt de stand nog op 6—1, waar- mee het einde komt en de beker in hun be- zit is. Proficiat, Sparta!

BEKERWEDSTRIJDEN.

2e Klas.

Aangezien Sparta II vrij geloot was, speel- den Minor II en Limburgia I de eerste wed- strijd, welke door Minor van een met vele invallers spelend Limburgia gewonnen werd. Sparta II wordt nu vervolgens door Limbur- gia I uitgeschakeld en Limburgia I kan al- weer de eindstrijd tegen Minor II aanbin- den. Minor wint dan op zeer gelukkige wijze, niet geheel verdiend, de beker. Proficiat met dit succes!

MINOR II

Minor II—Limburgia I (3—2).

Limburgia was zodanig verzwakt, dat ze geen doelpunten hebben kunnen maken, tenzij door twee strafschoppen — ze speelden met 4 of 5 invallers. Minor was zo goed als volledig, maar ze konden ondanks hun hardhandig spel, of misschien juist daardoor, slechts met een puntje verschil winnen. De wedstrijd was vanwege 't krachtsverschil helemaal niet interessant, terwijl sommigen zich toch heel goed vermaakt hebben met 't ruwe spel van den overwinnaar.

Aanstands bij de aanvang blijkt dat het terrein zeer zwaar te bespelen is: de bal wordt zwaar, schiet gemakkelijk door op 't natte gras en van balcontrôle komt niets terecht.

Limburgia's nieuwe doelverdediger wordt reeds dadelijk op de proef gesteld, maar hij kan deze vuurproef niet doorstaan. Tot twee-

maal toe moet hij zwichten voor Minor's voorhoede.

Minor meent gewonnen te hebben, maar de backs kunnen de handen niet thuis houden. Er volgen zodoende twee strafschoppen voor Limburgia en de stand is gelijk. (2—2). Nu komt Minor tot bezinning en ondanks 't overwicht, moet het zich nog zeer flink inspannen om te winnen, hetgeen echter gelukt en in deze stand komt geen verandering meer. (3—2)

Sparta II—Limburgia I (2—3).

Beiden hadden een volledig elftal in het veld gebracht, opdat ze deze laatste kans op de beker niet zouden missen. Het is moeilijk een juist oordeel te geven over deze wedstrijden, daar het spel enigszins ontaardde door toedoen van een Limburgia-man, die nu in Sparta speelde. Toch menen we te

moeten concluderen dat Limburgia verdiend gewonnen heeft.

Eerst gaan beide partijen 't terrein verkennen. Sparta komt tot de ontdekking, dat de achterhoede van Limburgia — met als uitbinker de spil — niet gemakkelijk, tenzij door een zeer snelle aanval, te passeren is, terwijl Limburgia tot de bevinding komt dat, willen ze succes hebben, ze 't best van rechts kunnen proberen. Sparta weet dan ook op deze wijze de leiding te nemen. De midvoor krijgt de bal toegespeeld, maakt een schijnbeweging, is doorgebroken en laat den doelverdediger tevergeefs vissen. (1—0) Limburgia reageert fel en ze beschieten Sparta's doel. De doelman moet ten slotte zwichten voor een schuiver van den rechtsbuiten. (1—1). De druk op het doel van Sparta blijft voortduren. Een voorzet van rechts mist de midvoor grandioos, maar gelukkig is de linksbinnen er nog om 't beter te doen. (1—2).

Na de rust begaat Limburgia een fout door verdedigend te gaan spelen. Hun voorhoede mist zodoende de kracht om te doelpunten — mede ook nog door het uitvallen van den rechtsbuiten —, terwijl Sparta telkens weer gevaarlijk komt opzetten. Er ontstaan vele hachelijke momenten en hieruit is 't te verklaren dat een van de Limburgia-backs de bal in eigen doel werkt. (2—2) Nu worden ze verstandiger: de midvoor gaat naar z'n plaats terug en dat betekent de overwinning: Sparta's doel wordt belaagd. De midvoor krijgt de bal en gaat er alleen vandoor, een hard schot volgt en de overwinning is verzekerd. (2—3)

Limburgia I—Minor II (3—4).

Vrouwe Fortuna heeft Minor II in deze wedstrijd op ongelofelijke wijze bijgestaan, aangezien Limburgia een kwartier voor einde nog een voorsprong van 3—1 had. Bovendien is dit de ongeregeldeste wedstrijd van de drie geweest en tegen de vele opzettelijke onfaire overtredingen trad de scheidsrechter niet goed of meestal helemaal niet op. Limburgia speelde wederom met invallers, maar toonde zich toch in het algemeen de meerdere.

De eerste helft verloopt heel regelmatig. Minor neemt dadelijk in het begin van de wedstrijd de leiding. De linksbuiten krijgt de bal, tikt 'm even voor zich uit, en met een goed schot passeert hij den doelverdediger. (0—1). Limburgia blijft voorlopig nog rustig, maar dan weten ze plotseling een voorsprong van 3—1 te nemen en lang te behouden. Hun midvoor krijgt vele kansen en plotseling weet hij er een te benutten. (1—1) Even later breekt hij door, en wil nog een back passeren, die de bal echter met z'n handen tegenhoudt. De vrije trap even buiten strafschoopgebied wordt door hem in een doelpunt omgezet (2—1) en voordat de rust intreedt is 't reeds 3—1.

De stand blijft in de tweede helft een hele tijd ongewijzigd, hetgeen Minor niet verkroppen kan. Ze trappen tegen bal en benen, springen veel te hoog op en hebben 't geluk ook nog een strafschop te mogen nemen. Deze wordt slecht genomen, maar toch zit ie (3—2). Even later alweer strafschop. Er gaat een andere doelman in 't doel staan, maar deze kan de zachte bal ook niet stoppen (3—3). Limburgia zet er alles op, maar daar valt Minor weer aan. De bal drijft naar rechts, de rechtsbuiten loopt toe, valt, maar raakt bij toeval de bal nog welke langs den onthutsten doelman heengaat (3—4). Hierna fluit de scheidsrechter en Minor II is in het bezit van de beker.

BEKERWEDSTRIJDEN

Klein-Rolduc.

Unitas I—Concordia I 6—3 (4—0, 2—3).

De eerste wedstrijd werd verdiend gewonnen door Unitas, maar de tweede eveneens verdiend door Concordia. Aangezien hier de doelpunten de doorslag geven zijn de oranje-mannetjes in het bezit van de beker. Een beslissingswedstrijd zou dit resultaat misschien niet opgeleverd hebben.

In de eerste wedstrijd overtroeft Unitas zijn tegenstander. Concordia, dat een uit kleine spelers bestaande voorhoede heeft, kan het enkel en alleen daardoor tegen Unitas' achterhoede niet bolwerken. Unitas' voorhoede, die zeer sterk is, moest de strijd

aanbinden tegen de eveneens sterke achterhoede van Concordia. Deze strijd werd gewonnen door Unitas zó, dat Concordia tot viermaal toe moest zwichten.

De tweede wedstrijd scheen op dezelfde wijze af te lopen, maar in de tweede helft veranderde de zaak. Unitas had een voor-sprong van 2—0 genomen. Het eerste doel-

zo goed hun best gedaan hebben, is de beker voor hen. Gefeliciteerd!

Wie wint de „choc”?

Concordia II—Unitas II (3—0).

Zoals verleden jaar is ook dit jaar Con-

UNITAS I

punt had de doelverdediger gemakkelijk kunnen onderscheppen — het ontstond uit een hoekschop. Concordia's spil schuttert geweldig op het doel van Unitas, maar heeft in de eerste helft nog geen succes. In de tweede helft echter passeert hij tweemaal, met een hoog en hard schot den doelman. Unitas' voorhoede is machteloos. Concordia wil en zal winnen. Een voorzet van rechts wordt door back en doelverdediger gemist en de bal rolt kalm in doel. Unitas is geslagen. Aangezien ze echter in de eerste wedstrijd

cordia II de gelukkige. Het backstel met den doelverdediger liet zich niet vermurwen en week geen enkele keer. Hun voorhoede wist drie maal den doelverdediger te verschalken en won dus met 3—0. Unitas' voorhoede was te zwak om succes te hebben tegen de achterhoede van hun tegenstanders. De achterhoede was voldoende, maar kon 't niet verhelpen dat de doelman houdbare ballen doorliet. In elk geval de „choc” is in de handen van de best spelende partij gekomen.

FRANS H.

even
heer-
lyk
knoei-
en
in de
vöyer

1 Gymn. a

HBS b

Kampioen: 1 Gymn. b

de vier
Klasse-
elftallen!
1940
Klein-
Rolduc.

de Klein-
sten

Voorbereidende

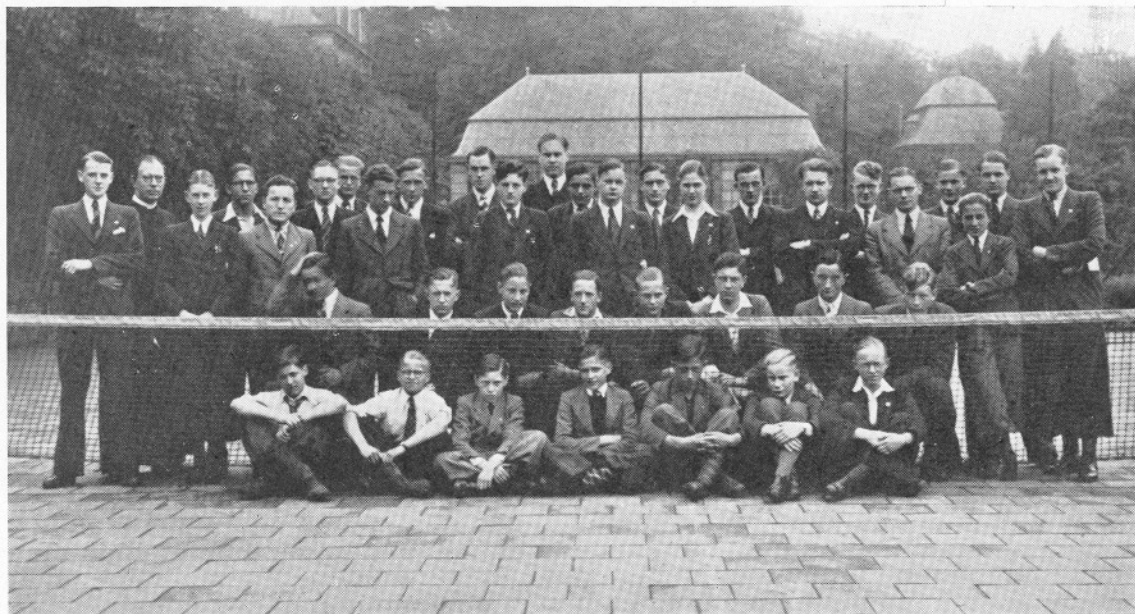
"JOUR
des
Jeux"

belangstelling!

Tennisclub R. T. C.

TENNISCLUB R. T. C.

Moderator: H. Turlings.

Voorzitter: F. van den Assum.

Secretaris: F. van Zinnicq Bergmann.

1e Materieel: J. Esser.

2e Materieel: J. Sorbi.

Nadat we in de grote vakantie menig balletje over het net hadden doen scheren, konden we met de tennissport ook op Rolduc, direct in het begin van het schooljaar een aanvang nemen. Het aantal leden was vrij groot, in aanmerking genomen, dat het tennissen altijd ongeveer half November afgelopen is en er dus dikwijls jongens zijn, die het niet de moeite waard vinden om voor die kleine twee maanden nog inleggeld te betalen.

Van het begin af aan werd er goed geoefend en zodoende konden we Roermond (bisschoppelijk college) dan ook uitnodigen. Met toestemming van de bevoegde overheden en na veel heen en weer geschrijf kwam het voor mekaar: Roermond zou komen. Toen ze hier waren, bleek dat ze lang niet voltallig waren en ook Rolduc was niet hele-

maal op volle kracht. Het gevolg was dat de wedstrijd niet als officieel werd beschouwd. Rolduc won wel is waar, maar we verlangden er naar om met volledige zestallen te spelen en zo onze ware krachten eens te proberen. (Stilletjes hoopten we op een uitwedstrijd naar Roermond!) Erg lang hebben we daarna niet meer getennist, want we moesten al gauw de rackets opbergen om ons aan „meer gladdere sporten” te gaan wijden.

Het tennissen van het tweede trimester is niet vermeldenswaard, vooral omdat Pasen zo vroeg viel.

Het derde trimester begonnen we met frisse moed met het vooruitzicht op de kampioenswedstrijden. Er kwamen het derde trimester weer leden bij en vooral aan nieuwelingen in de tennissport ontbrak het niet, zodat de derde klas zeer uitgebreid werd in verhouding tot eerste en tweede klas. Het peil van het spel was niet altijd even goed, vooral door te weinig goede training. Ook later werden we door de vliegtuigen, die over Rolduc vliegen, heel wat afgeleid en het leek wel of we het op die dingen gemunt hadden, want verscheidene malen vlogen de ballen

meerdere meters boven het net, iets, wat natuurlijk niet voor mag komen.

Nu mochten we dit trimester naar Roermond gaan, wat wij natuurlijk niet afsloegen. We gingen de 5de Mei, onder de goede leiding van Mijnheer Jos. Jansen, die onder de Heren 't enige lid is van onze tennisclub.

We laten hier 't verslag volgen van deze ontmoeting:

Volley—R. T. C.

5 Mei.

Gelijk 2 jaar geleden speelde R. T. C. een uitwedstrijd tegen de tennisclub van 't Bissch. College te Roermond „Volley”, waarin ze revanche nam op de verloren wedstrijden van 1938.

Terwijl de weersomstandigheden aanvankelijk slecht waren, klaarde het weer tegen de middag van 5 Mei 1940 op en konden wij dus naar Roermond gaan. Aldaar werden we op aardige wijze ontvangen en er werd direct met de wedstrijden begonnen. Allereerst speelde F. v. d. Assum (R. T. C.) tegen G. Janssens (Volley) de eerste single, die door R. T. C. in twee sets met 6—4, 6—2 gewonnen werd. Daarna werd de tweede single gespeeld door J. Huurman (R. T. C.) tegen L. Mostart (Volley), die R. T. C. won in twee sets met 6—3; 6—2. Ondertussen was op de tweede baan de derde single reeds begonnen, gespeeld door F. v. Zinnicq Bergmann (R. T. C.) tegen C. Seuren (Volley), die R. T. C. eveneens won, nu in drie sets, resp.: 5—7; 6—2; 8—6. Ondertussen was op de derde baan reeds een aanvang genomen met de derde double: Smit—Gelissen (R. T. C.) tegen Mostart—Zwager, gewonnen door

Volley met: 5—7; 4—6. Daarna op de andere baan de eerste double: v. d. Assum—Huurman (R. T. C.) tegen Janssens—Seuren, die een overwinning werd voor R. T. C. met: 9—7; 4—6; 6—2. Ook de tweede double werd gewonnen door R. T. C. n.l. J. v. Zinnicq Bergmann—F. v. Zinnicq Bergmann tegen Meyers—Mooren met: 4—6; 6—1; 10—8.

Zo werd dus de totaaluitslag een pracht-overwinning voor R. T. C. n.l. van de 6 wedstrijden wonnen we er 5. We kunnen over deze uitwedstrijd zeer tevreden zijn en eveneens kunnen we het een mooie revanche noemen op de wedstrijden, die door R. T. C. 2 jaar geleden in Roermond verloren werden.

De competitie was dit jaar zeer kalm. Het ging niet hard tegen hard, omdat de winnaars ver in de meerderheid waren, wat spel betreft. De eerste prijs in de 1e klas en daarmee 't kampioenschap van Rolduc behaalde F. van den Assum. In de 2e klas ging F. van Schagen met de eerste prijs strijken. De tweede prijs in beide klassen is nog niet bekend bij 't schrijven van dit overzicht, wijl de tijd ontbroken heeft om de competitie uit te spelen.

In de 3e klas bezette H. Everts de eerste plaats, terwijl L. van Woensel als tweede eindigde.

Aan de winnaars onze gelukwensen!

Ik geloof wel, dat we over dit jaar tevreden kunnen zijn, zowel wat ledenaantal en competitieverloop, als onze glorieuze uitwedstrijd tegen Roermond betreft.

De Secretaris:

FLOOR VAN ZINNICQ BERGMANN.

Hockey- en Cricketclub „Unitas”

Moderator: Drs. J. Titulaer.

Voorzitter: Joris van Zinnicq Bergmann.

Secretaris: Frits Otto.

Materieel: Jan van Meijel.

Vergelijkt men het aantal wedstrijden die we dit jaar gespeeld hebben met die van bv. 1935, dan valt al dadelijk het grote verschil op. De oorzaken van dat verschil zijn van

externe aard. Door de buitengewoon lange winter nl. hebben we zelfs niet één keer kunnen oefenen in het tweede trimester, terwijl we dit laatste trimester gehandicapt worden door de politieke toestand.

Over belangstelling behoeven we dit jaar gelukkig niet te klagen, ons ledenaantal bereikte zelfs een record-hoogte. Alleen van

HOCKEY- EN CRICKETCLUB „UNITAS”

de kant van de filosofen is de belangstelling erg afgenomen, laten we hopen dat het animo het volgend jaar groter zal zijn.

Ziet men de verslagen, dan bemerkt men dat het spel bij de wedstrijd tegen „Rapid” op een veel hoger niveau stond dan bij de match tegen de „Grasshoppers”. De achterstand die het tweede trimester veroorzaakt heeft was blijkbaar nog niet overwonnen. Zelfs de trainingscommissie, die in het leven geroepen was om bedoelde achterstand in te doen halen, is er niet in geslaagd de gevolgen van de langdurige rustperiode weg te nemen.

Laten wij echter hopen dat het volgend jaar meer gelegenheid zal bieden om te trainen, dan zullen de resultaten zeker beantwoorden aan de verwachtingen die het zeer grote aantal leden stelt.

Tenslotte nog een woord van oprechte dank aan onzen oud-voorzitter, J. Gelissen, waaraan wij in de afgelopen jaren bijzonder veel verschuldigd zijn.

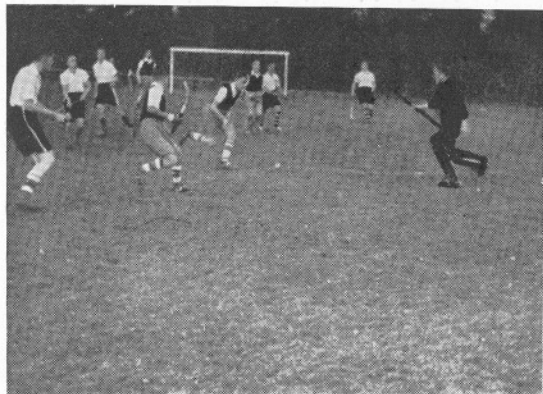
Unitas—Rapid (3—2).

5 October.

Evenals het vorige jaar hebben we ook dit jaar onze eerste wedstrijd gewonnen.

De spelers van Rapid waren keurig op tijd, zodat we op het vastgestelde uur konden beginnen.

De bully werd genomen en bracht Rapid al dadelijk op onze helft. Het begin is goed, van beide kanten wordt er keurig spel geleverd. Al spoedig blijkt het dat Rapid technisch verre de meerdere is, maar wat ons aan techniek ontbreekt vult het enthousiasme aan. Want enthousiast zijn we! Het spel verplaatste zich ten gevolge daarvan veel; nu eens ontstonden er bij ons, dan weer bij „Rapid” spannende momenten. Een plotse-linge doorbraak van onze sportieve tegenstanders veroorzaakt, dat de middenlinie te ver achterblijft, zodat de achterhoede niet kan standhouden. Het wordt 1—0 voor „Rapid”. Wij herstellen ons echter spoedig en doen een krachtige aanval. „Rapid” kan

Unitas—Rapid

de goal niet verhinderen. Wij gaan de rust in met 1—1.

Na de rust verslapt het spel van de tegenpartij, de ballen worden niet meer zo goed gestopt, waardoor wij meer kans krijgen; na een stevige aanval brengt onze rechtsbuiten de stand op 2—1.

Nadat de bully genomen is volgt er een plotselinge doorbraak van Rapid, een run, goal!

De laatste tien minuten is het spel wel het spannendst. Telkens zit „Rapid” voor onze goal, de keeper weet echter steeds de bal weg te werken, wij komen zelfs in de aanval. Op de helft van Rapid wordt een strafbully genomen, wij benutten de kans, schieten vooruit, de beslissende goal wordt gezet.

Na afloop van de wedstrijd werd aan de spelers en supporters van „Rapid” een gouter aangeboden.

Het is een faire wedstrijd geweest die we gespeeld hebben. Onze tegenstanders waren zeer sportief, hetgeen ertoe bijdroeg dat wij er met verlangen naar uitzagen, in een „uitwedstrijd” tegen hen te mogen kampen.

„Rapid”, Roermond

Het 2e trimester is wel buitengewoon ongunstig geweest voor „Unitas”; door de lange winter was het veld in een zodanige staat, dat oefenen onmogelijk was. Er werd dan ook geen vergadering belegd. Wel kwam het bestuur samen om enige kwesties te bespreken. Besloten werd een trainingscommissie te benoemen. Voorts werd het besluit genomen om in de loop van het derde trimester op een geschikte dag eens een cricket-wedstrijd te houden.

Unitas—Grasshoppers (2—2).

Hemelveertsdag, 2 Mei.

Heden waren de Grasshoppers weer eens onze gasten, en ofschoon ze met zeven invalers moesten spelen, hebben ze zich kranig gehouden.

Wat men steeds in vreemde clubs kan bewonderen is hun samenspel. Unitas muntte vandaag uit door zeer individueel spel. Onze spelers mogen al niet slecht zijn, maar hun samenspel is vandaag beneden peil.

Toch zijn we in de aanval, telkens weer zitten we voor de goal van onze tegenstanders. Hun voorhoede is te zwak, zodat we keer op keer kunnen doorbreken. Goals maken we echter niet veel, op het einde van de eerste helft was het spel bepaald „lui” te noemen. We gingen de rust in met 1—0.

In het begin van de tweede helft stond ons spel niet veel hoger dan in de eerste helft. De Grasshoppers waren dan ook flink in de aanval. Het wordt 1—1 en kort daarop 2—1 voor onze gasten. Opeens komt er een opleving, verliezen willen we niet! De stand wordt 2—2. Zo kwam het einde van deze weinig spannende, hoewel zeer faire wedstrijd.

De Secretaris:

FRITS OTTO.

Wij reproduceren de foto van Directeur en leraren, die gemaakt werd bij het vertrek van Mgr. L. Schrijnen in 1914, en waarop 4 achter-
 een volgende Directeuren van Rolduc afgebeeld staan, nl. Dir. Schrijnen, Geurts, van de Venne en van der Mühlen.

Van links naar rechts, boven te beginnen:

H.H. Zeyen — Van de Venne — Zimmermann — Rietra — v. d. Mühlen — Nijsen — Russel

H.H. Franck — Bemelmans — Absil — Bernsen — Michels — Linssen — Knops G. — Nagant — Roebroek

Knops M.

H.H. Lückner — Backhuys L. — Jacobs — Daniëls — Stessen — Hanöwer — Nillesen — Terstappen

H.H. Cuypers — Thielen — Systemans — Wismans — Petry — Ribbergh — Rutten — Lemmens — Janssen Hub. — Thijwissen —
 de Guasco

H.H. Verbeek — Baert — Backhuys W. — Raven — Schrijnen — Geurts — Goossens — van Gils — Verhagen

SCHOOLJAAR 1939—1940

.....

Lerarencorps

I. Priesterleraren.

van de Venne Mgr. A. J. M. H., Directeur.

Benoemd 1898.
Directeur 1920—1940.

van der Mühlen Drs. H. J., Directeur.

Benoemd 1913.
Directeur benoemd 6 Mei 1940.

Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.

Everts Dr. P. E. 1912.

Deumens Dr. A. L. I. 1913.

Sittarz Drs. W. F. J. 1914.

Metzemakers J. P. J. 1914.

Reijnen Drs. H. M. H. 1915.

Hutschemakers K. C. 1916.

Smits A. M. I. H. 1916.

Brouwers Drs. G. L. J. 1917.

Zuylen A. H. H. J. 1922.

Stroux Drs. F. A. A. 1923.

Boosten Dr. J. P. 1924.

Turlings H. J. H. 1924.

Pop Dr. L. J. J. 1926.

Huysmans Dr. R. H. A. 1927.

Castermans Drs. P. G. F. 1928.

Janssen A. J. A. 1928.

Peeters A. M. J. L. 1928.

Titulaer Drs. J. J. B. 1929.

Bohnen J. H. J. 1930.

Damen J. W. L. 1932.

Geurts Drs. P. H. J. M. 1932.

Janssen J. A. E. J. 1932.

Jansen J. E. P. M. 1933.

Jenniskens J. Ch. W. 1934.

Meisen P. J. W. 1934.

Flecken J. J. 1935.

Vogels J. A. H. 1935.

Waterval J. M. J. 1935.

Senden J. F. J. E. 1936.

Coenen C. H. 1937.

Houben P. J. 1937.

Heynen P. J. 1938.

Schrijen J. H. 1938.

II. Lekenleraren.

Eck P. J. A. 1910.

Willems G. H. 1926.

van Can Dr. H. L. M. 1928.

Burgers Dr. W. A. M. 1929.

de Groot C. A. J. 1930.

Selman Dr. J. 1935.

Veldman * D. J. 1935.

Léger G. J. M. 1935.

van Loo * E. M. 1939.

van der Linden J. C. 1939.

Pastoor Drs. A. 1939.

Dekkers Em. 1939.

Huijdts Ir. P. H. I. 1940.

III. Onderwijzers voorb. school.

van der Heyden A. C. J. 1922 (hoofd).

Grouls * M. 1938.

van der Mullen Jos. 1939.

IV. Muziekleraren.

Zeyen P. 1901.

Noé * J. H. 1937.

Coenen L. 1939.

* Gemobiliseerd.

.....

Leerlingen van het schooljaar 1939—1940

Philosophie Supérieure

van Aken Lambert, Broekhem-Houthem.
 Beunen Jacques, Roosteren.
 Brounts Johan, Maastricht.
 Ernst Pierre, Epen (L.)
 Gelissen Jan, Sittard.
 van Hees Gerard, Velden.
 Hendriks Frans, Kerkrade.
 Hensels Johan, Maastricht.

Hommes Guillaume, Maastricht.
 Loenen Jo, Venray.
 Mohr Jacques, Epen (L.)
 Ramaekers Matthieu, Weert.
 Seegers Henri, Stevensweert.
 van Uden Louis, Nederweert.
 Vroemen Frans, Reuver.
 Wolfs Antoine, Eysden.

Philosophie Inférieure

Berkels * Matthieu, Sevenum.
 Bindels * Pierre, Wahlwiller-Wittem.
 Bosch * Frans, Sittard.
 Camps Peter, Heerlen.

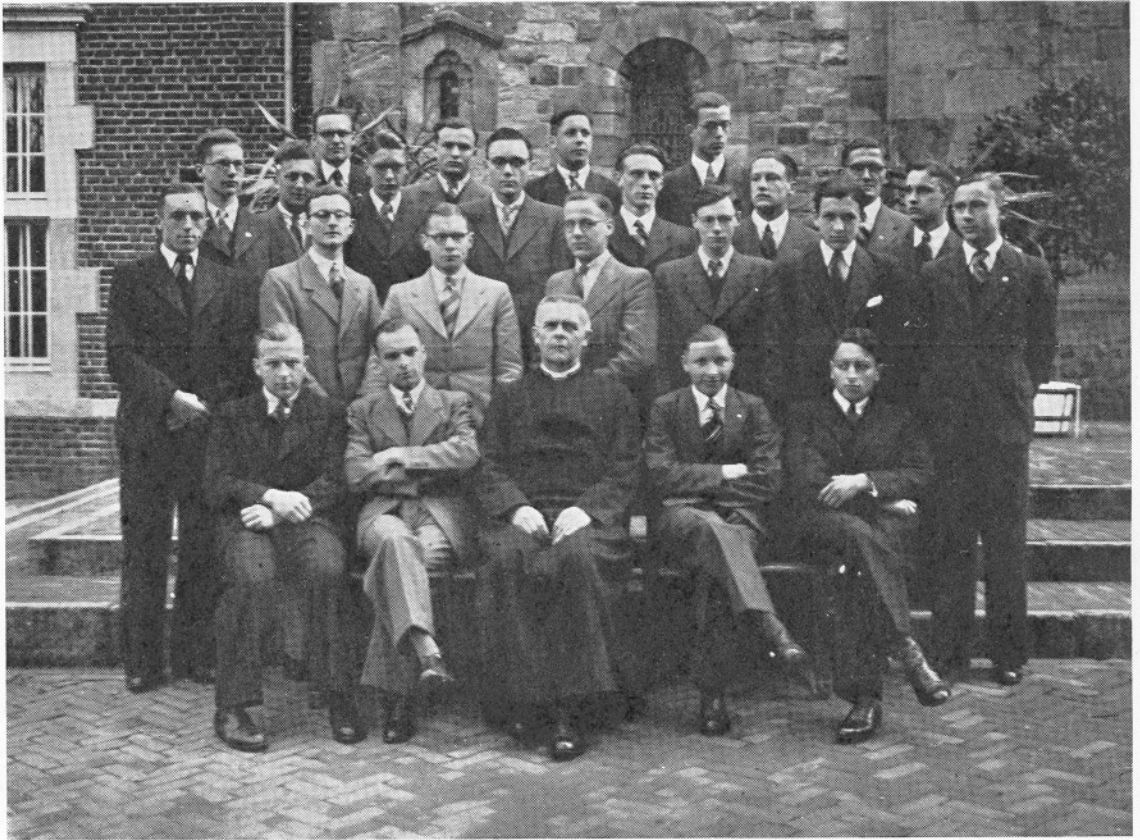
Claessen * Henri, Guttecoven.
 Edixhoven Jan, Eygelshoven.
 Engelen * Theo, Tegelen.
 Frencken * Dominique, Montfort (L.).

* Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1939—1940.

Geurts * Jacques, Horst.
 Hermans * Gerard, Wellerlooi.
 Hoogers * Henri, Horst.
 Janssen Leo, Weert.
 Kallen * Pierre, Maastricht.
 Kerckhoffs * Jo, Hulsberg.
 Lenders * Gerard, Blerick.
 van Loo Otto, Kerkrade.
 Lucas * Leo, Roermond.

Lucassen Antoon, Leunen-Venray.
 van der Meulen Frans, Kerkrade.
 de Mulder * Hubert, Meerlo.
 Rutten * Eugène, Maastricht.
 Theunissen * Louis, Gennep.
 Tielens George, Maastricht.
 Vaessen * Harry, Sittard.
 Wiertz Willy, Kerkrade.
 Zeyen * Pierre, Swalmen.

Seminarie-Gymnasium

6de Klas.

van den Assum Ferdinand, Dongen.
 Augustus Louis, Kerkrade.
 Berndsen Harry, Beek bij Didam (Gld.).
 Bosch * Jan, Schin op Geulle.
 de Bruyckere Gerard, Oostburg.
 Hermans Léon, Nuth.
 Huijts Joseph, Voerendaal.

Jaspers Matthieu, Klimmen.
 Meens Henri, Berg en Terblijt.
 Mertens Joseph, Mechelen (L.).
 Nolet Jan, Oldenzaal.
 Nijst Leo, Valkenburg (L.).
 Paulissen Joseph, Kerkrade.
 Penders Joseph, Voerendaal.

Pinckaerts Piet, Maastricht.
 Salemans Bart, Amstenrade.
 van Sambeek Martin, Veldhoven.
 Schoemaker Joseph, Deventer.
 Slangen Pierre, Heerlen.
 Starmans Joseph, Nuth.

Verhaak Christ, Breda.
 Verheyen Frans, Erp.
 Verhoeckx Dries, Blerick.
 Verstralen * Jacques, Venray.
 Wentholt Antoon, Groenlo.

5de Klas.

America Albert, Nuth.
 Boumans * Hans, Heerlen.
 Burm Andreas, Nieuw-Namen.
 Corsius Henny, Maastricht.
 Crombach Leo, Vaals.
 Drijkoningen Jan, Heerlen.
 Emondts Paul, Terwinselen.
 Erens José, Schaesberg.
 Grond Jan, Amsterdam.
 van der Hart Jan, Venlo.
 Hermans Tonny, Sittard.
 Huurman Jacques, Deventer.

Jansen Frits, Kloosterburen.
 Janssen Wim, Nijmegen.
 Jongen Eugène, Kerkrade.
 Maes Joseph, Nuth.
 Nelissen Theo, Beltrum bij Groenlo.
 Nolet Joep, Amsterdam.
 Roex Heiny, Rimbarg.
 Starmans Louis, Nuth.
 Starmans Max, Nuth.
 Theunissen Pierre, Eysden.
 van Waes Johan, Zuiddorpe.
 Wiertz * Frans, Kerkrade.

4de Klas.

Bischoff Hubert, Kerkrade.
 Busch Jan, Dordrecht.
 Crijns Leo, Nuth.
 Everts Piet, Raalte.
 Fleuren Jacques, Swolgen.
 de Groot Willy, Gennep.
 Hartmann Henri, Oost-Eysden.
 Hellendoorn John, Tandjoeng Enim (S.O.K.).
 van Hoef Pierre, Wessem.
 Hoogstraten Jacques, Deventer.
 Kotten Paul, Amstenrade.

van der Meulen Leo, Kerkrade.
 Piercy Leo, Wittem.
 Salemans Harry, Amstenrade.
 van Schagen Fred, Palembang.
 Scholtens Roel, Deventer.
 van Thiel Wim, Tilburg.
 Tielens Flip, Maastricht.
 Voncken Nico, Heerlerheide.
 Willemse Paul, Eygelshoven.
 van Zinnicq Bergmann Floor, Vught.

3de Klas.

Adriaansens Wim, Walsoorden.
 Bertels Frans, Deventer.
 van den Broek Martin, Venlo.
 Cremers Alfons, Heerlen.
 Crolla George, Valkenburg (L.).
 Elders Jaap, Bovenkarspel.
 Evers * Frans, Nijmegen.
 Everts Hans, Raalte.
 Geilenkirchen Willy, Kerkrade.
 van Hegelsom Leo, Grubbenvorst.
 Hermesdorf Peter, Nijmegen.
 Heyltjes Wim, Kerkrade.
 Hoefnagels Karel, Bleyerheide.

Humme Herman, Gennep.
 Hunink Rudolf, Deventer.
 Koonings Jan, Eindhoven.
 van Loo Eduard, Kerkrade.
 Loyson Wim, Nieuwenhagen.
 Moonen Joseph, Hulsberg.
 Oosterholt Gerard, Groenlo.
 Quaadvlieg Joseph, Noorbeek.
 Roukens Jan, Kerkrade.
 Ruiters Joseph, Kerkrade.
 Stroy Gerard, Venlo.
 Sijpkens Tiddo, Bussum.
 Tromp Hans, Sneek.

Verhaak Rein, Breda.
 Vullingsh Piet, Sevenum.
 Wetzels Nico, Bleyerheide.

Wiertz * Peter, Schaesberg.
 van Wijck Wim, Nijmegen.

2de Klas, 1ste Afd.

van Amersfoort Steef, den Helder.
 Bergstein Nico, Kerkrade.
 Crapels Johan, Vaersrade-Nuth.
 Elders Leo, Bovenkarspel.
 Essink * Gerard, Oldenzaal.
 Hermans Hein, Kerkrade.
 Hunink Nol, Deventer.
 Kustermans André, den Dungen.
 van der Mast Eduard, Heerlen.
 Neelis * Joseph, Schaesberg.

van Neer * René, Maastricht.
 Opfergelt Frits, Eygelshoven.
 Plantz Irving, Curaçao.
 van Pol Leo, Buggenum.
 Roelofs Michel, Sittard.
 Schneider Willem, Hengelo.
 Vorage Constant, Kerkrade.
 Vullingsh Hubert, Horst.
 van Wersch Nico, Simpelveld.

2de Klas, 2de Afd.

Beekman Piet, 's-Gravenhage.
 Bergstein Peter, Lutterade.
 Dohmen August, Kerkrade.
 Frantzen Joseph, Kerkrade.
 van Hapert Hein, Eindhoven.
 Hermesdorf Godfried, Nijmegen.
 Lamberti Eduard, Maastricht.
 Offermans Justin, Kerkrade.
 Philips Rudolf, Valkenburg (L.).
 Poyck Guus, Kerkrade.

Roex Willy, Gulpen.
 Rutten Gerard, Eygelshoven.
 Vaessen Frans, Kerkrade.
 Vijgen Joseph, Schaesberg.
 van Waes Frans, Westdorpe.
 Werry Joseph, Spekholzerheide.
 van Woensel Lou, 's-Gravenhage.
 van Workum Matthieu, Maros (Celebes).
 Wortelboer Gerard, Groningen.

1ste Klas, 1ste Afd.

Augustus * Jan, Kerkrade.
 van den Brekel Harry, Hilversum.
 Budé Harry, Beek (L.).
 Caminada Jan, 's-Gravenhage.
 Cobben Jan, Beek (L.).
 Frantzen * René, Kerkrade.
 de Goede Jan, Soesterberg.
 Gouder de Beauregard * Willy, Terwinselen.
 van Grootel * Jan, Mierlo-Hout.

Hensen * Jo, Bocholtz (L.).
 Hoogstraten Wijnand, Deventer.
 Humme * Engelbert, Gennep.
 Huntjens Gerard, Heerlen.
 Huijts * Frans, Voerendaal.
 Knops Matthieu, Simpelveld.
 Leclou * Jo, Voerendaal.
 van Slagmaat Chris, Utrecht.

1ste Klas, 2de Afd.

Gabriels Eugène, Enschedé.
 Hermans Henri, Kerkrade.
 Matti Jo, Kerkrade.
 van Munster Jan, Zwolle.
 Oomen * Kees, den Hout.
 van Oorschot * Jan, Heeswijk.
 Penders Hubert, Voerendaal.
 Ruyter * Gerard, Arnhem.
 Salemans * Constant, Amstenrade.

Savelsbergh Koen, Heerlen.
 Scheeren * Willy, Bocholtz (L.).
 Schneider Lou, Hengelo.
 Schoemaker * Gerard, Deventer.
 Snijders * George, Nieuwenhagen.
 Vercauteren Antoon, Clinge.
 van Wersch Jan, Kerkrade.
 Wijffels * Jacques, Westdorpe.

Hogere Burgerschool A

5de Klas A.

Camps Marius, Heerlen
 Dirken Frans, Simpelveld.
 Janssen Flip, Nijmegen.
 Otto Frits, Rimborg.

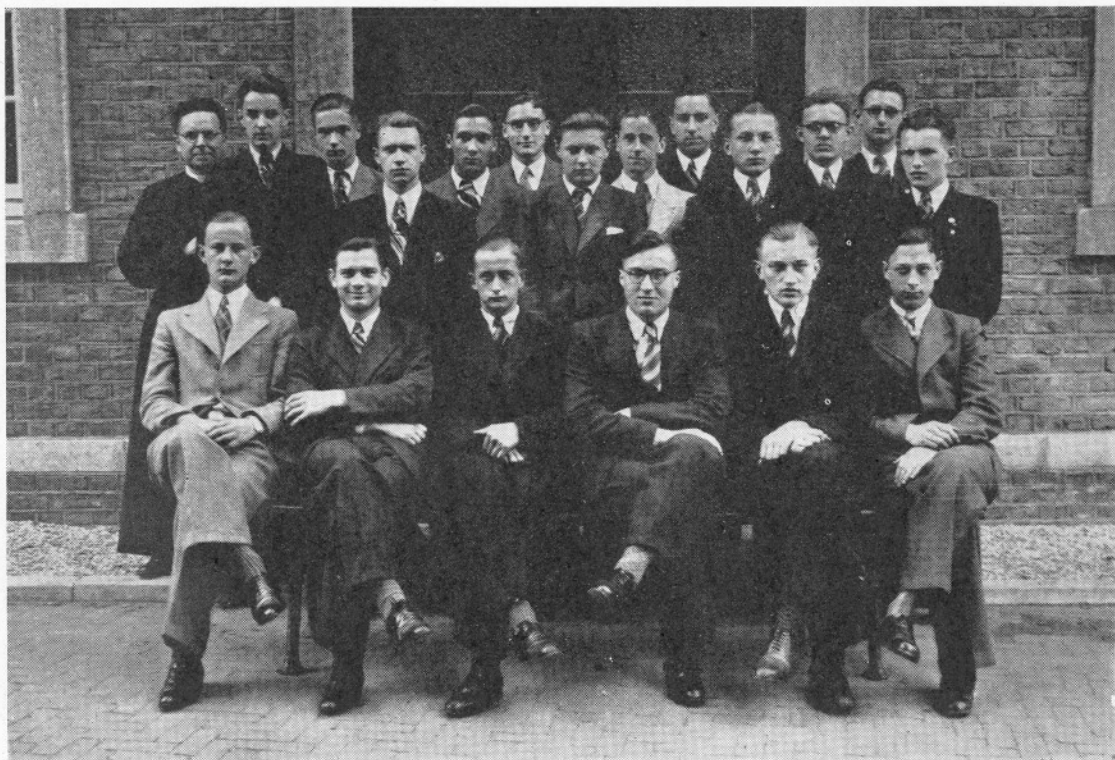
van der Sman Nico, Heemstede.
 Systemans Antoon, Valkenburg (L.).
 Verbugt Henri, Liessel.

4de Klas A.

Albers * Joop, 's-Gravenhage.
 Beckers August, Ubach o. Worms.
 Borm * Eduard, Hulst.
 van den Brekel Joseph, Tilburg.
 Burgers Carel, Arnhem.
 Clevers Joseph, Kerkrade.
 Geilenkirchen Freddy, Kerkrade.

de Haes Joseph, Echt.
 Hoogstraten Jan, Deventer.
 Marinus Wim, Maastricht.
 Retèl Gust, Weltevreden.
 Rijsemus Herman, Semarang.
 Vaessen Jackie, Kerkrade.

Hogere Burgerschool B

5de Klas B.

Adriaansens Louis, Walsoorden.
 Akkermans Denis, Rotterdam.
 Boosten Theo, Maastricht.
 Coppes Leo, Enschedé.
 Coppes Theo, Enschedé.
 Crijns Alfons, Rumpen-Brunsum.
 Demonte Louis, Weert.
 Dongelmans Leo, Abcoude.
 Feitz Winny, Apeldoorn.
 von Hoegen Hans, Kerkrade.

Hulshof Theo, Lichtenvoorde.
 Jaartsveld Jan, Groenlo.
 Leygraaf Jan, Venlo.
 Luyckx Rein, Hoorn.
 Rompen Joseph, Vijlen.
 Schoemaker Wim, Deventer.
 Schormans Joseph, Nieuwenhagen.
 Smit Jan, Deventer.
 Tromp Johan, Sneek.
 van de Venne Paul, Nijmegen.

4de Klas B.

Coenen Jan, Medan.
 Coenen René, Medan.
 Dechesne Bartho, Leeuwarden.
 Dongelmans Nico, Abcoude.
 Drenth Bernard, Oude-Pekela.
 Gilissen Alfons, Heerlen.
 van Heeswijk Cor, Best.
 Horbach Paul, Gulpen.
 van der Lande Piet, Deventer.

Mulder Jan, Bathmen bij Deventer.
 Post Coen, Nieuwerkerk a.d. IJssel.
 Puylaert Etienne, Zuiddorpe.
 Schoemaker Broos, Deventer.
 Schoemaker Paul, Deventer.
 Schwering Jan, Hilversum.
 Steemers Nico, Zutphen.
 Wijffels Carlos, Westdorpe.
 van Zinnicq Bergmann Joris, Vught.

3de Klas, 1ste Afd.

Adriaansens Paul, Walsoorden.
 Batenburg Karel, Zeist.
 van Bladel Heinz, Eygelshoven.
 Bos Petrus, Wehe.
 Dechesne Clemens, Leeuwarden.
 Dierkes Frans, Wageningen.
 Duijm * Leo, Axel.
 Ebus Frans, Venlo.
 Fliek Jan, Houthem-St. Gerlach.
 Flint Johan, Winschoten.
 Flint Theo, Winschoten.

Genders * Leo, Kerkrade.
 Haagmans Willy, Kerkrade.
 Hillege Bernard, Dordrecht.
 Hoogenbosch * Kees, den Helder.
 Hustinx * Wim, Rotterdam.
 Lardinois Pierre, Noorbeek.
 van Loo * Paul, Kerkrade.
 Loyson Piet, Nieuwenhagen.
 van Meyel Jan, 's-Gravenhage.
 Willems Eugène, Maastricht.

3de Klas, 2de Afd.

Barree * Johan, Groningen.
 Maas Chris, Waalwijk.
 Maes Marcel, Nuth.
 van der Meer Bauke, Kerkrade.
 van Oldenbeek * Jules, Waalwijk.
 van Pol Piet, Buggenum.
 Roelofs Theo, Sittard.
 van Ruitenbeek Gerard, 's-Gravenhage.
 Russel Ferdie, Weert.
 Ruyter * Hendrik, Arnhem.
 Savelsbergh Joseph, Heerlen.

Schoemaker Hans, Deventer.
 Souren Jérôme, Vaals.
 Tolmeyer * Wim, Zutphen.
 Verhoef Johan, Waalwijk.
 Vogt Johan, Dokkum.
 Voncken Wijnand, Oosterhout.
 Vijgen Edgard, Heerlen.
 van Wayenburg Karel, Nijmegen.
 Willems Paul, Kerkrade.
 Willemse Henk, Wassenaar.
 de Wit * Theo, Oude Tonge.

2de Klas, 1ste Afd.

Baken Jasper, Valkenswaard.
 Beuting Herman, Enschedé.
 Burgers Frans, Eindhoven.
 Cremers Jan, Heerlen.
 Diesfeldt * Jan, Bergen (N.-H.).
 Dresen George, Eygelshoven.
 Dresen Jacques, Eygelshoven.
 Driessen Martin, Blerick.
 Ermers * Wim, Slenaken.
 Esser Jan, Princenhage.
 de Goey Jan, Udenhout.
 van Haagen Arnold, Beneden-Leeuwen.
 de Haes Wim, Echt.

van Heeswijk Willy, Best.
 Henquet Henri, Eysden.
 von Heyden Jhr. Wennemar, Haaksbergen.
 Hillege Henk, Dordrecht.
 van Hooydonck * Theo, Princenhage.
 Huberts * Piet, Harderwijk.
 Hulshof * Joseph, Lievelde bij Groenlo.
 Jaartsveld Henri, Apeldoorn.
 Juten Kees, Bergen op Zoom.
 Ruys * Egbert, Woerden.
 Verkuyl Gidi, 's-Gravenhage.
 van Wessum Henk, Wieringen.
 van der Winkel Carel, Singkep (N.O.I.).

2de Klas, 2de Afd.

Bos Johan, Rottum.
 Bruinsma Gerrie, Bolsward.
 Groen * Gijs, Woerden.
 Kaanen Herman, Vierlingsbeek.
 Könning Theo, Ulft.

Leenders Henk, Nijmegen.
 van der Meer Bouke, Raalte.
 Mosmüller Guillaume, Nieuwenhagen.
 van Oorschot * Henk, Heeswijk.
 Otjens Henk, Dongen.

van Ruitenbeek Martin, 's-Gravenhage.
Schwering Nico, Hilversum.
Senden Herman, Kerkrade.
Smeets Léon, Valkenburg (L.).
Symons Jérôme, Menado.
Többen Antoon, Leeuwarden.

van den Toorn Frans, 's-Gravenhage.
Vermeulen André, Bilthoven.
Visscher * Jaap, Amersfoort.
de Wit Gerard, Steenberg.
Wijnen Jacques, Simpelveld.
Zeeegers * Adolf, Sittard.

1ste Klas, 1ste Afd.

van de Boel * Joseph, Thorn.
Buck * Werner, Bleyerheide.
Buise Marcel, Rotterdam.
Eysink * Willy, Deventer.
van Houten * Martien, Raamsdonksveer.
Huberts * Leo, Harderwijk.
Jaartsveld Karel, Groenlo.
Lamberigts * Charles, Weert.
Lion Govert, Batavia.
Martens * Willy, Helmond.
Mulder * Antoon, Utrecht.

Mulder Paul, Oldenzaal.
Scholtens * Wim, Sappemeer.
Sorbi Jan, Wassenaar.
Swinkels Wim, Nijmegen.
Tops * Herman, Heer.
Tromp Dirk, Sneek.
Vorage Victor, Kerkrade.
Windels Alfons, Heerlen.
van der Winkel Adri, Singkep (N.O.I.).
Wortelboer * Gerard, Sappemeer.

1ste Klas, 2de Afd.

Bergstein Aloys, Kerkrade.
Billekens Jan, Sevenum.
Bos Johan, Wehe.
de Bruyckere * Antoine, Oostburg.
Coenen Gerd, Uden.
Hekkens Paul, Kerkrade.
von Hoegen * Frans, Kerkrade.
Kasper * Rolf, Tandjoeng Enim (S.O.K.).

Leers André, Brunssum.
Mali * Karel, Curaçao.
van der Meer Jules, Cuyk.
Scholtens Wim, Kloosterburen.
Stassen * Johan, Kerkrade.
de Vries * Dirk, Bladel.
van Wegen * Paul, Raalte.

Vorbereidende Klas

1ste Afd.

van den Brekel Karel, Hilversum.
Geers Jacques, Budel.
Goossens * Gerard, Heerlen.
von Heyden Jhr. Hub., Haaksbergen.
Hommels * Jan, Oldenzaal.
Hulsman * Willy, Heerlen.
Jansen * Theo, Kloosterburen.
Kaanen Alfons, Vierlingsbeek.
Leers * Benny, Brunssum.
Lion Bram, Batavia.
Meens * Leo, Schinnen.
Minke * Frans, Waalwijk.

Nass Jan, Brunssum.
Pasman * Gerard, Heerlen.
Ploemen * Willy, Mechelen (L.).
van der Sande * Henny, Breda.
Scheeren * Jan, Nijmegen.
Steemers Louis, Zutphen.
Veltmans * Jacques, Houthem.
Vercauteren * Joseph, Kaatsheuvel.
van Waes * Polly, Westdorpe.
Willemse * Ferrie, Eygelshoven.
Windels * Coenraad, Heerlen.

2de Afd.

Barree * Herman, Groningen.
Beckers * Jacques, Ubach o. Worms.
Diederer * Joseph, Chèvremont.
Dresen * Frans, Eygelshoven.
Giesberger * Hans, Heemstede.
Hendriks * Harry, Amersfoort.
Hermans * Willy, Valkenburg (L.).
Hoefslot * Nico, Kerkrade.

Hoelen * André, Bussum.
Maes * Wim, Maastricht.
Roost * Matthieu, Baexem.
Scheepers * Alfons, Heerlen.
Seelen * René, Reyen.
Vullingsh * Lambert, Sevenum.
Willemars * Jan, Barneveld.

PERSONALIA 1939—1940

.....

De H. Priesterwijding ontvingen:

Antoon Berkers.
Joseph Bey.
Joseph Bours.
Willem Delhoofen.
Jan Douven.
Hubert Franssen.
Gerard Gelissen.
Harry Gulikers.
Jan Hafmans.
Victor Hermens.
Guillaume Heijnen.
Cor Janssen.
Willem Janssen.
Hein Lochtman.
Willy te Locke.
Richard Martens.
Jean Mulkens.
Pierre Niessen.
Joseph Penders.
Dominique Rongen.
Nico Schlangen.
Louis Slangen.
Joseph Snackers.
Jean Storken.
Jacques Verschaeren.
Willy Widderhoven.
Joseph Wijnen.

van het Bisdom Roermond.

Bernard Hibbeln

van het Aartsbisdom Kamerijk.

Joseph Smeets M.S.C.

Missionaris van het H. Hart te Stein.

Piet Verharren S.V.D.

van de Societeit van het Goddelijk Woord
te Teteringen.

Peter Rutten S.M.M.

Martin Budé S.M.M.

van de P.P. Montfortanen te Oirschot.

Bas Vermeeren S.S.S.

van de Congregatie der Priesters van het
H. Sacrament te Baarlo.

De volgende examens werden afgelegd*:

R. K. Universiteit Nijmegen:

M. P. J. Cremers, doctoraal rechten.
J. H. Hinskens, doctoraal rechten.
M. Vermeulen, doctoraal rechten.
J. P. J. Voncken, doctoraal rechten.
S. J. R. Rameckers, doctoraal Germ. lett.
E. H. L. H. Schillings, doctoraal rechten.
Th. Speetjens, promotie rechten.
H. L. J. W. Jochems, doctoraal Germ. lett.
J. C. van de Bergh, cand. klass. lett.
I. C. Debrot, doctoraal rechten.
M. Brand, bacch. theol.
W. Meijs, bacch. theol.
J. M. L. Th. Cals, doctoraal rechten.
J. H. L. Mols, doct. Ned. Lett.
P. G. H. Paulussen, doct. rechten.
A. M. J. Chorus, promotie lett. en wijsb.

„Angelicum” Rome:

P. van Odijk, doctoraal filosofie.

Universiteit Leiden:

M. R. M. J. V. v. d. Voort, cand. med.
A. Habets, 1e d. cand. med.
M. L. J. Vaessen, arts.
Aimé Wijffels, 1e d. doct. med.

Universiteit Utrecht:

A. E. V. Hillebrand, arts.
F. Küppers, cand. med.
F. H. W. Bröker, 2e d. doct. med.
J. Smeets, 1e d. cand. med.
H. M. van Wylick, apoth. ex.
P. Ros, tandarts.
H. M. van der Sande, cand. med.

*) De examenlijst is afgesloten op 17 Juli.
De oud-leerlingen worden verzocht opgave van
de door hen afgelegde examens te zenden aan:
Redactie van Rolduc's Jaarboek te Rolduc.

J. P. F. van Dael, cand. med.
 M. P. Schoemaker, semi-arts.
 J. J. N. Jacobs, 2e d. doct. med.
 E. F. L. Schoenmaeckers, arts.
 E. M. Stoffels, cand. med.
 J. Muylers, tandarts.
 U. A. Termote, cand. med.
 M. J. E. H. Loyson, 1e en 2e d. doct. med.
 H. H. Soomers, cand. med.
 J. A. H. Vogels, cand. wis- en nat.
 J. E. A. Rouwendal, arts.
 L. J. M. van Susante, theor. tandh. 2e d.
 L. E. J. Snijders, propaed. med.
 E. P. J. Snijders, propaed. med.
 A. Weijenborg, propaed. med.
 H. Verhey, propaed. med.
 Cl. Schweigmann, propaed. med.
 J. W. Beurskens, theor. tandh. 2e d.

Universiteit Amsterdam:

J. A. W. Beuskens, apoth. ex.
 P. M. Rood, arts.
 H. H. Truyens, arts.
 C. F. Römkens, doct. pharm.
 J. G. Wegdam, arts.
 Adh. van Loy, promotie med.
 A. J. J. C. Begheijn, cand. rechten.

Landbouw-Hogeschool Wageningen:

J. Dijkstra, prop. ex.

R. K. Hogeschool Economische Wetenschappen:

E. M. Lejeune, prop. ex.
 A. P. Th. van Pol, prop. ex.
 A. S. M. Braat, prop. ex.
 J. A. J. M. Erens, doctoraal ex.
 J. J. M. ten Doeschate, cand. ex.
 K. W. M. Breukers, doctoraal ex.
 A. K. H. J. Spackler, prop. ex.
 A. M. J. Garé, prop. ex.
 J. H. H. Gieskens, propaed. ex.

Notarieel examen:

H. Sj. Tromp, 3e d.
 W. Systemans, 2e d.
 Ch. P. L. van der Mast, 2e d.

Engels M.O. B.

G. A. E. L. Kemmere.

Engels M.O. A.

J. J. Flecken.

Boekhouden M.O.

B. J. Weterman.

Geschiedenis M.O.

J. Verstraelen.

Aardrijkskunde M.O.

J. A. J. E. Janssen.

Ch. V. J. Brummans.

Staatspractijk Administratie:

J. Becker.

Eindexamen Zeevaartschool:

A. Borgstijn.

Werden benoemd:

tot Geheim Kamerheer v. Z. H. den Paus:

Th. H. A. M. van der Marck, kanunnik en secretaris van het Bisdome Roermond.

Drs. Jos. A. Kwisthout, Directeur van de Onderlinge Kerkelijke Brandwaarborg Mij. „St. Donatus”, te Amsterdam.

tot Kanunnik van het Kathedraal Kapittel van Roermond:

P. P. J. Nicolaije, pastoor-deken v. Heerlen.

tot ere-kanunnik van het Kathedrale Kapittel van Luik:

J. J. F. Ingendael, pastoor-deken van Maastricht.

tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau:

Mgr. Dr. Jos. van Gils, Roermond.

tot Officier in de Orde v. Oranje-Nassau:

Dr. J. J. H. Derckx, oud-professor van Rolduc, te Arcen (†).

W. J. H. Franck, Directeur van het Bisschoppelijk College van Weert.

Mr. Dr. P. Rieter, voorzitter van het College van Regenten van het R. K. Godshuis, te Roermond.

tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau:

Ch. H. M. Vos, beeldhouwer, te Maastricht.

J. M. R. F. Beckers, hoofd van de Vleeskeuringsdienst, te Venlo.

V. Nolet, arts, te Oldenzaal.

tot Lid van de Onderwijsraad, afdeling „Hoger Onderwijs”:

Dr. M. J. H. Cobbenhagen, Hoogleraar aan de Katholieke Economische Hogeschool, te Tilburg.

tot President van de arrondissementsrechtbank te Maastricht:

Mr. F. I. J. Janssen, voordien vice-president van genoemde rechtbank.

tot Directeur van het Economisch Technol. Instituut in N. Brabant:

Drs. R. Vissers, te Tilburg.

Werden begiftigd:

met het Ridderkruis van het Legioen van Eer van Frankrijk:

L. J. Timmermans, Directeur van het Bissch. College, te Sittard.

M. W. J. Coenders, Burgemeester van Sittard.

OVERLEDENEN.

(achter de naam is het jaar aangegeven waarin ze op Rolduc zijn gekomen).

Ant. Alph. Scheepers (1880), wethouder der gemeente Heerlen, † 19 Juli 1939 te Heerlen.

Frans Karel Joosten (1893), arts te Gendringen. † 18 Aug. 1939 te Arnhem.

P. F. L. A. M. Kotten (1898), notaris te Eersel. † 19 Aug. 1939.

Bernard Carlier (1922), kapelaan der parochie van de H. Kruisverheffing te Raalte. † 20 Aug. 1939.

J. A. van Beers (1876), em. pastoor van Waalré. † 4 Sept. 1939 te Deurne.

Corn. Bern. Bos (1931), Usquert. † 8 Sept. 1939.

Ch. H. Oliviers (1875), em. pastoor van Gronsveld. † 12 Sept. te Kerkrade.

Br. Athanasius Wietmann (1886), Alg. Overste der Arme Broeders van St. Franciscus te Bleyerheide. † 6 Oct. 1939.

G. A. Beckers (1877), notaris te Hoensbroek. † 12 Oct. 1939.

J. A. K. Hoomans (1896), pastoor van Nunhem. † 4 Nov. 1939 te Roermond.

Ir. W. A. Beukers (1881), Ingenieur te Schiedam. † 4 Nov. 1939.

Dr. H. Derckx (1877), oud-professor te Rolduc. † 10 Nov. 1939 te Arcen.

P. Grispen (1889), em. pastoor van Nieuwstadt. † 13 Nov. 1939 te Maastricht.

M. H. W. Hermans (1888), em. pastoor van Valkenburg. † 24 Nov. 1939 te Scharn.

Arthur Sonnen (1900), oogarts te Eindhoven. † 5 Dec. 1939.

Arthur M. Alf. Begheijn (1902), notaris te Nieuwenhagen. † 12 Dec. 1939.

Dr. J. M. Rameckers (1888), oud-leraar aan de gemeentel. kweekschool te Rotterdam. † 2 Jan. 1940.

N. van den Berg (1886), em. pastoor van Swalmen. † 21 Jan. 1940 te Tegelen.

Prof. Dr. Al. P. H. A. Slijpen S.J. (1895), Hoogleraar aan de R. K. Universiteit te Nijmegen. † 2 Febr. 1940.

Th. J. J. H. Stassen (1872), te Echt. † 5 Febr. 1940.

Jan Eygenraam (1917) te Eindhoven. † 5 Febr. 1940.

Maurice Raven (1871), te Sittard, † 16 Febr. 1940.

A. van Oppen (1864), em. pastoor van Meriden (Amerika). † 22 Febr. 1940 te Heerlen.

H. Th. A. W. Jacobs (1920), kapelaan te Wessem. † 29 Febr. 1940 te Roermond.

J. M. A. de Wever (1871), em. pastoor van Heer. † 3 Maart 1940 te Heerlen.

P. J. H. Schrijnemakers (1890), em. pastoor van Amstenrade. † 29 Maart 1940 te Mariënwaard.

Leo Stassen (1880), em. pastoor van Nieuwenhagen. † 17 April 1940 te Hulsberg.

G. W. W. van Hout (1923), te Mill. † 21 April 1940.

F. A. J. H. Bloemen (1878), em. pastoor van Maasbree. † 18 Mei 1940 te Blerick.

W. J. H. Sillen (1921), te Roermond. † 30 Mei 1940.

Jo Jaspers (1926), te Klimmen. Gesneuveld Mei 1940.

Henk Koenders (1930), te Utrecht. Gesneuveld Mei 1940.

Ed. A. Russel (1906), pastoor van Mesch. † 12 Juni 1940.

Piet Barten (1922), St. Oedenrode. Gesneuveld Mei 1940.

Marius Kramers (1879), oud-hoofding van de S.S. te Ottersum. † Juli 1940.

Egb. Th. L. M. Otten (1890), oud-burgemeester van Bergen (L.). † Juli 1940 te Heijen.

Priesterwijdingen van Oud-Rolduciens, 1931-1940

In het Jaarboek van 1932 (blz. 76) mocht ik bij gelegenheid van de herdenking van het eerste eeuwfeest van Rolduc als Klein-Seminarie (1831—1931) een statistiek publiceren van de priesterwijdingen van oud-Rolduciens over de jaren 1921—1930, welke was getrokken uit de tien eerste delen van het Jaarboek. Ik sprak toen de hoop uit, dat deze statistiek voor elke volgende tien jaren opnieuw zou worden gegeven. De Redactie stelt mij in staat, thans een overzicht te geven van de priesterwijdingen over de jaren 1931—1940, eveneens overgenomen uit de opeenvolgende Jaarboeken. Wederom moet ik erop wijzen, dat deze statistiek in dubbel opzicht onnauwkeurig is. Vooreerst zijn wellicht niet alle priesterwijdingen van oud-leerlingen ter kennis van de Redactie gebracht; vervolgens zijn in de Jaarboeken vaak wijdingen vermeld, die reeds in het

vorig jaar, na het verschijnen van het Jaarboek hadden plaats gehad.

Intussen mag met vreugde worden geconstateerd, dat het totaal aantal priesterwijdingen, dat van 1921—1930 202 bedroeg, thans is gestegen tot 274, een stijging dus van meer dan 35%. Het aantal wijdingen van het Bisdome Roermond, van 1921—1930 bedragend 182, is met ruim 30% gestegen tot 236. Daarnaast valt het op, dat het aantal reguliere ordes en congregaties, waartoe oud-Rolduciens zijn toegetreden, van 6 is gestegen tot 14. Het pleit voor de veelzijdigheid van de Rolducse opleiding, dat de oud-leerlingen van deze Alma Mater hun weg in zo verschillende richtingen hebben gevonden!

Rolduc heeft zijn taak als Klein-Seminarie in het laatste decennium onder Gods zegen met ere vervuld. Deo gratias!

F. S.

JAREN	SECULIEREN		REGULIEREN													
	Bisd. Roermond	Andere Bisdommen	Kruisheren	Benedictijnen	Trappisten	Dominicanen	Franciscanen	Conventuelen	Jesuiten	Redemptoristen	Montfortanen	Miss. H. Hart	Miss. Steyl	Pr. H. Sacram.	Obl. Onb. Ontv.	Mill Hill
1931	14					1			1			1				
1932	31	2														
1933	22															
1934	19	3						1								1
1935	21	3							1			1		1		1
1936	29	2	1		1				1							
1937	24						1		1						1	
1938	30			1					1	2		1				
1939	19					1			1							
1940	27	1									2	1	1	1		
Totaal	236	11	1	1	1	2	1	1	6	2	2	4	1	2	1	2

Gezamenlijk aantal seculieren: 247, regulieren: 27, samen: 274.

Dr. H. DERCKX †

IN MEMORIAM

.....

Dr. Henri Derckx †

Hij was een oud-Rolducien in dubbele zin; als leerling van 1877 tot 1883 en als leraar van 1889 tot 1914. Rolducien tout court is hij gebleven tot op zijn sterfbed. Want met alle vezelen van zijn hart bleef hij hangen aan die oude, eerste liefde. Als oud-collega's hem bezochten in zijn smartelijke ziekte, kwam er een blijde glans in zijn moede ogen. Dan vergat hij met zijn pijnen het consigne van den dokter; dan kon hij zo dringend smeken om nog één kwartiertje, ofschoon hij wist, dat hij 't met uren van uitputting zou moeten betalen.

Hij kwam te Rolduc als twaalfjarige knaap van uit Arcen, zijn geboorteplaats, speelde er „barre” en „casti” met zijn streekgenootjes de Geurtsen en de Poelsen en voltooide er zijn studie met groot succes. Daarna werd hij door zijn Bisschop uitverkoren om de studie voort te zetten in Rome. Daar doctoreerde hij op schitterende wijze aan de Gregoriana in de Wijsbegeerte en Godgeleerdheid. In October 1889 ontving hij er op den feestdag van de Apostelen Simon en Judas de priesterwijding.

Dan begint zijn leraarsambt te Rolduc. Aanvankelijk doceerde hij Latijn en Duits en op philosophie enkel de Logica. Maar geleidelijk wordt zijn lesrooster uitgebreid met Geschiedenis van de Wijsbegeerte en Gewijde Welsprekendheid. Bij het vertrek van Dr. van Thuyt wordt hem zowel op inférieure als op supérieure de hele Philosophie toevertrouwd. Dat was de glansperiode van zijn Rolducse jaren. Jammer dat ze slechts van betrekkelijk korte duur zou zijn.

Alhoewel uiterlijk sterk gebouwd, een flinke robuste figuur, bleek de taak spoedig te zwaar.

Derckx werkte altijd onder hoogdruk en met enorme intensiteit.

Bovendien heeft hij zijn leven lang met twee plagen te kampen gehad: met zijn hoofdpijn en met zijn zenuwen. Tweemaal

heeft hij voor betrekkelijk lange tijd zijn professoraat moeten onderbreken.

In 1913 zocht hij nog in zijn geliefd Sicilië herstel van krachten en rust voor zijn zenuwen. Maar na 't in 1914 eerst nog eens te hebben geprobeerd, moest hij een hem zo lief geworden werkkring opgeven en zette hij zijn priesterlijke arbeid voort als rector, eerst aan het pas opgerichte Gezellenhuis te Heerlen, daarna in het Ursulinenklooster te Posterholt.

In 1929 kreeg hij eervol ontslag en trok hij zich terug in het ouderlijk huis te Arcen. Daar wachtte hem de liefdevolle toewijding en de trouwe genegenheid van zijn zuster Henriette, die de zon van zijn leven werd en de bemoedigende, stille troosteres gedurende vijf jaar van zwaar en geduldig gedragen lijden.

Het werk van Professor Derckx te Rolduc is velen ten zegen geweest. Van zijn onderwijs ging grote bekoring uit; maar door persoonlijk contact heeft de docent, die ook een vaderlijke vriend bleek, op menig priesterstudent een weldadige invloed uitgeoefend, die beslissend voor zijn leven was.

Zijn oud-leerlingen spreken allen nog met hoogachting en sympathie over hem, wel beseffend, wat ze aan hem te danken hebben 't Is bekend, dat Monseigneur Lemmens herhaaldelijk aan den zieke de opbeuring en de troost van zijn bezoek bracht.

Z. Hoogw. Excellentie heeft daardoor ongetwijfeld een der besten en der begaafdsten van zijn Bisdom willen huldigen, zeer zeker, maar gewettigd is ook het vermoeden, dat dankbaarheid en warme sympathie voor zijn oud-professor hem den oud-student „Lemmens Guillaume” naar Arcen leidden.

Henri Derckx had een zeer ontvankelijk gemoed. Hij was dankbaar voor de kleinste attenties en vond er vreugde in anderen van dienst te kunnen zijn. Aan de vriendschap stelde hij hoge eisen; wie ze eenmaal mocht

verwerven, vond daarin een schat voor het leven.

In zijn goedige, trouwe ogen lag doorgaans iets zacht weemoedigs. Toch kon hij dikwijls echt guitig en geestig zijn en dan speelde er een schalkse glimlach om zijn mond.

Hij was een fijnproever van humor en kon er met zo'n hartelijke schaterlach op reageren.

Hij was bescheiden en schuchter, om niet te zeggen verlegen van aard; maar als hij iets als onrecht voelde, wist hij alle schroom te overwinnen. Dan kwam hij op voor waarheid en recht met bewonderenswaardige durf en kracht.

Eigenaardig die tegenstellingen bij Derckx: hij leed aan een spraakeuvel, dat vooral bij het lesgeven voor hem pijnlijk en voor zijn hoorders hinderlijk was, maar zelden zijn er door een Directeur van de Maria Congregatie mooier conferenties gehouden dan door hem en zelden stond er op de kansel van de oude Abdijkerk een pakkender en welsprekender redenaar dan hij; — hij is betrekkelijk oud geworden, maar altijd heerlijk jong gebleven; — hij had een onvermoeibare werkkraft en een hartstochtelijke werklust, maar beide helaas geremd en verlamd door zijn zenuwlijden en zijn „arme hoofd”. Als er eens dagen waren, waarop de twee kruisen, die hij te dragen had, minder zwaar drukten, dan kon hij 's avonds, als hij in vriendenkring een uurtje verpozing kwam zoeken, zo tevreden en vergenoegd in de handen wrijven en stralend verklaren, dat hij „vandaag eens flink had kunnen werken”.

En om aan deze contrasten nog een toe te voegen, mogen wij hier wel even een citaat laten volgen uit een brief van iemand, die hem kende: „Hij was een hybridische natuur; tegelijk soms op een en dezelfde blad, zijde de abstractste denker en de wildst, romantische lyricus; hij wist zijn beeld, spraak slechts zelden te breidelen. Dat gaf „aan zijn geschriften een tweeslachtig karakter. De componenten waren te heterogeen. „Als 't hem niet gelukt is de bestanddelen „tot een harmonisch geheel te versmelten, „dan is dat, omdat ze uiteraard onversmeltbaar zijn”.

Bekend is zijn grote liefde voor de kunst.

Van zijn vrienden, kalmere en meer nuchtere naturen, kreeg hij wel eens het onlieve „kunstdweper” te horen, vooral op reis wanneer hij dagelijks uren voor zich reserveerde om ze in musea door te brengen. Hij had een fijne, gekuiste smaak. Voor alles wat schoon is, stond zijn hart open in welke vorm en op welk gebied het zich ook aan hem openbaarde, in de natuur of de architectuur, in de schilderkunst, in de letterkunde of in de beeldhouwkunde.

De schoonheid was zijn bruid, zoals de armoede de bruid van St. Franciscus was. Daarom bleef Italië altijd het land van zijn dromen en verlangens. Telkens als 't lente werd, greep heimwee naar het Zuiden hem aan. En er was geen blijder mens dan hij, wanneer aan gene zijde van de Alpen de trein uit de duisternis van de Gothard-tunnel in het volle stralende licht schoof en voor zijn ogen de heerlijkheden en genietingen opdoemden van Verona, Venetië, Florence en zijn zozeer geliefd Rome. Elke reis bracht winst mee voor zijn kunstzinnig gemeubilleerde kamer, jarenlang nummer 1 bij de bel in het Instituut. Oudleerlingen zullen ze zich nog wel herinneren: de duifjes van Venetië, de engeltjes van Rafaël, de buste van Dante, de Piëta en de Mozes van Michel-Angelo. Even levendig als de latere bezoekers van Arcen zich zijn rijke en met zoveel zorg en liefde gearrangeerde tuin zullen blijven herinneren met de grote mooie bloemen rondom 't Madonnabeeld.

Voor behoeftige kunstenaars was hij naar vermogen een helper in de nood. Menig schilderij van Aurel Naray heeft door zijn bemiddeling de weg naar Nederland gevonden. Vreemd dat hij nooit iets over schilderkunst heeft gepubliceerd, bijv. over zijn lievelingen Rembrandt en Michel-Angelo. Het ware juist iets voor hem geweest beider psyche tegenover elkaar te stellen.

„Een heilig en geleerd priester is door „God opgeroepen”, dat wordt dikwijls aan het graf van verdienstelijke medebroeders getuigd. Hoe waar en verdiend zijn deze woorden bij Dr. Derckx. Geleerd en heilig...., ook op een goudschaaltje gelegd, behouden ze hun volle waarde. Ze zijn bij hem ook zo moeilijk te scheiden, omdat hij zijn weten

en zijn kunnen totaal in dienst heeft gesteld van het heilige.

In het begin reeds van zijn Rolducse tijd gaf hij zijn „Lesebuch” uit met als aanhangsel een overzicht van de literatuurgeschiedenis. Die bloemlezing vervult nog steeds op vele katholieke scholen uitstekend haar dienst; zij beleefde verschillende herdrukken en aan iedere nieuwe uitgave besteedde hij zijn uiterste zorg om ze mooier en rijker te maken. Merkwaardig dat bij de eerste editie in de voorrede iemand wordt genoemd, die, toen nog Stud-Theol. in het groot Seminarie te Roermond, tot het einde toe zijn vriend en bij de na te noemen werken zijn trouwe hedper is gebleven (G. van Poppel, thans te Birkenwerder).

Van zuiver wetenschappelijke aard waren zijn artikelen in „De Tijd” over Beysens’ Wijsbegeerte. Aan de zijde van Beysens nam hij ook deel aan de strijd over het zekerheidsvraagstuk; de voornaamste tegenstander in het debat was Pater Th. Ermers S.J. De strijd werd hoofdzakelijk gevoerd in „De Katholiek” en de „Studiën”. Hij duurde van 1903 tot 1911.

Maar zijn eigenlijk groot levenswerk dat zijn de drie Mariaboeken, vrucht van een gans leven van Mariale studie.

Het eerste „De Vrouwe” is nog op Rolduc geschreven. In de eerste helft is de geleerde apologeet aan het woord; in het tweede de dichter-literator. Een vroom boek, opkomend uit zijn binnenste en bevattend al wat hij in jarenlang verwerken in zich heeft opgenomen.

Pater J. L. Janssen C.ss.R. noemt het in „Nederlandsche Katholieke Stemmen” een „zang van majestueuze ernst in de eerste „afdeling, van hooggaande begeestering in „de tweede, waarin de Vrouwe bij uitnemendheid Maria in de glorie harer zoete „Majesteit, in de breedte, hoogte en diepte „van haar grootheid en haar invloed wordt „geschilderd”.

Twintig jaar later (1931) verscheen „De Psychologie der Vrouwe”, een hoogst verdienstelijke popularisering van Scheeben’s verheven gedachtenwereld.

„Boekenschouw” prijst het als een „grandioze verhandeling over de H. Maagd”. En

in het „Organ der Katholieke Vereeniging van leeraressen” schrijft iemand: „Ik had „niet gedacht, dat in Nederland nog iemand „leefde, zonder op de grote trom te roffelen, die bij zoveel wetenschap, zoveel materiaaal-beheersing, ook zo een vermogen „heeft om een standaardwerk van de eerste rang te schrijven”.

Bij de Bonifatiusdruckerei te Paderborn verscheen in 1933 een bewerking in het Duits onder de titel: „Die Muttergottes die Erfüllung des Weibes der Uroffenbarung”.

In het derde boek „De Kerk van Christus’ mystiek Lichaam en het Moederschap van Maria” is de lyricus verstorven en bezet de geleerde het hele veld. Prof. Al. Janssens, een bekend Vlaams godgeleerde, die zich dertig jaar met de studie der Mariologie heeft bezig gehouden, zegt er van: „Hier is „een meester aan het woord, die natuur en „bovennatuur, den historischen en mystieken Christus, Maria als Moeder van Gods „Zoon en van Gods aangenomen kinderen „heeft weten voor te stellen in een door „diep geloof belichte, door stevige theologische wetenschap geschraagde synthese. Er „is in deze heerlijke beschouwingen een „zwier en een gloed, die voor onze geest „roept de grote paladijnen van de Maria-verering: den onstuimigen Bonaventura en „den toonaangevenden, ongeëvenaarden Marioloog van de Westerse Kerk: Bernardus „van Clairvaux”.

Een slotdeel „De Moeder der levenden” zou nog volgen. Alle voorafgegangene theorie zou daar dienstbaar gemaakt worden aan de practische Maria-verering, culminerende in een propageren van de ideeën van den Zaligen Grignon de Montfort.

Het heeft niet mogen zijn.... Zijn grote verdriet, toen hij zijn kwaal ongeneeslijk wist, was dat hij zijn werk, Maria’s grootheid en schoonheid meer bekend te maken, niet kon voltooien. In zware pijnen en diepe uitputtingen heeft hij dat werk blijven voortzetten, zolang het dag was, met ’t vurig verlangen goed te kunnen doen. In de kracht van de H. Eucharistie vormde zich zijn geest inmiddels tot een volledige heroïeke overgave.

Terecht staat er op zijn bidprentje, dat

zijn boeken behoren tot het allerschoonste, het allerverhevenste, dat ooit in onze taal over Maria werd geschreven. Wij aarzelen niet er aan toe te voegen: ook tot het minst gelezene! Gemakkelijke lectuur bieden zijn boeken niet. Zodoende heeft Derckx in Nederland niet de waardering gevonden, waarop hij recht heeft. Hij is zijn tijd vooruit geweest; doch geen nood; het zaad is uitgeworpen; met de jaren zal het zijn vruchten voortbrengen en de zaaier meer gewaardeerd worden.

Derckx heeft visies over Maria gehad, zoals ze aan slechts weinigen verleend werden. Al wat hij uitgaf, was degelijk.

Het meest gave, het meest afgeronde, wat hij ooit geschreven heeft, is misschien dat kleine boekje over de kleine Theresia. Onwillekeurig denkt men hier aan Thomas' woord over Bonaventura, toen deze het leven van Franciscus beschreef: *Sinamus sanctum pro sancto laborare*; en roerend is die welsprekende liefde en die voorkeur van den bescheiden Derckx voor het kleine H. Treesje. Haar „petite voie” trok hem aan en werd de zijne vooral in de laatste jaren van zijn leven, die een opgang naar grote en heldhaftige heiligheid waren. Achteraf is het toch niet zo verwonderlijk, dat zijn vrienden hem, die toch in alles groot was, met het verkleinwoord van zijn doopnaam noemden.

Meer dan op de titel van Officier in de Orde van Oranje Nassau roemde hij op die van „Priester van Maria”. Deze wilde hij op het gedenkplaatje van zijn gouden priesterfeest, op zijn doodsbericht en op zijn bidprentje. Afgaande op vertrouwelijke mededelingen van iemand, die zag en wiens getuigenis waar is, achten wij de veronderstelling niet gewaagd, dat deze ideale Maria-priester door Onze Lieve Vrouw en soms in Haar verloren, de opgang naar de eigenlijke mystiek heeft doorgemaakt, de passieve loutering der ziel en van deze loutering het eerste stadium: de nacht der zinnen; misschien zelfs het tweede: de nacht van de geest.

Met zijn edelmoedig lijden voor de redding der zielen heeft hij de cijns dier heiligheid betaald. Als hij een ziel kon redden, lette hij op geen pijn. Alles voor de be-

kering der zondaars, voor die van jonge afgedwaalde priesters. Toch schrikte fysiek lijden hem af; hij was er niet tegen bestand; maar „met Jezus en Maria kan men alles”. En zie: toen hij van dat lijden zijn deel kreeg door een kwaal, die volgens medisch getuigenis de allersmartelijkste is, heeft hij het doorstaan met de heldhaftigheid van een martelaar, terwijl hij elk verdovingsmiddel weigerde.

Soms voegde zich bij de lichaamspijnen het zielelijden. Dan konden de nachten vooral zo duister en troosteloos zijn. Dan ging hij bedelen om een gebedje bij zijn huisgenoten, zoals eens Jezus deed in het hofje van Oliiven.

Op zekere nacht, toen ze bij hem kwamen zitten, sprak hij over de „Divina Comedia” en legde hij uit hoe Dante begeleid door Beatrice alle rijen der Heiligen langs ging en hoe zij ten slotte in een groot licht kwamen en daar de schoonste aller vrouwen zagen en het lied hoorden „Ave Maria, gratia plena” en het was alsof de zieke het al in werkelijkheid meezong; met de handen opgeheven zei hij 't tot driemaal toe, terwijl tranen hem over de wangen rolden.

Vanaf zijn ziekbed predikte hij Jezus en Maria door zijn geduld en het woord. Zo op de dag van zijn gouden priesterfeest kort voor zijn dood. Roermonds Bisschop had juist op de ziekenkamer de H. Mis gelezen. Toen kwamen kinderen van Arcen den jubilaris huldigen met bloemen en wensen; hoe roerend heeft hij hen toen toegesproken; en over hen heen de parochianen van zijn geliefd dorp. „Deze gebeurtenis behoort „tot de treffendste, die men zich voor kan „stellen: enerzijds onschuldige kinderen in „de lente des levens met bloemen in de hand „en anderzijds een bijna stervend priester, „die uit zijn warm, fijnvoelend hart de te „derste gevoelens vertolkt om te danken „voor de hem gebrachte hulde”. (A. v. d. Venne in De Zuid-Limburger).

Hoe had de anders zo schuchtere Derckx, nu ernstig en vermanend, elk menselijk opzicht afgelegd!

Enkele dagen later werd het geboortehuis, dat, zoals hij nog met nadruk getuigde, altijd een Mariahuis is geweest, waar Zij Meeste-

res was en Koningin, werd het geboortehuis ook zijn sterfhuis. De laatste twee dagen kon hij niet meer spreken; zijn tong was verdroogd, want hij dronk bijna niets meer: „Jezus had immers ook zoveel dorst geleden”....

Toen wij bij zijn stoffelijk overschot stonden, armelijk hoopje mens, dat de diepe sporen van het doorstane lijden droeg, hoorden we meer dan eens fluisteren: „juist de pastoor van Ars”. Ja, twee verwante zielen, eenvoudigen van harte maar wijzen voor God en die geworden zijn als kinderen. Ook op Derckx had „le grapin”, die plager en kweller van den H. Jean Baptiste Vianney, zijn listen beproefd; de pastoor Van Arcen weet daarvan te vertellen.

De begrafenis had niets droevigs. Het was als de viering van een hemelvaart. Zijn Bis-

schop verrichtte de absoute en de laatste plechtigheden aan het graf. De zon speelde zo blij door het lieve kerkje, dat aan den kunstminnenden Derckx zijn frisse schildering in de Mariakleuren dankt. Het was alsof zij langer bleef hangen en warmer scheen op het Maria-altaar, van welks polychromie hij met de leiding ook de kosten heeft gedragen.

Een geleerde, heilige priester is van ons heengegaan.... van de oud-Rolduciens een der besten en der fijnsten.

Goede dierbare vriend Henri, met de slotwoorden van Deken van Oppen's ontroerende lijkrede bidden wij u toe:

Suscipiat te Christus qui vocavit te,
Suscipiat te Maria quae duxit te.

E. R.

Professor Dr. Al. Slijpen S.J. †

Er zijn weer enige maanden voorbijgegaan, sinds de dag, waarop ons het smartelijke en droeve bericht bereikte, dat Professor Slijpen, een van Rolduc's grote zonen, was overleden.

In diepe rouw hebben wij gestaan rondom de baar van een heilig priester en groot geleerde.

Met een gevoel van diep ontzag hebben professoren, studenten en vrienden hem hun eresaluut gebracht, wellicht met de stille overtuiging zijn persoonlijkheid slechts in vluchtige contouren getekend te hebben.

Namens Rolduc vervul ik een ereplicht hier enige woorden van eerbiedige verering te mogen wijden aan zijn nagedachtenis.

Als oud-leerling en vriend van Prof. Slijpen doe ik dit tevens met een gevoel van grote dankbaarheid.

Een leerling van Slijpen geweest te zijn, sluit een voorrecht in, dat alleen diegenen ten volle kunnen beseffen, die de Latijnse Litteratuur- en werkcolleges bij hem hebben mogen volgen. De illusie, dat wij iets van vertalen afwisten, werd in het begin al gauw verstoord, zodra men Slijpen, als een onbarmhartig censor zijn notae hoorde uitdelen tegen, wat wij interpreteren van Latijnse teksten noemden. Het moge voor menigeen van ons niet direct prettig geweest zijn. Geleidelijk werd het ons echter duidelijk, dat hier een voorvechter van de klassieke cultuur voor ons stond, die, gedreven door een grote waarheidsliefde, ons dwong een uur lang in discussie te treden over een zin bij Sallustius of Lucretius, om daarna te komen tot een Nederlandse vertaling, die in één woord: de enige en juiste vertaling was.

Dit indringen in de diepste bedoelingen van een Latijns auteur, dit ontdekken van de juiste nuancering heeft ons echter nog iets meer dan alleen vertalen geleerd. Prof. Slijpen leerde ons daarmee tevens, hoe wij als leraren in de toekomst tegenover onze leerlingen zouden hebben te staan. Hij hield nooit op ons te wijzen op de methodiek van het onderwijs in de klassieke letteren. Hij was ervan overtuigd, dat het de leerlingen nood-

zakelijk moest brengen tot zelfcontrole en kritisch werken. Daarom was hij ook gekant tegen iedere inperking van dit onderwijs.

De bewondering, welke wij als studenten voor onzen Hoogleraar gekoesterd hebben, is steeds verbonden geweest met het diepe besef, dat wij hebben kunnen opzien naar hem als naar een heilig priester en een groot mens. Nooit heeft hij zich enige rust gegund, nooit zich enige beperking opgelegd, waar hij de talenten, die hij in zo ruime mate van God ontving kon dienstbaar maken om Gods eer te verbreiden en om talloze mensen met zijn wijsheid te steunen en verder te helpen.

Er is één karaktertrek in dezen groten man, die ik om een bijzondere reden hier zou willen noemen. Het is zijn trouwe liefde voor wie eens zijn vrienden waren geworden. En hier moge dan — niet op de laatste plaats —

Rolduc genoemd worden. Rolduc, waar men hem „leidend en begrijpend, de kostelijke eerste vorming gaf”, zoals hij eens schreef over zijn levend ideaal, Pater Dr. v. Oppenraay S.J., eveneens oud-Rolducien. Rolduc, dat hem als brillantsten leerling, uit het staatsexamen, destijds voor het eerst hier afgenomen, te voorschijn zag treden, heeft steeds een zeer bevoorrechte plaats in zijn hart ingenomen.

Toen de jonge Seminarist Slijpen zijn besluit te kennen gaf om in te treden in de Orde van den H. Ignatius, heeft men hem slechts node het Seminarie zien verlaten. Wij hadden hem graag in onze rijen gezien. Zijn heengaan is echter geen scheiding geweest: steeds bleef Rolduc zijn volle belangstelling trekken. Dit ondervonden de priesterstudenten van Rolduc, die hem als leermeester mochten hebben. Tegenover ons haalde hij bij voorkeur herinneringen op uit „le séjour de son enfance”.

De verschillende keren, die hij als Gecommitteerde bij de Eindexamens van het Gymnasium naar Rolduc kwam, betekenden voor hem evenzovele dagen van vreugde. Zo heeft hij ook verleden jaar willen komen, ofschoon zijn vele kwalen, en in het bijzonder de benauwdheden, hem haast elke inspanning fysiek onmogelijk maakten. Opgetogen vertelde hij zijn confraters, dat hij weer naar Rol-

duc ging. Het was nu niet alleen als gecommitteerde en als graag geziene vriend. Het is tevens geweest om afscheid te nemen van het grote huis, met zijn stille Kerk en ruisende bossen. Op een middag is hij gegaan, alleen, naar het Rolducse kerkhof om zijn vrienden op te zoeken. Lang heeft hij er geboden en gedacht over de dood, die hij zo nabij voelde.

Slechts enkele dagen heeft hij bij ons vertoefd; maar het diepst blijven zij verankerd in een dankbare herinnering. In de uren, die ons restten buiten het examen, sprak hij met mij over mijn leerlingen; hij wees op datgene, wat hij graag beter zag, was positief waardierend waar hij het goede ontdekte. Hij sprak over velen, die hem lief waren, over Maastricht, over Rolduc. Alleen... hij sprak nooit over zichzelf, niet over zijn lichamelijke uitputting, waaraan hij toch dag en nacht herinnerd werd.

Als een waarachtig groot mens heeft hij tot zijn laatste dag dat lijden alleen gedragen en enkel gevraagd naar de noden van anderen. Geen grafmonument overschaduwde zijn afgestreden lichaam, enkel een Kruis, symboliserend een leven van onvermoeibaar werken aan de uitbreiding van Gods Eer.

Professor Slijpen ruste in vrede!

P. CASTERMANS.

Gevallen op het veld van eer

Bij het laatste Directeursfeest heeft Dr. Everts aan tafel namens de leraren gesproken; en o.a. heeft hij toen onze aandacht gevraagd voor persoon en levenswerk van den Rolducsen abt Winandus Lamberti, zo uitstekend samengevat in de woorden van diens grafsteen bij de ingang onzer kerk: *Religioni et Regi*.

Ons huis is een huis van tradities, niet in deze lichtelijk holle betekenis, dat wij alleen „*laudatores temporis acti*” zouden willen zijn; wel echter in deze zin, dat wij bewust aansluiten bij wat ons rijke verleden aan goeds ons overleverde — op eigen wijze en naar eigentijdse maatstaf tracht het Rolduc van heden de waarden, levenswaarden vooral te verwerkelijken, die ook vroeger de betekenis van het werk in dit huis bepaalden.

Zo heeft Rolduc in de loop der jaren zich een eigen mentaliteit, een eigen geestelijke

Piet Barten
Leerling Rolduc 1922—1924

Jo Jaspers
Leerling van Rolduc 1926—1934

atmosfeer geschapen. Het zou moeilijk zijn dit complexe geheel te ontleden en aan een buitenstaander te verklaren. Maar wie als echt Rolducien hier enige jaren, niet doorbracht, maar leefde, wie dit huis in heel zijn samengesteldheid leerde kennen, wie de Rolducse feesten meemaakte naast de vele, vaak eentonige dagen van studie en werk, wie in en buiten onze kerk de Rolducse liederen zong, hij zal dit begrijpen en het met mij eens zijn — misschien ondanks zichzelf.

Als element van deze Rolducse geest, als inderdaad een traditioneel erfgoed van Rolduc moet gelden o.a. de trouw aan Land en Volk; *Religioni*, zeer zeker, maar: *ét Regi*!

Ik geloof niet, dat er opvallende gebeurtenissen of feiten als bewijsmateriaal voor deze bewering aan te geven zijn. Het leven in een abdij en onderwijsinrichting leent zich daartoe niet.

Grote mannen heeft Rolduc aan zijn Volk

ongetwijfeld geschonken. Werd de 18de eeuwse abt Heyendal niet „Decus Statuum”, Sieraad der Staten van Limburg genoemd? Was niet Nolens met zijn wapenspreuk „Utrique fidelis” een Rolducien? Maar dit is niet zonder meer een bewijs voor bovengenoemde stelling en het is ook niet de voorname steun, die een dergelijk instituut aan zijn Land kan geven.

Van veel uitgebreider betekenis is het een brede massa jongelui op te voeden in bewust nationale geest; bij hen aan te kweken het besef, dat men verplichtingen heeft ten opzichte van het Volk, waartoe men door geboorte behoort; hen te doordringen van een innige liefde tot hun Land en Volk.

Dat Rolduc deze taak vervulde én vervult, dat kan tenslotte ook weer alleen beseft worden door iemand, die in Rolduc „thuis” is. En daarna pas heeft het zin te denken aan vele mannen, oud-Rolduciens, die iets betekenden in de maatschappelijke samenleving; dan pas heeft het zin te wijzen op de talrijke natuurlijke uitingen van nationaal gevoel: het meeleven van de grote dagen van ons Vaderland, het meevieren van de heugelijke gebeurtenissen in ons Vorstenhuis. (Hoeveel bomen voor ons huis zijn hier niet de stille getuigen van?).

Dan ook valt het te begrijpen, dat Rolduc thans fier en trots is op de mannen, zijn oudstudenten, die in de voorbijge ernstige dagen vielen op het veld van eer, in de vervulling van hun plicht ten opzichte van ons gemeenschappelijk Vaderland — een plichtsvervulling tot het uiterste, tot de dood.

Tot op dit ogenblik weten wij van drie Rolduciens, dat ze gesneuveld zijn. De juiste omstandigheden, waaronder dit gebeurde, ken ik niet — wat hun laatste gedachten geweest zijn en voor wie, zullen wij nooit te weten komen. In de Meimaand, in de lente van het nieuwe opbloeiende leven, in de lente ook of in de bloei van hun eigen leven hebben zij de kracht gevonden om hun aardse leven af te leggen in de dienst van hun en ons Vaderland; om het belang van de gemeenschap te stellen boven hun persoonlijk belang — en dan in een zeer juiste, zeer verheven zin. Dat is payer de sa personne!

Wij begrijpen de rouw in hun families en

buigen daarvoor in eerbied het hoofd. Moeders en vrouwen zijn niet in de laatste plaats slachtoffers van de oorlog.

Wij zijn ervan overtuigd, dat ook zij, zelfs zeer onverwacht, voor Gods rechterstoel geroepen zijn, en daarom bidden wij Gods barmhartigheid voor hen af; Hem herinnerend aan Zijn eigen woord, dat veel vergeven wordt aan hem, die veel bemind heeft.

Maar naast en misschien zelfs boven dit alles blijft het gevoel van oprechte fierheid.

Henk Koenders
Leerling van Rolduc 1930—1933

Rolduc beschouwt het als een eer, dat er onder de vele gevallen in Nederland ook Rolduciens zijn; mannen, die met hun leven durven instaan voor idealen, waarvan zij mede op Rolduc de waarde hebben leren kennen. Diep in zijn hart — en misschien niet alleen daar — zal het een hulde-monument voor hen stichten.

Daarbij mag het echter niet blijven. De

gesneuvelden in ons Vaderland hebben ons iets te vragen — en zij hebben het recht daartoe, omdat zij uit liefde tot dat Vaderland gestorven zijn. Zij vragen ons voor dat Land en zijn Volk te léven, d.w.z. mede te werken met al onze krachten aan de opbouw en het herstel en een grotere bloei van ons Land in materieel en vooral ook geestelijk opzicht.

Wij dienen daartoe primair in ons levendig te houden het besef, dat wij een eigen nationale kultuur bezitten, een eigen levensstijl. Indien wij dit kostbaar bezit weten te behouden en te volmaken, dan zal het bloed van onze gevallen niet vergeefs gevloeid hebben.

Rolduc zal dat verstaan. Traditiegetrouw zal het trachten die Nederlandse kultuurgoederen aan talrijke jongelui mee te geven in hun leven tot heil van het Land. De herinnering aan de heldenmoed van zijn doden zal daartoe een durende aansporing zijn.

„Auspice Deo” zal dit werk slagen!

Myn schilt ende betrouwen
Syt ghij, o Godt, mijn Heer!
Op U soo wil ick bouwen,
Verlaet my nimmermeer!

J. DAMEN.

Directeursfeest

.....

Het traditionele directeursfeest droeg dit jaar een bijzonder stempel.

De blijde klanken van de Rolducse harmonie klonken weliswaar niet door het huis en voor het eerst sinds vele jaren ontbrak het harmonieorkest van de Staatsmijn met zijn wuivende pluimen en feestmarsen. De grote luister van vlaggen en muziek bleef achterwege. Maar ondanks de bijzondere omstandigheden mogen wij het feest van dit jaar een bijzonder feest noemen.

Juist de eenvoudige viering en bezinning op godsdienstige waarden karakteriseerden deze dag en maakten dit feest tot een feest van innerlijke vreugde. De hele dag stond in het teken van dankbare hulde aan Mgr. van de Venne en van spontane uiting van volgzzaamheid aan den nieuwen Directeur.

Ondanks vele en zware zorgen die Hem in deze tijd vervullen, wilde Mgr. Lemmens tot aller vreugde, toch het feest van dencheidenden en van den nieuwen Directeur meevieren. Hij, als Vader Bisschop, hoorde immers bij dit familiefeest!

De dag begon met een algemene H. Communie: het geschenk van de jongens aan den nieuwen Directeur. In processie trokken zij daarna met de Rolducse vlaggen naar het bosquet, waar Mgr. Lemmens bij de Lourdesgrot de H. Mis opdroeg. Daar tussen de bomen en het water, boven op de grote weg en beneden op de smalle dijk stonden alle bewoners van Rolduc rond het altaar om met Monseigneur aan Onze Lieve Vrouw de zegen over hun nieuwen Directeur af te bidden.

Welluidend klonken in de vroege morgen de meerstemmige gezangen, die het koor uitvoerde, door het bosquet. En toen na de H. Mis het Magnificat werd gezongen en nogmaals de toewijding aan Maria werd uitgesproken, gebeurde dit met echte liefde en vurigheid, omdat allen verenigd met hun

Maria-bisschop zich dichter voelden bij Haar, aan Wie zij hun hele leven wilden toewijden.

De innerlijke vreugde en ingetogenheid van de sobere plechtigheid van deze morgen brak open in uitbundige blijheid, toen Monseigneur, onder de jubelende tonen van het „Ecce Sacerdos” door alle priesterleraren begeleid, langs de leerlingen, opgesteld in de kruisgangen, naar de kerk voortschreed. Als bazuinstoten sloegen de tonen van koor en orgel tegen de brede gewelven en vertolkten de onstuimige vreugde van den Christen, die alles wat hij bezit legt in de handen van God. Het was de blijheid van den Christen die feest kan vieren ondanks alle zorgen die hem bestormen, daar hij zich veilig weet in Gods Kerk.

Bij de plechtige Hoogmis opgedragen door den Directeur verleende Mgr. Lemmens pontificale assistentie, terwijl Mgr. van de Venne en dr. Jacobs troondiaken waren.

Om 12.45 defileerden alle jongens van Rolduc voor den Directeur en zijn hoge gasten, die voor de kerk hadden plaats genomen. Enthousiast marcheerden allen met hun vlaggen voorbij en stelden zich op in de schaduw der hoge bomen. De spontane vreugde maakte deze eenvoudige hulde mooi door de oprechtheid waarmee ze gebracht werd. Aan het einde van het defilé sprak Mgr. Lemmens enkele ontroerende woorden en dankte de jongens voor het bewaren van de goede geest, ondanks de ernstige omstandigheden. Monseigneur hoopte, dat Rolduc zou blijven een bolwerk van frisse jeugd, waar het vaderland op zou kunnen rekenen. Plechtig en betekenisvol klonken na deze woorden het „Lève Rolduc” en het „Aan U, o Koning der eeuwen” over het voorplein.

De officiële plechtigheden van 's morgens kregen een meer materieel karakter bij het feestdiner. Tussen de gerechten werd door verschillende personen het woord gevoerd. De president der filosofen heette Mgr.

Lemmens welkom. Hij zag in Hem het beeld van den krachtigen stuurman, die ondanks het razen van de stormen onder leiding der Sterre de kerk blijft richten. Hij dankte Monseigneur omdat Hij ook aan Rolduc een krachtigen leider heeft gegeven en sprak de hoop uit dat Rolduc onder diens bestuur zijn roemvolle taak zal blijven vervullen.

In dezelfde geest spraken achtereenvolgens vertegenwoordigers van Groot- en Klein-Rolduc de gelukwensen hunner afdeling uit.

Tot aller genoegen stond de Zeereerw. Zeergel. Heer Dr. Everts op om zijn gelukwensen en beloften van samenwerking, in naam der heren leraren reeds de avond te voren in engere kring uitgesproken, te herhalen.

Vol aandacht volgden natuurlijk alle aanwezigen de woorden van den Bisschop, die openlijk dank bracht aan Mgr. van de Venne voor zijn vruchtbaar werk gedurende zovele jaren tot heil van Rolduc verricht. Na deze woorden van hulde en dank uitte Hij Zijn vertrouwen in den nieuwen Directeur en dankte hem voor de wijze, waarop hij in deze eerste moeilijke weken zijn taak reeds had vervuld.

De rij van tafelredenaars zou natuurlijk niet volledig geweest zijn, als Mgr. van de Venne niet het woord gevoerd had. Staande op zijn oude plaats in de eetzaal gaf hij uiting aan zijn liefde voor Rolduc, dat hij in zijn gedachten, gebeden en wensen nooit zou vergeten. „Geen dag”, zo zeide hij, „zal ik laten voorbijgaan, zonder in de H. Mis voor Rolduc te bidden.” Vol zin en als een blijk van hulde zongen na deze woorden alle aanwezigen staande het „Lève Rolduc”.

De nieuwe Directeur dankte den Bisschop voor het vertrouwen dat Hij in hem gesteld had. Hij gaf een beeld van Mgr. van de Venne als Directeur en beeldde hem uit als een priester met een liefdevol vaderhart. Uit dankbaarheid voor al zijn werk, zeide hij, heeft Rolduc twee heilige missen gesticht, een op de dag van zijn geboorte en een op

de dag van zijn H. Priesterwijding. Sprekend over zijn eigen taak legde hij vooral de nadruk er op dat Rolduc op de eerste plaats is het Klein-Seminarie van het bisdom Roermond, en dat daarom niets wat in strijd is met de geest van een seminarie in Rolduc thuishoorde.

Met het einde van de toespraak van den Directeur kwam ook het einde van het diner.

De avond werd door allen doorgebracht in de gezellige sfeer van de aula, waar de harmonie van Rolduc en het Zuid-Limburgse toneel de jongens een prettige avond bezorgden.

De dag van de „Olympische spelen” is een feestdag voor alle sportliefhebbers. In alle vroegte is menigeen al aan het berekenen, hoeveel prijzen hij wel in de wacht zal slepen. De sporthelden hebben op zo'n dag ook overvloedig gelegenheid om hun bekwaamheden, hun lichaamskracht en lenigheid te tonen.

De zon zorgde voor flink wat warmte op cour en veld. Toch heerste er volle bedrijvigheid en benen en armen waren onvermoeid in de weer. Telkens als een nieuwe attractie wordt aangekondigd stormt een opgewekte menigte op de heren filosofen aan, die in alle ernst en waardigheid alles regelen.

's Avonds speelde het Rolducse elftal tegen R. K. Kerkrade. Voor de wedstrijd bood de voetbalvereniging „Kerkrade” den Directeur bloemen aan, waarna deze, na met enkele sympathieke woorden bedankt te hebben, de aftrap deed.

Het elftal van Rolduc was deze avond wel erg goed in vorm, daar zij met 5—2 wisten te winnen.

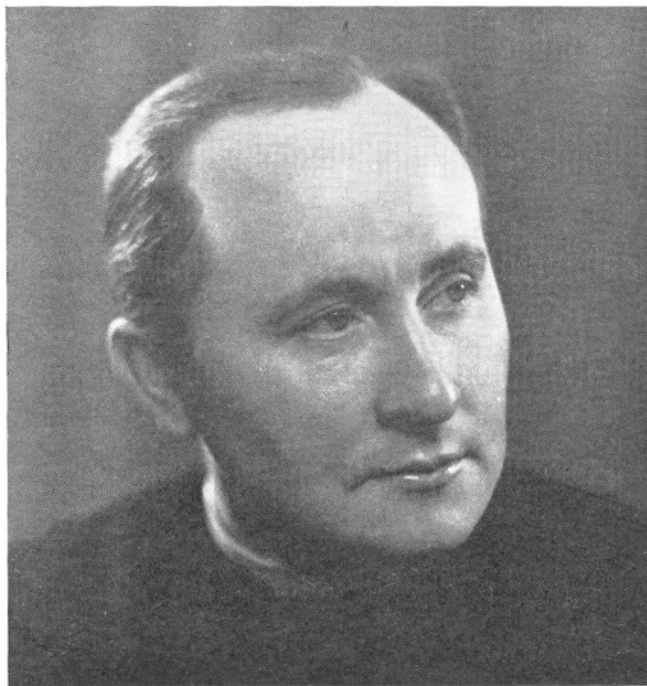
Tot slot van deze dag had de traditionele prijsuitdeling plaats, waarbij velen een beloning kregen voor alle moeite en inspanning van deze dag, en hiermee kwam, volgens velen veel te vlug, het einde van een mooi Directeursfeest.

J. B.

Verantwoording

Rolduc's Jaarboek wijkt deze keer af van de gewoonte, die het tot nu toe volgde, door aan het verslag over het dit jaar gevierd zilveren priesterfeest van den oudsten redacteur van het Jaarboek een foto van den jubilaris toe te voegen. Dit geschiedde niet zonder reden. Degene, die ertoe besloot, was van mening, dat de vele en trouwe lezers

is zich dit ten volle bewust en profiteert gaarne van de gelegenheid de grote helft hier Redactie nu eens in dat licht te stellen, waarin zij verdient geplaatst te worden. Gingen we hier verder op in, dan zouden we uit de toon vallen, daar het Jaarboek altijd een bewuste reserve in acht neemt in het spreken over degenen, die op Rolduc actueel

van het Jaarboek wel eens een foto mochten te zien krijgen van dengene, die het grootste, het verreweg grootste deel van het jaarlijkse voorbereidend werk voor ons Jaarboek doet. Bij het onderwijs in de wiskunde leert men, dat beide helften van iets precies even groot zijn. Een der desillusies, misschien ook meevallers, van het later leven is, dat er helften en helften zijn. De kleine helft der Redactie

werkzaam zijn. Daarom volstaan we met deze aanduiding en met de oprechte, hartelijke wens: moge ons Jaarboek nog heel lang van de ontembare werklust en de algehele toewijding van zijn oudsten Redacteur profiteren. Dan is voor de volgende jaren zijn bloei, voor zover het in onze hand is, verzekerd.

Het zilveren Priesterfeest van den ZeerEerw. Heer J. Metzmakers

.....

Rolduc viert 't feest van den hoofdleraar van de Ve H.B.S. A, die tevens zijn oudste en getrouwste geschiedenisleraar is. Velen zullen op deze dag nog 'ns met genoegen terugdenken aan de jaren dat ze zijn lessen mochten volgen, want Mhr. Metzmakers bezit 't talent om de geschiedenis voor je ogen te doen leven, om van de dorre boekennamen mensen van vlees en bloed en van de droge gebeurtenissen wereldschokkende, met spanning geladen en van leven vibrerende werkelijkheid te maken. Met des te meer genoegen en vreugde vieren we daarom vandaag met den jubilaris 't 25-jarig priesterfeest, in feeststemming en vol dankbaarheid.

Terwijl de zon 's morgens vroeg al haar best doet om op deze feestdag ook aan onze doorwinterde botten 'n licht en feestelijk gevoel te geven, trachten wij in de eerste H. Mis onze gewoonlijk zo egocentrische aandacht te richten op de belangen van den jubilaris, om door 't offer van de H. Mis iets terug te geven in ruil voor wat deze priester in de 25 jaar van zijn priesterleven aan ons Rolduciens, aan 'n vorige generatie en laten we 't hopen aan 'n volgende generatie, geschonken heeft en nog zal schenken. Wij zijn blij dat we tenminste iets kunnen geven, dat tenminste eens in die 25 jaar Rolduciens er aan denken om in 'n bewust en persoonlijk gebed te bidden voor hun priester-leraar, die vandaag zijn feest viert. Op deze dag voldoen wij aan 'n ereschuld en ik geloof dat dit oprecht gebed van grote waarde is.

De plechtige hoogmis ter dankzegging is onvergetelijk. Daarin overheerst vandaag een telkens en telkens terugkerend motief over de gevoelens van aanbidding, smeking en verzoening: *gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam*, wij brengen U dank om Uw grote heerlijkheid, klinkt 't plechtig en sereen in 't Gloria; telkens weer krijgen dergelijke gebeden 't sterkste relief door de beitel van 't feest.

Te Deum Laudamus: 't grootse slotackoord,

waarvan we de schoonheid nooit zo aanvoelen als op 'n dag als vandaag, op 'n zilveren priesterfeest.

Op dit ogenblik beseffen we volkomen de betekenis van deze H. Mis.

Ze betekent, dat 'n priester in de meest priesterlijke handeling 't feit herdenkt dat hij voor 25 jaar terug zijn gehele jeugd, zijn gehele mannenleeftijd, zijn gehele ouderdom geofferd heeft aan 't priesterideaal, aan 'n ideaal, dat in de jeugd is als 'n schitterende, zon-beschenen Platoonse bergtop, hoog en ijl, met 't meer labiele fundament van ontevredenheid met 't alledaagse, burgerlijke leven, dat door de rijpheid der jaren echter wordt tot 'n rots, minder schitterend en minder hoog, oprijzend echter op de meer stevige grondslag van diepere zin voor de werkelijkheid van de Onzichtbare.

't Betekent dat 'n priester 25 jaar lang trouw is geweest aan de meest verheven roeping, die in 't alledaagse leven van studie en lesgeven en surveilleren zo gemakkelijk vervlakt in de sleur van 't leven.

't Betekent dat 'n priester 25 lange jaren geheel zijn activiteit besteed heeft aan studeren en lesgeven, terwijl hij misschien duizend maal liever de ongetwijfeld meer priesterlijke taak van de zielzorg zou uitgeoefend hebben; dat hij heel zijn priesterleven besteed heeft aan ons Rolduciens, die van onze kant als de meeste kostschooljongens aan echte dankbaarheid bijna nooit denken.

't Betekent dat 'n priester 't feit herdenkt dat hij voor 25 jaar terug 't beste deel van het leven gekozen heeft, omdat hij 'n offerleven koos, dat in tegenstelling met 't aardse onvergankelijk en eeuwig zijn waarde zal behouden; hij heeft 't beste deel gekozen, maar ongetwijfeld ook 't zwaarste en moeilijkste.

Heeft hij geen reden tot blijdschap en dankbaarheid, dat hij aan deze levenstaak trouw is gebleven, dat God hem in zijn jeugd tot 't priesterschap heeft geroepen?

Te Deum Laudamus.

Mijnheer Metzmakers, deze dag moet voor U wel na de dag van Uw priesterwijding de gelukkigste van Uw leven zijn, omdat hij zeker nogmaals tot U brengt 't besef van de bovennatuurlijke, bovenmenselijke waardigheid, die Gij in 't priesterschap ontvangen hebt, en 'n herleving van de vreugde van de dag van Uw eerste H. Misoffer.

En zoals Gij dat ook zelf hebt uitgesproken bij de huldiging, moet 'n niet te beschrijven, slechts te beleven gevoel van waarachtige dankbaarheid U vervullen, omdat de Heer dit grootse aan U heeft gedaan, en dit Te Deum moet voor U niet meer 'n gewoon mondgebed zijn, maar de overgave in dank van Uw gehele persoonlijkheid aan God, wat 't meest verheven en volmaakte gebed is.

Hebben ook wij niet reden tot blijdschap en dankbaarheid? Dankbaarheid jegens den jubilaris, die zijn priesterleven geheel aan ons, aan onze opvoeding heeft gegeven, dankbaarheid vooral jegens God, die ons dezen priester heeft geschonken.

Te Deum Laudamus zingen ook wij en 't is 'n oprecht gebed, al valt 't ons moeilijk er 'n gebed van te maken, dat voortkomt uit 't diepst van ons wezen, al lopen we zo groot gevaar om aan de oppervlakte van ons zelf te blijven, zoals Bernanos dat zo juist uitdrukte.

Geestdriftig wordt de jubilaris met zijn familie ontvangen bij de huldiging in de aula.

Een van de Klein-Rolduciens bestijgt 't toneel om zijn gedichtje voor te dragen. Zonder 't natuurlijk zelf goed te beseffen, brengt hij de diepe waarheid tot uitdrukking, dat 't vandaag wel de moeite waard is om te „vergeten de kommervolle tijd”, om blij en dankbaar te zijn om de herdenking van 't grootste wat 'n mens gegeven kan worden. Even worden we daardoor aangegrepen, door 't tragische dat er ligt in de tegenstelling: oorlog in Europa — feest op Rolduc.

Een van de ouderen declameert 'n fragment uit de „Christusspeler” van Pater Jacq. Schreurs, 't gedeelte waarin Noë dank brengt aan God na zijn redding.

Wij voelen hierin de betekenis van 't priesterleven, we beseffen iets van 't geweldige, van 't edelmoedige van 't priesterschap: Neem als 'n bloem mij tussen Uwe tanden O God, mijn God, wat zijt Gij groot, Neem dansend mij in Uwe goede handen En neem mij levend, God, en neem mij dood.

En de innigste gevoelens van den feestvierenden priester klinken door in 't krachtig dankende:

Ik dank U nog omdat Gij mijne ogen Gewapend hebt met waakzaamheid en kracht Ik heb mijn rechten weg naar U voltogen En in gerechtigheid mijn taak volbracht....

De president der filosofen belichtte 't feest van 't priesterschap, dat we vandaag vieren en de bovennatuurlijke grootheid van den priester. Hij schetste de drievoudige macht die de priester van Christus ontvangen heeft, hij is als de brug waarover Christus tot de mensen komt en wij tot God gaan.

De Hoog Eerw. Heer Directeur herhaalt zijn in intiemere kring reeds uitgesproken gevoelens van echt meeleven; hij spreekt namens ons allen, wanneer hij den jubilaris de verzekering geeft dat wij allen ons bij hem hebben aangesloten onder de H. Mis en bij 't Te Deum om God te danken voor 't verleden en om Hem te smeken voor de toekomst. Hij besluit met de wens, dat wij allen nog langer aan deze dag zullen denken en de dankbaarheid in ons hart zullen meedragen.

Met 'n eenvoudig woord spreekt daarna Mhr. Metzmakers zijn gevoelens uit, de niet uit te drukken gevoelens van 'n priester, die terugblijkt op 25 jaar priesterleven, op 'n dag waarop hij overstelpt wordt met gelukwensen en hulde, op 'n dag van overweldigende vreugde. Daarom is 't woord eenvoudig: hij spreekt zijn dankbaarheid uit vooral jegens God en Maria en verder dankt hij allen die deze dag voor hem tot 'n hoogtepunt in zijn leven hebben gemaakt. Hij, die geheel zijn leven besteed heeft aan anderen, wiens leven daarom zo vol verdiensten is geweest, uit tenslotte deze zo echt nederige, priesterlijke woorden: servi inutiles sumus, wij zijn onnutte knechten. Deze zo echt gemeente, eenvoudig uitgesproken woorden krijgen hun relief in 't kader van deze dag, de dag van

de terugblik op 25 jaren werken voor God.

Voor de feestavond stonden weer op 't programma de Verenigde Haagse Spelers onder leiding van Pierre Balledux, die ons herhaaldelijk reeds uitstekend toneelspel hebben laten zien, met „'t Spel van de kelk” door drs. W. Snitker. Velen waren van te voren sceptisch gestemd, gezien de tegenvaller van 't St. Willibrordus-spel (dat eigenlijk geen toneelstuk was), maar „'t Spel van de kelk” is geen zoetelijke, onware uitbeelding van 'n heiligenleven zonder handeling, maar 'n levensecht toneelstuk en juist omdat 't echt toneel is, heeft 't onze aandacht vastgehouden en heeft 't voldaan aan de verwachtingen van hen die van 't toneel niet uitsluitend amusement verlangen. Fijn was de figuur van Ariëns getekend; deze werd tot 'n symbool van priesterlijk „medelijden met de scharen”, van priesterlijke zelfopoffering, die gaat tot 't offer van 't dierbaarste, tot 't offer van de kelk, 't geschenk van de Moeder op de dag van de priesterwijding. Des te meer ontroert ons dit op dit zilveren priesterfeest, dat geheel staat in 't teken van 't priesterschap. We mochten genieten van goed toneelspel, dat ons de figuur van den heiligen priester Ariëns nader bracht in 'n stuk, dat verder geen artistieke pretenties bezit.

Meneer Metzmakers, ik kan niet beter eindigen dan U namens ons allen te verzekeren dat de wens van Mhr. de Directeur, dat 't gevoel van dankbaarheid ons bij mag blijven, vervuld zal worden en dat wij U 't beste bewijs van dankbaarheid van onze kant

zullen schenken volgens de woorden die de president der filosofen tot U richtte: „Daarom bidden wij voor U, omdat Gij bidt voor ons, U opoffert voor ons en lijdt en strijdt voor ons, voor onze onsterfelijke zielen.”

J. L.

VERS

Wij willen nu niet denken aan de rampspoed,
Die d'oude wereld grimmig houdt omklemd;
Een korte wijl vergeten, hoe die waanzin
Bij velen iedere vreugde overstemt.

Neen, op dit priesterfeest, vereerde leraar,
Vergeten wij deez' kommervolle tijd
En zingen vreugdevol een juichend danklied
Tot Hem, die Uwe jeugd steeds heeft verblijd.

Hij schonk U kracht en inzicht, edele deugden,
Waardoor ge, uitverkoren tot Zijn vriend,
De mensen om U heen ten voorbeeld strekte,
En toonde hoe men Hem in waarheid dient.

Gij moogt met vreugde terugzien op de arbeid
Een kwarteeuw lang betoond aan 'toud Rolduc.
Hoe velen zullen heden mee gedenken
Uw vruchtbaar werk, verricht tot hun geluk.

En ik mag dan de tolk zijn van die velen,
Wie gij uw goede zorgen hebt gewijd:
De velen, die U danken en U wensen
Een kostelijk loon in tijd en eeuwigheid.

BERNARD BEKMAN.

Rolduc en de nationale eenheid

.....

Het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden, dat we ons Vaderland noemen, en dat inderdaad een nationale eenheid vormt, is eeuwenlang voorbereid. Het had ook anders kunnen worden, een Groot-Nederland, wanneer niet in de zestiende eeuw de grote worsteling om de nationale onafhankelijkheid was doorkruist geworden door de godsdienstige geschillen tussen de in het Zuiden overheersende Katholieken en in het Noorden overheersende Protestanten. De scheiding, die daardoor ontstond, is nog steeds niet overbrugd, en niemand kan voorspellen, of de Groot-Nederlandse Staat, die in 1568 op het punt stond, geboren te worden, ooit tot werkelijkheid zal komen. Intussen ontstond de Republiek van de zeven verenigde Provinciën, die de tegenwoordige provincie Noord-Brabant veroverde, en een paar eeuwen als veroverd land behandelde; van de tegenwoordige provincie Limburg veroverde ze slechts enige stukken, terwijl het grootste deel onder verschillende heren met de Republiek niet te maken had. Het Koninkrijk der Nederlanden, zoals het na de tijd van Napoleon tot stand kwam, en na de afscheiding van België zijn definitieve grenzen kreeg, omvatte de beide gewesten. Ook in het Noorden waren er historisch verschilpunten te over gegroeid tussen de gewesten, maar de oude lotsverbondenheid overbrugde die betrekkelijk makkelijk. Het Koningshuis, dat we terecht kunnen noemen: „les ramasseurs de la terre des Pays Bas”, stond toen voor de moeilijke taak, om Brabant en Limburg met de nieuwe toestand te verzoenen en op te doen gaan in de nationale eenheid. In het geheel van de zeventien Gewesten was die taak mislukt: qui trop embrasse mal étirent; — zou op kleine schaal gelukken, wat op grote schaal niet slaagde? Het is gelukt, zoals duidelijk bleek na de grote wereldoorlog. Limburg weet zich en voelt zich onafscheidelijk deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Dat is een werk geweest van lange adem. Toen ik in 1897 als jongen op Rolduc kwam,

constateerden we met eigen ogen, hoe misdeeld het schone gewest was. Door de natuur zo rijk gezegend stond het in moderne ontwikkeling ver achter bij de gewesten boven de Moerdijk. We waren natuurlijk nog niet in staat, om de oude overgeleverde cultuur naar waarde te schatten, en hadden de neiging, om Limburg te beschouwen als een achterlijk land, de Limburgers als primitieve, achterlijke mensen. Toen we wat groter werden, praatten we er natuurlijk met de heren over, en deden de ontdekking, dat Limburg weinig zorg genoot van wege de hoge Overheid. Kort te voren moest de reis naar Kerkrade nog gemaakt worden over Duitsland, en het enkele spoor was de enige verbinding met Maastricht. Maar juist in die tijd was Kerkrade verbonden. Ik hoorde onder de vacantie van mijn oudere broers, met welk een geestdrift Rolduc had deelgenomen aan de feestelijkheden, die het heugelijk feit van de verlossing uit het isolement vierden. Directeur Corten of meneer Ruyten had het lied gemaakt, dat de studenten bij die gelegenheid zongen:

Hoera, hoera wij groeten juichend
Uw blijde komst in 't heerlijk oord
Breng ons de bloem van Neerlands jeugd
Uit elke streek van Zuid en Noord!

En in die zelfde tijd begon de Rolducse leraar, de latere Mgr. Prof. Dr. Nolens zijn grote levenswerk, om Limburg te maken tot een bloeiend gewest, nauw verbonden aan het Koninkrijk.

Rolduc was door zijn eeuwenoude historie en door het heldere inzicht van zijn Bestuurderen aangewezen, om een voorname rol te spelen in de wording van de nationale eenheid.

Door zijn historie. De oude Walram, wiens beeld in volle wapenrusting zijn begraafplaats aanwijst op de ereplaats van de oude kerk, was een voortdurende herinnering aan het Huis van Oranje, tot welks stamvaders hij gerekend wordt. Het herinnerde voort-

durend aan oude banden, die tussen Noord en Zuid bestonden, en de leraren verzuimden niet, daarop te wijzen. De oude geschiedenis, hoe vanuit de Abdij van Rolduc kloosters van Augustijner Koorheren gesticht waren en gevisiteerd werden in Friesland, werd ons voorgehouden en gaf ons enig besef, dat nationale eenheid langzaam groeit uit dui-zenden toevalligheden.

Maar het beleid van de Bestuurderen werkte zeer doeltreffend in dezelfde richting. Toen na de afscheiding van België de voormalige abdij van Rolduc werd ingedeeld bij het Bisdom Roermond, kregen de gebouwen de bestemming, om het klein seminarie van het Bisdom te huisvesten. Het is een romantische geschiedenis, die we daarover hoorden vertellen. Het lijkt wel het begin van een kloosterorde, die in de meest benarde omstandigheden geboren wordt: het ontbrak letterlijk aan alles, aan meubelen, aan keukengerei, zelfs aan vensters. Men moet Limburger zijn, om in zulke omstandigheden zijn goed humeur te bewaren, maar de Limburgers deden dat dan ook, en in de tijd van een eeuw maakten ze Rolduc tot de modelinrichting, die het nu is.

Limburg met zijn oude cultuur had aan het Noorden iets te geven. Daar waren de Katholieken enige eeuwen lang onderdrukt — de uitsluiting uit het bekleden van hogere ambten duurde praktisch voort, hetgeen grotendeels te wijten was aan het ontbreken van traditie in die richting en dus van geschikte personen; want de eeuwenlange uitsluiting en onderdrukking waren voor de hogere ontwikkeling van het Katholieke volksdeel fnuikend geweest. Wel was er sinds de tijd na Napoleon een zekere toevloed geweest naar het koninklijk Atheneum te Maastricht, zoals priester-candidaten hun humaniora gingen maken op Brabantse scholen; we vinden daar ook in het lerarencorps een aantal docenten met namen van boven de Moerdijk; die vermaarde school heeft zeker ook haar verdiensten voor de totstandkoming van de nationale eenheid. Maar op veel groter schaal begon het schoolwezen daarop invloed uit te oefenen, toen de Directeur van Rolduc Willem Everts, die daar sinds 1852 leraar was, en in 1868 de leiding

kreeg, zijn inrichting begon aan te passen aan de nieuwe wet op het Middelbaar onderwijs van 1863. Hij bestond het stoute stuk, jonge priesters naar de Leidse Universiteit te zenden, om zich in de gymnasiale vakken te bekwamen. In de levensbeschrijving van zijn Vader geeft Lodewijk van Deijssel het portret van Directeur Everts, hoe de fijn-beschaafde man het vertrouwen wist te winnen van de „Hollandse” Ouders, die hun zonen gerust aan zijn leiding overgaven. En de resultaten waren uitstekend. Er leven nog einigen van die eerste „Hollandse” Rolduciens; Dr. J. F. M. Sterck hoor ik van tijd tot tijd nog met genoeg spreken over zijn Rolducse jaren. De toevloed werd steeds groter en ik heb wel horen verhalen, dat Directeur Everts in de vacantie steeds in „Holland” kwam, om voor zijn inrichting propaganda te maken. Het duurde tot 1901, eer het gymnasium het recht kreeg, om de eindexamens af te nemen, maar de resultaten van de staatsexamens waren voortdurend van dien aard, dat de leerlingen van Rolduc zonder bijzondere vrees er zich aan konden onderwerpen. Toen ik zelf in 1897 te Rolduc aankwam, was de helft van de leerlingen uit „Holland” afkomstig, en dat was toen al sinds jaren zo. Onze Ouders en wij-zelf stelden toen onze eisen aan „comfort” en „accommodatie” nog niet zo hoog, als dat tegenwoordig het geval is, en, bij onze tijd vergeleken, is de inrichting van Rolduc vandaag bepaald weelderig.

Daar op school hebben de „Hollanders” de Limburgers leren kennen. De leraren waren bijna allen Limburgse priesters; we hadden heel goed in de gaten, als kinderen reeds, dat die priesters uit een ander hout gesneden waren, dan de priesters, die we thuis hadden leren kennen. We waren niet blind voor hun eigenaardigheden, en de jongens — de jeugd is onbarmhartig — wisten die uit te drukken in tekenachtige bijnamen, die met de uiterlijke eerbied moeilijk in overeenstemming waren te brengen, maar toch feitelijk aan de innerlijke eerbied weinig afbreuk deden. Ieder oud-Rolducien heeft dankbare herinnering aan verschillende docenten, die op zijn levensloop een beslissende invloed hebben uitgeoefend — merkwaardig, dat juist

die heren, die we „streng” vonden het meest voortleven in dankbare herinnering. Hun innerlijke evenwichtigheid, die we toen niet begrepen, stelde hen in staat, om ook in ons het evenwicht te vestigen.

Er was onder de leerlingen een vrij sterke scheiding tussen Limburgers en „Hollanders”; onder de laatsten werden zelfs de Brabanters begrepen. Dit vond vermoedelijk zijn oorzaak mede in de omstandigheid, dat de Limburgers grotendeels seminaristen waren met andere aspiraties dan de „Hollanders”, die overwegend zich voorbereidden op een wereldlijke loopbaan. Maar ook het verschil in volksaard speelde er onmiskenbaar een rol in. Wij „Hollanders” weken in manieren en opvattingen nogal van de Limburgers af, we beschouwden ons om onze uiterlijke manieren eigenlijk als boven de Limburgers verheven. Toch kwamen we telkens met elkaar in aanraking: in de lessen, in de eetzaal, bij allerlei gelegenheden. En nu, op een afstand gezien, zou ik het zó uitdrukken, wat toen niet tot ons bewustzijn doordrong: we ontdekten de Limburgers; het drong tot ons door, dat die jongen, wiens pakje nog minder modieus was dan het onze een innerlijke cultuur bezat, waaraan we niet konden tippen — die we nóg niet onder woorden kunnen brengen, maar die de vrucht was van de eeuwenlange onbelemmerde doorwerking van het Katholicisme in een eenvoudig milieu. Zo beïnvloedden de Limburgers ons aan alle kanten, en wij zullen de Limburgers wel beïnvloed hebben. Zoveel leerlingen als Rolduc verlieten, zoveel centra van onderling begrijpen ontstonden in het land, in het Noorden en in het Zuiden, zoveel centra van de groeiende nationale eenheid.

Het hele leven te Rolduc was, wel niet opzettelijk, maar dan toch feitelijk gericht op de vorming van de nationale eenheid.

Het onderwijs in de Vaderlandse Geschiedenis ging beslist in die richting. Men sla er de, nu zeker in onbruik geraakte, leerboeken van Brouwers maar eens op na. De voorstelling over Willem van Oranje en de gebeurtenissen van de zestiende eeuw was van een moderne gematigdheid, die Nuyens ons reeds leerde, de groot-Nederlandse gedachte gaf leiding aan de geschiedenisbe-

schouwing op een wijze, die het Algemeen Nederlands Verbond niet hoeft te verbeteren. Terwijl we bij gelegenheid de heren wel eens hoorden klagen over de verwaarlozing van de afgelegen provincie, werd nooit een woord opgevangen, dat spijt zou uitdrukken over de regeling van 1839. Het uitzicht van Rolduc was verlegd van de kant naar België en Duitsland naar de kant van Kerkrade en Holland.

En dan de Rolducse feesten! Bij de jaarlijkse hoogtijdag van het feest van den Directeur, zagen we onder de talrijke gasten, die met ons het middagmaal gebruikten, steeds ook den eerbiedwaardigen „Gouverneur” van de Provincie Z. Exc. Ruys de Beerenbrouck, die, zoals later zijn zoon, wel meer Rolduc bezocht. Hij was er geëerde gast, omdat hij de plaats van Hare Majesteit innam in de Provincie, hij wist onze geestdrift los te slaan, en de eerste dronk werd steeds gewijd aan de Koningin onder het zingen van „Wien Neerlands bloed”. De kroningsfeesten van de Koningin vielen onder de verlengde vacantie; maar voor de vacantie was de Dirceteur rond geweest in de klassen met de fraaie tekening van Rolduc in vogelvlucht, die tot omslag zou dienen voor het adres van hulde aan de jonge Vorstin, dat door alle bewoners van Rolduc persoonlijk ondertekend werd.

Het huwelijk van de Koningin met Prins Hendrik was op Rolduc een feestdag midden in de winter, die allen nog heugt, die eraan deelnamen, en stond in luister en jolijt niet achter bij de viering van het zilveren regeringsjubilé van Leo XIII.

In het najaar 1902 kwam plotseling de verrassing: morgen komt Prins Hendrik op Rolduc. We konden het ons niet voorstellen — maar we merkten, dat het ernst was. We kregen een vrije middag, om guirlandes te maken, en in een minimum van tijd prijkte het hele huis in groen en bloemen, bij de grote trap naar dortoir I stond de buste van de Koningin in een versiering, zoals alleen Rolduc die maken kan. Het is een verdienste van Directeur Corten, dat hij den Prins zo vorstelijk ontving — die kunst verstond hij — maar het was ook bijzonder te waarderen in den Prins, dat hij begreep, dat

een persoonlijk bezoek aan de vermaarde onderwijsinrichting, de trots van Limburg, nuttig was voor het versterken van de nationale samenhang. En zijn doel heeft hij bereikt: bij de ontvangst op het bordes voor de kerk won de toen nog jonge, slanke en sportieve verschijning onmiddellijk aller sympathie, het hoogtepunt van het bezoek was, toen Z. K. H. een uur later in gezelschap van den Directeur ongedwongen over de „cour” wandelde, en we spontaan om hem heen drongen. De herinnering aan de ontvangst leeft nog voort bij al de vier honderd jongelui, die toen Rolduc bevolkten, een herinnering, die zij meedroegen door het leven, en die onbewust hun gezindheid beïnvloed heeft.

Een ander bezoek maakte ik niet meer mee. Toen ik na mijn eindexamen bij het begin van de grote vacantie den Directeur ontmoette, was het eerste, wat hij zeide: „Nu heb je wat gemist! Het bezoek van Dr. Abraham Kuiper.”

Vandaag vinden we het de gewoonste zaak ter wereld, dat we goede vrienden zijn met onze dwalende broeders. Maar was het toen ook zo? Ik weet er niets van, maar het zou mij niet verwonderen, wanneer er toen onder de leraren geweest zijn, die dit stuk van den Directeur toch al te stout vonden: de Calvinistische paus op Rolduc gehuldigd! Het bezoek eert Dr. Kuiper evenzeer als Directeur Corten en de Limburgse jeugd kwam er even goed van onder de indruk als de „Hollandse”.

Zo werkte Rolduc door zijn historie, door zijn paedagogie en door het onderling verkeer aan de toenadering tussen Limburg en de andere Nederlandse provinciën. Er zijn daar vriendschapsbanden gesloten voor het leven; en de vriendschap met de mannelijke jeugd leidde vanzelf tot de vrouwelijke. Het is uiteraard onmogelijk, een statistiek te maken van de huwelijken, die onder Rolducse invloed gesloten zijn tussen Limburgse mannen en „Hollandse” vrouwen en omgekeerd.

Nog iets schiet mij te binnen: het is me gebeurd, dat een gereformeerd hoogleraar in de geschiedenis mij getuigde, dat hij de katholieke opvatting van de Vaderlandse geschiedenis der zestiende eeuw niet alleen redelijk vond, maar ook wáár. En toen ik mijn verwondering daarover te kennen gaf, kreeg ik tot antwoord: „Ik ben van de zomer gecommiteerde geweest aan R.K. Scholen in het Zuiden, en heb toen met de leraren veel over deze dingen gesproken.”

Het zijn allemaal kleine feiten, en er is natuurlijk veel meer, maar genoeg heb ik bijgebracht, om de stelling waar te maken: in zake de samenbinding van de Nederlandse gewesten heeft het nieuwe Rolduc zijn middeleeuwse traditie voortgezet, Rolduc betekent iets in het nationale verband.

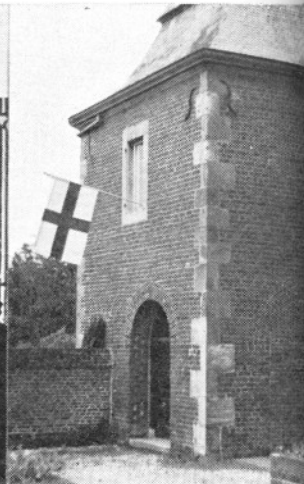
Lève Rolduc ton front radieux
Dieu te bénit du haut des cieux!

W. NOLET

HET DIRECTEURS FEEST

BEGON MET EEN K. MIS AAN DE LOURDES GROT.
MONSEIGNEUR WERD AAN HET QUARTIER AFGEHAALD.

EEN AFSCHIEDS-GROET.

BENEDICAT VOS ONNIPOTENS.

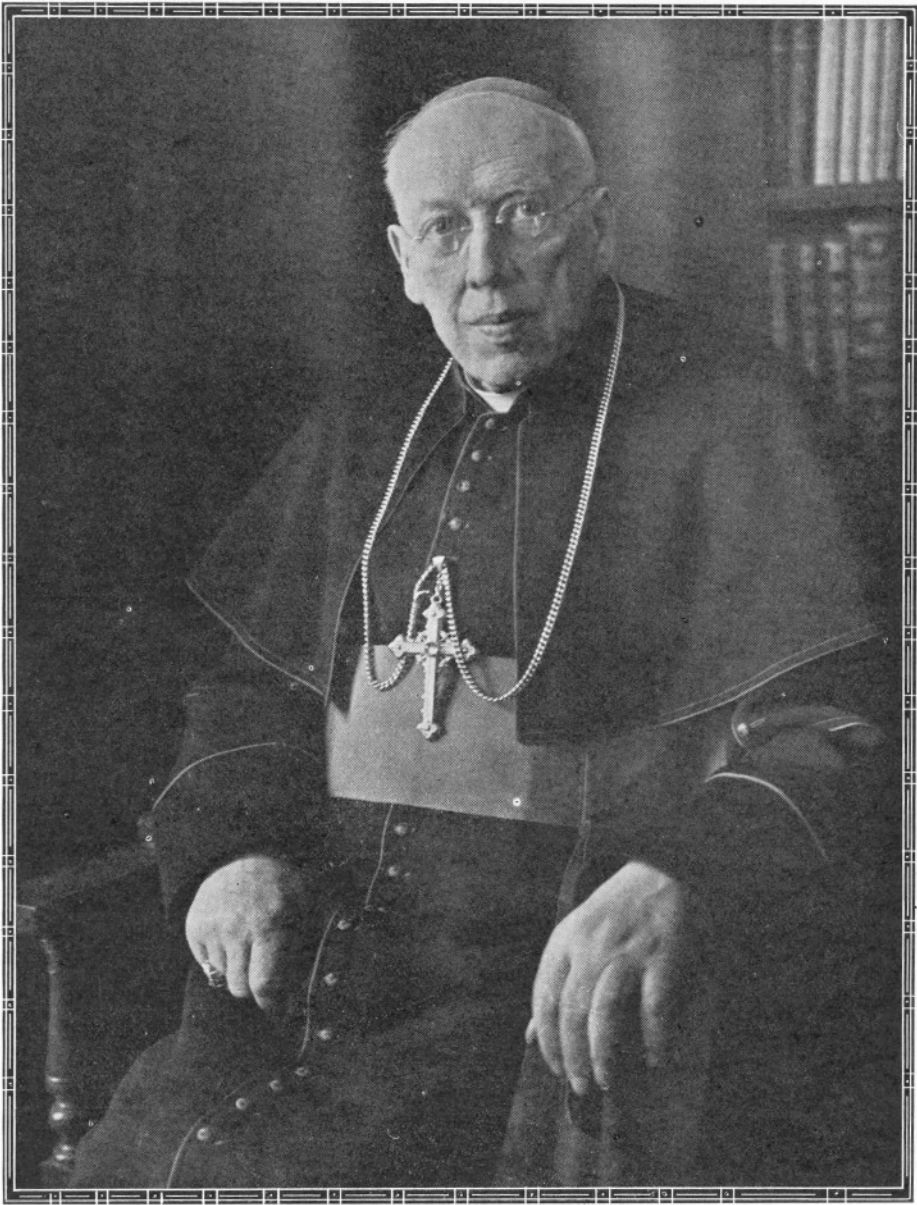

EEN WELKOM

DE FILE

Hartelyksten dank voor uw zeer ge-
 waardeerde belangstelling, bij gelegenheid
 van mijn zilveren Bisdomsfeest en
 mijn 80^{den} Verjaardag. - Dominus vobiscum!

's-Hertogenbosch 8/12 Maart 1940

+ A. F. Wierse

Bisdom van 's-Hertogenbosch.

Monseigneur Diepen scholarch

.....

Wordt 't woord scholarch in ietwat breder zin genomen, dan past het volkomen op den jubilaris.

Zijn heel leven lang heeft Monseigneur zich met 't schoolwezen beziggehouden: vaak leidend, altijd aansporend en belangstellend.

Het opschrift ener rede, die ik voor vele jaren, op de eerste Nederlandse Katholieken-dag mocht houden: „Van de bewaarschool tot en met de Katholieke Universiteit” had kennelijk indruk op Mgr. gemaakt, want 't gaf niet enkel zijn gedachtengang maar zelfs zijn levensgang weer.

't Brabantse land, eens bakermat van hoge cultuur — zich uitend in de monumentale bouw van zijn kempische torens en trotsen St. Jan, zijn schilderkunst van Jeroen Bosch, de Breughels, zijn Hieronymusscholen — model o.a. van de beroemde Luikse fraterschool. (Johan Sturm nam haar opvoedings- en onderwijsprogram weer als voorbeeld voor het protestantse gymnasium te Straatsburg¹⁾).

't Brabantse land, dat geleerden als Macropedius, Sonnius, Riethovius, een serie Lovanienses heeft geleverd, had tengevolge van dwang, druk en harde wetgeving op schoolgebied, zijn oude katholieke cultuur ietwat ingeboet. Wel stamt 't beroemde Mandement van 1868 uit Brabant, maar de middelen om katholieke scholen op te richten ontbraken. De openbare school alleen werd door de Overheidskassen als „school” aanzien.

Kon men voorlopig nog niet tot bijzondere katholieke scholen in wettelijke zin komen, men zou tenminste trachten katholieke onderwijzers te kweken en zo benoemde

¹⁾ J. Sturm: De literarum ludis recte aperiendis, Cfr. Le Collège liégeois des Frères de la Vie Commune, par Léon Halkin, Professeur à l'université de Liège. Fédération Archéol. et Historique de Belgique, congrès de Namur 1938, pp. 299—311.

Van dat Bossche fratershuis zegt Gevaertius Athenae Belgicae p. 83: Testabitur Lovanium eos (studiosos) caeteris scholis palmam praeripuisse: Leuven zal getuigen, dat de Bossche studenten den zegenpalm behalen.

De Haas: Bossche scholen.

Mgr. van de Ven den kleinseminarie-docent, Diepen, tot bouw-regent van de Bosse Bisschoppelijke kweekschool.

In de lagere- en kweekschoolsfere was de benoemde nieuweling: doch hij vond 'n hulpvaardigen en degelijken mentor in den directeur der Bisschoppelijke kweekschool te Echt: den Eerw. Heer Reighard. Als merkwaardigheid mag hier vermeld worden, dat de mentor van den 80-jarigen Mgr. Diepen, als oudste priester van Nederland, in 't volle bezit zijner geestvermogens dezer dagen zijn 92ste verjaardag vierde.

En Mgr. van de Ven én Mgr. Diepen zijn den geleerden en bescheiden Reighard steeds dankbaar gebleven en een bezoek van den leerling aan den meester behoort niet tot de zeldzaamheden.

Echt zelfs was weer 'n voortzetting van Rolduc, waar de toenmalige Luikse Bisschop, Cornelius van Bommel, reeds in 1836 'n katholieke kweekschool — toen normaalschool geheten — had opgericht. Mgr. Diepen is oud-leerling van *Rolduc*; de liefde voor 't katholiek onderwijs was wel daar ontloken.

Toen de kweekschool — zij 't met 'n schuldendak — er stond en 't onderwijs, dank zij de fraters van Tilburg, 'n goede naam gekregen had, werd 't verdere onderwijsgebied verkend. 't Bewaarschoolterrein kwam 't eerst aan de beurt. De huidige hoofdinspecteur van 't lager onderwijs in de eerste hoofdinspectie, de heer Verbeeten, had als schoolopziener te Venlo, de Roermondse St. Josephsvereniging weten over te halen, de kosten van 't bewaarschoolexamen te dragen: hij zelf zorgde voor programma's, localiteiten en wat verder voor zo'n nieuwe zaak nodig was.

Verbeeten is dan ook de vader — ik zou haast zeggen de grootvader van 't R. K. Bewaarschoolexamen.

De inmiddels door het Doorluchtig Episcopaat opgerichte R. K. Schoolraad nam de examens over. Rector Diepen als voorzitter van de R. K. Schoolraad werd voorzitter en bleef dit tot zijn benoeming tot Bisschop.

Ook nu volgt Mgr. het R. K. Bewaarschoolwezen met de grootste belangstelling en waardering, getuige zijn rede op 't zilveren jubilé, verleden jaar te Tilburg gevierd.

De R. K. Schoolraad strekte weldra zijn werkzaamheden verder uit: het gebied van industrie- en huishoudonderwijs. Brabant had intussen, dank zij Dr. Moller, zijn R. K. Leergangen gekregen. Natuurlijk kon Mgr. van de Ven met de voordracht van den Bossen Rector, Diepen, als lid van 't curatorium zich gaarne verenigen.

Wat aantal uren heb ik in die gastvrije woning doorgebracht — want onder de vele goede eigenschappen van den jubilerenden Bisschop, behoort, als 'n evangelische deugd, de gastvrijheid.

Dan kwam 't hele onderwijsbestel ter sprake: de rector bewoog zich bij voorkeur op 't gebied van 't lager, ik praatte over middelbaar en gymasiaal: een nog geheel aan de beurzen van particulieren overgelaten terrein.

Mackay kwam en de geniale Dr. Kuiper stond weldra op de commandobrug.

Rector Diepen zag zeer juist in, dat 'n allereerste zaak is 'n goede eerlijke wetgeving die het „recht voor allen” in 't oog houdt. Baron van Wijnbergen was de kloeke, onverschrokken paladijn voor 't katholieke onderwijs in de Kamer.

Rector Diepen had zich intussen in de vele wettelijke voorschriften van 't lager onderwijs diep ingegraven: hij leverde in de pers en in brief op brief bewijzen van aangedaan en dus te herstellen onrecht en Baron van Wijnbergen — dankbaar getuigt hij het nog — zorgde voor parlementaire vorm en behandeling. 't Gevolg was dat mogelijk gemaakt werden — en dus verzezen — Katholieke lagere, MULO en kweekscholen.

Zag Rector Diepen 't schoolwezen meer als zodanig, pastoor Prinsen ijverde — zoals trouwens voor alle goede zaken — voor scholen in de parochies. 't Oude 's Hertogenbosch moest en zou zijn R. K. Lycea krijgen: zij kwamen er uit Moller's hand, door Prinsen's en Diepen's steun.

'n Katholieke landbouwschool ging Mgr. van de Ven ten zeerste ter harte: Pastoor Prinsen met rector Diepen zorgden voor de verwezenlijking van die hartewens.

Bisschop geworden bleef Mgr. Diepen voor 't katholiek onderwijs over de hele lijn ijveren. Kon hij zich, overstelpt met zorgen en bekommernissen, niet steeds van alle wetswijzigingen — zij zijn overtalrijk en voor professionals nauwelijks meer te overzien — op de hoogte houden: hij verloor de grote lijnen niet uit 't oog. Zijn hoge jaren — zo spraken de Romeinen van Sexagenarii en doen jongeren het nog — beletten hem niet onverdachte belangstelling te tonen voor de beide Katholieke inrichingen van Hoger Onderwijs: de Katholieke Economische Hogeschool te Tilburg en de Katholieke Universiteit te Nijmegen, beide in Zijn Diocesis gelegen. Monseigneur heeft de wens van artikel 1379 van de „Codex juris canonici” begrepen en dan ook krachtig voor de tot standkoming van Hogeschool en Universiteit geijverd. De „behulpzame hand” heeft hij niet enkel de gelovigen geraden te bieden, maar hij bood zelf, in woord en daad, en open hand die „adjutrix opera”.

Episcopo jubilanti, octogenario, favente Deo, prospera quaeque.

Dr. VAN GILS

Roermond.

Kareltje vertaalt Vergilius....

.....

*Ventum erat ad limen*¹⁾....

Langzaam en met melodieuze nadruk las onze onvergetelijke Latijnse leraar Cuypers dit versfragment uit Vergilius' Aeneis voor de derde maal voor, en eveneens voor de derde maal informeerde hij bij Kareltje naar de betekenis van deze vier Latijnse woorden. Er lag een vriendelijk aanmoedigende klank in zijn stem, alsof hij een angstig-aarzelende baby tot de eerste wankelende levenspasjes probeerde over te halen....

„Komaan Karel, hoe vertaal je nou: *Ventum erat ad limen*. Het is heus niet moeilijk, als je maar vertaalt wat er staat”.

Het slachtoffer las de zin nog eens quasi-rustig door, maar met zulk nerveus prevelen der lippen, of hij een klas doofstomme kinderen spraakles gaf; de professor gluurde ernstig, als een chirurg bij een blindedarmoperatie, over zijn goud-omrande brilleglazen....

Het werd doodstil in de klas....

Kareltje — ik noem opzettelijk geen familienaam, omdat de held dezer regelen nog tot de levenden behoort, en zelfs een vooraanstaande, althans hoog gesalarieerde, functie in de Nederlandse samenleving inneemt — had zich in de loop zijner Rolducse jaren een zekere vermaardheid verworven als „vrije vertaler”. En wij wisten bij ervaring dat, naarmate hij langer met zijn weergave wachtte, zijn vertaling vrijer, zotter, komischer werd.... Deed hij het opzettelijk?.... Wilde hij ons een beetje afleiding bezorgen in de soms saaie dagorde der kostschool-dagen?.... Wij wisten het geen van allen. Wanneer de klas zat te proesten, neen te brullen van het lachen om een vers geplukt stijlbloempje, en de leraar in komische verontwaardiging de vingers boven zijn lichtgrijzend haar gespreid hield, zat Kareltje zelf, als ontzet over de in de klas ontketende hilariteit, met een hulpeloos gezicht, naar

het bord te turen.... Maar achter de brillenglazen van zijn pince-nez leken zijn ogen bijna onmerkbaar te twinkelen, en in zijn mondhoeken leek een glimlach te sluimeren, alsof hij onbewust de gezichtsexpressie der Mona Lisa van Leonardo probeerde te imiteren....

Kareltje's prestige als „vertaal-virtuoos” werd door niemand aangevochten. Verschillende van zijn vertalingen waren tot gevelugelde woorden geworden.... Hij wist het, maar hij deed niet de minste moeite om de heersende hilariteit te verminderen. Hij scheen er zelf het meest van te genieten.... Niemand kon met absolute zekerheid verklaren, of zijn averechtse, maar altijd geestige, weergave van Homerus of Vergilius, van Herodotus of Tacitus uit onkunde, of uit een onbedwingbare lust tot humor voortspoot... Vertaalde hij opzettelijk verkeerd, en speelde hij tijdens de daverende lach-salvo's die zijn beurtten begeleidden, als het applaus een beroemd dirigent, de rol van den onnozele in de klucht....? Wanneer de stelling, dat lachen het leven verlengt juist is, dan worden alle leerlingen, die in het gezegende jaar 1920 de Poezie op Rolduc bevolkten, minstens honderd jaar.... Een vertaal-beurt van Kareltje was voor ons, zijn klasgenoten, een openbare en kosteloze vermakelijkheid, als de zomer-kermis voor de Limburgers, als een middag congé voor elk rechtgeaard Rolducien.... Kareltje was een type, een vertaalphaenomeen, met een kostelijk zintuig voor humor.... Nu, na zoveel jaren denk ik nog vaak aan hem.... en aan zijn vertaalcapriolen, en met steeds groeiende genegenheid. Als de leraar „woest” werd, kon Kareltje zich in bestudeerd-ernstige verontwaardiging tegen het voorhoofd slaan, als iemand, die zich intens ergert over een volmaakt onnodig geestelijk derailement.... Lachte de professor — en dat was gewoonlijk het geval — dan glimlachte de vertaler raadselachtig mee, en verstolen knipoogde hij naar mij, die schuin achter hem zat....

¹⁾ Vergilius Aeneis: Boek VI vers 45.

De stilte in het klasse-lokaal werd hoorbaar.... En toch zaten 21 jongens te popelen van prettige spanning, te hunkeren naar het verlossende woord, dat Kareltje ging spreken, om uit de grijs-gauwe alledaagsheden naar de zon-beschenen toppen van uitbundige levens-vreugde geslingerd te worden....

De leraar tuurde door het raam de cour over, wat hij altijd deed, als hij iemand ongestoord wilde laten nadenken....

Kareltje zat te denken.... zijn hersenmotor draaide op volle toeren. De Denker van Rodin leek bij deze geconcentreerde herseninspanning een verstrooide professor.... Hij zat in de bank bewegingloos als een mummie in een sarcophaag; de handen stutten het denkershoofd, dat zwaar scheen van gedachten; de duimen bedrukten z'n oren of het alarmschellen waren; zijn lippen prevelden Latijnse en Nederlandse woorden, of hij een lange speech vlug nog even repeteerde; zijn ademhaling ging zwaar als van een Marathon-loper, die de eindstreep al voor zich ziet; zijn ogen verslonden de tekst als een uitgeputte hongerlijder erwtensoeper met een mager kluijfe.... Waarlijk Kareltje verrichtte bijna slafelijk werk.... Hij scheen aan te voelen, dat zijn prestige van „geestige vertaler" zou knappen als een kermisballonetje tegen een brandende sigaar, als hij er ditmaal niet iets erg zots van maakte....

De stilte in de klas duurde onverminderd voort.... Jongensopstellen proberen dit soort stilte altijd te benaderen, door te spreken van „de stilte des grafs", of „de rust van het kerkhof"; soms is er sprake van „de stilte voor den storm", of van de traditionele speld, die men onwaarschijnlijk duidelijk kan horen vallen.

De grote hoge vulkachel, achter in de klas brandde lekker, met het zachte gesuis van aangezogen zuurstof, en straalde een behagelijke warmte door het hele lokaal; de lange zwarte pijp kromde hoog over onze hoofden heen naar het ronde schoorsteengat. De hete lucht boven de kachel kringelde een vaag schaduwspel van grillige arabesken tegen de wit-gekalkte achterwand, waarop een bleke lichtvlek van een waterig winter-zonnetje

flauwtjes glansde.... Soms viel er een donkerrood gloeiend kooltje met een zacht tikje op de zwarte kachel-plaat op de grond, waar het snel afkoelde, en tot een grijs-gauw balletje verkleurde.

Buiten stonden de linde-bomen langs de ijzeren weg wit beijzeld in de winterse morgenzon, die bleek, als de opkomende maan, wat lichtglans probeerde te strooien over het kunstige kantwerk van witte wollige winterweelde....

Een schuw nonnetjes-figuurtje trippelde met haastige stapjes de cour over, het gezichtje onder de witte omhuiving der kap verpaarst van de kou. De tuinman stapte achter zijn kruiwagen aan, naar de bosquetpoort toe. Schuin tegenover het hoge bordes bleef hij even staan, trok zijn wollige wanten, met alleen maar een duim erin, uit en sloeg met brede armzwaaien zijn versteven vingers warm onder zijn oksels, dat het telkens dof-gedempt klapte, en zijn gezicht rood van inspanning gloeide boven de zwarte gebreide wollen das, die wel driemaal om zijn hals gedraaid zat. Dan keek hij even op naar de klok boven het bordes, haalde zijn horloge, dat met een zware wit-nikkelen ketting aan zijn vest verankerd zat, te voorschijn, vergeleek de tijd, knikte goedkeurend, en verdween met zijn dof-rammelende kruiwagen door de hoge bosquet-poort, die met een zware smak achter hem dichtsloeg.... Een winter-kraai, die als een zwarte vlek, een tijdlang op het beijzelde tuinhek in haar verwaaide veren had zitten pikken, schrok op, kraste luid driemaal achter elkaar, wipte op en verdween met lome vleugelslag in de richting van Herzogenrath.

De spanning in de klas was tot kook-hitte gestegen.... De atmosfeer was geladen als een Leidse fles.... De verwachting overtrof die van Sinterklaas-morgen....

Volle vijf minuten had Kareltje zijn vertaling kunnen overdenken. Nu moest hij spreken. We hingen aan zijn lippen, al kwam er nog geen gearticuleerde klank over. Ze bewogen enkel zenuwachtig als mussen-vleugeltjes, die op de rand van het nest de laatste repetitie houden voor de eerste vlucht in de vrije lucht....

Toen scheen het plots te dagen in Karel-tje's brein.... Een lichtende glimlach verhelderde zijn gezicht, met een forse beweging zat hij kaars-recht in de bank. Met dezelfde melodieuze nadruk, waarmee prof. Cuypers hem het versfragment tot driemaal toe had voorgelezen, reciteerde hij met de intonatie van een classicus: *Ventum erat ad limen.*

„Precies”, zei de leraar, „en dat betekent....”?

Even nog scheen Karel-tje te aarzelen, als een zwemmer op de bovenste duikplank van het sportfondsenbad, die plots achteruit wijkt voor de gapende diepte onder hem; toen herhaalde hij met nadruk des professors laatste woorden „en dat betekent”, keek toen met grote onversaagdheid den leraar onbevangen aan, en vertaalde:

Er woei een windje over de kust.

Nauwelijks was Karel-tje's zoveelste zotte vertaling geboren, of de uitbundige pretstemming ontplofte in de klas als een onverwachts losknetterende voetzoeker.... En mijn vulpen, schoon van een zeer gerenommeerd Engels fabrikaat, verklaart zich bij voorbaat volkomen onbekwaam, een precieze weergave te geven, van de dingen, die op dit „over de kust waaiende windje” volgden....

De leraar was met een schok, alsof zijn zit-bank plots met lange scherpe punaises bestrooid was, overeind gevaren, keek met een blik van „Karel-tje, Karel-tje, hoe kun je me nou zo iets aandoen”, naar den vertaler, terwijl zijn handen komisch-verontwaardigde afwerende bewegingen maakten, als verdedigde hij zich tegen een nijdig op hem aangrenzende wespen-zwerm....

In de banken der leerlingen knetterden de lachsalvo's als mitrailleur-vuur uit een jachtvliegtuig, dat een vijandelijke bommenwerper, na een opwindende jacht, tot op schootsafstand genaderd is....

Enkelen lachten bulderend, met wijd open monden, terwijl hun tot vuisten gebalde handen op en neer deinden, als werden ze door onzichtbare touwtjes op en neer bewogen; anderen proestten het uit, of ze zich verslikt hadden aan gloeiend hete bouillon-soep met

een verraderlijk vet-laagje er over heen.... Op de achterste bank sloeg Wim van pure pret zo hard op de bank, dat de opgeschrikte inktkoker een heel eind boven het met ijzer omzoomde gaatje uitwipte; Jan, die bij de deur zat mepte in een spontane opwelling van baldadigheid zijn hevig protesterenden buurman een deuk in de linkerschouder. Guus, die net de laatste hand legde aan de diep in zijn bank gekerfde initialen van zijn naam, stond met een sprong rechtstandig naast zijn bank, en bekeek Karel-tje's raadselachtige mimiek met studieuze contemplatie.... De meer wijsgerig-aangelegden — in hoofdzaak aanstaande filosofen — glimlachten geluidloos zoals filmsterren plachten te doen in de tijd der stomme film.

En Karel-tje zelf?

Als geschrokken van de pas in de klas ont-ketende paniek-stemming, had hij, naar gewoonte, eerst al zijn aandacht aan het overigens totaal onbeschreven bord, gewijd.... Even had hij, met de bekende twinkeling in oog en mondhoek, door de klas gekeken, als een droog-komiek, die over de uitwerking zijner moppen ten hoogste verbaasd is; toen keek hij bescheiden, en met een verlegen glimlach in zijn Vergilius, en ik zag zijn lippen al lezend op en neer bewegen, terwijl hij scanderend fluisterde:

Ventum erat ad limen, cum virgo poscere fata tempus ait; deus, ecce deus! cui talia fanti ante fores subito non voltus, non color unus non comptae mansere comae;

En geen mijner klasgenoten — zelfs de a.s. psycholoog of psychiater — had de vraag kunnen beantwoorden, of onvermogen of op-zet de oorzaak was van zijn dwaas-beminnelijk stijl-bloempje.

Zo scheen ook professor Cuypers het geval te beoordeelen. Tegen de uitbundige pretstemming van de hele klas, en de sympathiek-nederige houding van den delinquent spatte zijn komische vertwijfeling als een zeepbel tegen de tuinmuur; achter de bolle lenzen van zijn zacht-wiebelende bril begonnen zijn oogjes te glinsteren, een berustende glimlach over-kuierde geleidelijk zijn hele gezicht, en in de langzaam terug-kerende stilte citeerde hij, met de beminnelijke berusting

van een docent, met ruim 20 dienstjaren uit Kortum's Jobsiade:

Über diese Antwort des Candidaten Jobses
Geschah allgemeines Schütteln des Kopfes;
Der Inspector sprach zuerst: hem! hem!
Drauf die andern secundum ordinem.

Toen hamerde de bronzen bel haar koperen klanken door trappenhuis, kamers, gangen en leslokalen der onderwijs-inrichting Rolduc, en verkondigde met dwingende nadruk het einde van dit onvergetelijk lesuur.... Maar de leutige pret-stemming in de Poësis vermocht ze niet zo maar te doen

eindigen. Die duurde nog onverminderd voort, toen de Nederlandse leraar den kather, die bij zijn bestijging irriterend kraakte, als schoenen in de volksmond plegen te doen, zolang ze nog niet betaald zijn, reeds beklommen had....

Maar die volgende Nederlandse les, met haar totaal onverwacht verloop, is een hoofdstuk op zich zelf.... en wat voor een hoofdstuk....! Misschien schenkt me de Redactie van het Rolducse Jaarboek nog wel eens gelegenheid, daarvan het waarheids-getrouwe en nog nooit gepubliceerde verslag te schrijven.....

Eindhoven.

Dr. J. P. BOYENS

Charlotte Köhler te Rolduc

.....

Reeds lang van te voren was de Rolducse gemeente er vol van, dat St. Nicolaas een gemeenschappelijke surprise voor ons had in de vorm van een voordrachtavond door niemand minder dan Charlotte Köhler. Dat men er op Rolduc vol van was, dat bewezen wel de talrijke gesprekken in eetzaal, rookzaal, gang en speelzaal en op tal van ander plaatsen en tijden, waarop dat wèl of niet geoorloofd is, — gesprekken, waarin men steeds meer vertrouwd raakte met de persoon van Mevr. Köhler, zò vertrouwd, dat men tenslotte maar kortweg over „Charlotte” sprak, een familiariteit, die in de gegeven omstandigheden niet kwalijk te nemen viel. Men wist te vertellen over de vertolking van „Philomeentje”, men wist mee te praten over de angstige avond, die „Philomeentje” meemaakte „ergens” — om in de stijl te blijven! — in het Zuiden van ons land, men wist meer, men wist, waar dit „ergens” wel geweest was en verschillende Zuid-Limburgse — pardon: Zuid-Nederlandse — plaatsen kampten met elkaar om de overigens twijfelachtige eer van met dit „ergens” bedoeld te zijn. De kansen van het welslagen van deze avond werden gewikt en gewogen, en sommigen meenden enige vrees dienaangaande, op welke grond ook, niet te mogen verbergen.

Op dergelijke wijze bereidde Rolduc zich voor op een kunstavond, zoals er in de geschiedenis en het „gulden boek” van de aula maar weinige staan opgetekend. Dat deze avond uniek genoemd mag worden — en dat niet alleen om de wijze van voorbereiding — dat is onze vaste overtuiging; het moge ook enigszins blijken uit het volgende.

* * *

Langzaam in de zilveren omlijsting wegschuivend openbaren de grijze vouwen van het doek voor de ogen van een volle zaal — rustige ogen, nieuwsgierige ogen, onverschillige ogen, belangstellende ogen, grijze ogen met een glans van weemoed, bruine ogen met een lichtvlek van levendigheid, ogen met dikke brillenglazen ervoor en ogen zon-

der deze bescherming, rondwalende ogen, peinzende ogen, en tenslotte alleen maar kijkende ogen — de stilte van een eenzaam tabouret in middeleeuwse stijl, overschaduwde door het donkere zwaar neerhangende blauw van lange gordijnen rondom.

In deze stilte verschijnt langzaam de in goudkleurig sleepgewaad geklede gestalte van een rijzige jonkvrouwe der Middeleeuwen, met flonkerspatten van een diadeem door het hoogblond haar. Nog even blijft het stilte, diepe ademloze stilte. . . . en dan vaagt een aanrollende golf van handgeklap de sprookjesbetovering weg; doch slechts voor een korte tijd. Ze spreekt, de prinses — want dat is ze voorzeker! — en ze zegt een lied, van jaren her? Welneen! van haar eigen tijd: van een koning, heer Halewijn, die alle schone meisjes tot zich lokte, maar ze daarna ophing „al op een galgenveld”. Maar één prinses — was zij het zelf? — trok naar hem toe en sloeg hem toen het hoofd af. En nog een ander lied zong ze: „van Jezus en Sint Janneken, die speelden met een lammeken al in dat groen gheklavert landt”. Hoe innig klinken de woorden, de melodieën van haar lieve mond!

We gaan nu de Middeleeuwen verlaten; een Rederijkersvers: een lied vol strijd, zoals die dagen, vol strijd. Het manhafte en vrome „Wilhelmus”, de nationale zang bij uitstek van ons Nederland.

Daarna gaat echter weer een heel andere sfeer voor ons open; daar staat voor ons de aristocratische vrouw uit de zeventiende eeuw, die zingt een lied van de liefde: „Klaere, wat heeft er uw hartje verlept”, Hoofts hoofse minneklacht, en uit dezelfde tijd horen we van Bredero: „’s Nachts rusten meest de dieren”.

We gaan weer verder en horen van Poot: „Op de doot van mijn dochttertje”. Ook de humor in de poezie is in deze voordracht vertegenwoordigd; het avontuur, dat „Jaromir te Praag” beleeft, wordt op een even enthousiaste manier voorgedragen, alsof wij Jaromir zelf — of in ieder geval zijn geeste-

Charlotta Pöhl
in de rol
van Modeloch.
Crispreef - Amsterdam
70000 rd. Vaucl
5 Dec 137

lijken vader, Staring — voor ons hebben. Nog meer bijval vindt de arme „Weifelende Ezel” van van Lennep, wiens meewarig gebalk door de hele zaal wordt overgenomen, en wel op een dergelijk voortreffelijke wijze, dat het aan de declamatrice een woord van oprechte bewondering ontlokt.

Ook „Benjamin af” van de Genestet is nog aan de humoristische kant. Maar dan even een interludium om met Gezelle een ingetogen verzuchting te slaken: „Gij badt op eenen berg alleen” en wij, wij kunnen er geen vinden, hoog genoeg om alleen te zijn!

Het volgend nummer, „De Zelfmoorde-naar” van Piet Paaltjes, is wel „vreselijk griezelig!”, zoals de declamatrice opmerkt, vooral in een realistische voordracht van Mevrouw Köhler.

Nog weer anders was de sfeer van de lief-tallige „Kindersproke” van Boddaert: een jongetje, dat moe van het sterretjes kijken in zijn bedje in slaap valt.

Van zuivere schoonheid is het „Lied van de Moeder, die den knaap Vrede zoekt” uit Thomas More van de grote dichteres Henriëtte Roland Holst-van der Schalk.

Als laatsteling vóór de pauze worden nog drie gedichten voorgedragen van Aert van der Leeuw, Nijhoff en het twijfelachtige „Diablerie” van Engelman.

Na de pauze spelen zich enige taferelen uit Vondels „Gijsbrecht van Aemstel” voor onze ogen af. Opgewonden wendt zich de angstige Badeloch, door een verschrikkelijke droom gekweld, tot haar echtgenoot (3de bedrijf), die haar tracht gerust te stellen, doch helaas! de droomgezichten blijken maar al te waar: broer Peter roept: „te wapen”! Aangrijpend ook is het slottoneel (5e bedrijf), als zich de doodsbedroefde Badeloch in wanhoop aan Gijsbrechts voeten werpt; zij wil hem niet verlaten in zijn nederlaag. Ach! dat hij haar dan maar dode, dat zij de ondergang van haren heer niet overleeft. Krampachtig ligt deze vrouwe daar in smarten neer, maar gelukkig komt een reddende engel haar uit haar rampspoed bevrijden en verlaten zij beiden het Aemstelland.

* * *

Aan de middelnederlandse gedichten wist

Charlotte Köhler die naïeve kleur te geven, welke — volgens onze opvattingen — zo geheel eigen is aan de geest van die tijd. De laatste regels van „Lestmael op enen somerschen dagh” werden formeel gezongen, hetgeen er niet weinig toe bijdroeg om het effect van die liederen te verhogen. Reeds bij deze eerste gedichten bevond de kunstnares zich op een hoogtepunt. Eveneens openbaarde zich al in het eerste gedicht de kunst van mevr. Köhler om zich met het grootste gemak in verschillende rollen tegelijk in te leven. Deze „kunst” handhaafde zich door het hele programma, ja, het wilde ons voorkomen, dat het daarop ingericht was, zo geheel andere gedachtensferen wisselden elkaar bij voortduring af! En als men het goed beschouwt, wekt het de grootste verwondering en bewondering te hebben moeten constateren, dat de toehoorder daar totaal geen moeite mee heeft gehad. Hij was het inderdaad niet, die bij het horen van een gedicht een bepaalde gedachtensfeer voor zijn geest riep, maar het was de declamatrice zelve, die sferen schiep en deed verdwijnen. Nogmaals bereikte zij een hoogtepunt in het pretentieloze, maar zeer dankbare „Kindersproke” van M. Boddaert. Wanneer wij zeggen, dat het „mooi” was, dan hebben we wellicht het beste weergegeven, wat er aan uiteenlopende bewondering bij de toehoorders werd gewekt! Jammer was het, dat we „De Zee” van Kloos — dat ook op het programma vermeld stond — niet te horen kregen. We hadden gaarne eens gezien, hoe zij het individualisme van den Tachtiger zou vertolken.

Mevr. Köhler legt in haar voordracht niet het minste effectbejag. Geen overtoollige gesticulatie, neen, alleen de magie van het woord, een magie, die van iets onbelangwekkends nog iets groots weet te maken.

Ook in de fragmenten uit de „Gijsbrecht” kon de toeschouwer zonder veel moeite zijn aandacht geconcentreerd houden op de vrouwenfiguur op het toneel, die nu eens Badeloch, dan weer Gijsbrecht of Peter of nog een ander voorstelde. Dit is te danken aan haar sterk tekenend spel. Maar ook hielp hiertoe mee een effen, donker décor en een belichting, die den toeschouwer dwongen zijn

aandacht op de gracieuze verschijning in de zilveren omlijsting van het toneel te concentreren. Toch is ook deze voordracht niet in staat het samenspel van acteurs te vervangen; laat het zijn, dat dit niet de bedoeling is, maar toch dan eerst zou zij volkomen geslaagd kunnen heten.

* * *

Een overweldigend en dankbaar applaus bewees, hoe Rolduc van de kunstgaven van Charlotte Köhler genoten had en hoe het die wist te waarderen. Dit werd nog eens bekrachtigd in het dankwoord, dat de Directeur tot haar richtte en waarin hij o.a. te kennen gaf, dat hij een ogenblik geaarzeld had om haar uit te nodigen, uit vrees, dat het Rolducse publiek niet in staat zou blijken deze voordrachtskunst te genieten. Gelukkig was dit alles ten voordele uitgekomen.

Ook Mevr. Köhler dankte de jongens voor de aandacht, die zij aan haar voordracht hadden geschonken. Zij verontschuldigde zich daarbij — ze had immers een enkele keer vastgezeten — wegens vermoeidheid, daar zij toen juist de première van „Phèdre” ach-

ter de rug had. Nogmaals betuigde zij haar dank voor de onverdeelde aandacht, die haar was geschonken, en zei zelfs, dat ze ons „schattig” vond! (Ze moest eens weten!)

Zo werd een avond besloten van mooi en waarachtig kunstgenot, die velen buiten Rolduc ons zullen benijden. In haar „bloemlezing” uit de Nederlandse letterkunde wierp Charlotte Köhler van zo verscheidene gezichtspunten het licht op onze literatuur, dat deze voordrachtavond als een unicum mag beschouwd worden onder alle, die er ooit gehouden zijn. Haar revue over de vaderlandse letteren had niet alleen waarde van belletristisch en aesthetisch standpunt bezien, doch mag tevens in paedagogisch opzicht als belangrijk worden beschouwd.

Dit zijn vele redenen, welke er voor zullen zorgen, dat deze mooie en belangrijke avond nooit geheel uit onze herinnering zal verdwijnen.

Veel hebben we genoten en geleerd, dank zij mevr. Köhler en degenen, die ons in de gelegenheid stelden haar kunst te mogen genieten.

C. A. M.

De traditie van een taal

.....

Te snel vliegen de jaren voorbij. Want er is toch altijd zoveel heerlijk in ons mensenvleven, dat wij er, waar het niet met ons mee kan gaan, slechts node en met diepe weemoed van scheiden. *Partir, c'est mourir un peu!* Wij voelden dat allen, wanneer wij in Rolduc eindexamen gemaakt hadden en bij het vertrekken als kleine kinderen telkens weer móesten omzien, omdat wij zo ontzaglijk veel goeds achter ons lieten liggen.

Als kind weet men niet, wat scheiden is, of het moest zijn, dat men de bitterheid van het nieuwe in zijn werkelijkheid reeds onderonden heeft. Ik had dan ook, toen ik voor het eerst de in 1921 nog werkelijk „Roomse” reis van Fijnaart naar Rolduc aanvaardde, geen korrel weemoed, maar eenmaal, na enkele inderdaad langdurende jaren, op de poësis aanbeland, kwam de zekerheid, hoe het afscheid eenmaal wel een vreugde, maar een gemengde zijn zou.

Want wat Rolduc te schenken heeft en schenkt, is onvergetelijk. Niet denk ik aan het „discere vitae”, want er zijn vele scholen met uitstekende leerkrachten thans in den lande, niet aan de heerlijkheden van het directeursfeest, de limonade in Schaesberg, de rokend-verse broodjes van Maandagochtend of de koekjes — speciaal Rolducs recept! — die soms het Vrijdagtoetje tot een plat de résistance maakten. Zelfs niet aan de lessen en klasresultaten, al zullen vele ouders dat het belangrijkste vinden! Maar alleen toch diegenen die zelf geen oud-Rolducien zijn. . . .

Ik herinner mij nog, hoe ik de éérste avond in Rolduc in de kerk zat — welke kostschool heeft niet een kapel, maar een kerk? —; het was nog in de tijd van het gaslicht en de geweldige ruimte verschemerde reeds halverwege de pilaren. Maar langzamerhand maakten zich de lijnen en kleuren uit de duisternis los. Welk een openbaring, als ik dacht aan het waterstaatskerkje uit mijn geboorteplaats, van alle intimiteit en warmte gespeend.

En als wij later met grote-mensen-gedachten over de toekomst aan het spreken waren

geweest of een mooi essay ons warm gemaakt had en wij ons avondgebed in de kerk gingen bidden en midden onder het gebrom der weerbarstige jongensstemmen dan ineens als een heldere fonteinstraal een geofende zangersstem aanving het: „In manus tuas Domine commendo spiritum meum”, was dit steeds weer een nieuwe vruchtbare ontroering en beseften wij dat wij door God verweende kinderen waren!

Rolduc heeft na onze ouders ons de godsdienst tot een werkelijkheid gemaakt.

En wat een opvoedende kracht ging er niet uit van onze academie, waar wij niet alleen grote-mensen-, maar grote-mannen-manieren leerden, van de gesprekken met de surveillanten op de cour of 's middags aan tafel, waar de heren met de jongens samen eten!

Maar als één ding in Rolduc trekt, dan is het zijn grijze, zijn eeuwenoude traditie. Een crypte die van het jaar 1108 dateert, een abdij die met het slot waar men vanuit Rolduc zelf het zicht op heeft, de nauwste relaties onderhield, een carré dat een stukje monniken-middeleeuwen biedt met de uitnodiging boven zijn ingang: „hac ne vade via quin dixeris Ave Maria”, bij de ingang van de kerk twee oude afgesleten grafstenen van abten, een school, waar bisschoppen, pauselijke internuntii, commissarissen der koningin en ministers 's middags met de jongens in één eetzaal, soms aan één tafel zitten, Rolduc met zijn „levende” en zijn opgedroogde vijvers, die de vis moesten leveren voor de vleesloze dis der Augustijner kanunniken, Rolduc's vroegere bewoners, Rolduc, waar vrome reclusae haar voor ons modernen ongelooflijk schijnend offer brachten, waar kruisvaarders begraven liggen, waar heiligen hun leven kwamen vervolmaken!

Rolduc, ouderdom, traditie!

Eén van die tradities ook, in mijn tijd althans (1921—1927), was het *frans*. Het frans, dat lange tijd de cultuurtaal is geweest en door hen wier landstaal buiten de grenzen weinig bekend was als hulptaal werd gebruikt

om aan het ongemak van de linguistische verbrokkeling van Europa te ontkomen. Zeker hebben de nationalistische stromingen, die Europa meevoerden sedert de tweede helft der 19e eeuw, aan het frans sterk afbreuk gedaan, — men kent het frans thans veel minder goed dan een eeuw geleden en voor het jongere geslacht speelt het frans niet meer dezelfde rol als voor zijn grootouders —, maar eenmaal was de kennis van het frans een quaestie van aristocratie en scheen het of deze taal een gemeenschappelijke cultuurtaal voor Europa zou worden.

Nog steeds ondervond Rolduc hiervan de gevolgen. Nooit heb ik het er meegemaakt, dat een toneelstuk in het duits werd opgevoerd ¹⁾ een taal overigens welker passief gebruik, niet in de laatste plaats voor de een meerderheid vormende Limburgers, weinig moeilijkheden opleverde, maar wèl heb ik er Molière's *Malade Imaginaire* door de jongens in het frans zien opvoeren en nog wel volkomen voor jongenskostscholen geadopteerd.

Ook de liederenschat van Rolduc was frans. Al werden er Haydns beroemde oratoria *Die Schöpfung* en *Die Jahreszeiten* uitgevoerd en al werd er in de kerk toch ook wel eens een enkele maal een duits liedje gezongen ²⁾, toch opende het avondgebed iedere dag van de week met een ander frans gezang. Het „donne, donne nous un beau jour”, dat elk jaar de bedevaart naar Schaesberg opende, was het populaire meiliedje, het plechtige „Adieu Rolduc, séjour de mon enfance” was, alle theorie over innerlijke taalbouw ten spijt, de reinste gevoelsontlading die het afscheid vergezelde en verlichtte. Het majesteitelijke „Lève Rolduc, ton front radieux”, hoe onaesthetisch ook zijn eerste woord voor een beschaafd Nederlands oor mocht klinken, hèt lied des huizes, was frans en geen enkele andere taal maakte daartegen een schijn van kans.

En als mijn herinnering me niet bedriegt, geschiedde dan de „pia lectio” 's middags

en 's avonds in de eetzaal ook niet bijna altijd in het frans?

Het strafsysteem ademde een franse geest, tenminste gelet op de voertaal. Gedurende mijn kostschooljaren heeft er een reorganisatie in het strafwezen plaats gehad, maar in mijn eerste tijd maakte ik het nog mee, dat er elke middag, behalve Zondags, een kleine strafzaal was en onder de wandelingen op Dinsdag en Donderdag en op Zondagnamiddag een grote van vijf kwartier. De straf bestond toen ook nog niet in vertalen, maar... overschrijven van twee kantjes frans in de kleine en zes kantjes frans in de grote strafzaal. En dan al die noten! *Ont parlé à la salle d'étude....*, *ont parlé souvent à la salle d'étude....*, *ont parlé* (en hier benadrukte een onheilspellende directeursstem de dan volgende woorden) *très souvent....*, *ont bourdonné*, *ont fumé*, *ont fumé des cigarettes....* en dan kwamen al de namen met, als het ter onderscheiding nodig was, de voornamen, weer in het frans, er achter... Doch hier bleek dan ook op een bijzondere wijze de echtheid van de in de linguistiek zo bekende *crise du français*, want, toen ik het meemaakte dat er nieuwe strafermijnen ingevoerd werden, bijv.: veertien dagen achter elkaar grote en kleine strafzaal, bleek de directeur het gewenst te vinden deze vonnissen temidden van al de andere steeds in het nederlands voor te lezen, zoals ook geschiedde met de bedenkelijk-vriendelijke uitnodiging tot hen wier namen nogal erg ruchtbaar werden, om na het eten even op zijn kamer te komen. Het is zielig voor de franse taal, maar met het oog op de duidelijkheid waren deze kleine escapades uit de franse cultuur inderdaad niet ongewenst. Immers, om me zelf tot afschrikwekkend voorbeeld te nemen, ik was al een heel tijdje op Rolduc, toen ik nog altijd meende, dat de grootste belhamel van Rolduc: Pierre Dumatin was, omdat ik hem elke middag hoorde aflezen. Pas later merkte ik, dat ik de woordengroep: *ont été trop tard à la prière du matin* een beetje „krom” verstaan had. Misschien dat ik niet de enige geweest ben, maar ik hād nog al eens last met die vreemde woorden. Vandaar dan ook mijn eerbiedig en groot ontzag — hālfbegrepen woorden im-

¹⁾ Toch gebeurde dat ook o.a. Wilhelm Tell, Im grünen Baum. (Red.).

²⁾ De schrijver vergeet de bekende deutsche Singmesse. (Red.).

mers hebben een overmaat van gevoelswaarde, leerde ik later in de taalkunde — voor een *velorder*, dat ik pas later met de uitdrukking *à nouvel ordre* wist te associëren. En lang heb ik ook gepiekerd over die vreemde namen der voetbalclubs „Sempervanti” en „Pantarei”, die heel wat minder doorzichtig waren dan Limburgia of Sparta.

Uiterlijk beschouwd en wanneer wij letten op de taalvorm, levert de groeptaal ener kostschool niet veel merkwaardigs op. Misschien zou een onderzoek naar de inwendige taalstructuur nog wel lonender zijn. Ik denk hierbij aan de heel aparte *betekenisinhoud* die woorden als *heren-broodjes*, *pennen* (uitsluitend betekend: strafschrijven) *wandeling*, *academie*, enz., krijgen, doch over inwendige taalstructuur is nog niet veel bekend! Maar als wij ons ook al beperken tot Rolduc's eigen woordvormenschat, dan zit er toch iets interessants aan, vooral vanwege het grote aantal franse relicten. Het is waar, niet alle eigen termen zijn frans, zeker niet wanneer de gevoelswaarde een duidt in het zakje doet: ik herinner me nog de *slabbermoes*, enig in haar soort, het *smokkelen* met de composities en het noodlottige *flatsen* of het menslievende *trekken* der leraren op het eind van het jaar. En voor de filosofen, die de docenten in Rolduc een deel der surveillance uit handen nemen, heeft de Rolducien (let hier op het franse cachet!) slechts de „abfertigende” term „kuuze” over. Op het punt van naamsverandering — om dus een euphemistische uitdrukking te bezigen — verschilt hij niet van de overige „Nederlandse” schooljeugd.

Maar daarnaast herinner ik aan het absoluut ingewortelde *cahier* voor schrift, *pupitre* voor lessenaar, *congé* voor vrij, *dortoir* voor slaapzaal, en *cour* voor speelplaats, welke woorden door mijn Westbrabantse leerlingen in Roosendaal nooit gebruikt worden. En ik denk aan *sjassen* voor van school verwijde-

ren en de meer eervolle *prix général* of de *accessieten* die men aan het eind van het jaar en bij de *composities* verdiend heeft, aan het *goûter*, het *jubé*, de *infirmérie*, aan de in 1921 nog tamelijk primitieve *basse-cour*, waar de franse vlag de wel enigszins onappetijtelijke lading moest dekken en het *but* dat zich eenmaal bevond op de plaats waar later de zgn. nieuwe H.B.S. verrees. Ja, ik geloof wel, dat de *freize*, de vergaderzaal der docenten, zo genoemd omdat ze het nummer: 13 draagt, als zodanig enig in Nederland is en de namen *bosquet* voor het bij de cour aansluitend bos en *carré* voor de binnentuin hebben voor mij toch nog steeds een echte speciaal-Rolducse klank.

Echter ook in deze woordenschat woekert het verval. But en jubé behoren al weer tot het verleden en de aanspreektitel *monsieur* verloor reeds in mijn tijd steeds meer terrein. De eerbied voor het nederlands stijgt. Dat openbaart zich ook in het feit dat men de strijd aanbond tegen het regionale patois. Ik heb tenminste heel mijn kostschooltijd lang noten horen toekennen, vooral aan de Limburgers, die immers geheel en al ten onrechte in de omgang aan hun heemtaal niet wilden verzaken, tot groot nadeel van eigen taalbeheersing en van de Limburgse cultuur, die zij vastbinden aan een dialect waar zij zich buiten Limburg nergens mee kunnen helpen en welke zo in sterk verhoogde mate de nadelen ondervindt die alle culturen met een weinig-verbreide cultuurtaal bedreigen.

Dezelfde waardering voor de nederlandse cultuurtaal vormt dan ook een stille, maar op den duur overwinnende bedreiging voor het frans. Thans echter is Rolduc, romaans in naam en kerkenbouw, nog niet ontfranst en past dus volkomen in het drie-culturige en toch weer meer of minder „einheitliche” land tussen en om de drie oude steden Aken, Luik en Maastricht.

Het lied van de schaats

.....

Winter is het geworden! Niet zo'n voch-
tige winter met druilerige motregens en
pletsende sneeuwbuien, maar een echte
„ouderwetse” winter met flinke vorst en
wat fris-witte sneeuw.

Het vriezen houdt aan en als we op Rol-
duc terugkomen na de Kerstvacantie, vormt
het ijs en al wat daarmee in verband staat,

het gesprek van de dag. De eerste dagen van
het trimester wordt er elke middag na het
diner flink geoefend, want ieder wil natuur-

lijk een goed figuur slaan op de algemene
wedstrijden.

Zondag 14 Januari! Een verrassing: „geen
les!!” Alles trekt naar de vijvers! Overal
langs de oevers wapperen feestelijk de vlag-
gen en de banen zijn afgezet met kleine
vlaggetjes, die lange kleuren-slierten over
het ijs vormen. Enkele duiven wieden in
schuine vlucht over het ijsoppervlak. De
zwanen kijken woedend naar dit alles, kwaad
dat ze, nu de vijvers bevroren zijn, niet meer
pronkend in het rond kunnen drijven en hun
trotse halzen in het water kunnen spiegelen.

De juryleden zijn achter de tafel gekro-
pen, of beter gezegd „hebben achter de tafel

plaats genomen”, want zulke eerbied-af-
dwingende persoonlijkheden kruipen niet!
Er worden voorbereidselen gemaakt; papieren
bedekken het gehele tafelblad. Een koperen
bel luidt met vinnig-korte slagen ten teken,
dat de wedstrijden gaan beginnen. De
schaatsers begeven zich naar de start. Dreig-
end gaat de vuist van het jager-jurylid in
de hoogte, een pistool blinkt dof op, er
klinkt een schot (niet om een konijntje neer
te leggen maar om het onbloedige werk van
een startsein te verrichten). De knal echoot
weg over de ijsvlakte. Even een paar verwar-
de krassen en stappen en dan schieten de
jongens al vooruit in de bocht!

Het enthousiasme is eerst maar matig
(misschien is het publiek bang, dat zijn ke-
len zullen bevriezen), maar na een tiental

minuten en enkele opwekkingen tot aanmoedigingsgeschreeuw door den omroeper is weldra de hele lucht vervuld van opgewonden kreten en uitroepen. De toeschouwers vuren de „spelers” aan en trappelen meteen op en neer om warme voeten te krijgen. De omroeper schreeuwt bevelen van het college van scheidsrechters af en hij slaat met de bel, dat de oren van hen, die in de buurt staan ervan tuiten. Een accordeon jubelt van „die Musik am Sontagabend”. Het lawaaierige vuurwapen knalt als een mitrailleur. De juryleden zetten ernstige gezichten en maken hun op- en aanmerkingen over het rijden en de geleverde praestaties. En dat alles gebeurt om het kampen van enkele jongens, die voortglijden over de baan en die voor niets anders aandacht hebben als

van beweging in draaien en buigen. Hier geen krachtig slaan van armen en benen, maar een bevallige houding in evenwicht

voor de pogingen van den mededinger om de verlangde prijs te behalen.

Vlug en druk bewegend schieten de hardrijders voort. De armen werpen ze met een ruk achteruit, als zwemmend door de lucht, de benen strekken en buigen in vaste kaden. Schuivend snijden van blinkende ijzers door blauwig-glad ijs gonst een zingend rhythme, een golvend lied.

In sierlijke bochten en cirkels draaien de kunstrijders over het ijs. Hier bereikt het lichaam van den rijder een nog grotere harmonie in beweging met zijn schaats dan bij het hardrijden. Hier wordt het schaatsen een lied van beweging, een zang van gracieuze houding en wending. Hier geen jachten en spurten, maar een gedragen ernst en kalmte

met het verdere lichaam. Een dans op de schaats!

Zo verloopt de morgen en middag van de ijs-Zondag. Als al de schemer begint te vallen, zijn de wedstrijden afgelopen en liggen de vijvers verlaten. De feestelijke vlaggetjes en vlaggen zijn verdwenen. Een enkele duif maakt haar avondvlucht, wiekend over het stille ijs met zoevende vleugelslag. Kwaad hun veren overeind zettend lopen de zwanen in hun winterverblijf op en neer.

Geen schaats zingt nu meer haar rhythmisch schuivende zang....

JOSE.

Uitslag van de schaatsenwedstrijden te Rolduc op 14 Januari 1940

KAMPIOEN VAN ROLDUC (hardrijden):

Hans Everts.

Medaille welwillend beschikbaar gesteld
door den huisarts Dr. Rijcken.

Groep A.

Hardrijden (2 ronden):

Kampioen: Paul Schoemaker.
2e: Winny Feitz.
3e: Pieter Everts.
Troostpr.: Wim Schoemaker.

Hardrijden (6 ronden).

Kampioen: Floor v. Zinnicq Bergmann.
2e: Paul Schoemaker.

Schoonrijden (enkel):

Kampioen: Louis Adriaansens.
(medaille welwillend beschikbaar gesteld
door den huisarts).
2e: Hubert de Mulder.
Troostpr.: Jan Leygraaf.

Estafette (15 ronden):

1e prijs: Wim Schoemaker.
Floor v. Zinnicq Bergmann.
Winny Feitz.
Troostpr.: Pieter Everts.
Jacques Huurman.
Paul Schoemaker.

Groep B.

Hardrijden (2 ronden):

Kampioen: Hans Everts.
2e: Piet Huberts.
3e: Peter Bergstein.
4e: Frans van Waes.

Hardrijden (4 ronden):

Kampioen: Hans Everts.
2e: Willy Martens.
3e: Frans van Waes.

Schoonrijden (enkel):

1e prijs: Jan de Goey.
Hein van Hapert.
Troostpr.: Willem Schneider.

Estafette (8 ronden):

1e prijs: Hans Everts.
Hans Schoemaker.
Frans Ebus.
2e prijs: Piet Huberts.
Willy Martens.
Arn. van Haagen.
Troostpr.: Gerard Essink.
Willy Geilenkirchen.
Peter Bergstein.

Schoonrijden (paren):

1e prijs: Louis Adriaansens en
Hubert de Mulder.
2e prijs: Frans Ebus en
Hein van Hapert.

.....

KLEIN-ROLDUC.

Groep I.

Hardrijden:

1e prijs: Gerard Wortelboer.
2e prijs: Karel Jaartsveld.
3e prijs: Eugène Gabriels.

Schoonrijden:

van de 30 punten.

1. Harry Hendriks	25 punten.
2. Paul Mulder	25 punten.
3. Eugène Gabriels	24 punten.

*Groep II.**Hardrijden:*

1e prijs: Paul van Wegen.

2e prijs: Wijnand Hoogstraten.

3e prijs: Antoon Vercauteren.

Prijzen voor kunstrijden:

Eugène Gabriels, Jan Billekens en Aloys Bergstein.

Troostprijzen voor hardrijden:

Jules van der Meer.

Aloys Bergstein.

Dromen om de oude Abdij

.....

.....en stil waren mijn gedachten om de grijze toren, die in rijzigranke lijn omhoogspitst naar het hemelblauw, en om het hoog-uitgebouwde transept der kerk, waarachter het klaverbladvormig presbyterium zijn drie ronde abses schuil houdt, en om de breedgewelfde kloostergang, die zich omheen de rozige hof ringt, en waarin een eenzame monnik, omhangen met de sfeer van oud-kloosterlijke stilte, het gedeelte van zijn officie afbidt, dat hij niet kon meezingen met zijn confraters in de koorbanken van de abdijkerk. En om vele dingen waren mijn gedachten, beelden, die omhuld zijn met het lichte waas van fantasie, beelden uit het verleden, toen 't grondgebied van Roda werd beheerst door de kromstaf van een abt, toen elke stonde van de dag en ook te middernacht het koorgezang van rijen monniken opsteeg ter ere Gods, toen binnen Roda's muren een keur van God-gewijde kloosterlingen huisde, toen Roda was de abdij, het middelpunt der landstreek, het geestelijk centrum van het gebied. En om dit alles waren mijn gedachten als nevel-sluierige wolken om de top van het hooggebergte of zoals de fluittonen van den pijpenden Pan de luisterende Naiadenhoofden omzweven. En gelijk een mens in morgenmist verijlt in wazige omlijningen, zo zweven de beelden van mijn dromen voorbij, vervagend in ijle gedaanten.....

.....en mijn dromen waren langs de verweerde muren van de oude abdij.....

* * *

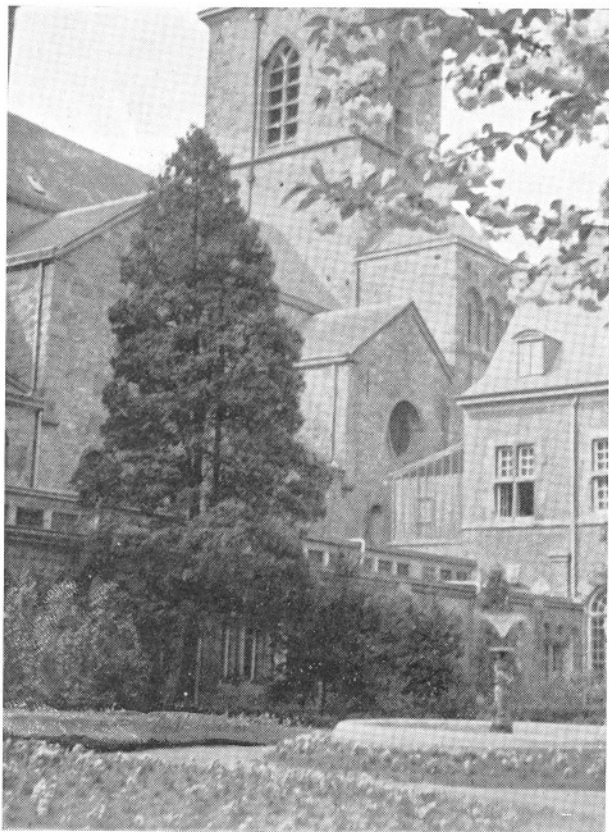
Wanneer de klok ten vespertij geluid heeft, wenden zich de schreden van menig-een uit Roda's omgeving naar de abdij. Het is echter niet druk in de kerk, want het is een werkdag en vele boeren zijn nog op het land. Door de kerk hangt een licht duister van de late herfstmiddag; de kleine rondbogen laten weinig licht door. Om het altaar straalt de schaarse schijn van lange waskaarsen, wier helle lichtpunten de schemer een mysterieuze gloed geven. De koorbanken,

waar de monniken de een na den ander neerknielen, zijn verlicht door de walmende glans van oliepitpen, aan beide zijden een.

Intussen hebben zich de priester en de dienaars naar het altaar begeven en de eerste heeft deze hora met heldere stem ingezet. Reeds zweven de zangen door de gewelven der kerk en vullen haar tot in iedere kleinste uitbouw met een doordringende sereniteit; koorzang, monnikenzang.... is er iets muzikalers denkbaar dan de melodieuzeiteit van de liturgische zang onzer Moederkerk? Is er hoger genieting denkbaar dan de gewijde eenvoud te beluisteren van zulke rijke muziek? Hetzij we luisteren naar het rouwen berouwvolle, maar toch ook weer zo hoopgevende officie van een Requiem-Mis, hetzij we luisteren naar de jubelklanken van een „Gaudeamus”, hetzij we het oor lenen aan de dogmatisch-zuivere rhythmten van de symphonische hymnen, welke sproten uit het grote genie van den Aquiner, hetzij we onze aandacht schenken aan de bijna simplistische toonzettingen der psalmen Davids, altijd weer treft ons in al die eenvoud de rijke variatie, die voor elke bijzondere stemming een zo zuiver harmoniërende schakering weet te vinden, zoals wij bij geen enkelen componist van naam en faam aantreffen.

En helder klinken die psalmzangen van het vespertij op uit de rijen der koorbanken en de melodieën stijgen omhoog langs de grote pilaren en verenigen zich boven in het gewelf tot een harmonieuze samenklank van tonen, om vandaar uit te deinen door het gehele kerkruim en wederom als een regen van mystiek neer te dalen over de hoofden van hen, die medebaden. En hoe innig voelt men Gods oneindige majesteit, wanneer de zwarte pijen zich buigen om ere te brengen aan den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest, zoals het was in het begin, zoals het nu is, en zoals het altijd zal zijn tot in alle eeuwigheid!

En dan begeven zich de twee cantores in wijde rochette naar het midden en zingen de antifoon en zetten de nieuwe psalm in. Zo

gaat het vijf maal; dan staat de celebrant op en zingt het kapittel van de dag, waarna de cantores weer de hymnus aanheffen, die door het hele koor wordt overgenomen. En weer klinken de volle stemmen op door de half-duistere kerk. Na het vers eindelijk en de antifoon heffen de voorzangers het Magnificat aan; het Magnificat, die jubelende lofzang van Maria, wier beeld daar midden in Roda's kerk staat, altijd rondom in de bloemen, nu ook bestraald door het zwakke schijnsel van het waslicht. Maria, door alle tijden de hoge Beschermvrouwe van Rolduc, neemt een ereplaats in, niet alleen in de kerk, maar in geheel Roda's leven:

Virgo sine labe concepta aedes hasce defende

De vespers zijn nu ten einde. De monniken gaan naar hun cel of wandelen door de kloostergang; de gelovigen zoeken hun huis weer op. En stil ligt weer de abdijkerk, en verlaten; in de duisternis dooft de koster de

laatste lichtschijnsels weg van kaarsen en olielampen. Het is diep-donker nu in de verlaten kerk en in de tegenwoordigheid van God zweeft alleen nog de rode vlam van de godslamp.... en mijn dromende geest; en ook deze verlaat de kerk om over weer andere dingen te denken....

* *
*

Stil schuift een late zonnestraal over het dak van de abdij en duikt met lichtende glansplekken in het windgerimpelde water van de kleine vijver. Schuchter steken toelukkende waterlelies de witheid van haar bolle bloemknoppen tussen de grote, groene drijfbaren door, die vlak op de spiegeling van de vijver liggen te rusten. Een roodgouden ruggevin schuift onder langs het watervlak en verdwijnt weer in donkere diepte.

Omheen de vijverkom rijen zich kleurige viooltjes in blauw en purper, violet en paars, sommige met grillige gezichten van gouden lijnen, andere effen donker. En hier en daar tussen de boet-

kleurige wade vlekt als een vlamme edelsteen het gelig gevlinder van een licht-getinte bloem.

Tussen de gespleten tegels van het pad kruipt sprietig wat gras omhoog of donkergroen fluweel van mos. Ze zijn verweerd, deze tegels, en grillig van lijn en ligging, en menige kloostervoet heeft er zijn vrome indrukken achtergelaten. Ook nu gaat in zwarte, strakke lijnen omhoog de pij van een biddenden monnik. Hij is zo juist uit de deur, gevat in grijs gesteente, gekomen en staat biddend in zijn officie-boek stil temidden van rose-bloesemige heesters; ontglappend tussen de prevelende lippen door zoeken de gebeden in deze bloemhof hun weg naar God....

Nu is het gebed gedaan en rondom zich schouwend wandelt de kloosterbewoner langzaam voort. Alles om hem heen glanst en straalt in het late licht van de avondzon, de kleine bloemen vooraan in het perk laten slap en slaperig haar zware kelken neerhan-

gen, de grotere verderop genieten nog van de namiddagwarmte; daarachter rijzen statige cypressen en andere groene heesters; op de achtergrond eindelijk verheft zich de zandstenen bouw van de abdijkerk met haar drie abses en wijd uitgebouwde zijvleugels in kruisvorm.

In deze besloten kloosterhof, overwelfd door naar het westen tot goud verblekend hemelblauw, fluistert de stilte in bladergeritsel over schone dingen van God en Zijn liefde voor de mensen. In de meest wisselende en uiteenlopende kleuren van de bloemenpracht, die alom op deze meditatieve plek naar voren treedt, vertelt zij van de bontheid der menselijke gevoelens en gedachten tegenover het strakke azuur van Gods onveranderlijkheid. De lei-grijze kruisvorm van de kerk wijst ons op Christus' liefde-lijden in diep-menselijke lijnen, maar dezelfde Verlosser was glorieus triumphator, zo leert ons de hoog-oprijzende en alles dominerende torenbouw. Nog veel meer lessen heeft ons de natuur op deze plek te geven, maar het is niet alleen natuur; dit is geen gewone bloemhof, het is een kloosterhof, waar de bloemen helderder stralen onder de glans van de goddelijke zon, in de schaduw van de abdijkerk, waar de cypressen devoter oprijzen tegen een achtergrond van Romaanse rondbogen, rustend op korte zuiltjes van de kloostergang. Hier hangt een intiem-religieuze sfeer, die aan alles, natuur en kloosterbouw, een bijzondere gloed en betekenis geeft.

De monnik is weer teruggegaan en loopt door de poort, waarboven staat geschreven:

Hac ne vade via quin dixeris: Ave Maria!

De avond is gevallen, geen zonnestraal, die nog op de vijver of de bloemen valt, geen voetstappen, die het zand op het pad doen knarsen, slechts schemerstilte. Ook mijn dromende geest verlaat nu de hof en keert naar weer andere plekken in de oude abdij....

* * *

Zoals slechts de witte glanzingen van goud passend zijn om de schitter-flonkeringen van een briljant te omhelzen, zo zijn slechts de Romaansche golvingen van Roda's kruis-

gang waardig de natuurlijke en stemmige schoonheid van de kloosterhof te omarmen. Het is alsof de kerk, gelijk een moeder, met een innig gebaar van haar armen, de kruisgang, de bloemhof als een kind aan haar hart drukt. Is dan de kloostergang, ondanks haar gewijde booggewelven, geen bedehuis, is zij dan, ondanks de luchtigheid en bloemengeur, die door de rondbogen naar binnen waait, geen bloemhof, zij is dan toch tenminste de zeer harmonieuze verbinding tussen beide. Hier mengen zich wierooklucht en bloesemgeur tot een allerwonderlijkste samensmelting van devote aanbidding en natuurpracht.

En over nog vele andere gedachten en vergelijkingen mijmert mijn geest, ingegeven door de ingetogen rust, die door de hoge bogen zweeft.

Stilte, meditatieve stilte is op deze plaatsen als een weldadige geest, die den mens tot vele schone en goede overpeinzingen brengt. Kloosterlijke stilte, stilte der teruggetrokkenheid en afzondering leert den mens in zich zelf te keren. Gewijde stilte van een kloostergang voert tot Godsbeschouwing; zij is melodieuzer dan veel bonte klankenmengelingen, schilderachtiger dan talrijke uiteenlopende kleurschakeringen. Stilte op deze plaatsen is groots, maar niet overweldigend; innig, maar niet drukkend. De stilte van een klooster is als witte duiven en blanke lelies; zij is er het kind van wierooklucht en bloemengeur.

Daar schrijden langs de witte wanden lange, zwarte rijen van biddende monniken, die zich naar de refter begeben. Geruis van voetstappen, geruis van togen, geruis van gebeden door de stilte der gang onder de ronde bogen door wegzwevend door de open vensters naar buiten over de zware kelken van veel schone bloemen en over statige cypressen hoog de blauwe lucht in. En ziet, vanuit de hof komt plots een kwelend jong vogeltje naar binnen gevlogen en hij fluit het hoogste lied van lichtende zonneshijn en de geurenmengeling der bloemen; en met een lang aanhoudende triller schiet hij weer naar buiten.

Wanneer de klanken van vogeltaal en monnikentaal — onvergelykelijke harmonie! —

zijn weggestorven door de hoge witte hal-
len, weerklinken opnieuw de onsterfelijke
accorden der stilte. Heldere zonnestralen
en bonte geurenmengeling uit de hof dan-
sen op de maat er van door de hoge ven-
sters naar binnen: een geestelijk menuet van
wondere gratie en bevallige schoonheid.

In de kruisgang heeft men het hart bij God
en de ogen op de openbloeiende natuur-
pracht; in de overvloedige bloemenweelde
geniet men den Schepper ervan en God be-
mint men méér om Zijn verrukkelijke schep-
ping.

Rondbogen en bloemengeur, witte gewel-
ven en wierooklucht zijn de uiterlijke ge-
waarwordingen voor zuivere ontroeringen
van Godsbeschouwing en natuurgenoet, ge-
dachten en overwegingen, welke mijn dro-
mende geest nog bezig houden, als hij voor
het laatst vaarwel gezegd heeft aan de
schoonheden van de Rolducse abdij.

* * *

Zulke waren mijn dromen om de oude
abdij, en zij waren vaag, zoals dromen vaag
zijn. Zij waren omhuld met de sluier
van fantasie, haar beelden traden niet in
het heldere schijnsel van een onbedekte
lichtbron, maar werden veeleer beschenen
door de matte gloor van de zon, die door de

lichte, grijze morgennevel wil heenbreken,
doch daarin slechts ten dele slaagt. Mijn dro-
men waren vaag, en daarom schijnt het den
buitenstaander, dat zij even goed ergens an-
ders dan op Roda's oude grond zouden kun-
nen gespeeld hebben, maar hij, die op die-
zelfde grond korter of langer tijd van zijn
leven heeft doorgebracht, hij weet, dat ze
echt-Rolducs zijn, dat ze alléén maar kunnen
gespeeld hebben om die toren van grijs ge-
steente, waarvan de hemelwijzende spits
voor op dit boek staat afgebeeld, alléén maar
in het mooie „carré”, dat werkelijk klooster-
lijk meditatieve plekje, om de kruisvorm der
kerk, waar de bloemen en heesters zo welig
tieren en waar de hoog oprijzende cypressen
een zo stemmingsvolle waardigheid brengen,
alleen maar in die brede kruisgang, die door
haar hoge boogvensters een zo mooi uitzicht
geeft op het carré en de kerk.

Ik meen hiermede ook voldoende verant-
woord te hebben, hetgeen ik schreef als een
bijdrage voor dit jaarboek van Rolduc. Het
zijn herinneringen aan en beelden van slechts
een klein gedeelte van Roda's stede, maar
dan ook het voornaamste. Aan anderen de
taak herinneringen op te roepen aan dingen,
die niet dateren uit de tijd, dat Rolduc nog
abdij was!

C. A. M.

Geachte Redacteur,

Uw bekende voortvarendheid, die steeds zeer tijdig aandringt op inzenden van jaar-verslagen, heeft het voordeel, dat onze herinnering nog zo dicht ligt bij de werkelijkheid van onze zomerkampen, waarmee dit verslag pleegt te beginnen.

De troep sloeg dit jaar haar tenten op in de haar zo bekende bossen van den baron van Geysteren, ditmaal op het zogenaamde Eikenveld bij „de Rosmolen”, voor de tijdsduur van 24 Juli tot en met 1 Augustus 1939, onder de favoriete naam van „Boys Town”. Onze drie volledige patrouilles hebben al het stuntelige, dat mogelijk aan een kamp kleeft, doen verdwijnen door hun arbeidslust en vaardigheid, die van dit kamp inderdaad 'n „Town” maakten, in vergelijking met de vele „dorpjes en gehuchten” van andere kampen. En ook 'n Boys Town, want de afhankelijkheid van de staf, iets wat zo veel voorkomt, was totaal afwezig en ons stadje werd bestuurd door de dagelijkse troepraad, waarin weliswaar de Hop richtlijnen gaf, maar waar wij toch in volle vrijheid gelegenheid kregen onze eigen zaken te regelen. En deze consequente doorvoering van het patrouillesysteem — eenheid van patrouille en werkelijk leiderschap van den p.l. — hebben dit kamp tot een succes gemaakt. Op 1 October 1939 schreef ongevraagd 'n onbekend stafsergeant, die heel toevallig ons kamp bezocht: „Jullie kamp was prachtig. Er hing sfeer en alles had een zekere adel”.

Misschien herinnert ook U zich nog, in verband met uw vakantie-plannen, de weersgesteldheid van die weken. De vooruitzichten waren erg regenachtig en op Zondag 23 Juli werden dan ook hike's en fietsreizen gemaakt in stromende regen. Maandag bleef het droog tot 'n uur of vijf, juist lang genoeg om onze tenten en keukens en dining-shelters op te slaan. Daarna begon 'n miezerig regentje, dat ons nog lang zal herinneren de kampzegening door Mhr. Waterval, die als aalmoezenier fungeerde. Dinsdag ontvingen wij de eerste berichten uit de ons bevriende buiten-wereld, die ons beklaagden vanwege de regen. En deze kwamen nog wel van stamleden, die zelf dagenlang door de regen zouden trekken. Maar gelukkig sloeg het weer om en ofschoon het niet „zomersheet” werd, bleven wij toch van regen gespaard, behalve 'n flinke onweersbui in de nacht van Zaterdag op Zondag, die de voorbode bleek van 'n week regen.

Ons kamp was goed! De Herten waren zeer correct in alles. De Houtduiven waren erg plaagziek jegens de staf, maar vervulden toch zeer goed hun taak; de Vossen — ver af — gingen rustig hun gang. En de staf heeft 't nooit zo goed gehad. 'n Goed stafkamp, prima koks en gezellige avonden.

De Fourageur — deze keer niet de gebruikelijke — was wel een beetje streng, maar fourageerde goed en zò, dat we met ons kampgeld ruim onze onkosten konden dekken. De p.l.'s zorgden voor goede werkverdeling en „voor de juiste man op de juiste

plaats", behalve dat 'n enkele berk of den „ongemotiveerd" gekapt werd en één keer de soep niet gaar was!

Zo verliep dit kamp, dank zij de goede leiding van de p.l.'s en de training van de verkenners, in goede scoutsgeest en beschouwen wij dit kamp zeer terecht als het beste troepkamp van de Ailbertianen.

Over ons kamperen kan ik U natuurlijk nog uren vertellen, maar ik vind het jammer van Uw en mijn tijd. Wanneer U ooit de kans krijgt, bezoekt dan onverwacht 'n verkenners-kamp en gij zult zelf kunnen oordelen.

Ook de stam heeft een succesvol kamp achter de rug. Op 1 Augustus namen zij in Geysteren 'n groot deel van ons kampmateriaal over en begonnen van daaruit op 2 Augustus hun zwerftocht over Maarheeze

— gelukkig, dat het toen zo formidabel regende, anders hadden ze nooit zo veel meegemaakt — door de Belgische Kempen naar Rekem, waar wij onze tenten opsloegen op

„Daelbrouck". En of het daar in de smaak viel, kunt U wel afleiden uit de talloze verhalen, die U reeds gehoord heeft, waarvan sommige wèl, maar de meeste niet mogen worden verderverteld. En 't is juist dáárom dat we ze alle zo goed kennen en er toch in dit schrijven „eerbiediglijk" over zwijgen.

Vol weemoed gedenken wij de afscheidsdag, waarop 5 onzer stamleden officieel voor goed afscheid van ons namen, daar ze niet meer op Rolduc of niet meer in de stam terugkeren. Overtuigd van het „Oui, nous nous reverrons" zeggen we blijde: „Ce n'est qu'un au revoir".

In September 1939 begonnen wij ons zesde scoutsjaar op Rolduc onder de bekende omstandigheden van 'n Europese oorlog. Enkele verkenners gingen over naar de stam en nieuwelingen werden aangenomen, zodat wij met drie volledige patrouilles verder werken konden.

De gewone bijeenkomsten zijn U natuurlijk bekend, troep-middagen, stambijeenkomsten, patrouillebijeenkomsten, troepraden en

avondwaken. Trouw zijn deze het hele jaar door gehouden, behalve in de maand Mei.

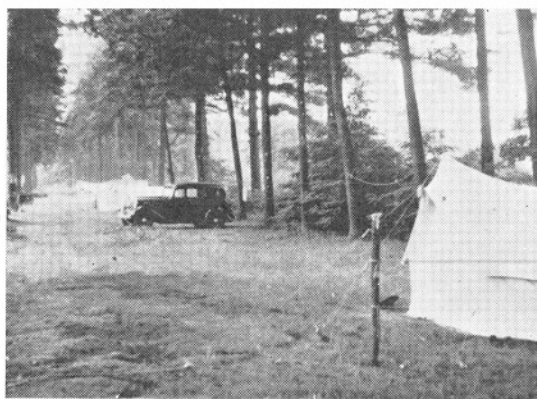
Van grote betekenis is nog het feit, dat onze Directeur op 10 October verlof gaf aan de stam om 'n eigen, waardiger home te betrekken in het lang begeerde Tuintorentje. Op 3 December werd deze eigen „den” dan door den Directeur ingezegend. En heel de winter hebben wij van dit „heiligdom” 'n dankbaar gebruik gemaakt voor de veelzijdige stamdocleinden.

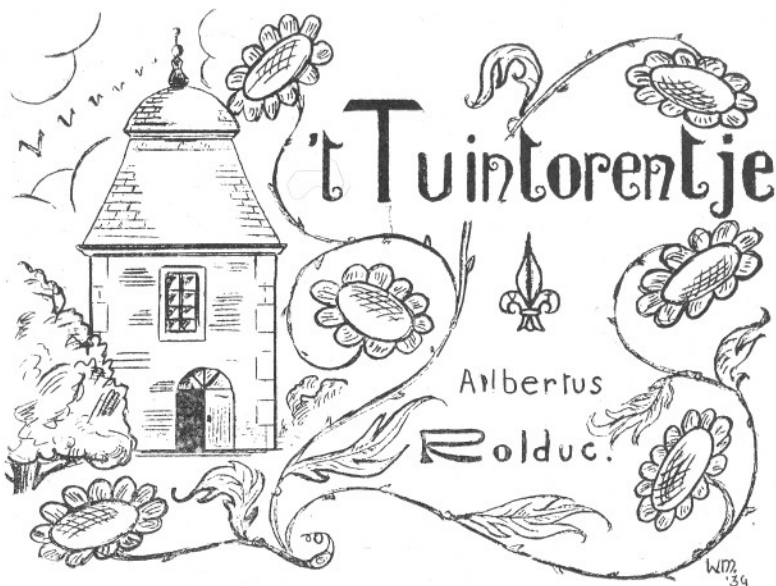
En dan, geachte Redacteur, niet te vergeten het stamblad, dat met de eigen „den” bij den Directeur „er door” kwam. 't Is 'n mooi en goed blad, beantwoordend aan zijn doel. Verder wil ik er in mijn schrijven aan U niets over zeggen, of 't zou moeten zijn naar

aanleiding van No. 6, waarin hulde gebracht wordt aan 'n zilveren jubelaar, die tevens drukker is van „Het Tuintorentje”.

'n Dag van betekenis voor de troep was ook 18 Februari, waarop 's avonds bij 't binnenkampvuur in alle eenvoud Mhr. Waterval geïnstalleerd werd als vaandrig van de troep. Tevens verbonden wij aan dit kampvuur simpel en eenvoudig B.P.'s 83tigste verjaardag en de 5de verjaardag van de oprichting van de troep.

Het vijfde nummer van „Het Tuintorentje” verkondigt de grote dankbaarheid en vreugde van de Ailbertusgroep jegens de pioniers van scouting op Rolduc: hopman Lochtman en vaandrig Delhoofen, die op 9 Maart te Roermond de H. Priesterwijding

ontvingen en begonnen met een nieuw spoor, direct in dienst van God en den evenmens.

Haar traditie getrouw stond voor de Paasvacantie een stampoefkamp op het programma. En ondanks de regenperiode — regen deert ons niet meer na ons zomerkamp van 1938 en de eerste dagen van ons zomerkamp 1939 — bivakkeerde de stam bij de hoeve „t Zittard” in St. Odiliënberg. En al kunnen we rustig toegeven, dat in letterlijke zin „alles in het water viel”, toch zijn de stamleden zeer tevreden over de gezellige dagen in de schuur en de jachtkamer van „t Zittard”.

Ook de Sint Jorisdag van dit jaar heeft een bijzondere betekenis. Wij zijn natuurlijk altijd blij, wanneer wij deze dag gezamenlijk op Rolduc kunnen herdenken. 's Morgens had de zegening plaats van de Sint Joris-bloem, waaraan ongeveer vijf en zeventig verkeners deelnamen. 's Namiddags stond de volledige groepsstaf en de troep rond de vlaggemast voor de installatie van den p.l. van de nieuwe vierde patrouille. Hiermee is een lang gekoesterde wens realiteit geworden. In de loop van dit trimester zijn ook zijn zes patrouille-leden allen geïnstalleerd en wordt momenteel gewerkt om zo spoedig mogelijk op peil te komen. 's Avonds verzamelde de

volledige groep zich rond het Sint Joriskampvuur in het bosquet! Vol stijl en ernst werd dit programma afgewerkt en nog beter beseffend de betekenis van ons gegeven erewoord en de plichten voortvloeiend uit onze belofte, ontvingen wij als onderpand van Gods onmisbare genade de zegen van onzen Directeur, die na een zeer drukke dag door zijn aanwezigheid nog blijk gaf van zijn belangstelling en sympathie.

Elders in Uw jaarboek is natuurlijk vermeld de grote gebeurtenis van de avond van 6 Mei. Wij danken den voorzitter van ons groepscomité Mgr. van de Venne voor het vele, dat hij eerst aarzelend, maar later spontaan en overtuigd voor de Ailbertusgroep deed en beloven onzen nieuwen Directeur, die eveneens lid van het groepscomité is, zo goed mogelijk ons best te doen al onze plichten in dit huis na te komen. God zegene Mgr. van de Venne voor zijn onvermoeid werken voor Rolduc en geve Directeur van der Mühlen sterkte en kracht voor zijn komende zware taak!

Juist was na lang zoeken de kampterrain-miserie — voor de troep althans — opgelost — de terreinen van „Sint Paulus” te Sterksel zijn voor ons gereserveerd van 25 Juli tot en met 2 Augustus — of de oorlog brak ook voor ons land los met al de miserie van dien. De eerste weken hebben ook wij ons van bijeenkomsten onthouden, menend daardoor de verstandigste partij te kiezen, maar op 6 Juni stonden we weer rond de vlaggemast. Ook in deze omstandigheden zijn we vast besloten, onze plicht tegenover God, Kerk en land te blijven vervullen. Moge Gods onmisbare steun ons sterken voor onze taak!

En hiermee, geachte Redacteur, eindig ik mijn verslag. Wat er ook moge komen, ons gegeven erewoord zullen we met Gods genade houden. Wij danken U voor Uw sympathie en wensen U en al Uw lezers: Goed Pad.

V.

Racine op kostschool ¹⁾

HET KLASSIEKE TONEEL WERD DEGELIJK BEHANDELD.

.....

Vóór de wereldoorlog bestond te Rolduc de goede gewoonte, dat vader Vondel in de aula zo nu en dan met de nodige hoffelijkheid zijn plaats afstond aan Molière, Shakespeare of Schiller. Dat Molière in het Frans, dat Schiller in het Duits voor het voetlicht kwam, moge thans wellicht vreemd lijken, in die dagen was dit, gelet op de oude tradities der school, eigenlijk gewoon. Levendig herinneren we ons de opvoering van verschillende blijspelen van Molière, die tot ware festijnen werden voor geest en hart en die het door Rolduc gebleven zijn tot in lengte van dagen.

Ook Racine was voor de Rolducse generatie uit het begin dezer eeuw geen onbekende. Bij de herdenking van het derde eeuwfeest van zijn geboorte gaan onze gedachten onwillekeurig terug naar de „représentation d'Athalie” — zo lezen we thans nog op de voorpagina van het program — op Laetare van het jaar 1912. De opvoering had plaats met groot „apparaat”, d.w.z. met koor en orkest, dus geheel overeenkomstig de denkbeelden van den schrijver. De muziek van den Rolducsen oud-leraar B. A. Pothast dééd het toen nog uitstekend. Het is wel zeer begrijpelijk, dat de voorbereiding van een dergelijk stuk heel wat voeten in de aarde had. Immers nagenoeg een kwart der discentes was bij spel, koor of orkest betrokken. Athalie was dat jaar de gebeurtenis van het „seizoen”. We geloven niet, dat de instudering der tragedie bijzonder tragische uitwerkingen had op de studie in het algemeen. Tenslotte hadden de repetities immers plaats gedurende de vrije tijd. Slechts de algemene repetitie, op de vooravond der uitvoering, ging ten koste van de studietijd. En zelfs al zou er bij den een of ander een lichte inzinking wat studieijver betreft hebben plaats gegrepen, daar stond toch ook weer winst tegenover. Het lijdt nl. geen twijfel, of de opvoering van klassieken in een

vreemde taal betekende voor ieder van ons winst.

Waarin deze winst bestond?

Enkele persoonlijke herinneringen aan de opvoering van Racine's *Athalie* in 1912 mogen dit verduidelijken.

Begon de leraarregisseur weken te voren met zijn spelers, ook in de klassen kwam er een bijzondere bedrijvigheid, in casu in de Franse les. Het stuk werd daar gelezen en verklaard. Dit geschiedde trouwens ook, indien een Vondel-stuk gegeven werd. Het feit der opvoering van *Athalie* in het Frans maakte deze voorbereiding in de klas uiteraard dubbel noodzakelijk. Menig modern toneelproduct zou een dergelijke behandeling niet eens meer verdragen, omdat daarin alleen de intrige nog boeit, terwijl schoonheid van vorm of diepte van inhoud nauwelijks de aandacht spant. *Athalie* daarentegen kon deze uitleg niet enkel „hebben”, het stuk vroeg er om.

De leraar-Frans behandelde allereerst in enkele grote lijnen de gang van het verhaal. Vervolgens werd gewezen op de bouw van het stuk. Er werd aandacht aan geschonken, hoe de schrijver van *Athalie* begint met een „exposition”, hoe deze overgaat in de „intrigue”, hoe en waar daaruit de ontknoping plaats heeft.

Een uitermate belangrijk onderdeel van deze uitleg werd gevormd door het wijzen op de spelkwaliteiten en op de literaire hoe-danigheden van het stuk. Zo had het jeugdig gehoor volle belangstelling voor de zwierige vlotheid, waarmede het stuk al dadelijk begint, waar Abner het gesprek, dat hij met Joad vóór het halen van het doek begonnen is, met levendigheid voortzet in de woorden:

Oui, je viens dans son temple adorer
l'Eternel.
Je viens, selon l'usage antique et solennel,
Célébrer avec vous la fameuse journée
Où sur le mont Sina la loi nous fut donnée.
Que les temps sont changés!

¹⁾ Overgenomen uit „De Tijd” van 21 Dec. 1939.

We leerden waarden de levendigheid van de dialoog, die zich ontpint tussen Athalie en Joas in het tweede bedrijf. Er werd gewezen op de fijne afstraffing, die het kind aan de boosaardige Athalie toedient naar het woord van den psalmist „ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem”

Het spreekt vanzelf, dat de vermaarde „*songe d'Athalie*”, beginnend met de woorden „*C'étoit pendant l'horreur d'une profonde nuit*”, met bijzondere zorg behandeld werd, omdat met deze droom het verder verloop der tragedie zo innig samenhangt. We begrepen de donkere dreiging, de „terreur”, die over het hele stuk hangt en die zich pas aan het eind ontpant in de geruststellende verzekering van Joad:

Par cette fin terrible et due à ses forfaits,
Apprenez, roi des Juifs, et n'oubliez jamais
Que les rois dans le ciel ont un juge sévère,
L'innocence un vengeur, et l'orphelin un père.

We begrepen ook, dat „le plus grand personnage de cette tragédie, c'est Dieu lui-même”.

Van vormende betekenis was niet minder, dat ons gewezen werd op het ontstaan dezer tragedie. Hoe het stuk op verzoek van Madame de Maintenon geschreven werd voor de „jeunes filles de S. Cyr”, hoe zekere toespelingen in het stuk zelf uit deze wijze van ontstaan te verklaren zijn. Dat bepaalde denkbeelden samenhangen met persoonlijke geloofsovertuigingen van den dichter, werd ons verduidelijkt. Zodoende werd Athalie derhalve meteen geplaatst in het tijdsbeeld van Racine en van Frankrijk.

De voorbereiding van een dergelijk stuk in de klas betekende, het lijdt geen twijfel, winst.

Deze winst werd uiteraard nog groter voor hen, die het voorrecht hadden tot de spelers te mogen behoren. Zij kregen een soort „cours approfondi” te verwerken. Op de repetities, die aanvankelijk in een of andere verafgelegen klas 's avonds na het souper plaats hadden, om — naarmate de dag der uitvoering dichterbij kwam — in de aula te worden voortgezet, werd zeer veel moeite besteed aan de vorm. Alliteraties moesten tot haar volle recht komen. We denken aan

die prachtige verzen, waarin Joad, sprekend over God, zegt:

Celui qui met un frein à la fureur des flots
Sait aussi des méchants arrêter des complots.

Ook plastische momenten vroegen de aandacht. In de taal van den dichter leerden we „zien” de opkomst van de dag, wanneer Joad tot Abner zegt:

Allez, pour ce grand jour il faut que je
m'apprête
Et du temple déjà l'aube blanchit le faite.

Climax in de gang der gebeurtenissen of in de vlucht der gedachten moest niet alleen worden aangewezen, doch ook nader worden verklaard. Met veel inzicht en met nóg meer geduld moest de leraar-regisseur deze climax trachten uit te beelden in taal en gebaar zijner jeugdige spelers. Immers het gehoor van straks was ook op deze vormen van schoonheid voorbereid. Den spelers werd ingeprent, dat er voor het slagen van het stuk veel van afhing hoe het onderhoud tussen Josabet en Athalie zou worden voorgedragen. Het slot van dit onderhoud moest inderdaad tot een bravade worden:

Ce Dieu, depuis longtemps votre unique
refuge,
Que deviendra l'effet de ses prédictions?
Qu'il vous donne ce roi promis aux nations,
Cet enfant de David, votre espoir, votre
attente....
Mais nous nous reverrons. Adieu, je sors
contente:
J'ai voulu voir; j'ai vu.

We denken in deze samenhang aan de fraaie scène tussen Joad en Mathan, waarbij deze laatste de voorhal van de tempel verlaat, terwijl Joad hem met verontwaardiging de woorden toevoegt „Sors donc de devant moi, monstre d'impiété, etc.”. Er zat driftige vaart in deze verzen. We doorleefden de tragiek dezer uitdrijving als een realiteit, eerlijk en spontaan.

Er waren trouwens tal van details, die den regisseur niet mochten ontsnappen. Ze kregen er overigens bij dezen regisseur ook geen kans toe. We noemen slechts: gewilde anti-

thesen in de gedachtengang van den dichter, de klemtoon op een bepaald woord, de stemflexie (waarbij niet zelden locale intonatie-eigenaardigheden van spelers weggewerkt moesten worden), de rustpunten in het vers, de zin van het rythme, de schoonheid van klank en van gedachte. Het waren evenzoveel vraagstukken op welker oplossing de regisseur zich ernstig had te bezinnen. Het enige, waarop hij mocht rekenen, was de toewijding der spelers. Maar deze was dan ook volkomen en onvoorwaardelijk. Deze toewijding was minstens zo sterk als bij de op-

voering de critische instelling van het gehoor scherp zijn zou.

Of de opvoering van *Athalie* voor de spelers een winst betekende? Niemand zal het betwijfelen.

Mogen deze korte indrukken uit een reeds ver verleden een bescheiden hulde zijn aan hem, wiens eeuwfeest dezer dagen herdacht wordt. Mogen ze tevens getuigen van een levendige herinnering aan mooie dagen in een onvergetelijke omgeving.

B. H.

Rond vijf December

Het St. Jozefgangetje, achter zijn half glazen deur, twee hoog op Klein Rolduc, ligt stil, boven rumoer van leraar- en studentenleven. Zijn oude en krakende, bolstaande vloer wordt meestal betreden door mensen, slaperig rustig als de hele sfeer hier; achter de grijze deuren immers vindt men òf een vredige slaapkamer òf een berghok, waar de stilte vasthangt aan grote spinnewebben. Alleen kamer 9 bergt leven, alleen zij is in staat de stilte soms te breken. Hier immers ligt het hart — niet de ziel — van de Rolducse Vincentius-vereniging. Want dit vertrek — het magazijn van de studenten-conferentie bergt in zijn kasten en kastjes het voedsel, dat het leven van de vereniging mogelijk maakt. Dit is het centrale distributiekantoor, van waaruit het „levenssap”: schoenen, dekking, levensmiddelen, ondergoed, costumes, mantels, jassen naar onze arme gezinnen stroomt.

Hier is het, waar in de laatste weken van November en het begin van December iedere recreatie gewerkt werd, in opdracht van de grote, romantische en goede heilige, die op 6 December, ieder jaar opnieuw, op zijn geheel eigen wijze de mensen blij weet te maken.

Op de grote, lange tafel — waarop voor ieder gezin der conferentie een stapel, die langzaam hoger wordt — is het dan een bonte mengeling van veel goede gaven: op een dikke zware overjas ligt babygoed, geflankeerd door een reusachtige peperkoek. Een speelgoed-clown staat op een blikje leverpastei en kijkt vanaf dit verhoog ongenueerd een grote kerststal binnen.

Langzaam nadert de grote dag: 5 December. Door het royale geven van de studenten komen 's middags nog enige grote manden vol heerlijk snoepgoed binnen. Dan — om 5 uur — treedt plechtig Sint Nicolaas met zijn zwarte knecht bij Sjang naar buiten. Als bij een groot gebeuren flitsen magnesium-lampen, klikken fototoestellen.

En werkelijk het is een groot gebeuren, ten minste voor hen, die nooit vermoedden dat zij nog eens de oorzaak zouden zijn van het flitsen van een magnesium-lamp. In een grote, deftige auto rijdt Sint immers door

de koude, donkere straten van Kerkrade en laat zijn chauffeur juist voor die huizen stoppen, waar anders nooit een auto stilstaat.

Uitgestapt gaat Sint Nicolaas, tastend en met schuivende voetstappen een paar ongelijke trapjes af, het donker in, de stem van Piet volgend, die de weg wel weet. Dan

plots in het donker een vierkant fletsig geel licht en de „Heilige Man” gaat binnen, bukkend, want de deur is niet berekend op een mijter. Niet gewoon aan zo’n hoog bezoek zitten stijf langs de muur de kinderen — negen — en zingen schuchter een lied. Maar als Sinterklaas lachend met vader en moeder spreekt, als ze een voor een bij Sint mogen komen, om — al is het dan soms na dreigende woorden — een mooi cadeau te krijgen, als Piet door heel de kamer laat grabbelen naar rode appelen en krakende pinda-nootjes, als moeder daarna nog een groot pak krijgt waar het grote letters opstaat: „Voor allemaal”, en als vader uit zijn pas gekregen pakje tabak een pijp stopt zo vol dat een gloeiende vuurkop er boven uitkomt, dan, ja dan zijn de kinderen een en al beweging, dan klinken blij door elkaar de helle stemmen en schitteren de kleine oogjes.

Greetje betast haar poppenmeubeltjes; Leentje vertelt aan de anderen, die geen tijd hebben om te luisteren, welke kleuren in haar kralendoos zitten; Hanne zegt lieve woordjes tegen zijn paard; Jan — met zijn timmerdoos stevig onder de arm — bijt grote stukken uit een appel en voor allemaal is werkelijkheid geworden het sprookje, waarover zelfs door de juffrouw en mijnheer op school zoveel verteld werd.

En na het vertrek van Sint Nicolaas is het binnen een helder licht, omdat hier slechts blijde ogen zien.

Door de koude, donkere straten rijdt weer de auto, en in het duister van de wagen doet Sint zijn ogen dicht; achter zijn volle baard komt een plooi van geluk op zijn gezicht, want als hij straks weer terugkeert in de

Hemel, dan kan hij daar vertellen dat hij ook dit jaar nog liefde op aarde heeft gevonden. Immers niet hij gaf, maar door hem werd gegeven.

PIERRE SLANGEN

Rolduc: Goé (Goleche) en Limburg

.....

Dr. Batta, tijdeijk gemeente-archivaris en bibliothecaris te Maastricht, had de vriendelijkheid ons het volgende toe te zenden:

Uit: *Bulletin* de la Société Verviétoise d'Archéologie et d'Histoire. Trente-et-unième volume (1937-'38) blz. 50.

Séance du 4 Mars 1935. — M. Arsène Buchet s'est récemment livré à une étude approfondie des archives de l'ancienne cour foncière de Rolduc à Goé. — Il nous livre aujourd'hui le résultat de ses recherches.

En 1145, un homme libre, du nom de Henri, fit donation de son alleu de *Goleche* (Goé) à l'abbaye de Rolduc. Pour faire prospérer cette donation, les religieux de Rolduc y organisèrent l'agriculture par l'installation de *mansionnaires* ou *masuirs*, auxquels ils cédèrent des terres moyennant paiement d'un cens annuel à l'abbaye. Le conférencier fixe au XIIIe siècle l'époque de la fondation, par les abbés de Rolduc, de la cour foncière appelée à administrer et à juger, pour ce qui était de sa compétence, les biens et les habitants de la seigneurie.

La destruction des anciennes archives de la cour est due aux malheurs des temps et tout particulièrement à la dévastation de Goé, en 1543, par les troupes gueldriennes du fameux Van Rossem.

Un intéressant record, délivré en 1547 par la cour scabinale de Baelen à l'abbé L. van Dammerscheydt, confirme et énumère les droits de l'abbaye de Rolduc à Goé.

Après avoir décrit l'évolution des droits des seigneurs fonciers de Goé, M. A. Buchet étudie la constitution de la cour foncière et le mode de recrutement de ses membres. Il définit la compétence de la cour et détaille les diverses formes d'activité telles que les rapportent les archives.

Uit: *Bulletin* de la Société Verviétoise d'Archéologie et d'Histoire. Trente-et-unième volume (1937-'38.) Bldz. 93.

Séances des 7 et 21 Mars 1938. — L'assem-

blée entend deux communications consacrées par M. Arsène Buchet aux *origines et à l'histoire de la paroisse* de Goé.

La paroisse primitive de la région de Limbourg était Baelen et l'étendue de sa juridiction correspondait aux limites de l'organisation politique du domaine carolingien de „„Bailus””. Goé fut la première paroisse séparée de Baelen. L'époque précise de cette séparation n'est pas connue, elle ne peut cependant remonter au-delà du premier quart du VIIIe siècle, l'indication donnée par le patron de l'église de Goé, St-Lambert, le prouve à suffisance. Cette séparation est d'autant plus remarquable que les autres villages du banc n'obtinrent leur érection en paroisse distincte que bien plus tard. Des raisons majeures, sans doute, motivèrent l'érection de Goé en paroisse.

Il est certain que, dès avant 1145, l'alleu de „Goleche” (forme primitive de Goé) possédait son église et était constitué en paroisse dont relevait la chapelle de Bilstain. Son possesseur, un homme libre du nom de Henri, en fit donation, en l'an 1145, à l'abbaye de Rolduc avec toutes les dîmes de la paroisse tant à Goé qu'à Bilstain. A une époque inconnue, Henri de „Goleche” avait dû obtenir de l'abbé de St. Jacques à Liège la dime de l'alleu que celui-ci possédait à Bilstain moyennant la construction et l'entretien d'une chapelle dans ce village et avec la charge, pour le curé de Goé, d'y célébrer ou d'y faire célébrer les offices religieux les jours de fête et les dimanches.

Le conférencier s'appuyant sur le texte des „Annales Rodenses” rapportant la donation de 1145, ainsi que sur une charte de Henri de Leez énumérant les biens de l'abbaye de Rolduc, d'admet pas l'opinion émise par M. Jos. Brassine dans son étude sur „Les Paroisses de l'Ancien Concile de St. Remacle à Liège” fixant aux environs de l'année 1064 l'érection de la paroisse de Goé. A l'encontre de l'opinion de cet auteur, M. A. Buchet cite deux diplômes de 1178 et de 1212 con-

cernant les biens de l'église de Baelen et souligne encore le caractère particulier de la dime dans la paroisse de Goé où le curé la percevait entière alors que dans le territoire de la ville Limbourg, annexé aux environs de 1172 à l'église de Go), elle se fractionnait par tiers, comme à Baelen.

Un intéressant document du XVe siècle dont le conférencier donne lecture fournit plusieurs indications précieuses sur „le devoir d'ung vesty de Goé” et fait bien ressortir la maternité de cette église vis-à-vis de celles de Limbourg et de Bilstain.

Cependant l'importance prise par la ville de Limbourg incita les bourgeois à tenter d'obtenir de l'abbé de Rolduc le transfert de Goé à Limbourg du siège de la paroisse et l'installation dans la petite ville d'une communauté de chanoines réguliers de St. Augustin dont le supérieur, le prévôt, serait leur pasteur. Jean de Vorstem, abbé de Rolduc, acquiesça le 15 janvier 1460 aux désirs des Limbourgeois et érigea en prévôté l'église de Limbourg qui prit rang devant celle de Goé, réduite désormais au rôle de filiale. Une petite communauté de chanoines détachée de Rolduc fut établie à Limbourg et la nouvelle fondation, approuvée par Louis de Bourbon, évêque de Liège, fut confirmée le 30 novembre 1464 par une bulle du Pape Paul II. Jean Rippelman, „vesty”, de Goé devint le premier prévôt et curé de la paroisse de Limbourg Goé et Bilstain.

M. A. Buchet détaille l'importance de la dime de Goé, ses particularités, son rapport et le mode de perception employé par le prévôt. Il cite plusieurs dénombrements des paroissiens et signale qu'en l'an 13 de la République l'administration départementale envisage à la suppression de la succursale de Goé et son rattachement comme annexe à Limbourg. Devant les multiples raisons données par le conseil municipal de Goé, l'administration renonça à son projet et l'organisation séculaire de la paroisse fut maintenue. Le conférencier, poursuivant son exposé, s'attache à l'étude de l'intéressante église de Goé.

L'édifice actuel appartient au style ogival et sa construction paraît remonter à la fin du XIVe ou début du XVe siècle. Très pro-

bablement, c'est aux abbés de Rolduc, seigneurs fonciers de Goé et collateurs de la cure, qu'il faut attribuer la construction de cette église, à l'époque où la paroisse étendait sa juridiction sur Goé, Limbourg et Bilstain.

A une époque inconnue, peut-être en 1543, lors de la dévastation du village par les troupes du fameux Van Rossem, la grande nef, les bas-côtés et la tour même de l'église subirent des dommages tels qu'il fut impossible à la communauté des habitants de reconstruire la partie détruite dans son architecture première. Les seuls vestiges de l'ancienne construction qui purent être conservés furent le chœur et le transept. Les travaux de restauration auxquels on avisa à cette lointaine époque modifièrent entièrement le caractère de l'édifice qui subsista tel jusqu'en 1910.

A l'initiative de M. l'abbé H. Géron, curé émérite de Goé, une restauration complète de l'église fut exécutée en 1910, d'après les plans de l'architecte F. Lohest, de Liège. L'idée maîtresse du restaurateur fut de rendre à l'unité de style le vénérable monument dont la partie la plus intéressante et la plus ancienne: le chœur et le transept, offraient les traits essentiels du gothique du XVe siècle. L'aspect intérieur et extérieur subirent des remaniements complets qui rendirent l'église telle qu'elle se présente aujourd'hui.

M. A. Buchet signale ensuite les intéressantes pièces du mobilier liturgique de l'église de Goé. Il décrit successivement l'ancien maître autel (1522) le retable de Ste-Elisabeth aux bas-reliefs polychromés et la très intéressante „trabes”, qui doivent dater du XVe siècle. La théothèque (XVIe siècle) s'apparente à celle de l'église de Limbourg. Le conférencier fait connaître encore différents détails relatifs aux cloches, à l'horloge, aux orgues, au trésor de l'église, aux anciennes chapelles et au culte des paroissiens de Goé envers St. Lambert et Ste. Elisabeth.

Pour terminer, M. A. Buchet donne lecture d'une liste des curés de Goé depuis 1442, il cite les prêtres et religieux originaires de la paroisse et, brièvement, étudie les origines et l'évolution de la Réforme à Goé.

Dr. VAN GILS

Uit de Düsseldorfse fragmenten van de bouwcontracten van de Rolducse Oostvleugel onder Abt Johannes Goswinus Fabritius

.....

De geschiedenis van de Rolducse abdijgebouwen — de Kerk laten we hier buiten beschouwing — is ons slechts in hoofdtrekken bekend. Daar er in de archieven van Rolduc en Maastricht geen bouwcontract meer gevonden wordt, is men voor de geschiedenis der abdijgebouwen slechts aangewezen op de oudste „Annales Rodenses” en op die van den geleerden voortzetter der jaarboeken, abt Heyendal.

Toch moeten er in de 18de eeuw in het archief van Kloosterrade nog omvangrijke bouwcontracten aanwezig geweest zijn, maar die zijn in de woelige tijden der Franse bezetting, toen ook de abdij opgeheven werd, verloren gegaan. Boven is reeds gezegd, dat niets hiervan in de Nederlandse archieven terecht is gekomen.

Daarentegen is er in het staatsarchief van Düsseldorf een document van bescheiden omvang aanwezig, dat enkele fragmenten van bouwcontracten uit de 17de en 18de eeuw bevat.¹⁾ In de 18de eeuw vormden deze contracten ongetwijfeld één collectie in het abdijarchief van die tijd. Het grootste gedeelte is spoorloos verdwenen, slechts dit paar fragmenten zijn in Düsseldorf terecht gekomen.²⁾

In deze bewaard gebleven stukken is sprake van de bouwwerkzaamheden van de

abten Petrus Melchior van der Steghe (1666—1682) en Johannes Goswinus Fabritius (1745—1757). Hier zullen we ons bezig houden met de drie stukken uit de tijd van laatstgenoemde en daarvan zal het derde ons wel het meest interesseren.

Het eerste stuk is in het Duits opgesteld en is een leveringscontract. Dit werd door den abt afgesloten met den meester-steenhouwer Hans Heinrich Zimmermans van Kornelimünster³⁾ en heeft de volgende inhoud:

Accord so mit dem steinhawer Hans Henrich Zimmermans von Cornelij Münster wegen des zu Closterrode anzufangenden Baw getroffen.

1. Soll unterschriebener Meister 16 fensteren völlig verfertigt ohne Tadel auff die Karre liefern nach gegebenem abryss⁴⁾, und soll ihm per Fuss dafür gezahlet werden 12 Mark oder 2 gulden aix.

2. Soll er auff gleycher weise und an selbigem preiss liefern eine Thür, ebenfals wie der Abryss darvon aussweisset.
item.

3. Soll er liefern die glinten⁵⁾ oder Wassersschlag einen halben fuss die breite, wofür ihm per fuss in der Länge soll zahlt werden 8 Mark aix.

4. Solle bey aufsetzung der steinen von

Kloosterrade, teruggegeven. Men vergelijke hierover ook het artikel van Kentenich en Huyskens: „Levensherinneringen van den Akensen koopman Aloys Perger” in Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins, Bd. 56, Jaargang 1936, blz. 155—157, waar ongetwijfeld slechts van het geld sprake is. Het archief zal dus wel onafhankelijk hiervan teruggekomen zijn naar Afden, waar S. P. Ernst, pastoor was.

³⁾ Kornelimünster, 9 K.M. ten Zuiden van Aken, bezat een Benedictijnenklooster, door Benedictus van Aniane gesticht, op bevel van Lodewijk den Vrome, dat later tot Rijksabdij verheven werd. De abt was Duits Rijksvorst.

⁴⁾ Abrijs betekent zoveel als beschrijving.

⁵⁾ glinten, een uitdrukking in het dialect voor waterafvoerbuiss.

¹⁾ Vergelijk Kloosterrath, akten No. 8 in 't Staatsarchief, Düsseldorf.

²⁾ Wanneer het kleine archief van Kloosterrade, bestaande uit oorkonden en akten, in het staatsarchief van Düsseldorf te recht is gekomen, kon men daar niet meer met zekerheid vaststellen. Men kan echter aannemen, dat het verstrooide resten zijn, die toen ter tijd niet van Münster i. W. terugkeerden naar de pastorie Afden, d.i. naar S. P. Ernst. Zoals bekend is, had de laatste Prelaat van Kloosterrade, Peter Joseph Chaineux, de Kloosterschaf en het Archief bij zijn vlucht mee naar Duitschland genomen. Ten slotte vond hij een onderkomen in het Franciscanenklooster te Münster, waar hij enige jaren later, zeker vóór 1797, stierf. Spoedig daarna werden dan zowel het geld, als ook de archievalien, aan de eigenaars d.w.z. aan de nog in leven zijnde koorheren van

vorgemelttem meister ein steinhauersgesell zu der Abteyen bestellt werden, welchem nebst Kost und Trank täglich 2 gulden aix sollen gegeben werden.

Also geschehen und accordirt in der Abteyen Closterrode den 10 Martij 1751.

J. G. Fabritius, Abt zu Cloosterrode.

Hans Heinrich Zimmerman, Steinhauwer.

Hieronder staat een kwitantie over een ontvangen korting:

Bekenne ich, dass hierauff abschlag empfangen habe ad 10 Carleinen ⁶⁾).

Sol ich es bescheinigen hiermit

Closterrath, den 23en Xbris 1751.

Hanss Hinrich Zimmerman.

Dan staat er nog een zin bijgevoegd:

1754, 10 Majj ist mit selbigem accordirt worden, dass er soll gemess regelen verfertigen zwey trappen mit einer Thür volgens ihm gegebeness Abriss vor die Somme von 61 Reichsthalern.

Dan volgt er een latijnse opmerking van den secretaris van het Kapittel, die aldus luidt:

Dictum ab ipso fuit de duabus caruccis carbonum. Reverendissimus promisit, verum ad factam propriam subrisit ⁷⁾.

Hier kan men 't volgende bij opmerken: Het had toch zijn reden, dat men te Kloosterrade een steenhouwer uit Kornelimünster liet komen. Vroeger n.l. vond men in het Munsterland, en nu nog, talrijke kalksteengroeven. De blauwsteen, die daar gebroken werd, was erg in trek, in 't bijzonder die men in de nabijheid van 't dorpje Hahn aantrof. Daarenboven hadden in de eerste helft van de 18de eeuw in Kornelimünster onder de abten graaf von Suyss en graaf von Sickingen de abdijgebouwen een omvangrijke vernieuwing ondergaan.

⁶⁾ Een „Karlein” is een goudstuk = Carolus d'or.

⁷⁾ De latijnse opmerking zegt: Bij de overeenkomst was er ook sprake van twee karren kolen. De abt gaf hiertoe zijn toestemming, maar hij lachte over deze eigenaardige zaak.

De eenvoudige inwoner van Kornelimünster, aan wien wel de goede kwaliteit der abdijkolen bekend was, had n.l. een eigenaardige eis gesteld, waarin de abt echter lachende toestemde.

De ervaringen, die men hierbij had opgedaan, zijn ongetwijfeld door Kloosterrade benut geworden, vooral daar er sinds lang tussen de abten der beide Kloosters brieven en gedachtenwisselingen bestonden.

De meester-steenhouwer Zimmerman zal gewis door zijn Landsheer aan den Prelaat van Kloosterrade zijn aanbevolen. Ook over de tijd der bouwwerkzaamheden in Kloosterrade komen we iets te weten. Volgens ons document zou men in de loop van het jaar 1751 met bouwen begonnen zijn. In het jaar 1754 was dit gebouw echter nog niet voltooid. Met deze bouwwerken kan moeilijk het monumentale Oostfront bedoeld zijn, want daarmee werd eerst begonnen in 1754, zoals we uit het 3de stuk nog zullen zien.

Een tweede stuk, dat in het Frans is opgesteld, bevat een berekening van den „Pensionaris” v. d. Staten van Limburg ⁸⁾ bij de Oostenrijkse Centrale regering te Brussel. Zoals hieruit blijkt, moest de abdij, om de ontworpen verbeteringen en uitbreidingen ⁹⁾ der gebouwen door te voeren, een kapitaal van 10000 pattacons — een vrij aanzienlijke som — opnemen. Het kapittel had hiertoe reeds zijn toestemming gegeven. Nu moest ook de Landsheer, of zijn plaatsbekleder, zijn goedkeuring geven. Op verzoek van den abt kwam nu de Pensionaris Limpens hiervoor op.

Het actenstuk zelf luidt als volgt:

Debourses faites par Monsieur le Pensionnaire Limpens pour l'Abbaye au Sujet de l'Octroye pour lever la somme de dix mille pattacons à employer au bâtiment du nouveau dortoir.

Pour les depeches d'un octroy accordé par son Altesse Royale à Monsieur l'Abbé de Rolduc pour la levée de 10000 écus payé

⁸⁾ De conseiller pensionnaire was een jurist in dienst van de Landsstenden bij de Centrale Regering te Brussel. Hij behartigde de belangen der Staten bij de hoogste Instanties te Brussel en werd door hen gekozen en bezoldigd. De hier genoemde Pensionaris der Staten van Limburg is Arnold Walther Joseph de Limpens, die in 1731 Bonifatius Blocqueau opvolgde.

⁹⁾ In de berekening is sprake van een dortoir d.i. een slaapzaal. Welke zaal van thans daarmee bedoeld kan zijn is niet duidelijk. In ieder geval kan hier niet sprake zijn van de Oostgevel.

15 fl. et 3 solls:
 item pour une apostille antérieure
 dans la même affaire avec quelque
 port de lettre:
 item ce 24 maij 1755 pour savoir
 l'act original du consentement cha-
 pitral pour la dite levée de 10000
 écus, payé au greffier du conseil
 privé

f. s.
 15—3
 2—8
 1—4

Ensemble f 18—15

Het meeste en grootste interesse zal wel
 het laatste archiefstuk voor zich opeisen.

Het is een bouwverordening, bestemd voor
 de arbeiders bij de bouw van de Oostvleugel
 en opgesteld door den energieken abt Gos-
 winus Fabritius. Hij heeft ze geschreven in
 zijn markant handschrift, dat getuigt van
 energie en vastberadenheid. Dit stuk draagt
 als datum de 24 April 1754. Men kan daarom
 aannemen, dat in de lente van dit jaar met
 het prachtige gebouw, dat het Wormdal
 beheerst, begonnen werd en dat de werk-
 zaamheden wel tot in het jaar 1756, dus tot
 kort vóór de dood van den ijverigen Prelaat
 geduurd zullen hebben. Van deze bouwveror-
 dening hebben we nu nog zowel een Frans
 als een Duits afschrift.

JOANNES GOSWINUS FABRITIUS.

im Alter von 67 Jahren, den 3. August 1757 gestorben.

„qui ultimis vitae suae annis Abbatiam vetustate
 collabentem maxima ex parte reaedificavit.“

Het eerste is meer gedetailleerd en handelt aan het slot uitvoerig over kwesties betreffende de leiding van de bouw. Het laatste is een verkorte weergave en was bestemd voor de arbeiders, aan wie het ofwel door den provisor of door een der opzichters nu en dan voorgelezen werd. Keren we nu eerst terug op de tekst der beide verordeningen:

Reglement pour tous les ouvriers, tant maçons que charpentiers et autres au service du bâtiment de l'Abbaye:

1. Il n'y aura sur tout l'ouvrage point de maître absolu si non l'ingenieur Mr. Moretti, auquel tous en general et chacun en particulier devra obéir; que s'il se trouve quelques fois absent, pour lors il commettra selon son bon vouloir la direction ou l'exécution de l'ouvrage à un, deux ou trois des meilleurs ouvriers, auxquels pour lors chacun devra deferer et obéir sous la direction du Sr. Karré.

2. Chaque ouvrier se trouvera le matin à 5 heures sur son ouvrage; que si quelqu'un y manque et y vienne plus tard, il ne pourra commencer à travailler devant les neuf heures, et dans ce cas il ne fera ou gagnera que trois quarts de jour.

3. Ils iront tous desjeuner à 8 heures, à quel fin ils n'auront qu'une demie heure; de sorte que d'abord après 8 heures et demie chacun se retrouvera à son ouvrage; ils auront à 10 heures un quart d'heure pour boire leur bière, à midi, une heure pour diner, et à 4 heures directif(?) un quart d'heure pour boire, après quoi il vacqueront fidelement jusques à 7 heures à leur ouvrage.

4. Ceux qui ne voudront point se conformer au predit, ou ceux qui s'eclipseront de l'ouvrage, sauve pour quelques momens à cause d'une necessité de nature, ou ceux qui s'enivreront, qui jureront ou susciteront quelque espèce de querelle qui se puisse être, recevront d'abord et sur le pied même leur congé avec leur salaire y proportionné.

5. Il est défendu à tous et à chacun pendant l'ouvrage d'allumer du feu et de fumer du tabac, (sinon d'achever leur pipe qu'ils auront allumé et commencé avant de

venir sur l'ouvrage; et une chose qui peut encore être tolérée).

Deze tussen haakjes staande passage is later in beide afschriften geschrapt, omdat men wel nare ervaringen bij deze uitzondering op het rookverbod had opgedaan.

Le reglement premis sera prelu aux ouvriers par Mr. le Provisur qui rendra aussi devoirs convenables pour le faire exactement observer. Et pour instruction et direction ulterieure et particuliere de et pour l'ingenieur Mr. Moretti est ordonné icy en outre que le même, aura le pouvoir de concedier les ouvriers qu'il trouvera soit incapables soit contraventeurs au dit Reglement. Et lorsqu'il ne pourra être ou demeurer present à l'Abbaye, avant de s'absenter il devra en présence de Sr. Karré regler des differentes parties des ouvrages à faire pendant son absence, et assigner à un deux ou trois des meilleurs ouvriers ces parties, sous lesquels d'autres à leur joindre comme assistants ou manoeuvres, devront travailler selon que le dit Sr. Karré ensuite des instructions à lui donner le reglera.

Mr. l'ingenieur ou en son absence le Sr. Karré donnera à Mr. le Provisur des instructions relatives aux payements des journées à faire aux ouvriers.

Le même aux cas de difficultés de nom devra en informer le sousigné Abbé et en apprendre ce qu'il y aura à faire, ou en son absence Mr. le Provisur ou tel autre Confrère que le même sousigné trouvera bon de nommer pour surveiller aux personnes et aux ouvrages.

Ainsi réglé et ordonné ce 24 avril 1754.

I. G. Fabritius, Abbé de Rolduc.

Verordnung für alle Arbeiter so wohl Mawrer, Beyträger als Zimmerleuthen, welche in der Abtey arbeiten werden.

Erstlich soll kein ander Meister auff dem gantzen Werck seyn als der Ingenieur H. Moretti, welchem alle werden gehorsamen müssen; sol er bissweilen abwesend seyn, alsdan wird er an eynem, zwey oder dreyen nach seinem belieben die Aufsicht und Meisterschaft übergeben, den welchen alle, jeg-

licher für seyn Werck, werden müssen parieren und Gehorsam leisten.

Zweitens sollen sich alle Arbeiter des morgens umb fünff uhren auff ihrem Werck eindfinden; sol aber jemand später ankommen, so wird er vor 9 uhren nicht arbeiten können und in solchen Fall nur drey Viertel Tag verdienen.

Drittens sollen alle umb acht uhren frühstücken gehen, worzu sie nicht mehr als eine halbe Stunde haben sollen, also, dass sie alle, gleich nach halber neun, wieder auf ihrer arbeit sich eindfinden sollen müssen. Hernachher sollen sie umb 10 Uhren ein Viertel stundt haben, ihr Bier zu trinken. Des Mittags sollen sie ein Stundt haben, umb zu essen, und umb vier uhr nachmittags wieder ein viertel stundt Bier zu trincken, und darnach ihre arbeit bis sieben uhren fleissig fortsetzen.

Viertens. Diejenigen, welke dieses nicht sollen eingehen willen, die sich von der arbeit anders als aus leiblicher noth abstehen solten, die sich vollsauffen; schweren und fluchen, Zank oder streitigkeit anfangen solten, werden alsobaldt und auf frischem Fuss ihr Abscheidt mit proportionirtem Lohn bekommen.

Fünftens. Wird an allen verboten unter der Arbeit Feuer anzustechen oder Tabak zu rauchen (es seye dann umb die Pfeife, welke sie vor der arbeit angefangen hätten fort auszurauchen).

Ook in de Duitse bewerking werd deze zin geschrapt.

Bovenstaand reglement geeft niet alleen bepalingen omtrent de bouwarbeiders, maar regelt ook het bouwtoezicht. Laten we eerst de bepalingen voor de arbeiders eens nader bekijken. Een achturige werkdag was toen nog onbekend. Men werkte van 's morgens 5 uur tot 's avonds 7 uur. Wie te laat komt mag het terrein der werkzaamheid eerst om 9 uur betreden en verliest derhalve een vierde van zijn dagloon. De schafttijden zijn nauwkeurig geregeld, waardoor de lange arbeidsdag doelmatig is ingedeeld. Om 8 uur, dus na drie uren arbeid, wordt een pauze ingelegd van een half uur om te ontbijten. Om 10 uur wordt het werk voor een kwartier

onderbroken, waarin de werklui de eerste helft van hun dagelijks bier-quantum¹⁰⁾ dronken. De grootste pauze, n.l. één uur, is voor 's middags ingelast, waarin de arbeiders de hoofdmaaltijd gebruiken. Na de middag om 4 uur geeft men de arbeiders nog een kwartier, waarin de rest van het bier gedronken wordt. Wij hebben derhalve 12 uren arbeid en 2 uren schafttijd, een toestand zoals we hem nog uit onze jeugd terug kennen. Wat de verhouding der werklieden betreft werden nog speciale bepalingen gemaakt. Evenals aan de arbeiders prompt en voldoende loon gewaarborgd is, zo verlangt men van hen nauwkeurige plichtsvervulling. Voor luiaards, lijntrekkers en dagdieven is er geen plaats bij de bouw van de nieuwe vleugel der abdij. Drinkebroers en twistzoekers worden eveneens niet geduld. Zij worden aanstands, als ze betrapt worden, ontslagen en ontvangen dan het loon, dat hun op grond van gepresteerde arbeid toekomt.

Roken tijdens het werk is verboden. In het begin liet men hun echter de pijp, die zij van te voren hadden opgestoken, leeg roken. Deze uitzondering schijnt echter aanleiding te hebben gegeven tot allerlei ontduikingen van het rookverbod. Daarom werd 't later niet meer toegestaan.

De leiding was in handen van den architect Moretti¹¹⁾ die afkomstig was van Milaan en in Aken woonde.

¹⁰⁾ In vroegere tijden nam het bier een voorname plaats in. Men dronk het zelfs tijdens de werktijd en wel zeer veel bier. Als de abdij in 1754 haar bouwvakarbeiders op dezelfde wijze behandelde als haar mijnwerkers, dan ontvingen ook zij dagelijks twee „pots” d.i. 2.4 L. uit de brouwerij der abdij. Deze toegiften aan bier maakten een vast bestanddeel uit van de uitbetaling. Vergelijk ook hierover mijn artikel: „Over de mijnbouw der abdij Kloosterrade”, Rolduc's Jaarboek 1937, blz. 142.

¹¹⁾ De uit Milaan afkomstige architect Moretti was een concurrent van den architect Johann Joseph Couven (vader) uit Aken. Moretti had reeds in Aken naam gemaakt van wege de prachtige door hem te Vaals gebouwde patricierswoningen. Toen nu Couven bij het bouwen van de Hongaarse kapel aan het Munster te Aken, die hem in 1748 opgedragen werd door Generaal Veldmaarschalk Graaf von Batthyany, in bouwkundig opzicht in moeilijkheden geraakte en in 1753 een tot dat doel speciaal ingestelde commissie de bouw der Hongaarse Kapel en daarmee ook de bouwkunst van Couven aan een kritisch onder-

Als assistent stond hem de Fransman Karré ter zijde. De beste arbeiders werden als ploegbazen belast met 't toezicht op onderdelen van de werkzaamheden. Mocht Moretti afwezig zijn, dan moest hij Karré en de ploegbazen de nodige aanwijzingen geven, tegenover de arbeiders had de architect de vereiste volmachten. Hij kon ongeschikte arbeiders en hen, die het arbeidscontract overtraden, aanstonds ontslaan. De loonlijsten werden door de leiding den Provisor ter hand gesteld, die dan de uitbetaling deed.

zoek onderwierp, steeg het aanzien van Moretti nog meer, en aan deze omstandigheid is het wel te danken, dat abt Fabritius hem toen de uitvoering en de bouwleiding van het Oostfront van Kloosterrade opdroeg. In 1756 bouwde Moretti ook de Hongaarse Kapel opnieuw op, nadat men het gebouw van Couven in 't jaar ervoor wegens bouwvalligheid had moeten slopen.

In belangrijke kwesties nam natuurlijk de abt zelf de eindbeslissing in handen.

Veel is het niet, wat van de bouwacten uit de tijd van den Prelaat Fabritius tot ons gekomen is. Zeer gaarne hadden we willen weten, hoeveel tijd het bouwen van het Oostfront in beslag nam, hoeveel gelden eraan ten koste gelegd werden en welke handwerkslieden hadden meegewerkt aan de uitvoering van het grote werk. Jammer genoeg is hierover niets bekend en we moeten ons tevreden stellen met de drie schamele fragmenten in het Düsseldorfsche Staatsarchief. Wij herhalen het: Het is niet veel, maar toch geeft ons de bouwverordening, ontworpen door abt Fabritius, altijd iets, dat onze belangstelling wegdraagt.

Dr. WILHELM GIERLICHs,
Aachen.

Dr. Alphons Diepenbrock en Dr. Aeg. W. Timmerman op bezoek te Rolduc in 1882

.....

Het begin was niet opwekkend. We ¹⁾ reisden in dezelfde coupée als Dr. Cuypers ²⁾, voor wien hij (Diepenbrock) een grote verering koesterde en die naar ik meen ook aan hem verwant was, en diens echtgenote. Evenals wij begaven zij zich naar Rolduc, maar terwijl wij er heengingen om een broertje van Fons op te zoeken, deden zij dat om den directeur van die inrichting ³⁾ te raadplegen over het huwelijk van een hunner dochters, die met een Chinees wilde trouwen — zie Blank en Geel, door A. J. — tegen welk huwelijk zij begrijpelijkerwijze nog al opzagen. Hun stemming was dus niet opvrolijkend en Fons leefde geheel daarin mee.

Het gaf een merkwaardige kijk op het katholieke leven en op het aanzien, waarin Dr. Everts als priester en mens stond, dat een zo hoogstaand kunstenaar als Dr. Cuypers hem in zulke intieme familiezaken ging raadplegen. Fons vertelde mij, dat dit in 't geheel niets buitengewoons was. Later maakten ik met hem kennis en had ik gelegenheid,

zijn wellevende bonhomie, zijn vriendelijke jovialiteit en ook zijn scherpzinnigheid op te merken. Toen ik zeide: „Ik zou U willen vragen of het...” antwoordde hij, met een beleefd gebaar mij in de rede vallende „of U, als niet-katholiek, ons welkom was? Zeer zeker, het gebeurt meermalen. U zal mij zeker wel het genoeg willen doen straks met ons te komen dineren!” Fons verzekerde mij, dat hij onmogelijk vooraf had kunnen weten, dat ik niet katholiek was. Het was overigens geheel de man door Van Deyssel in de Kleine Republiek zo schitterend beschreven en ik heb geen ogenblik het gevoel gehad, noch van de zijde der jongens, noch van de professoren wier gasten wij 's avonds waren, allermint van den directeur, dat mijn aanwezigheid hun minder gewenst scheen. Integendeel.

De zo aanstekelijke vrolijkheid van zijn broertje, die vrijaf kreeg om met ons een wandeling te maken, had Fons' stemming geheel doen omslaan tot een uitgelatenheid, die al die dagen niet verstoord werd.

Was het wonder, dat wij tot diep in de nacht, als gasten op meer dan een kamer der vriendelijke docenten, met het prachtige uitzicht op het wijde zuidelijke landschap en het voortreffelijke glas wijn, zaten te praten en te disputeren.

Uit: „Tim's herinneringen”, door Dr. Aeg. W. Timmerman, Amsterdam. H. J. Paris, 1938, blz. 220—221.

¹⁾ Dr. Alphons Diepenbrock (1862—1921), „de eerste belangrijke Nederlandse componist sedert de dood van Sweelinck” (zie Kath. Encyclopaedie, IX. 30—31); Dr. Aegidius W. Timmerman, geboren 1858, vertaler van Homerus' Ilias en Odyssee in het Nederlands, thans rustend te Blaricum, die in „Tim's herinneringen” op onderhoudende wijze vertelt van zijn gymnasium- en studententijd en van zijn betrekkingen tot de Tachtigers.

²⁾ Dr. Pierre Cuypers (1827—1921), de „Altmeister” der Nederlandse bouwkunst.

³⁾ Mgr. Dr. Willem Everts (1827—1900), van 1868 tot 1893 directeur van Rolduc.

.....

INHOUD

.....

	Bldz.
Bij het aftreden van Mgr. A. van de Venne als Directeur van Rolduc (Prof. Cobbenhagen)	5
Directeur H. van der Mühlen	11
Kroniek 1939—1940	16
Prijsuitdeling	36
Jaarverslagen:	
Maria-Congregaties	46
Missievereniging „Rolduc”	47
Jeugd-Conferentie „H. Don Bosco”	53
Academie „St. Augustinus”	56
Academie „Alberdingk Thijm”	58
Toneel en voordracht, film en muziek:	
Film „Sneeuwwitje”	60
Toneel „Sint Willibrords Glorie”	62
Film „Honderd Man en een Meisje”	63
Toneel „Gott mit uns”	
„De Tolk die geen Engels kent”	64
Voordrachten van Charl. Köhler	68
Film „Ochtendpatrouille”	69
Concert van het Stedelijk Orkest van Maastricht	70
Toneel „Kinderen van ons Volk”	73
Film „Gunga Din”	75
Toneel „Saul en David”	76
Toneel „Het Spel van de Kelk”	84
2e Opvoering van „Saul en David”	85
Film „De Spooktrein”	87
Film „Elephant-Boy”	87
Film „Robert Koch”	88
Toneel „Over 12 dagen.... tegen Middernacht”	90
Sport en Spel:	
Voetbal	93
Tennisclub R.T.C.	106
Hockey- en Cricketclub „Unitas”	107
Lerarencorps	110
Lijst van leerlingen	111

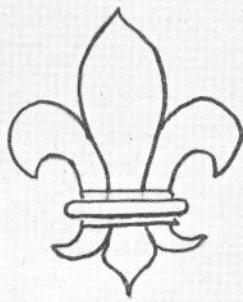
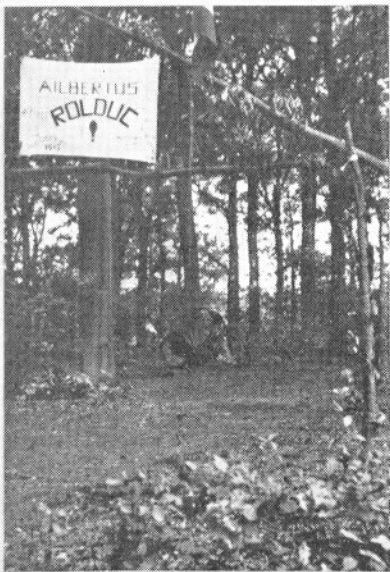
	Bldz.
Personalia	120
Priesterwijdingen van oud-Rolduciens 1931—1940 (F. S.)	123
In Memoriam:	
Dr. Henri Dereckx † (E. R.)	125
Prof. Dr. Al. Slijpen S.J. † (P. Castermans)	130
Gevallen op het veld van eer † (J. Damen)	132
Directeursfeest (J. B.)	135
Het zilveren priesterfeest van den Zeereerw. Heer J. Metzmakers (J. L.)	138
Rolduc en de nationale eenheid (W. Nolet)	142
Monseigneur A. Diepen Scholarch (Dr. van Gils)	147
Kareltje vertaalt Vergilius (Dr. J. P. Boyens)	149
Charlotte Köhler te Rolduc (C. A. M.)	153
De traditie van een taal (A. Weijnen)	157
Het lied van de schaats (José)	160
Dromen om de oude abdij (C. A. M.)	164
Verkennerij	170
Racine op kostschool (B. H.)	174
Rond 5 December (P. Slangen)	177
Rolduc: Goé (Goleche) en Limburg (Dr. van Gils)	179
Dusseldorfse fragmenten van de bouwcontracten van de Rolducse Oost- vleugel onder abt Joannes Gosw. Fabritius (Dr. W. Gierlichs) .	181
Dr. Alfons Diepenbroek en Dr. Aeg. W. Timmerman op bezoek te Rolduc in 1882	187

PLATEN

.....

Mgr. Ant. van de Venne	4
Directeur H. van der Mühlen	10
Directeuren van Rolduc van 1843—1940	14, 15
Drs. A. Ross	18
Ir. P. H. I. Huijds	31
Sint Willibrord	48
„Gott mit uns”	65, 66
„De Tolk die geen Engels kent”	68
Dirigent Henri Hermans	70
Stedelijk Orkest van Maastricht	71, 72
„Kinderen van ons Volk”	73, 74
„Saul en David” (1e opv.)	77, 78, 79, 80, 81, 82
„Het Spel van de Kelk”	83
„Saul en David” (2e opv.)	85, 86
Foto Directeur en leraren bij vertrek van Mgr. L. Schrijnen in 1914	91

	Bldz.
Rolduc's Elftal	94
Sparta I	96
Limburgia I	98
Minor II	102
Unitas I	104
Spelen Klein-Rolduc	105
Tennisclub R. T. C.	106
Hockey- en Cricketclub „Unitas”	108
„Rapid” Roermond	109
Philosophie Supérieure	111
6e Klas Seminarie-Gymnasium	112
5e Klas H. B. S. afd. A	115
5e Klas H. B. S. afd. B	116
Dr. Henri Derckx †	124
Prof. Dr. Al. Slijpen S.J. †	130
Jo Jaspers †	132
Piet Barten †	132
Henk Koenders †	133
Het Directeursfeest	136
Zeereerw. Heer J. Metzmakers	138
Z. H. Exc. Mgr. A. Diepen	146
Charlotte Köhler	154
Schaatsen	160, 161, 162
Ons carré	165
Verkennerij	168, 169, 170, 171, 172, 173
Sinterklaas	177, 178
Abt Joannes Goswinus Fabritius	183

Hallo, hier...
"Boy's Town"

Geysteren
1939ⁿ

ook wy hadden
"natuurlyk"
"n deftige entré
met naam-
kaartje.

↑ stafkwartier.

getooid met het
"signum dignitatis"
in de "stafhuiskamer"

als "goede buren"
waren de Houtduiven.

de zoete kinderen
luisterend naar "Wimpie".

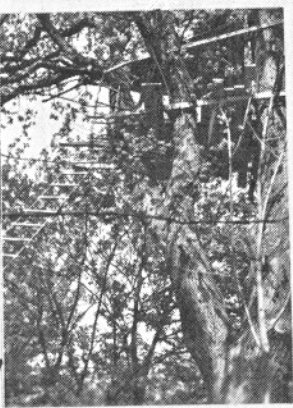
"zo vry te zwerven
door bos en hei"

dè hobby
van
elken kam

Pdag
Inspectie

zindelyk en
pr
a
c
t
i
e
s
e
k
e
u
k
e
n
s

in zwakke
afstraling
van de
prachtige
boomhut der Vossen.

Kamptraining

↗
de
eerste
nieuwe
lingen
van
dit
school-
jaar.

tentinspectie
na regennacht.

